

szőlőt
ropogós
legnemesebb
keverten és
tu őszi ba-
ként 2 koro-
ásanként 30
illit Müller J.
iskunhalason.

vszó.
eredménytől
or a dr. Wil-
tanár ame-
pora. Sová-
szép telt
nyvernek. —
iek keblet.
tt 20 kilo-
t jótállást.
g, gyenge-
ellen és gyo-
aknékülöz-
szer. Kitün-
go, Berlin,
amburgban,
lek minden
Dobozon-
0 kr. Hasz-
ssal. Pórák-
s Hór E.
l. István-ut-
ne' 1.

ern
butorok
és eladása

5., szalón-
rodai teljes
Dus rakár
gönyök, ter-
vas- és réz-
kban.

DR és társa
Ferencz-lér
gyár-utca
4-09.

ER
MINT
LT FÉNYKÉP
ASOK
NAGYSÁGI
ONÁERT
ARTUVAL
GYSÁGBAN
& SZINES
KÉP
RONA.
MINDENNYI
TNEH. 0
KÉP
VAN
MAYITÓ és
MUTERBA
ENBILÉ-0-66
1908. évi PÁRISI
MIALITÁSON
ERESZTTEL és
REMMEL.

EGYETÉRTÉS

Előfizetel árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 709.

Külgügyi politikánk csődje.

Irta: Mezei Ernő.

Ahogy ennek a nagyszerű annexiós vállalkozásnak képe mind jobban és mind teljesebben kialakul, lehetetlen, hogy komoly elkeseredés ne fogja el a közvéleményt a mi közös nagyhatalmi rendeltetésünknek gondviselészerű intézői iránt. És persze lehetetlen az is, hogy a delegációbeli hivatalos képi bírálók alázatos megelégedésüket ne nyilvánítsák irányukban. Mert a magyar közvélemény méltatlankodása és a delegációs magyarok hódolata tudvalevőleg régtől egyenközűten haladó jelenségek. Nos, ha majd előlép a történelem, hogy az okkupáció és annexió eseményeiről, nemkülönben a hozzájuk fűződő alkotmányos színjátékokról számot adjon, klasszikus mintában fogja itt bemutatni, hogy a legnagyobb kormányzási feladatokkal, sőt határozottan veszedelmes külpolitikai problémákkal szemben milyen kisméretű alkotmányos tényezőkkel és éppenséggel duodecz-szabású államférfiakkal volt ez a mi monarchiánk fölszerelve. Ez a történelem, szó sincs róla, sok tanúsággal fog szolgálni, ha előlről kezdve végigmegy az egész fejezeten, amely Bosznia-Hercegovina megszállásának és kormányzatának harmincz évét foglalja magába. Biztos meghatározást fog adhatni az osztrák-magyarországi fogalmának politikai és diplomáciai értékéről. Mert mindenkép meg-

fogja állapíthatni, hogy amikor a régi osztrák hatalmi politika az újítás hitével és a megifjodás látszatával osztrák-magyar alkotmányossággá vedlett át, nem-hogy a szabad népszellemből fiatal lelket vett volna fel, ellenkezőleg a dermedt önösséget és a tehetetlen előítéletet, mint gyógyíthatlan kórság örökségét oltotta bele az új alkotmányos szervezetbe is.

Persze, hogy nem mai külgyminiszterünk szenzációs mutatványával kezdődik ez a bünrovat. Attól a naptól fogva, hogy a berlini kongresszuson a mi monarchiánk átvette az európai mandátumot, amely Bosznia-Hercegovina állandó megszállását és igazgatását ruházta rája, mindenkinek természetes, előbb-utóbb feltétlenül bekövetkező fejlődésül kellett vennie az annexiót is. Se a török kormányok, se a kisebb-nagyobb Balkán potentátok nem lehettek arról kétségben, hogy ennek az okkupáló uralomnak eredeti jogzimeit a tényleges birtoklásnak minden napja és minden éve csak fokozhatják és a folyton hozott áldozatok megváltozhatlanná teszik. Harmincz évét engedett magának az osztrák-magyar bölcsesség bécsi orakuluma, hogy ezt a pusztán formai átváltozást okkupációról annexióra előkészítse. Hát mikép és mennyire készítette ezt elő azzal a dicsőséges kulturai misszióval, amelynek eredményeit évről-évre reklámos csoportosításokban bámultatták meg a kedvesen naiv delegátus urakkal?

Akképen és annyira, hogy a megszállott tartományoknak majdnem összes annyira különböző népelemei egyforma gyűlölettel vannak eltelve az osztrák-magyar uralom ellen és ez idő szerint a muzulmán földesurak csakugy, mint a szerb parasztok, akiket a vallásos ellentéteken felül az agrárius érdekek szenvedelméi is századokon át gyilkos viszálykodásokba zavartak, szorosan szövetkezve keseredett ellentállást fejtenek ki monarchiánk ellen. Bizonyára ez a körülmény a legfőbb oka annak, hogy a mi monarchiánk uralmát a balkánpolitika nagy és kis hazardörjei évtizedek múlása után sem tekintették befejezett ténynek, és hogy most holmi szerb—montenegrói liliputságok egyre a szabadító szerep petardáit sütögetik el a mi nagyhatalmasságunk orra alatt.

Milyen végleges szegénységi bizonyítvány erről az osztrák-magyar miszsióról, amikor Bécsből kihirdetik, hogy hála annak a harmincz éves sikeres kulturai munkának, amely a bosnyákok primitív vad erkölceit megneemesítette, sőt politikai érettségig fejlesztette, immár csipetnyi jól desztillált alkotmány-nyal is ajándékozhatják meg az annektált tartományokat. Mintha az osztrák-magyar kulturai termeléssel boldogított atyafiak ott lenn nem tudnák csak ugy, mint az egész világ, hogy alkotmányos érettségöknek ezt a kegyes elismerését csak annak a nagy alkotmányos változásnak köszönhetik, amelyet a barbáru-

A pesti világ.

Irta: Bede Jób.

A pesti világról beszélve, külön fejezet illeti a pesti asszonyokat. Az idegent a gyönyörű asszonyok látványa kapja meg legbiztosabban. Ha valamely társas összejövetel adódik elő, ahol az elsőrangúak szerepelnek, ott igézetes kép tárul a szemlélő elé. Hires koncertek, premiérek férfi publikuma rendszeren elfeledkezik az előadásról, ha a hölgytársaság szemlélésébe merül és sohasem tudja megmondani, hogy mit látzott a művész, vagy mi volt a darab tartalma, hanem pontosan elreferálja a jelen volt szép asszonyokat. (Amit a gavallérok asszonyismerősei szívesebben is fogadnak, mert legalább is annyira érdekli őket, hogy kik vannak „felszínen”, mint az, hogy mit komponáltak a szerzők és mit produkáltak a művészek. Ezeket különben lapjukból is megtudhatják.) A pesti asszonyok szépségének híre nem mai keletű. Amikor még patriarchálisabb volt az élet, akkor is divatban volt, hogy egy-egy bábra Pestre sereglett az egész ország sok híres szép asszonya és körülöttük seregszámra égtek el a troubadorok. Annyira csodálatosak voltak, hogy Jókai, kinek fantáziája a legszebb képeket alkotta, mindig megpihentette képzelő ké-

pességét, ha regényében egy-egy asszonyt kellett leírnia és egyszerűen kiválasztotta a társaságos élet egyik, avagy másik feltűnő szép asszonyát és lemásolta. S a mesteri tollnak az volt sikere, ha az alakra ráismertek, de Jókai mindig hozzáette:

— Nem tudom olyan tökéletesnek leírni, mint aminő a való életben.

Pesten a barna típus az uralkodó. A szőke ritkább, inkább a budai patriczius-familiák sarjai tűnnek fel nem is annyira sárgás-szőke, mint lenszinű hajjal. Ébenfekete haj és babonás tízü szemek, magas termet, hajlékony, karcsu derék és egy szobor ideális mintája gyanánt kifejtett formák. S a pesti asszony lassan jár. Ugy van az ő varázsával, mint amiért köteles hódolat dukál neki. Nappal elsétál a boltba egyedül is és ha szép idő van, látogatóba is elmegy gyalog. Az igazi pesti asszony valóban nem fél az aszfaltbetyároktól. Tessék elhinni, hogy a nagyon szép uri nőnek sokkal bajosabban akad valamely kalandja, mint a legjelentéktelenebb varróleány-nak. Mert öntudatosan érezi, hogy mi ereje van egy hideg és közönyös tekintetnek. Legfeljebb a konvencionális dolgokra kell ügyelnie, hogy kirakatok előtt, ha egyedül megy, ne álljon meg hosszasan és ha ridikülje van, azt ne ejtse el. És aztán még, ha akadna is. Egy fiatal özvegy hölgy beszél, hogy másfél esztendőn át bármer-

re ment, találkozott egy középkori elegáns megjelenésű urral, aki mellett egy nagy kutya haladt. A ház előtt várta, amikor elment hazulról és aztán távolról kísérte, megállott mindenütt, ahol bement, majd tovább haladt és megint házáig kísérte kisebb-nagyobb távolságból. És másfél évig nem talált alkalmat a megismerkedésre. Egyszer a kutya a gazdája nélkül jött: a hű kísérő meghalt.

— Pedig szerettem volna, ha megismerkedünk, — beszél az asszony. — Tudtam, hogy feltétlenül úri ember volt, nagyon gazdag és talán feleségül vett volna.

De viszont a magános utcái megismerkedés a társadalmi lehetetlenségek közé tartozik.

— Mit kellene tennem, — gondolkozott az asszony, — ha életemben még egyszer előfordulna ilyesmi.

— Csak a közönséges módhoz folyamodhatsz, — felelte a barátja, — ejtsd el a ridikülödet. De vigyázz, hogy sok pénz ne legyen benne, mert ez nagyon kockázatos vállalat s amilyen peched van, valami jól öltözött svihák mellett ejtsd el s az felveszi, de nem azért, hogy átadja, hanem elszalad vele...

Mondom, sehol olyan biztosan nem járhat az utcán a szép úri asszony, mint Budapesten. Sőt akár színházból éjjel is hazamehet egyedül. Mert ilyenkor meg az a szabály érvényes, aki

hagyott törökség minden külső segítség és érette fejlesztés nélkül hajtott végre. Oly szépen fejlesztette ki az osztrák-magyar civilizáció ezt a politikai érettséget és oly jól gyökerezett meg benne saját uralmát, hogy még az ó-osztrák politika legsikeresebb műszerével is, a „divide et impera“ elvével „a bosnyák-herczegőczök közt“ a tökéletesen ellentétes hatást érte el. Sohasem volt ez a nép annyira egyező, mint mai urai ellenében.

Hát ehhez a harmincz éves előkészítéshez igazán méltó, sőt tökéletes betetőzés az a brilliáns hevenyész, ahogyan báró Aehrenthal, külügyi masineriánk mai szerelője az annexiót végrehajtotta. Ő azt a finom gyümölcsöt, amelyet elődeinek nevelése éretlen vaczkornak hagyott, olyan jól tudta lerázni a fáról, hogy egyenest monarchiánknak rég leselkedő ellenségei közé hullott. Persze ő úgy vélte, hogy az az erős szél, amely Törökország felől támadt, csak az ő rázását segítheti. És megteremtette a gyönyörű bosnyák helyzethez a hozzávaló külpolitikai keretet. Ha azok a közös miniszterek és kormányzók, kik a megszállott tartományokat igazgatták, hagyományos bürokrata slendriánságukkal meg tudták teremteni az összes ott lakó néptörzsek szövetkezését mi ellenünk, viszont Aehrenthal egyetlen csapásra kipattantotta az általános európai ellenkezést, mondhatni létrehozta az összes hatalmak koalícióját annexiózós vállalkozása ellen. Bizonyára varázslatos mutatvány ez az állandó szövetségesek korszakában, az örökké magasztalt, rendithetetlen hirdetés három szövetség árnyékában, amelynek homályában a mi külpolitikánk mindenkor oly csöndes megadással szunyókált.

Az események folyása kitüntette, hogy Aehrenthal ur világot mozgató szándékáról még német szövetségesünk sem birt előzetes tudomással, ami máris kellemtelen huzakodást idézett elő Berlinben.

sietve megy, azt nem meri senki se megszólítani. De az tény, hogy éjszaka nem lehet másképpen mennie, mint sietve, mert aki ilyenkor egyedül lassan jár, az iránt kíváncsi lesz minden rendőr, míg a blazirt urak szabadon hagyják. (Ők nem igen kezdenek ki az éjjel lassan járónkkal, megköszönik, ha ezek nem állítják meg.)

Az úri asszony tehát csak az est leszálltáig megy egyedül. Ez már pesti szabály. És férfi kísérőre feltétlenül szüksége van, mihelyt kigyulnak a gázlámpák az utcákon. Ha ilyen időben az asszony rászánja magát, hogy a férje elé menjen a hivatalba, magával viszi a cselédjét, de még így is szívesen fogadja, ha valamely családbeli férfi ismerőse csatlakozik hozzája.

Messze kalandoztunk a kiindulás témájától, éppugy, mint ahogy a pesti ember sokszor elfeledkezik a dolgáról az asszonyok miatt. Tulajdonképpen annak a megmagyarázását kellene folytatni, hogy a pesti asszonyok kecsessége és sok jeles tulajdona, a varázslatos szépség honnan kerül elő. Hát az kétségtelen, hogy Pesten a leányok higiénikus nevelésére sokkal több gondot fordítanak, mint a fiukéra. A leány az anya kedvence, aki minden szeretetével ügyel rá, ápolja és gondozza. Magának ama divatnak, hogy az arisztokrácia életmódját a vagyonos világ utánozza, egyik következménye lett, hogy a leánynevelés programjába nagy szerepet juttattak a sportoknak. A pesti leány

Aehrenthal, a kockázatos. Milyen meglepő becsvágy ez? Szó sincs róla, vannak helyzetek, amikor az államférfi nagy művésze a nagy kockázatban áll. De ebben az esetben világos, hogy a rég birtoklott tartományok annektálásért igazán nem volt mit kockáztatni és a veszedelmes kockázatot tisztán a külügyminiszter eljárása idézte elő. Föl lehet ugyan tenni, hogy Törökország mai vajudása kedvező alkalmat teremtett az annexió biztosítására. De nem az lett volna-e a helyes ut, hogy külügyminiszterünk megegyezést keresett volna az ifju-török kormányzattal, amely kellő, a török önértéknek kedvező engedmények fejében, amilyen éppen a novibazári szandzsák kiürítése is, bizonyára nem fektetett volna súlyt a szultáni szuverenitás rég elhalványult névleges címére. E helyett, mint a jelek világosan mutatják, külügyi politikánk Bulgáriával együtt szötte össze az összeesküvést Törökország orozva való megromlására és a szerződések felbontására. Az ilyen könnyelmű és mégis sunyi ösztönzésnek csak a legegyszerűbb következménye az, ha a Balkán-félszigetnek, minden éhes vágyakozásnak, minden vakmerő hepczegésnek a színtérre kellett tolnia. És természetes, ha Európaszerte a helyzet felelősségét Ausztria-Magyarországra hárítják. Anélkül, hogy monarchiánkat sokat kérdeznék, a nagyhatalmak már jóformán megegyeztek az összehívandó konferencia olyan programjában, amelynek egyenest az a látszata, hogy Ausztria-Magyarországot szerződészegésért a vádlottak padjára ülteti és ellenében minden balkáni kalandorságnak kárpótlási igényeket nyit meg. És mindezt az annexióért, olyan tényért, amelyet az előzmények után nagyon természetes, rég igazolt folyamánynak kellene elismerni.

Te magad akartad Dandin! Ezt a moliérei mondást fogja majd külpolitikánk vezetője is meghallani azoktól,

elsőrangú uszó, kitűnő korecsolyázó, tennisező. De már két lovarda is felvirágozott általa, hogy a leányok lovagolni is tanulnak, valamint a vivó termekben igen látogatottak a hölgy-órák. E sportok hatása pedig a testi szépség fejlesztésére csalihatatlan és nincs az a csodaszor, ami hasonló eredményeket idézhetne elő. Ide tartozik a lelki művelés is. A pesti leány, még a nem igen vagyonosat is lehetőleg elsőrangú nevelő intézetbe odják, ahol a külföldi minták dominálnak. Kifejlesztik szépérzékét, fogékonnyá teszik a művészetek iránt, megtanítják legalább két idegen nyelvre. A zeneiskolák folytonosan szaporodnak és mégis alig bírják befogadni a jelentkező leánynövendékeket. Hogy az így nevelt leány nem mindig talál élete párjátul hozzávaló férfit, az valószínű. Sőt éppen a nevelés különbségei okozzák, hogy nehezen választanak és még nehezebben választják őket. A férfiak azt tudják első sorban, hogy a szép élet követelményeikhez szükségeseket hajosan szerezhetik össze és azt nem veszik számba, hogy az így nevelt leány nemesak szép, de okos is és inkább tud alkalmazkodni az élet körülményeikhez, mint a felületen és hiru teremtés, akinek a szépsége csak véletlen adomány és nem járul hozzája a lelki műveltség. Következik továbbá a házastársak közt a nagy különbség. A pesti ember, ha elegáns életet akar élni, előbb vagyont szerez és csak azután

akiket ő maga sokkal többre kénytelen tartani, mint az osztrák-magyar alkotmányosság drót-marionettjeit, akárhogy kedveskednek is neki nyájas hizelgésekkel a függetlenségi magyar delegátusok. Hiába, ez egyszer Európa ilélszéke előtt és európai világításban fog állani a mi delegációs alkotmányosságunk is. Látni fogják nemcsak azt a színpadot, melyen külpolitikánk alkotó tényezői játszanak, hanem a közönséget is, amely ezt a közvaddal terhelt politikát megbámulja és megtapsolja. És konstatálni fogják európai tanúságokkal, hogy ez a delegáció, amelyet báró Aehrenthal a maga alkotmányos ellenőrzésének ismer el, sőt amelyről néha azt állítják, hogy a nemzet ös-függetlenségi szelleméből lelkedett, oly tökéletes czopfos mandarintestület, amilyent csak a pekingi császári palota harmadik piros kapuján belül lehet néhanapján glédába sorakoztatni.

Budapest, október 17.

Andrássy a választól reform benyújtásáról.
Az alkotmánypártkörben ma este a párt tagjai nagy számban voltak fent. Hosszabb időt töltött a klubban gróf Andrássy Gyula is, aki a párt tagjaival különböző kérdésekről beszélgetett. A választól reform ügyében ismét kijelentette, hogy a törvényjavaslatot igéretéhez híven még ebben a hónapban a képviselőház elé terjeszti, minden előfeltétele megvan már ennek. A sajtó egy részében és különösen a „Vaterland“-ban ellene intézett támadások megerősítik őt abban a meggyőződésében, hogy helyes utat követett a reform megalkotásában.

Bosznia az iskolai térképeken Dr. Dole schall Alfréd, tudós egyetemi tanár levelet intézett hozzánk, melyben egy súlyos anomáliára hívja föl a figyelmünket. A nagyon érdekes levélben a kitűnő magyar jogtudós ezeket írja:

Tekintetes Szerkesztőség!

Amikor Bosnyákország alkotmányjogi hovatartozásának kérdése szinte szokatlan módon egy táborba tömöríti a magyar

gondol házasságra. Ebbe a munkába pedig elmulnak az évek. És bármerre megyünk, ha csodaszép asszonyok férje felől tudakozódunk, gyakrabban mutatnak öreg, fáradt urakat, mint az asszonyhoz való deli férfiakat. Az ugynevezett vagyoni, szerelmi házasságok mások. Ezek az irigyeltek. Ahol a nagyvagyoni családok egymásnak nevelik a gyermeküket. Az egyik palotában a leányt, a másikban a fiut. És még ilyenkor is esnek véletlenek, hogy a fiu apja özvegyen marad és feleségül veszi a leányt, kit a fiának neveltek, de akiről úgy gondolja, hogy jobb dolga lesz ő mellette.

És a pesti házaseletnek egészen külön lélektana van. Sok asszony él martírom életet, anélkül, hogy egy panaszos szó elhagyja ajakát. Mennyi ábránd török össze és mily sok szép álom foszlik szét a nagy fényűzéssel berendezett gazdag házakban. Hogy irigyli sokszor az ötszobás front urasszonya az udvari szobát lakó fiatal párt, amelyik egymásba fogódzva viszi felfelé a vacsorához valót, míg itt két szobalány szorgoskodik a nagy ebédlőben a terítés körül s a férj hazaizen, hogy a klubban kell maradnia éjjelig. S az asszonnak tudnia kell, hogy az a klub valamelyik színházi csillagocska öltözőjénél kezdődik és külön berendezett lakás intimitásában folytatódik és hogy az a nőcske a legtavolabbról se hasonlítható össze az ő szépségével.

közvéleményt: talán nem lesz fölösleges tudomásul venni, hogy ezt a kérdést iskolai használatra már jó eleve eldöntötték. A „közpiskolák, tanítóképző intézetek, felsőbb leányiskolák, polgári fiu- és leányiskolák használatára“ a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól 1907. évi 8306. sz. a. engedélyezett, Kozma Gyula és Körösi Albin szerkesztette Rendszeres Földrajzi Atlasz tizenhetedik kiadásának 12 lapján, mely „Ausztria és Magyarország politikai térképét“ adja, a rózsás színnyomatu Magyarország alatt Bosznia és Herzegovina éppen ugy sárga színben pompázik, mint a „többi“ osztrák tartomány. Mi jogon kifogásoljuk akkor a román térképeket?

Teljes tisztelettel
Dr. Doleschall Alfréd,
egyetemi tanár.

Ez az anomália, melyre a nagytekintélyű egyetemi tanár fölhívja figyelmünket, valóban súlyos és következményében nagyjelentőségű. Minden ember az iskolában szerzi a létező dolgokról első impressziót s a legtöbb ember aztán holta napjáig sem tud szakítani azzal a tudattal, amelyekkel elsőnek megbarátkozott? Hogyan merjük azt remélni, hogy egészséges nemzeti közvélemény alakuljon ki Bosznia annexiója ügyében, hogyha már az iskolában megmételtyezik a gyermekek közjogi fölfogását s elferdített tényekkel butítjuk az iskolás növendékeket — a magunk kárára?

A közös miniszterek elutazása. Báró Schönöich közös hadügyminiszter és Tschirschky német nagykövet tegnap este öt órakor Budapestről Bécsbe utazott. A közös hadügyminiszter hétfőn ismét visszatér a magyar fővárosba, hogy jelen legyen a magyar delegációnak kedden tartandó plenáris ülésén. Báró Burián István közös pénzügyminiszter a ma délután 2 óra 30 perczkor induló gyorsvonattal Bécsbe utazott.

A miniszterelnök nyilatkozatai. Néhány reggeli újság Wekerle Sándor miniszterelnöknek a függetlenségi pártban történt tegnapi látogatása alkalmával tett nyilatkozatai kapcsán olyan nyilatkozatot is tulajdonít a miniszterelnöknek, hogy mozgósítást tartani kell és mozgósítás esetén nagyobb hitelműveletet is terveznek. Illetékes helyen fölhatalmazták a Budapesti Tudósítót annak a kijelentésére, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök ilyen nyilatkozatot nem tett és a lapok ilyenemű híradása teljesen alaptalan. A miniszterelnök a tegnapi beszélgetés során a mozgósítás és a hitelművelet szavakat nem is ejtette ki. Az állítólagos beszélgetések e része tehát nem történt meg.

De aránylag ritkák a válások. Sőt ha olykor szennázciós változások esnek, a pesti asszony nem igen hagyja el az urát. A pesti asszony állhatatos, türelmes.

Maetterlinck azt mondja az asszonyokról filozófálva:

— Csodálatos, hogy az ember a maga sorsát, esztét és szívét, jó és balszerencsését olyan törekenységre bizza, mint az asszony szerelme.

Ennek a meghatározásnak legkevesebb vonatkozása a pesti asszonyokra lehet. A pesti asszony marad hűnek szerelem nélkül is, ki tud még akkor is, ha csaknem szüzies életet kell élnie mellette. És ha szerelem fűzi az urához, ez végig kíséri egész életén, anélkül, hogy törekenynyé válnék és a szerelmében benne van a megbocsátás és elnézés erénye is. De mennyi asszony marad hűnek szerelem nélkül is, ki utána elmondani! Mennyit tart vissza ballépéstől a szemérem és az önérték, a maga büszke érzése.

Sok asszonyt látunk Pesten, sok gyönyörű életűt és sok mosolyogva szenvedőt. De együtt az összejövetelek fényében, a pompa és ragyogás között mind boldognak látszanak.

... És olyan szépek, hogy megérdemelnék, hogy csakugyan boldogok legyenek.

Szilágyi Dezső.

Budapest, október 17.

„Én nem a középutat keresem, hanem azt mondom meg, amit igaznak tartok!“ — írta Szilágyi Dezső a pozsonyiaknak tiz esztendővel ezelőtt a Bánfiyt buktató nagy obstrukció idején. S ebben a zorderejű, kegyetlen levélben, melynek az volt a hivatása, hogy a választók címére adresszávala, az egész országnak megmagyarázza, hogy miért hagyta ott a Ház elnöki székét és a szabadelvű pártot. Szilágyi Dezső, csakugyan kemény szóval mondotta meg az igazat. Alig van faktora a magyar közéletnek, amelyiknek ki ne jutna a súlyos szavak könyörtelen kalapácsütéséből. Kijut a többségnek, amelyik átgázolt a kisebbség jogain s gyökerében támadta meg az alkotmányosság elvét, amikor december hatodik értekezletén ex-lex esetére előre fölmentvényt adott a kormánynak. Kijut a kisebbségnek, amelyik az obstrukciós fegyverrel megbénította a parlament munkálkodását. Végül és legfőképpen pedig kijut báró Bánffy Dezsőnek, akinek az ellenzék köz-igazgatási üldözésén kezdve s az ischli klauzulan végezve, fejére olvassa egész bünkrónikáját. A Bánffy-kormány koporsóját kalapálták ezek a szavak. Szilágyi határozott, elszánt lépése fölébresztette az aluszékony többség lelkiismeretét. Bánffy megbukott, a kormányzás rendes, törvényes medrébe tért. Egyetlenegy széles, izmos hát tömte be előtte az egész gátszakadást, melyen keresztül a törvénytelenység iszapos posványával árasztotta volna el a nemzet virágos mezőit.

Vagy lássuk Szilágyi Dezsőt más pózban. Ezernyolczszázkilenczvenhétben nagy országos ünnepségek keretében leplezte le Pozsony városa Mária Terézia szobrát; ott volt a király, ott volt az udvar, ott voltak a hatóságok küldöttségei és az országgyűlés hivatalos deputációja élén ott volt a Ház akkori elnöke: Szilágyi Dezső. Hiperloyális kedveskedés a nemzet képviselő-testületét nem igtatta megfelelő helyre a király előtt tisztelgő küldöttségek sorában. Szilágyi Dezső erre haragosan megrázta izmos, bikanyakon nyugvó fejét és diszmagyarját ki sem pakolva, egyszerűen faképnél hagyta az egész czeremóniát. A francia konvent, vagy a királysággal élet-halál harcot vivő forradalmi angol parlament elnökeihez méltó hatalmas, öntudatos cselekedet volt ez.

Nem kereste a középutat, amit igaznak tartott, azt mondta, azt cselekedte. És nem törődött azzal, hogy e közben harczba keveredik kormánypárttal, ellenzékkel, királylyal, kormánylyal. Robusztus, hatalmas testében hasonlóan erőteljes lélek lakott, kristálytisza, félelmes logikájú agya megrajzolta előtte a követendő leghelyesebb utat s ezután ezen az uton a fejét leszegve előre törő bika csökönyös szívósságával s leküzdhetetlen rohamával megmaradt. Ha kőfal keresztezi az útját, bizonyosan bezuzza okos, kemény homlokát ezen a kőfalon. De hol van igazi kő, igazi fal ebben a mi szegény, papírmáschéból épített mai magyar világunkban? A vége az volt, hogy szívós akarata minden győzedelmeskedett, kormánypárton és ellenzéken, kormányon és udvaron. Minden faktor, hogyha akart valamit, számítását előbb a Szilágyi Dezső

kritikájához mérte. A Szilágyi Dezsőéhez, aki a Deák Ferencztől, Horvát Boldizsártól és az Eötvös-Kemény-iskolához tartozó klasszikus liberális doktrínérektől tanult szintiszta szabadelvűség kristályüvegén vizsgált meg minden kérdést s azután — előbb meglátogatva a nemzeti érdekek és az alkotmányosság szempontjait is — egész testtel harczba sorba rohant vagy mellette, vagy ellene.

Szomorúsággal vegyes öröm ma, immár némi történelmi perspektíván keresztül tekinteni vissza egy ilyen óriási egyéniségre. Mögötte, a még történelmibb múltban többen sorakoznak mások, nála is nagyobbak és hozzá hasonlóak. Rajta innen, máig azonban senki; csak apró epigonokat látunk sűrögni-forogni, tenni-venni, egy fejtel magasabbra nőni, vagy fejét elveszteni. A Guliver lábánál nyüzsgő kised törpécskéék leverő látványossága ez. Nem akarunk igazságtalanok lenni. A szabadelvű párt negyedszázadot élt már, amikor az utolsó évek diktatori hatalmu, döntő tekintélyévé növelte Szilágyi Dezsőt. A mai uralom még tulságosan ifjú ahhoz, semhogy ebben a liberális korszakkal versenyezhetnék. De hol van a simkók és egyebek közt a jövő Szilágyi Dezsője? Csak egyet látnánk, aki ilyen sokat igérő arányban nevedkedék; egyetlen egy olyan erős koponyát, amelyik hogyha tartalomban gazdagodik, öntudatban keményedik, olyan formájú lesz, mint az övé volt. Csak egyetlen egyet, aki Valakinek készül, aki önmagában nő és nem mások kegyére, protekciójára, kisebb-nagyobb frakciók és frondörködők összefogott tenyerére áll, hogy magasabbnak lássék. Kegyek megváltoznak, protekciók erőt veszítenek, klikkek széthullanak. Aki tegnap emelkedni kezdett, ma visszazuhan. Ki lesz ebből a társaságból Szilágyi Dezső?

És a mai uralom, a koalíció alkalmas-e arra, hogy komoly belső tartalommal növeljen meg valakit? Ezernyolczszázhatvanhétben, amikor Horvát Boldizsár oldalán mint szerény miniszteri titkárt először látjuk föltűnni az alig huszonhét éves Szilágyi Dezsőt, Deák Ferencz, Eötvös József, Trefort Ágoston, Tisza Kálmán, Lónyay Menyhért mögött az ország legkiválóbb embereiből összeválogatott gárda állott és várta az érvényesülést. Micsoda kemény, hihetetlen harcot kellett végigküzdenie a fiatal, nem gazdag, nem kékvérű, csak nagy agyveleji és erős akaratu ügyvédnek addig, amíg a fővárosban szerencsét próbáló szerény vidéki ifjúból tizenkét éves politikai pálya megfűtése után, fokról-fokra emelkedve, annyira embernői ember lett, hogy helyet kapott a Tisza-féle minisztériumban? Mennyi tanulás, könyvek közt virrasztott álmatlan éjszaka, mennyi szónoki erőt köszörülő fényes debattirozás kellett addig, amíg ez a kiválasztódás megtörtént. Ilyen intenzív küzdés trainingje nélkül lett volna Szilágyi Dezsőből az, aki lett?

De hol van a mai emberek trainingje, a mai parlamenti viszonyok közt, amikor az analfabéták közzé ékelve az is tudós, magával elégedett, sőt miniszter-aspiráns, aki irni-olvasni tud? Ha ma jön föl Nagyváradról egy új Szilágyi Dezső, nyomban úgy érzi, hogy már is Guliver ebben a törpe világban, mi szüksége volna tehát arra, hogy tovább nőjön, amikor ugys mindenkinél magasabb? A nagyság relativ fogalom, mindig attól függ, hogy milyen nagyok

a többiek? Ki köszörülne az eszét, a debattírozását, amikor úgy érzi, hogy már is elég erős? Komoly ellenfél ellen kell a komoly fegyver, a pitypang fejeket azonban egyszerűen fakarddal üti le az ember.

Ilyen ez a mai korszak, amikor emberek, akik tegnap még csak zsiros közjegyzőségről, vagy a legjobb esetben főispánságról álmodoztak, hirtelen olyan nagy országos méltóságokba jutottak, amik úgy illenek hozzájuk, mint a Szilágyi Dezső nadrágja illenék tizesztendős unokájára — hogyha volna Szilágyi Dezsőnek unokája!

A jövő korszakok bizonyára megteremtik a maguk politikai vezéreiket. De ezek a későbbi nagyságok vagy nincsenek a mai politikai élet szereplői között, vagy ha ott vannak, nagyon is jól sikerült a marsallbotot tarsolyukban elrejtjenők.

Benda Jenő.

Budapest, október 17.

Kossuth és Apponyi nyilatkozata. Két miniszteri beszéd fog holnap elhangzani. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter Rákospalotán, Kossuth Lajos szobrának leleplezésén fog beszélni, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter pedig Jászberényben választói előtt beszámoló-beszédet tart. Most, amidőn a béke egét sűrűn gomolygó felhők teszik borossá s a belpolitikának is ol messze kiható jelentőséggel bíró kérdései várnak megoldást és rendezést, érthetően feszült érdeklődés irányul a függetlenségi párt két vezérének holnap elhangzó beszéde felé. Bizonyára alkalmat fog venni magának a két miniszter arra, hogy az előtérben levő politikai kérdések jövő alakulásába bevilágítson.

Rákospalota nagyközség hazafias közönsége márvány-szobrot állított Kossuth Lajosnak. Ezt az ötvenötödik Kossuth-szobrot holnap, vasárnap délelőtt leplezik le nagy ünnepség keretében. A szobor Barcza Lajos szobrász alkotása. A leleplezésen megjelenik Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, Sztérynyi államtitkár és több országgyűlési képviselő kíséretében. A miniszter vasárnap délelőtt 10 óra 30 perczkor induló vonattal utazik Rákospalotára. A leleplezési ünnep programja a következő:

1. A vendégek fogadása a palota-ujpesti máv. állomásnál; az üdvözlő beszédet a járás nevében Ivánka Pál főszolgabíró, a község nevében Vághó Ferencz főjegyző mondja. 2. Az ünnep helyén: Szózat, énekli a Testvériség, az Istvántelki vasúti főmihely daloskőre. 3. Megnyitó, mondja Kovács Kálmán, a Kossuth-szoborbizottság elnöke. 4. Díszbeszéd, mondja dr. Hédervári László, a gödöllői kerület országgyűlési képviselője; e beszédet követi a szobor leleplezése. 5. Alkalmi óda. Irta és szavalja Harsányi Kálmán. 6. Kossuth-himnusz, énekli az Istvántelki Testvériség daloskőr, kíséri az Istvántelki főmihely zenekara. 7. A szobor történetét ismerteti és a szobrot átadja Kovács Kálmán. 8. A szobrot átveszi T. Varga Antal közszéki bíró. 9. A koszorúk elhelyezése. 10. Himnusz. Énekli a Testvériség daloskőr. 11. Az ünnepet díszes beszéd követi a palotai Park-vendéglőben. 12. Nép-ünnep a Park-vendéglőben.

Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter holnap délelőtt tartja meg beszámolóját Jászberényben. Utjában elkísérik Tóth János államtitkár, Pogány Lajos, báró Sennyei Miklós, Visontai Soma, Hódy Gyula, Hellebronth Géza, Pogány Lajos, báró Sennyei Miklós, Világhy Gyula, Ság Manó, Nagy Emil, Fábry Károly, Béla Henrik orsz. képviselők, Gulliner Gyula főispán, Smialovszky Valér, Déry Zoltán államtitkár s még számosan a politikai élet szereplői közül. A miniszter és kísérei holnap reggel 7 óra 5 perczkor indulnak a keleti pályaudvarról.

A külügyminiszter a királynál. Báró Aehrenthal közös külügyminiszter ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson jelent meg a királynál. A kihallgatás félóra hosszat tartott.

Európa és az annexió.

— A nagyhatalmak koalíciója ellenünk. —

Budapest, október 17.

A legújabb fejlemények folyamán mindjobban napvilágra kerül, hogy báró Aehrenthal külügyminiszter merész és egyben végzetes játékot üzött Bosznia annexiójával. Mikor az annexió kérdése szőnyegre került, akkor úgy Budapesten, mint Bécsben elég nyugodtan fogadták a monarchiának e kétségkívül fontos lépését. Mindenki meg volt győződve róla, hogy báró Aehrenthal az óvatos diplomáciai szokásokhoz híven már előzőleg érintkezésbe lépett az érdekelt hatalmakkal. Utóbbi időben már hozzászoktunk ahhoz, hogy fontos diplomáciai kérdések csak akkor kerüljenek a nyilvánosság elé, amikor azokat a kulisszák mögött már minden oldalról megvilágították. Annál feltűnőbb volt, hogy Aehrenthal anektálása mint a bomba hatott egész Európára. Még hű szövetségesünk, Németország sem volt kellőleg informálva.

A merész fellépés igen felemelő dolog lehet még a diplomáciában is, ha elég erő áll mögötte, hogy külsőleg is a kellő súlyt lehessen megadni. Ausztria-Magyarország bár nagyhatalom, de ereje sokkal kisebb, semhogy európai érdekeket erőszakkal megvalósíthasson. Ilyen európai érdekei kérdés a bosnyák kérdés is, miután elevenjébe vág a legtöbb Balkán-államnak. Aehrenthalnak kötelessége lett volna előbb informálódni a többi nagyhatalomnál, hogy azok minő álláspontra helyezkednének Bosznia anektálása esetén és ha csak a legtöbb helyről biztató választ kapott volna, akkor léphetett volna joggal a cselekvés terére. Aehrenthal ezt nem tette meg s a monarchia külpolitikája most zsákutczába került.

A legújabb jelentések enyhíteni igyekeznek ugyan a londoni tanácskozáson megállapított program jelentőségén, de már maga az, hogy a monarchia rovására tervbe veszik oly államocskák kárptótlását, melyek a monarchia ellen izgatnak, oly megalázás, mely sehogy sem illik a monarchia méltóságához. Ezt Aehrenthalnak azért sem lett volna szabad kockáztatnia, mert jól tudta, hogy Ausztria-Magyarország ereje sokkal kisebb, semhogy megadhassa olyan három hatalomnak, mint Oroszország, Anglia és Franciaország, a méltó választ. Különösen, amikor háta mögött oly lagymatag szövetségesek állnak, mint Német- és Olaszország. Még a török diplomáciának szava is sokkal súlyosabban esik latba a miénkénél. És ha a Londonban megállapított programon változtatni fognak, azt nagyrésztben Törökországnak köszönhetjük. Anglia ugyanis minden áron kedveskedni akar a törököknek és nagyon sok kérdésben keresztelte Izvolszki terveit, így többek között a Dardanella-kérdésben is. Aehrenthal kapkodásának következménye különben a törökországi bojkott is, melynek ezuttal véletlenül Ausztria látja kárát.

Mai távirataink a következőket jelentik:

A nemzetközi konferencia.

Izvolszki, aki tegnap este érkezett Párisba, kijelentette, hogy a Havas-ügynökségnek a konferencia programjáról közzétett közleménye minden hivatalos karakter nélkül szükölködik. A közleményben az egyik pont, mely alatt az orosz külügyminiszter valószínűleg Szer-

bia és Montenegró kompenzálásait érti, a Havas-ügynökség közlésében egészen helytelen s a legtöbb pont is vagy téves, vagy tökéletlen. Izvolszki Párisból Berlinbe utazik, ahol Bülow birodalmi kancellárral és Schön államtitkárral fog tanácskozni.

A pétervári külügyi hivatal azt a jegyzéket, amelylyel a hatalmakat a konferenciára meghívja, csak Izvolszkinak a csár által való fogadása után fogja szétküldeni. Korai az a hír, hogy Oroszország, Franciaország és Anglia között már megegyezés jött volna létre. A pétervári mértékadó körök véleménye szerint egyelőre még mindig csak eszmeváltásról van szó.

A Temps hevesen elítéli, hogy a Londonban megállapított program még mielőtt a diplomáciával közölték, indiszkréczió következtében nyilvánosságra jutott. E közzététel több mint indiszkréczió, ez már hiba. Ha, ami valószínű, változtatások történének, ezek egyesekre sikert, másokra kudarcot jelentenének.

A konferencia összehívásáról folyó tárgyalás Törökország részéről a legnagyobb ellenkezéssel találkozik, mert a porta attól fél, hogy az elégedetlen államoknak adandó kompenzációkkal helyzetét nagyon megrosszabbíthatná. Párisban azt hiszik, hogyha Törökország megmarad ezen az álláspontján, a konferencia nem fog létrejönni.

A török sajtó nyilatkozatai a konferencia programjáról nagyrészt tartózkodóak. A lapok azon a nézetben vannak, hogy a programot még nem állították hivatalosan össze. Surai Umet, a komité organuma azt mondja, hogy a program csak megerősíti az ő sejtelmét a hatalmak politikájáról. Ilyen program elfogadhatatlan, Törökországnak joga van, hogy saját programjával válaszoljon ahelyett, hogy elfogadná a Grey és Izvolszki külügyminiszterek által megállapított programot. A portának el kell készülnie a berlini szerződés teljes eljézésére. Tegnap a nagyvezérnél késő éjjelig tartó rendkívüli minisztertanács volt, amely a fontos napi kérdésekkel foglalkozott és amelyen a sejkül izlam is résztvett. A Sabah értesülése szerint a konferencia programjáról tanácskoztak.

Tevfik pasa külügyminiszter a „Tanin“ munkatársával folytatott interjúban kijelenti, hogy Törökország az ismertetett konferencia-programot nem fogadja el. A török követelések: 1. Bulgária királysággá proklamáltatása, 2. Bosznia és Hercegovina annexiója rendeztesen egyezmény útján, 3. a török államadósságban való részvétel és egyéb pénzügyi és politikai kötelezettségek vállalása mellett és 4. állapítassék meg Törökország területi integritása. A külügyminiszter koncedálta, hogy a porta ügyét Ausztria-Magyarországgal és Bulgáriával közvetlenül óhajtott rendezni, de e tekintetben még nem történt döntés. A „Kölnische Ztg.“ rokonszenves kritikáját Törökország nagy megnyugvással olvasta.

A helyzet Szerbiában.

Milovanovics külügyminiszter egy hírlapírónak kijelentette, hogy ma Berlinbe indul, ahol Bülow kancellárral és Schön államtitkárral fog beszélni, akiket fölker, hogy védelmezzék meg a konferencián Szerbia jogos érdekeit. Ugyanezzel a szándékkal utazik Londonba és Párisba az ottani államférfiakhoz és reméli, hogy e hónap végén megnyugtató, kedvező eredményekkel érkezik vissza Belgrádba. Pasics volt miniszterelnök kijelentette, hogy ha a konferencia nem ad kárptótlást, Szerbia erőszakos eszközökkel lesz kénytelen érdekeit megvédeni.

Egy újságíró előtt Pasics a következőket mondta:

— Mi azt akarjuk, hogy Bosznia és Hercegovina megkapja ugyanazokat a jogokat, melyeket megadtak Bulgáriának, azaz autonóm állam legyen valamelyik európai államnak fenhatósága alatt. Ausztriában és Magyarországon azt állítják hogy Bosznia és Hercegovina nagyon meg van elégedve az osztrák és magyar közigazgatással; próbálják meg,

hogy ezt az állítást népszavazással döntsék el s épen ellenkezőjéről fognak meggyőződni.

Arra a kérdésre, vajjon Szerbia kompenzációképpen beérné-e azzal, ha a Duna-bizottságban ülést és szavazatot nyerne, a volt miniszterelnök ezt felelte:

— Szerbiát, mint parti államot, ez a jog ugyanis megilleti s megadása nem tekinthető kompenzációnak.

Belgrádban a helyzet egyre nyugtalanítóbb. Feltűnést kelt a hadügyminiszter rendelete, amely szerint az összes lovaskatonák élesítsék meg kardjukat. A Vöröskereszt-Egyesület is tesz intézkedéseket. Holnapról kezdve ismét életbe lép az utlevélkényszer, még pedig nemcsak Ausztria és Magyarország, hanem Bulgária felé is. A belgrádi lapok két osztrák és magyar tiszt kémkedéséről tesznek jelentést. A hír szerint az országuton Belgrád közelében egy csendőrnek föltűnt két ur, aki bércocsin utazott. A csendőr megállította a kocsit, mire az egyik ur rálőtt a csendőrré, a másik pedig futásnak eredt. A csendőr visszalőtt, de ő sem talált, mire a másik utas is az erdőbe menekült. A kocsiban kalitkát találtak husz postagalambbal. Később az egyik utast elfogták és megvasalva Belgrádba kísérték. Kihallgatásakor baromfikereskedőnek mondta magát és tagadta a kémkedést. Így meséli el a dolgot a belgrádi újságok. Tegnap délután a bécsi „Neue Freie Presse” kiküldött munkatársát, Harbauer Károlyt a fölizgatott néptömeg az utcán megtámadta, szidalmazta, osztrák spionnak nevezte és össze-vissza verte. Végre rendőrök érkeztek, akik a hírlapíró kimentették a tömegből. Ugy Harbauer, mint támadóit a prefekturára kísérték és ott jegyzőkönyvet vettek föl. Miután a prefektura alatt nagy tömeg gyülekezett össze, amely a hírlapíróra várakozott, csendőrök kísérték Harbauer a hajóállomáshoz, hogy átjuthasson Zimonyba. Az összes lapok, még a „Szamouprava”, a kormány orgánuma is, izgatják a lakosságot a bojkottra. Az osztrák, valamint a magyar alattvalók kezdenek nyugtalanodni. Vasárnapra nagyszabású tüntetést készítenek elő Belgrádban. A tüntetés rendezői kereskedők. Az összeesküvők most, miután a kormány az előbb nyugdíjazott tiszteket reaktiválni óhajta, ezt a reaktiválást csak abban az esetben engednék meg, ha ők is visszakerülnének. Masin és Popovics Damján tábornoki ranggal akar visszakerülni.

A szerb hadsereg felfegyverkezéséről a következőket jelentik: Az Ausztriában rendelt negyven ezer puskát a mostani viszonyok között természetesen nem fogják szállítani. A szerbiai gyárakban most erősen dolgoznak, hogy ötvenezer Mauser-puskát átalakítsanak s ezenkívül a háború kitörése esetében még százhatvanezer ismétlő-puska fog a hadsereg rendelkezésére állni. A miliciát nyolcvanezer Berdás-puskával és hatvanezer Peabody-puskával fogják ellátni. A hadsereg elég hadiszerrrel van ellátva. Szerbiának több gyára van, a melyek puskák átalakítására és füsttelen puskapor gyártására vannak berendezve. A mi a tüzérseget illeti, Szerbia alig versenyezhet Bulgáriával. Eddig a Kreuzotban megrendelt ágyuknak csak fele érkezett meg. Szerbiának összesen százötven gyorsan tüzelő ágyuja és háromszáz Debange-féle hasznavehető ágyuja van; továbbá Pirotnban és Zajcsárban vannak modern ostromágyuk. A lovaság gyöngye, de a kormány hatvanezer lovat tud rekvirálni; ezenkívül szállítás céljaira százezer igás ökör áll rendelkezésre. A szerbek el vannak készülve vereségükre, de remélik, hogy a guerilla-háborút addig folytathatják, amíg Oroszország és Anglia interveniálni fog.

Belgrádi kereskedők ma a szerbiai kereskedők nevében memorandumot nyújtottak át dr. Milovanovics külügyminiszternek, amelyben készségüknek adnak kifejezést az iránt, hogy szükség esetén mindenüket a haza rendelkezésére bocsátják és azon reménynek adnak kifejezést, hogy a külügyminiszternek sikerülni fog a nagyhatalmak intervencióját megnyerni a monarchia részéről Szerbiával szemben elkövetett igazságtalanság ügyében. Ma d. e. a szkupstina üléstermében az összes képviselők részvételével titkos tanácskozás volt. A Politika jelenté, hogy az ifju-török bizottság képviselőtében Achmed Feyk bey és Ali et bey török vezérkari főtiszték legközelebb Belgrádba érkeznek.

Belgrádból táviratozzák, hogy odavárik Nikita montenegrói fejedelem egy külön követét, aki a fejedelem levelét hozza Péter királynak. A délelőtt nyugodtan telt el. Az utcasarkokra hirdetőseket ragasztottak ki, amelyeken tudatják a néppel, hogy a hatodik és nyolczadik gyalogezredek visszatérnek és felszólítják a lakosságot, hogy menjen elébe a katonaságnak. A szkupstina délelőtti titkos ülésén Milovanovics külügyminiszternek utasításokat adtak külföldi utjára. Holnap az ifju-török bizottság két tagja fog Belgrádba érkezni. A Szerbiában letelepedett olaszok tiltakozó gyűlést tartottak az annexió ellen és hozzáálltak egy önkéntes csapat alakításához. Milovanovics külügyminiszterhez elutazása előtt György trónörökös a következő beszédet mondta:

— Ön egy nagyon kényes küldetésben utazik Európába. Ne felejtse el, hogy egy negyedmillió bayonett nevében beszél. Senki előtt sem szabad meghajolnia annak, aki egy negyedmillió bayonett nevében beszél és nem kell félnie. Csak akkor térjen vissza, ha csakugyan úgy beszélt, mint ahogy egy negyedmillió bayonett nevében beszélni kell.

Pichon Izvolszki ellen.

Diplomáciai körökben beszélnek, hogy a konferencia eredeti programjának 7. pontja, amely Szerbiának és Montenegrónak Hercegovina rovására való területi kárpótlásáról szól, párisi illetékes helyen kedvezőtlenül hatott. Tényleg Pichon külügyminiszter ugyanaz nap, mikor a közlés történt, kereste az alkalmat, hogy gróf Khevenhüller osztrák-magyar nagykövetnek kijelentse, hogy a francia kormány annál is inkább rosszalja a program közzétételét, mert nem járult hozzá. A szöveg ebben a formájában Izvolszki javaslata volt, a melyet a francia kormány nem fogadott el, hanem értesítette az orosz külügyminisztert, hogy ilyen rendelkezésnek a programba való felvétele az egész konferencia létrejvetelét kétségessé teszi. Pichon közölte a nagykövettel, hogy a francia kormány kifogásai következtében a 7. pontot módosították. Kinosan érintette a kormányt, hogy a közlés az Agance Havas utján történt, mert ennek olyan színe van, mintha a francia kormánytól eredt volna.

Pichon eljárása lehangolta Izvolszkit s ez meglátszik az angol sajtó viselkedésén is, a mely Pichont tapintatlansággal vádolja, viszont a francia lapok elítélik az elhamarkodott közvételt és durva baklövésnek tartják azt. A személyes jóviszonyt ez az affér Pichon és Izvolszki között nem zavarta meg. — Pichon külügyminiszter ma hosszasan tanácskozott Radolin herceggel a konferencia programjáról. A nagykövet utalt a program módosításának szükséges voltára és mint a külügyminiszter környezetében beszélnek, Pichon is jogosnak ismeri el a porta azon kifogásait, hogy a program tervezetében Törökország rossz elbánásban részesül.

Vilmos császár és az új török nagykövet.

A német császár tegnap több diplomáciai képviselőt, ezek közül egyeseket bucsukihallgatáson fogadott. Első volt báró Chinda, az új japán nagykövet, akit Ozmán Nisám pasa, az új török nagykövet követett. Nisám pasa császári uralkodója, ugyszintén a maga részéről azt a kedves kötelességet hangoztatta, hogy Törökország és Németország között a baráti viszonyt a legmondosabban ápolja. A császár válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy e nagyhatalom nagykövetét fogadhatja, melylyel Németország régóta benső baráti viszonyban él. Idegenkedéssel hallotta az utóbbi időben azt a nézetet, hogy Törökország felfogása Németországot illetőleg legutóbb megváltozott volna. Kifejtette, hogy mint a török nép és fenkölt uralkodójának hű barátja, a maga részéről is ki kell fejeznie azon óhaját, hogy az alkotmányos Törökország jövője legyen áldott és

szerencsés. A nagykövetek, ugyszintén az audienzián megjelent követek a császárné előtt is megjelentek.

A horvátok és az annexio.

A Bosznia és Hercegovina annexiója által keletkezett izgalom lecsillapult ugyan, de az elfogulatlan horvát politikai körökben annál nagyobb aggodalom tölti el Horvátország jövő sorsa miatt. A komoly politikusok a helyzetet a jövő fellődése szempontjából bírálják és arra a következtetésre jutnak, hogy a két tartománynak a monarchiához való csatolása a mai Horvátország és különösen fővárosának, Zágrábnak enyészését jelent. Szerintök a déli szlávok sulypontja lesz és akkor a zágrábi egyetem akár Szerajevoba is áthelyezhetik. A horvátok attól is tartanak, hogy sokan a vidéki birtokosok közül Boszniában és Hercegovinában a török békektől földeket fognak vásárolni, mert ott a föld még ma is olcsó és ilyképen Boszniában és Hercegovinában szaporítani fogják a horvát elemet, míg itthon, a mai Horvátországban, a magyarok kellő telepítési politikával javukra fogják változtatni a nemzetiségi viszonyokat. Ilyen körülmények között a mai Horvátország eddigi közjogi pozícióját, Zágráb városa pedig eddigi fővárosi jellegét mindenképen el fogja veszíteni. A magyarságnak semmi oka sem lesz a dolgok ezen fellődését félalni, mert ha más államjogi alakulás szüksége be is állana, a magyarok mindenesetre kezükben tartják a tengerhez vezető utat és legalább határa ezen részénél meg lesz ki-mélve folytonos surlódásoktól.

Guerilla-harc Hercegovinában.

A bosznia-hercegovinai emigránsok tegnap Nikszicsben népes gyűlést tartottak. A vezetők, Kovacevics Sztoján és Socsics Lázár, a hires vajda voltak. A gyűlés elhatározta, hogy guerillaháborút fognak kezdeni Hercegovinában, hogy kieroszakolják a nagyhatalmak intervencióját. Elhatározták azt is, hogy összeköttetésbe lépnek a belgrádi inszurrekciós bizottsággal. Socsics nyomban 100,000 koronát ajánlott fel fegyvervásárlási célokra és rendkívül lázító beszédében többek között a következőket mondotta: „Ausztria-Magyarország a mi vérünk árán mentette meg Boszniát és Hercegovinát. A mi vérünk árán kergessük el most ismét Ausztria-Magyarország katonáit szülőföldünkről. Ezt a földet, mindaddig, míg a szerb szabadságáért harcol, vérrrel kell áztatni.”

Vukotics Jákó tábornok külön misszióban Belgrádba utazott.

A krétai kérdés.

Egyes külföldi lapokban azt a kérdést szelöztetik, hogy a négy ugynevezett krétai védőhatalom, Franciaország, Anglia, Orosz- és Olaszország van hivatva Menelaus szigetének jövő közjogi helyzetét megállapítani. Ezzel szemben a leghatározottabban kell hangsúlyozni, hogy Ausztria-Magyarország 1898-ban, mikor csendőrcsapatát Krétáról visszarendelte, kifejezetten fentartotta magának azt a jogot, hogy beleszólása legyen Kréta közjogi helyzetének a jövőben való módosításába. Nagy tévedés tehát azt állítani, hogy a krétai kérdés Ausztria-Magyarország hozzájárulása nélkül is megoldható.

Adil bej, szaloniki polgármester, az egység és haladás érdekében működő bizottság egyik legkiválóbb tagja Konstantinápolyból Athénbe érkezett és a külügyminiszterrel, valamint a miniszterelnökkel hosszasan tanácskozott. A „Szkrip” cz. lap tudósítójától meginterjuvultatva, kijelentette Adil bej, hogy a görög kormány mérsékelt magatartása a krétai mozgalommal szemben nagy meglepődést keltett a török kormánynál, mert ha a hatalmak hozzájárulását adták volna Krétának Görögországgal való egyesítéséhez, a törökök a jelenlegi rájuk nézve oly

súlyos viszonyok között nem tehetnének egyebet e határozat elfogadásánál.

A monitorok.

A dunai monitorok Titel közelében, Szlankamen horvát község alatt éles lögyakorlatokat végeznek, amelyek a környező dunamenti községekben tisztán hallatszanak. A lakosság eleinte nyugtalankodott, később azonban megnyugodott. A személyszállító hajók akadálytalanul közlekednek.

A monitorokra vonatkozólag a következő felhivatalos jelentést adták ki:

A császári és királyi hadi tengerészet monitorai további intézkedésig az Aldunán fognak gyakorlatozni és a Budapesti Tudósítónak beavatott helyről való értesülése szerint a legközelebbi napokban megkezdik a harcszerű lövőgyakorlatot. A dunai flottilla nem kapott parancsot arra, hogy Budapestre visszatérjen vagy hogy helyzetét megváltoztassa. Némely lapnak az a közleménye, mely szerint a Dunán feltartóztatott Budapestről Szerbiába szülő töltevény-szállítmányu hajókat, nem felel meg a tényeknek.

Kémkedés.

Eszéken a rendőrség ma letartóztatta Marianovics Anna siklósi születésű, ottani illetőségű husz éves állás nélküli nevelőnőt, egy papucs-készítő leányát, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy osztrák és magyar tisztekkel, ugyancsak szerb tisztekkel való ismeretségei révén hadseregünk csapatának bizonyos előkészületeiről híreket juttatott Szerbiának. Birtokában hamisított keresztlevelet találtak. Marianovics Annát beszállították az ügyészség fogházába.

A bojkott.

Az osztrák áruk bojkottja még egyre tart. Szalonikiban még cigányok sem akartak az osztrák hajókon hordárszolgálatokat teljesíteni. Több szaloniki kereskedő kijelentette, hogy német árukat is csak úgy fogadnak el, ha azokat nem osztrák kereskedők közvetítik.

Szmirnából jelentik az osztrák Lloyd igazgatóságának, hogy az Urane gőzös ott partraszállította szállítmányait, nagyobb rakomány árut vett fel és rendben elhagyta a kikötőt. E távirati jelentésből kitűnik, hogy a bojkottmozgalom lanyhulni kezd.

Az osztrák Lloyd igazgatósága közli, hogy a Mária Terézia gőzös, amely Szalonikiban a bojkottmozgalom következtében nem rakodhatott ki, szállítmányát az Odesszába utban lévő Tiroi nevű gőzörsre vitette át azzal a megbizással, hogy a gőzös, ha majd visszatér és ha majd jobb viszonyok állottak be, rakja ki a Szalonikiba rendelt árukat.

Az osztrák-magyar nagykövet a bojkottmozgalom és az annak kapcsán történt incidensek miatt tegnap és ma erőlyes lépéseket tett. A nagyvezér kijelentette, hogy a porta minden tőle telhetőt elkövet, hogy a mozgalomnak véget vessen. A török lapok agitációja majdnem teljesen megszűnt.

Ujabbban jelentik, hogy Konstantinápolyban és Smyrnában kezdik partraszállítani a Lloyd-gőzösek rakományait. Konstantinápolyban a török kereskedők elbocsájtják osztrák alkalmazottaikat. A nép követeli, hogy az állami szállításokból és különösen a hadsereg részére való lőszállításokból zárják ki az osztrák czegeket.

A bosnyák küldöttségek hazautazása.

Az annexió kihirdetése óta a Budapesten időző bosnyák-szerb vezérférfiak ma hazautaztak Boszniába. Itt meglehetősen tartózkodóan viselkedtek, mert a hivatalos körök részéről nem találkoztak azzal az előzékenységgel, melyre számolhattak vélték és mert nagyon zokon vették, hogy az illetékes ténnyezők a horvát elemet már most, az annexió első stádiumában feltűnő előzékenységgel fogadták.

Legujabb híreink.

Fallières elnök ma félórás kihallgatáson fogadta Izvolszki orosz külügyminisztert, majd az orosz nagykövetet fogadta kihallgatáson. Hétfőn Izvolszki tiszteletére az elnök dejeuner ad.

Kormányválság Ausztriában.

— A csehek az ellenzéken. —

Budapest, október 17.

Báró Beck politikája ismét csődöt mondott. Hiába remélte, hogy az általános választói jog alapján összeülő parlamentben a nemzetiségi kérdések háttérbe fognak kerülni, a németeket és a szlávokat csak Magyarország ellen tudta egy táborba sorakoztatni. De amióta ez a minden pártot egyaránt érdeklő gazdasági kérdés, melynél a magyar érdek elleni közös akció volt az ellentéteket kiegyenlítő erő, lekerült a napirendről, a csehek és a németek újra hajbakaptak. Ahol a két tábor a zöld asztalnál szembekerült, azonnal viharos botrány támad. Éppen ilyen a helyzet a rutének és a lengyelek, a szlovének és a németek, az olaszok és a németek közt. Alighogy beveződött az osztrák képviselőház ülészaka, a tiroli tartománygyűlésen ütköztek meg az ellentétek és növelte a kiegyenlíthetetlen ellentéteket sok minden összeütközés, a laibachi véres tüntetés, az innsbrucki tornáinnepen kitört zavargás.

Ilyen előzmények után találkozott a két tábor Prágában, a cseh tartománygyűlésen. A szenvedélyek akkor már magasan lobogtak, elég volt egy napirendi vita, egy egészen jelentéktelen incidens és a nagy nehezen, folytonos kompromisszumokkal, megalkuvásokkal alátámasztott politikai egyensúly egyszeriben felbontott. A kormánynak nem volt más választása, mint hogy feloszlassa a tartománygyűlést, jóllehet tudta, hogy ebben az esetben a csehek az obstrukciót átviszik a Reichsrathba. Megindultak ismét a békéltető tárgyalások. Prade német miniszter nem bírta a saját elvtársaival, Prazek és Fiedler cseh miniszterek semmire sem mentek a cseh táborral. Kompromisszumról ezúttal az egyik fél sem akart hallani, a kormány tehát el volt tökélve a tartománygyűlés feloszlására.

A tegnapi esti verekedések után betelt a mérték és a minisztertanács másnap megpecsételte a cseh tartománygyűlés sorsát. Ezen a minisztertanácsban olyan ellentétek támadtak a cseh miniszterek és a kormányelnök között, hogy Prazek és Fiedler nyomban bejelentették lemondásukat. Osztrák politikai körökben azt tartják, hogy az egész kabinet formáságból le fog mondani s az is természetes, hogy a jelenlegi viszonyok között az uralkodó a lemondást nem fogja tudomásul venni. Ujabb megjelésre kerül a sor és újabb kompromisszum fogja ideig-óráig elcsúsztatni a nagy fajharcot, de a Reichsrath téli ülészékén előről kezdődik majd a németek és csehek harca. A jubileumi év utolsó hónapjait még bejárja a Beck-kabinet, újévre aztán megtörténik az általános rekonstrukció.

Báró Beck osztrák miniszterelnök hétfőn reggel Budapestre érkezik, hogy jelentést tegyen a helyzetről a királynak. Bécsi tudósítónk jelentése szerint ottani beavatott politikai körökben biztosra veszik, hogy Fiedler és Prazek cseh miniszterek lemondása nem fogja maga után vonni az egész kormány lemondását vagy rekonstrukcióját. A korona hétfőn fog dönteni. Föltétlenül bizonyos, hogy az uralkodó a két cseh miniszternek legteljesebb megelégedését fogja kifejezni és felajánlott lemondásukat nem fogja elfogadni.

Rigában a nemzeti szociálisták tegnap este a konviktsi teremben gyűlést tartottak, amelynek napirendjén a tartománygyűlési választói reform állott. A gyűlés után a résztvevők énekelve a Bergstein felé vonultak, a rendőrség azonban szétszórta őket. A tüntetők kis csoportokban együtt maradtak, különböző utcákon és városrészen áthaladva, többrendbeli kihágásokat követtek el. Egyes helyeken bezúzták az ablakokat, így azokban az épületekben, ahol az ifjucseh Don szerkesztősége és egy másikban, ahol a német állami gimnázium van elhelyezve. A tüntetők, többnyire fiatal suhancok, több villamos ivlámpát is összezúztak, itt-ott letépték üzletek czegetábláit, bántalmazták a járó-kelőket, a többi között két horvát diákot is. Ily ki-

hágások éjjelig napirenden voltak. A rendőrség nyolcz egyént letartóztatott.

Az ifju-csehek egyik vezetőférfia kijelentette, hogy a zavaros külpolitikai helyzetre való tekintettel a cseh képviselők nem igyekeznek a parlament munkáját obstrukcióval megbénítani. A két cseh miniszter lemondása csupán azt célozza, hogy a cseh pártoknak szabad kezük legyen. A csehek számítanak a délszlávok és rutének támogatására.

A német miniszterek visszalépését Marchet közoktatásügyi miniszter erőlyesen megczáfolja egy bécsi könyvmatosban.

Budapest, október 17.

A választási reform. Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter ma délelőtt tíz órakor a függetlenségi és 48-as pártnak körülbelül negyven tagját fogadta, akik előtt részletesen ismertette a választói reform és a hozzá csatolt statisztikai adatokat.

Holnap, vasárnap a tótok és a románok több helyen tartanak népgyűléseket a pluralitás ellen. Hodza Milán képviselő holnap kerületének két községében, Sevében és Deszpot-Szent-Ivánban fog beszámolót tartani. A tót nemzetiségi párt a szepesmegyei Ruzsbach községbe, a trencsénmegyei Puchóra és a gömörmegyei Rima-Rahó községbe hívott össze tiltakozó népgyűléseket a pluralitás ellen. A románok az erdélyi részeken holnap öt helyen tartanak népgyűléseket a pluralitás ellen, míg a biharmegyei Vaskóhn Lukács László képviselő fog beszámolót mondani. Mindezekben a népgyűléseken határozati javaslatokat fognak elfogadni a pluralitás ellen, illetve az általános, egyenlő és titkos választójog mellett és hódoló táviratokat fognak küldeni a királynak.

A képviselőház munkarendje. A magyar delegáció gyors ütemben végzi feladatát. Az albizottságok már legnagyobb részben letárgyalták az eléjük terjesztett közös ügyeket. Minthogy azonban az osztrák delegáció albizottságai jóformán alig kezdték meg működésüket, még egy pár hétig eltart, míg a delegációk ülésezései véget érnek. Természetesen ezalatt a magyar parlament nem ülésezhet, s így ennek működése csak a jövő hó elején, esetleg nyolczadikán, vagy tizedikén veheti kezdetét. Mivel pedig még abban az esetben is, ha addig a pénzügyi bizottság letárgyalja is a jövő évi költségvetést s a Ház elé terjeszti a jelentését, alig van kilátás arra, hogy teljes bizonyossággal még ez évben a költségvetés a parlament mindkét háza által letárgyalassék, a kormánynak indemnitásra lesz szüksége. A budget-vita ugyanis kétségtelenül hosszabb időt vesz igénybe, s december hóban a karácsonyi ünnepek és szokásos szünet levonásával aligha maradj annyi munkaidő, amely a költségvetés tető alá jutását biztosíthatná.

Nemzetközi kongresszus Rómában. Rómában mostanában nagy nemzetközi kongresszust tartanak a munkásbiztosítás és az agkori biztosítás ügyében. Az egész világból összegyűltek a szociológusok és szaktudósok, hogy ezt a nagyjelentőségű kérdést megvitassák. Japán, Délamerika, sőt még Ausztrália is nagy gondot fordított arra, hogy méltón legyen képviselve, s államtitkárokat, elismert tudósokat küldött ki, csak éppen Magyarország van szegyenletesen képviselve. Olyanokat küldött ki, akik a tudósoknak és szakembereknek ebben az illusztris gyűlekezében egyáltalában semmi szerepet sem játszanak. Teljesen megelégszenek a reprezentálással, bár még ezt is rosszul végzik, de azzal már egyáltalában nem törődnek, hogy az üléseken mi folyik. A tanácskozásokon nem vesznek részt, mert még beszélni is alig tudnak. A kongresszus tagjai nagyban várták, hogy Sztéryny József államtitkár fogja képviselni Magyarországot. Őt kiváló szaktekintélynek ismerik és különösen azt remélték, hogy majd beszámol az új munkásbiztosítási törvény életbeléptetése óta szerzett tapasztalatairól. De ha már ő nem is vett részt a kongresszuson, a kormánynak gondoskodnia kellett volna arról, hogy legalább megközelítően méltó legyen a képviselőtünk.

A háromszékmegeyi főispán lemondása. Háromszék vármegye főispánja, Elekes Béla lemondott a főispánságról s a lemondást már el is fogadták. Az

erről szóló kéziratot nemsokára közölni fogja a hivatalos lap. Utódja Meczner Béla főrendiházi tag lesz.

Egy horvát képviselő mentelmi ügye. Vinkovics Bozsó horvát képviselő ma délelőtt bejelentette a képviselőház elnökének, hogy mentelmi jogát megsértették. A horvát képviselőt október huszadikára megidézte a károlyvárosi törvényszék egy ellene indított büntügyben, anélkül, hogy a képviselőháztól kikérte volna. A mentelmi bejelentés horvát és magyar nyelven szól.

A delegációból.

— A közös zárószámadások. —

Budapest, október 17.

A magyar delegáció zárószámadási albizottsága ma délelőtt gróf Zichy János elnöklelet alatt, alig két óras ülésben letárgyalta az 1906. évi zárószámadásokat, bárha Nagy Emil előadó kimutatta, hogy a közös költségvetésben nyolczmillió 440 ezer korona hiteltülpés mutatkozik. Buzáth Ferencz volt az egyetlen fől-szóaló, aki ezen kissé csodálkozott, de báró Pláner, a közös számvevőszék elnöke német nyelvű felszólalásában kijelentette, hogy a tulkiadások tekintélyes összegéért a számvevőszék nem felelős, mert az ellenőrzést nem gyakorolhat. Nagy Emil előadó után Wekerle Sándor miniszterelnök felszólalásában arra utalt, hogy a tulkiadások legnagyobb része az élelmiszerekre esik.

Részletes tudósításunk a következő:

A zárószámadási albizottság ülése.

Gróf Zichy János elnök délelőtt 10 órakor nyitotta meg az ülést.

Nagy Emil előadó előbb általánosságban ismertette az 1906. évi zárószámadások eredményeit. A közös költségvetés zárószámadása 818.000 korona felesleggel záródott, míg a hadügyminisztériumnál 8.068.000 korona, a tengerészetnél 1 millió 125.000 korona, a közös pénzügyminisztériumnál pedig 65.000 korona hiteltülpés történt. Végeredményben tehát 8.440.000 korona kedvezőtlen eredmény mutatkozik.

Buzáth Ferencz az előadó előterjesztésére megjegyzi, hogy azon körülmény, hogy a közös költségek zárószámadási állandóan több kiadásokat tüntetnek fel, azt bizonyítja, hogy a közös költségek előirányzata nem nyugszik reális alapon. A számvevőszék nemcsak abban kell, hogy lássa föladatát, hogy a tulkiadásokat konstatálja és felsorolja, hanem a költségvetési tételek betartására kellene ügyelnie és ott, ahol eltérés mutatkozik, azt a leghatározottabban kifogásolnia.

Nagy Emil előadó szintén hangsúlyozza, hogy ezt a kérdést nem a számvevőszéknek kell orvosolnival, mert annak nincs preventív hozzászólása a tulkiadásokhoz. De utólag minden legesekélyebb eltérés esetén tényleg felszólal a közös számvevőszék. A delegátuson áll, hogy akceptálják-e a hadügyminisztérium tulkiadásait, mert a számvevőszéknek csak az a hivatása, hogy tájékoztassa a delegációt. Ez egy évtizedekre visszanyúló baj és a realitás biztosításának legelső kelléke volna, hogy a delegáció a jövőben először a zárószámadásokkal foglalkozzék és csak azután venné tárgyalás alá a költségvetést, amint azt már bevezető beszédében is ajánlotta.

Báró Pláner, a közös számvevőszék elnöke, mindezekelőtt arra kívánja az albizottság figyelmét felhívni, hogy a közös költségvetés a vámbevételeken és a hadügyminisztérium alig számbavehető saját bevételein kívül semmiféle más bevételt föl nem mutathat és ezért a bevételek általános emelkedése, amely adóbevételeken alapuló állami költségvetésben kimutatható, itt nem jöhet számításba. A tulképek mértéke mindenestre jelentékeny, de ezért nem a számvevőszék felelős, mert ez nem bír előzetes ellenőrzés jogával. A tulképek egyszer a természetbeni szolgáltatmányok áremelkedésében és minden a katonaság részére szükséges cikkek áremelkedésében találja indoklását. A költségvetés előirányzatára s elkészítésére nincs befolyása. Ez a két kormány, a közös miniszterek és a delegációk dolga.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A rendelke-

zésre bocsátott hiteleknek közjogi ellenőrzése abból áll, hogy ellenőrizzük azt, vajon nem fordítottak-e azok más célra és nem vétettek-e nagyobb mérvben igénybe, mint ahogy megajánlottak. Ezen két szempontból téve bírálat tárgyává a közös kiadásokat, nem hiszi, hogy egyetlenegy tételnél is konstatalható volna, hogy más célra fordított a kiadás, mint amire megajánlott, sőt meri állítani, hogy nagyobb mérvben nem vétettek igénybe, mint ahogy megajánlottak.

Nagyjában ezt lehet mondani, hogy rendszeresített keretben, rendszeresített létszámban dolgoznak, nem tartanak több lovat és nem szereznek be több anyagot, mint amennyire engedélyt nyertek, úgy, hogy ha mi nem számokkal budgetirozunk, hanem naturalialakkal, akkor a budgetben megtakarítás van. Természetes, hogy amikor nemcsak az élelmiszerek, hanem az anyagok is drágulnak, amikor a munkabérek emelkedése folytán az ipar-nak minden terméke megdrágul és emelkedtek a lakberek is, valamint az épületfenntartási szükségletek is, ilyen növekedő tendenciánál egy olyan budgetben, amely tulajdonképpen nem egyéb, mint naturalialaknak számszerű kifejezése, jelentékeny tulkiadás mutatkozik.

A tulkiadások jórésze tehát az élelmiszerekre esik. Az élelmiszereket és a lótapokat úgy szerzik be, hogy egy hosszabb évi átlag vétetik alapul, ebből leltetik a legjobb és a legrosszabb év és a fennmaradó öt esztendő átlaga alapján történik az előirányzat. Ma, amidőn mindennek az ára óriásilag emelkedett, nem felel meg és azért most tanácsko-zások folynak aziránt, hogy miként lesz majd az előirányzat megállapítandó úgy, hogy ezeknek befejeztével remélhető, hogy ezen részében a budgetnek reális lesz az előirányzat.

De megjegyzi, hogy éppen az államfinancziák szempontjából sohasem járna úgy el, hogy nagyon bőven állapítsa meg realitást szempontjából a hitelt. Rég foglalkozik ezekkel az ügyekkel és azon tapasztalata, hogy ha mi nagyon bőven állapítunk meg hiteket, akkor olcsóbbak is lesznek azok a dolgok, azokat a hiteleket azért elköltik, holott ha szűken állapítjuk meg azokat, lehet, hogy egészben véve lesznek tulkiadások, de sokkal gazdaságosabban járunk el. Tehát nem azért, hogy pár millióval tetszetősebben állítsuk össze a budgetet, hanem a jobb gazdaság érdekében sem szabad a budget-tételekkel bőven bánni, annyival inkább, mert a budget realitását semmiben sem befolyásolja. A szóban forgó budgetben az egyes tárcaik saját bevételei négy millió koronával voltak nagyobbak az előirányzatnál, a vámbevételek pedig 34 millió koronával voltak kedvezőbbek.

Ha az egésznek képét vesszük, azt látjuk, hogy a közös budgetnél jelentékeny felesleg van, már nem ott keressük a realitást, hogy bőven irányozzuk elő a kiadásokat, hanem megszorítjuk őket a bevételeknél, ahol nem tőlünk függ a kezelés. Elismeri, hogy mikor az új vámtarifa folytán a gabonárák annyira emelkedtek, talán nem is kellene úgy előirányozni a tételeket, hogy azok előreláthatólag be-árhathatók lesznek, de azt az elvet mégis fentartandó-nak tartja, hogy szűk marokkal irányozzuk elő a kiadásokat és ne tulságosan bőven, hanem a valóság mértékén alul a bevételeket.

Ezen szempontok figyelembe vételével kéri a zárószámadások elfogadását.

Következik a részletes tárgyalás, Nagy Emil előadó az egyes nagyobb hiteltülpések okait ismerteti részletesen.

Mind a rendes, mind pedig a rendkívüli szükségletekre nézve a felmentvényt a bizottság megadta, illetőleg jóváhagyólag tudomásul vették.

A tárgyalás befejeztével az elnök köszönetet mondott Pláner közös számvevőszéki elnöknek a szakszerű felvilágosításokért és az ülést bezárta.

Az elhelyezési albizottság ülése.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság hadügyi albizottságának elhelyezési szűkebb albizottsága ma délután öt órakor gróf Cziráky Antal elnöklésével ülést tartott, amelyen mindenekelőtt Okolicsányi László előadó terjesztette elő a hadsereg elhelyezésében történt változásokról szóló jelentését. Beható vita után, amelyben Hoitsy Pál, Zboray Miklós, gróf Semsey László és Bakonyi Samu bizottsági tagok, valamint az előadó vettek részt, az előadó jelentését tudomásul vették. Az ülésen a magyar kormány részéről gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, a hadügyi kormány képviseletében Hoffmann Hugó altábornagy, Höfer vezérkari ezredes és Burger százados, végül báró Tallián Dénes udvari és miniszteri tanácsos vett részt.

Bulgária nem enged.

Budapest, október 17.

A bolgár-török viszály úgy látszik, megint kezd elmérgesedni. Ma nyújtották át több hatalomnak a porta jegyzékét, melyben erélyesen kikel Bulgária hadikészülődése ellen. Ugy látszik, hogy a bolgárok, dacára a gyakori czáfolatoknak, fokozatosan elöretolják csapataikat. A keleti vasutak kérdésében sem akar engedni a szófiai kormány, mint azt mutatja jegyzéke, melyet ma nyújtott át Németország szófiai képviselőjének.

Bulgária egész magatartása különben azt árulja el, hogy keresi a leszámolást Törökországgal.

Hajnalban, közvetlenül lapzárta előtt kapjuk Párison keresztül a hirt, hogy a török kormány elrendelte a mozgósítást, s hogy a bolgár-török háboru kitérőse immár csak órák kérdése. Nem lehetetlen, hogy amikor e sorokat írjuk, az ellentétbe került hatalmak között már meg is történt a döntő jegyzékváltás, s lehet, hogy a holnapi nap egész Európa békéjére nézve elhatározó eseményeket fog szülni. Egyet azonban már ma is teljes bizonyossággal meg lehet állapítani, azt, hogy az évtizedeken keresztül mesterségesen ápol és féltve őrzött balkáni helyzet jóvátehetetlenül felborult.

A párisi hirt a késő éjjeli órákban nem ellenőrizhetjük ugyan, de már maga az a tény is elég aggodalmat keltő, hogy ilyen hírek valószínűségével számolni kell.

Mai hireink a következők:

Konstantinápolyból jelentik a párisi Temps-nak: A kormány elrendelte a mozgósítást, a török-bolgár háboru kitérőse küszöbön áll.

A bolgár kormány ma nyújtotta át Németország szófiai képviselőjének a keleti vasut kérdésében tett legutóbbi lépésekre vonatkozó válaszigyzékét. A jegyzék kijelenti:

A bolgár kormány késznek nyilatkozik a kelet-ruméliai vasutvonalak megváltása céljából közvetlen tárgyalásokba lépni a vasutársasággal, ha e tárgyalások azonnal megindíthatnak. A portával hozzájárulásának kieszközölése végett a kormány semmi szín alatt nem fog tárgyalni. A vasutársaság által követelt napi 15.000 franknyi kártérítésbe a kormány nem egyezik bele és csak a mostani bevételeket fogja annak idején a társaságnak átadni. Hasonló elutasító állásponton van a bolgár kormány Törökországgal szemben is Kelet-Ruméliáért, valamint Törökországnak a kelet-ruméliai vasutvonalakban való tulajdonjogáért ellenszolgáltatásképpen fizetendő kártérítés kérdésében is.

A félhivatalos sajtó a kormány álláspontját akként körvonalozza, hogy Bulgária függetlenségének kiküszöbölése által beatus possindes-sé lett és minden kártérítés iránti igényt el kell utasítania. A szófiai diplomáciai körök véleménye szerint Ferdinánd király nem osztja kormányának álláspontját és a minisztereivel Sitniakovóban most folyó tárgyalásokban minden befolyását latba fogja tenni, hogy a kormányt eltérítse intranzigens magatartásától.

A párisi török nagykövet tegnap nyújtotta át Pichon külügyminiszternek a porta körjegyzékét, amelyet egyidejűleg a londoni, berlini, pétervári, bécsi és római kormányoknak küldött meg. E körjegyzékben a porta rámutat a rendkívüli katonai készülődésre, amely Bulgáriában az óvintézkedések ürügye alatt történik. Törökország — mondja a jegyzék — végül hasonló intézkedésekhez lesz kénytelen folyamodni, miáltal a két hadsereg közt összeütközés és szükségtelen vérontás jönné létre. A porta kijelenti továbbá, hogy mégis a konferencia igazságos döntésében bizva, hadseregét egyelőre nem fogja hadilábra helyezni, hogy az embries érzésbe ütköző eseményeknek elejét vegye. A porta kéri a hatalmakat, intervenáljanak a

bolgár kormányánál, hogy ez a maga részéről is kötelezze magát hasonló magatartásra.

Párisból jelentik, hogy a kormányhoz közel álló körökben a ma érkezett szófiai jelentések után remélik, hogy sikerülni fog Bulgária és Törökország között az ellenségeskedések kitörését megakadályozni. A mai minisztertanács kizárólag a külpolitikai helyzettel foglalkozott és a benyomás annyiban kedvező, mert megállapítható, hogy Bulgária nervezitása egy hatalmat sem ragadott magával. A helyzet mégis komoly, mivel a török határon a legelső zavaró esemény súlyos következményekkel járhat, annál is inkább, mert Bulgária senkire sem hallgat.

A török nagykövet Kiamil pasa nevében megkérte Pichon külügyminisztert, hasson oda, hogy Bulgária hagyjon fel harci készülődéseivel, amelyeket Törökország tovább nem tűrhet megfelelő rendszabályok nélkül.

A Frankfurter Zeitung berlini beavatott részről közli, hogy már másodízben próbált a német kormány Bulgáriára befolyást gyakorolni, hogy változtassa meg mostani politikáját, amely Törökország irányában harcias.

A miniszterek tegnap visszatértek Sitniakovóból, hol koronatanácskozás volt. Habár e tanácskozás eredményéről pozitív hírt nem lehetett hallani, a miniszterek visszatérése óta a katonai körök harci kedve lényegesen megnyihült. Ennek folytán azt hiszik, hogy a bolgár királynak sikerült a minisztereket engedékenyebb állásfoglalásra bírni. Kormánykörökben nem tartják kizártnak, hogy a kormány Konstantinápolyban a függő kérdések és egy esetleges közeledés ügyében tárgyalásokat indít.

Mozgósítás

Budapest, október 17.

Félhivatalosan azt mondják, hogy nincsen s tagadják, hogy a monarchia háborus készülődéseket folytatna. Egyik legutolsó félhivatalos távirat például a következő kategórikus formában czáfolja meg a mozgósítási híreket:

Több lap az ország különböző részén történő mozgósítási előkészületekről ad hírt. Ezek a hírek, mint illetékes helyről szerzett információ alapján jelentik, nélkülöznek minden alapot. Illetékes helyen utalnak arra, hogy a tartalékosok és póttartalékosok behívása, ami a mozgósítás első kelléke volna, a véderő törvény 12. szakasza értelmében csak a király parancsára volna eszközölhető, már pedig világos, hogy ily parancs nem adatott ki, mert hiszen az egy percig sem maradhatott volna titokban.

Ez a félhivatalos czáfolat nyilván azzal a zándékkal iródott, hogy a közvélemény s a külföld izgatottságát csillapítsa, de aligha fedi a valóságot. Azt szívesen elhiszszük neki, hogy a tartalékosok és póttartalékosok behívása nem történt meg, mert hiszen magunk sem látjuk a behívásokat közhírré tevő falragaszokat. De azt hiszszük, hogy ezeknek a falragaszoknak a kiragasztása legutoljára szokott történni, addig különböző előkészítő munkálatokat kell a hadtestparancsnokoknak és a helyőrségi vezetőtiszteknek elvégezniük. Ezek az előkészítő munkálatok pedig, amint erről az ország minden részéről érkező táviratok tanuskodnak, már megkezdődtek. Az egri, a máramarosszigeti helyőrségek már megkapták a mozgósítást előkészítő parancsot. Hasonló hír érkezik Nagyváradról, ahol a helyőrség parancsnoka a napokban R. jelzésű rezervált, bizalmas Avisot kapott a temesvári VII. hadtestparancsnokságtól. Czankl altábornagy a rendeletet azonnal bizalmasan közölte a Nagyváradon állomásozó ezredek parancsnokaival. Ennek következtében a hadkiegészítő parancsnokságnál izgatott munka kezdődött Edelmann őrnagy vezetése alatt s elkészítették két nap alatt az összes névre szóló behívó-jegye-

ket, várva a mozgósító parancsra, amelynek megérkezése után az Einberufungs Carte-kat nyomban szétküldik az illető községekbe.

Előkészítették a lőszerkocsikat, a trént, s a pályaudvaron megfelelő számú vagon áll rendelkezésre, hogy a katonákat szállíthassa. Abban az esetben, ha a parancs erre nézve megérkezik, a személy- és teherforgalom szünetelni fog, amíg a csapatok el nem vonulnak.

A rendelet megérkezése után a szabadságon levő tiszteteket táviratban szólították haza az ezredhez. Scholz kapitány, aki Afrikában tanulmányuton jár, Tuniszból táviratilag értesítette az ezredparancsnokot, hogy elindult hazafelé. Az ezredparancsnokság az összes tisztet beosztása iránt is intézkedett.

A nagyváradi rendelettel kapcsolatban arról is vannak hírek, hogy a nagyváradi gyalogezreddekkel együtt milyen ezredeket mozgósítanak. Ez a hír, mely természetesen még megerősítésre szorul, a következőket mondja:

A bizalmas rendelet szerint a nagyváradi 37. gyalogezred mozgósítás esetén Aradon át vonul el. Itt csatlakozik hozzá az aradi 33., a debreczeni 61., a csabai 101., a szegedi 46-ik s a hadtesthez tartozó többi honvéd és egyéb ezred. A terv szerint, mire a csapat vége Temesvárt elhagyja, ezidőtájt érnek oda a nagyszebeni 12 hadtest ezredei, amelyekkel a 7. hadtest csapatai egyetlen oszlopot alkotnak. A hetedik hadtest iránya — úgy hírlik — Zimony, míg a nagyszebeni hadtest a Szerbiával szomszédos északkeleti határt szállja meg. Az itt detachirozott csapatok esetleges parancsra tovább vonulnak dél felé. A zágrábi 13. hadtest nem lépi át Horvátország határát, csupán sorompót állít, s a közlekedést elzárja. A boszniai Militár Territorial Commando, melyből most akarnak hadtestet szervezni, teljes mértékben mozgósítva lesz, s egyidejűleg mobilizálják a kassai és przemysli hadtestet az ország északkeleti részén, az orosz határon. Ez nem lehet különösen meglepő, csupán a határ védelmére vonatkozó intézkedés. A régi terv alapján ezuttal felállítják a 37. gyalogezrednél a gépfegyver-osztályt és pedig két gépet alkalmaznak. Az osztály egy főhadnagy parancsnoksága alatt fog állani.

A mozgósítási hírekkel függ össze az az értesülésünk, hogy Temesvár mellett vasuti vágányokat fektetnek le és a vágányok mellett lámpasorokat állítanak fel. A vasuti vágányok iránya még ismeretlen.

A viszonyok komolyságát jellemzi a következő Ujvidéken történt esemény:

Szerb hajósok, akik utra készen álltak, megtagadták a rájuk bízott hajórakományoknak Budapestre való fuvarozását. Az indulás percében az összes hajósok megtagadták a szolgálatot és a Budapestre és Bécsbe irányított gabonarakományokat Belgrádba akarták szállítani. A hajóstársaság igazgatósága katonai segítséget vett igénybe, hogy a lázongó hajósok közt a rendet helyreállítsa.

Boszniában járt utazók hiradása szerint ott az egész ország fegyveres tábor képét mutatja. Minden hidat, minden váltót katonák őriznek s minden helyen az őrséget megkettőztették.

Mindez azt mutatja, hogy komoly időket élünk s felesleges kiadni a mozgósítást letagadó czáfolatokat, mert ha eddig nem is mozgósítottak volna, amiben okunk van kételkedni, hamar rákerülhet a sor.

Az EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI. Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 783. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 708. szám.

Izrael.

☉

Magyarországba is átesapott az a zaj, melyet Bernstein „Izrael” című szindarabja maga körül fölvert. A párisi Réjane-színház egy parázsütem minden este: olyan heves érzéseket kavart föl az „Izrael”. Pedig hát ez az „Izrael” éppenséggel nem Izrael és igazán érdemtelenül kevélykedik ezzel a névvel.

Arról van benne szó, hogy az antiszemita Courey herceg fejébe veszi, hogy kiugratja a párisi Jokey-klub egyetlen zsidóját, Gottlieb bankár-milliomost. Inzultálja. Verekedni fognak. A fiatal herceg már forgatja kezében azt a golyót, melyet a zsidó szívébe szánt, mikor a mamája könyek között megvallja nékie, hogy Gottlieb ur az ő szeretője volt, sőt néki, a fiának az igazi apja. Gottlieb-Courey kétségbeesik, öngyilkosságra gondol, aztán mást gondol, szerzetes lesz, de azután mégis csak agyonlövi magát.

Bernstein úgy dolgozta föl ezt a témáját, is, hogy az emberek a nézőtérén fuldokoltak az izgatottságtól. Ez nem lephet meg senkit. Bernsteinnek valamennyi darabjában van egy-két jelenet, mely a hallgatók szívét összeszorítja.

De mi köze van ennek a dramatizált „anekdotának” Izraelhez, vagyis ahhoz a rengeteg nagy szociális problémához, mely zsidó-kérdés név alatt szunyad itt, vagy lángol ott, de él mindenütt. Hiába tiltakozott eleve Bernstein az ilyen inszinuációk ellen, hogy ő nem akart problémát a színpadra vinni, hogy ő neki semmi köze a zsidó kérdéshez, hogy ő csak művészi munkát akart végezni, semmi mást. Nem szólva arról, hogy a „csak művészi munka”-féle beszédnek semmiféle értelme nincs s nem is lehet, mert ha milliószor homlokon csókol is egy művészt a muzsája, az illető még sem szakadhat el az életől, legföljebb arról lehet csak beszélni, hogy ezt az életet jól vagy rosszul látta meg, de önmagát is czáfolja Bernstein azzal, hogy zsidó szeretőt ad Courey hercegnőnek.

Ha nem akart volna „problémára” ülni, miért választotta össze azt a két ellentétet, miért dacolt a bennük rejlő valószínűtlenséggel, miért nem maradt meg a valószínűség keretében, hogy Courey hercegnőnek például de Fleury gróf a barátja, hiszen művészi munka kidolgozására ez éppen olyan alkalmas, mint az! Arról, hogy a gönbe orru Gottlieb fia a sasorru de Courey is lehet, de különösen az „Izrael” czímmel határozottan jelzi, hogy a zsidó-kérdésbe markolt bele.

Mindemellett jól teszi, hogy tiltakozik ez ellen és hogy elbujik a „művészi” munka mögé, mert így legalább elkerülheti azt a szemrehányást, hogy semmit sem látott meg a zsidó-kérdésből, vakon ment el mellette s hogy csak technika, vagy ha úgy tetszik „művészet” dolgában különbözik Kotzebutól és társaitól. Lám, az orosz Jurgejevics — pedig az is „művész” ám! — mennyivel többet vett észre ebből a problémából, holott ő csak „Dávid királynak” czimezte a darabját.

Dávid király: gazdag orosz zsidó gyáros, milliomos, ötezer zsidó munkás dolgozik nála, igazi király, uralkodik a gyárában, családjában és az egész kerületben. Munkásai béremelést kérnek, nem adja meg nekik, mire azok sztrájkba lépnek. A sztrájk tart, tart, tart; a munkások már éhesek, de kitartanak. De a siró gyermekek és asszonyok végre meggörnyesztik a munkások gerincét. Hailandók a régi bér mellett dolgozni. „Dögöljete meg! — rivallt rájuk Dávid király — soha többé zsidó munkást a gyáramban alkalmazni nem fogok, mert a zsidó telhetetlen;

nár keresztény munkások el is foglalták a helyeiket; mars, pusztuljatok innen mind!"

Ez azonban csak egyik lapja Dávid karakterének. Él, mozog, zug a dráma azoktól a vonásoktól, melyek mind azt kiáltják, hogy a gazdasági helyzet elfojtja a vallás és a faj hangját. A milliomos zsidó épp oly távol van a proletár zsidótól, mint a milliomos keresztény a keresztény proletártól. A milliók azok, melyek egyik oldalra terelik a kiválasztottakat, akármelyik valláshoz és fajhoz tartoznak és a nyomoruság az, melyik a másik oldalra őrzi faj és valláskülönbség nélkül a proletárokat. A két tábor között semmiféle kapocs nincsen — s ha ideiglenesen az „eszmék“ nevében hidat is vernek közöttük — a föltölülő gazdasági érdek mihamar fölrobantja azt.

Csodákat beszélnek erről a darabról azok az angol és francia kritikusok, kik Oroszországban jártak. És ez az orosz szerző nem tiltakozik a probléma, a tendencia ellen, sőt igen hangosan kiáltja: „én ilyennek látom az életet“. Persze, ha Bernstein ur ilyesfélét mondana, a szeme közé nevetnének. Ő tehát kényelmesen visszavonul a „művészet“ felhőjébe, ahonnan néhány trükkel kényelmesen meggyomrozzhatja a délutáni pásztoróráktól elernyedtt hölgyeket és urakat.

Római levél.

Róma, október 15.

Anatole France blasfemiáját, hogy még az isten sem halhatatlan, igazán csak Rómában érezzük át. Mert annyi meghalt istent, annyi rétegekben egymásra épült templomot látunk, hogy kezdünk még az isten halhatatlanságában is kételkedni. A Ponte Molle, amelyen egykor nagy Konstantin s vele a kereszténység bevonult Rómába, aligha fog ugyan még egyszer ilyen világtörténelmi hivatást betölthetni, de a Tiberen egy új vashid épült az északról jövő vasut számára s ezen a vasúti hidon vonul be Rómába az új tan, amely a régi oltárokat ledönti s a jövő civilizációját felépíti. Furesén hat, mikor X. Innocent pápa szobra alatt azokat a szociáldemokrata kitöréseket hallgatjuk, amelyekkel a most üléselő congresso delle assicurazioni sociali egyik-másik tagja az egyház ellen menydörög s Bernini gyönyörű szobra a Capitoliumon, mintha megmozdulna s mintha az új, az eljövendő korszak szelét érezné. Valamikor VIII. Orbán pápa az egész világ ujongása közben szedette le a Pantheon bronztetőzetét, a régi Róma eme legesodálatosabb alkotását, hogy belőle a szent Péter-templom főoltárának oszlopait kiöntesse s ma is még márványtábla hirdeti, hogy a pápa az isten dicsőségére hordatta el ezen „semmire sem való“, „haszontalan épület“ diszeit, hogy velük az üdv igazi forrását megmutassa, de ma már ez az ujongás megszűnt, azokban az új oszlopokban izléstelen bronzmonstrumokat látunk csak s a pogány vandalizmus mellett egy keresztény vandalizmus pusztításait siratjuk. Még nem valljuk ugyan, hogy Rómában templom sok van, de isten egy sincs, messze azonban már nem vagyunk ettől.

Hisz ha nem a zarándokok szemével nézünk mindent, akkor lehetetlen nem látni azt a borzasztó pusztulást, ami itt éppen a keresztény műemlékekben végbemegy. Még áll ugyan a szent Péter-templom és előreláthatólag néhány évszázadig állni is fog még, de a pusztulása már megkezdődött kívül is, belül is. Kívül porlik a márvány, vaspántokkal kell erősíteni s már lépten-nyomon látszik, hogy a pápa szegény és hogy a hívők alamizsnája kevés ahhoz, hogy a templomok jókarban tartásának költségeit fedezze. Belül még borzasztóbb pusztulás megy végbe. Nem ugyan a márványban, hanem a lelkében. A fény, a pompa még mindig nagyszerű ugyan, hisz ami az örökkévalóság számára épült, az háromezred év alatt nem mehet tönkre, de ma már érthetetlen fanatizmust látunk abban,

hogy a zarándokok csókjától lekopott szent Péter szobrának négy uja s hogy a Santa Maria sopra Minervában Michelangelo utólrhetlenül szép Krisztus-szobrának jobb lábára bronzpapucsot kellett huzni, nehogy hasonló sors érje. A Péter-templom megszünt a keresztény világ közepe lenni s ha a gazdag gyűjteményektől eltekintünk, bizony az egész vatikán alig valamivel több, mint egy rengeteg nagy plébánia, melynek a garancia törvény exterritorialitást biztosít ugyan s amely előtt még olasz gyalogság jár fegyverrel és bajonettel, mintha az olasz határt védené az idegen állammal szemben, de mindez csak ír akar lenni a sebekre s tiszteletreméltó formassággá devalválódott, amelynek mély tartalmát a pápa nem akarja s a keresztény hívők zöme nem tudja megérteni.

Hisz nem jelent ugyan semmit, de mégis nagy impressziót gyakorol az emberre, mikor látja, hogy Rómában a két legmagasabb halmon ma már nem a kereszt áll, hanem az egyikén Garibaldi szobra, ezzel a büszke, velőig ható, öntudatos felirással: „Roma o morte“, „Róma, vagy a halál“, a másikon pedig Marconi drótnélküli táviróállomása. Ezek hódították el Rómát a pápától s ezek képviselik a jövőt. A kard, amely véget vetett a pápa világi uralmának s a modern természettudomány, mely véget fog vetni a lelkek fölött gyakorolt mindenhatóságnak. S akár a Garibaldi-szobor talapatáról, akár a Marconi-állomás erkélyéről tekintünk le Rómára, minden alattunk fekszik és nemcsak a Palatin, a régi császári palota romjaival tűnik fel vakondtúrásnak, hanem a szent-Péter-templom is a maga hatalmas kupolájával, melylyel Michelangelo a mindent átfoglaló kereszténységet és pápai hatalmat akarta szimbolizálni, mélyen fekszik a völgyben. És igazán nem kell erős autoszugesztió, hogy azt érezzük, mintha sülyedne mélyebbre, mindig mélyebbre és már sejtjük a jövő évszázadok Alesandro Farneséjét, Carlo Feaját, Canináját és Boniát, akik majdan épp úgy fogják a törmelék alól kiásni, mint ahogy a Forum Romanumot kiásták, pedig egykor ez is a világ közepe volt, sőt talán még igazabban, mint a Szent-Péter-templom.

Amit mindannyiszor éreztem, ahányszor Rómában voltam, azt ezuttal még jobban érzem. A mai Rómát nem fűzi a régihez semmi. Nemcsak a régi császári Rómához nem, de már a pápához sem. A Trastevere külváros férfiai és asszonyai még a régi populus romanus ivadékának tartják magukat, büszkébbek, mint a többi római, de körülbelül ők az egyetlenek, akik nem olaszok, hanem rómaiak akarnak lenni. S ezek is a legszegényebbek, a legpiszkosabbak, a legműveletlenebbek Róma mai lakosságában. Mintha a szegénység és a műveletlenség átka még ebben is megnyilvánulna, hogy csak a szellemi és anyagi szegények azok, akik görcsösen ragaszkodnak a multhoz. Az anyagi és a szellemi függetlenség kiirtja a tradíciókat, megöli az emlékeket, értéktelenné és érthetlenné varázsol mindent, ami a multhoz fűz. S ahogy a régi pápák ledöntötték a Forum, a Capitolium és a Palatin márványpalotáit, hogy részleiből keresztény templomokat építsenek, ma is ugyanazt teszi a modern olasz állam a régi történelmi emlékekkel, csak hogy még akkor a fanatizmus és a vallás volt az indok, ma kitaláltak egy új büvös szót, amivel mindent igazolni vélnek és mindent igazolni is tudnak a modern olaszok előtt és ez a büvös szó: városrendezés.

Mert bárhogy van is, mikor tegnap este arra a fogadó-estélyre mentem, melyet a város adott a Capitoliumon a munkásbiztosítási kongresszus tagjai számára, nem tudtam elfeledni, hogy az a serpentin-út, melyen kocsim felhaladt a Capitoliumra, azokon a régi várkastélyokon épült, melyeket még Servius Tullius emeltetett a hatodik században Krisztus előtt s szegénykeztem némileg, hogy azon a via Appia antiquán, melyen a pun háborúk után Scipio Africanus győzelmes légióival vonult haza Rómába, én egy társasággal tegnap automobilon robogtam végig.

Dr. Bernát Ottó.

A Balkán-államok hadserege.

Budapest, október 17.

A mostani politikai fejlemények, természetszerűleg ráterelik a figyelmet a Balkán-államok hadseregére, különösen azokéra, melyek az újabb átalakulások folytán esetleg fegyvert kénytelenek ragadni.

(A szerb hadsereg.)

A mi szempontunkból ezidő szerint a szerb és montenegrói hadsereg harczkészsége a legfontosabb. Szerbia aránylag elég tekintélyes haderő felett rendelkezik, mert az öt hadosztályból álló tényleges hadserege a tartalék bevonásával százhatvanezer embert számlál. Ehhez hozzá lehet venni a második készültséget, amely megfelel a mi póttartalékunknak, nyolcvanezer emberrel, úgy, hogy Szerbia, rövid idő alatt igen könnyen lábra állíthat kétszázezer embert. Van Szerbiának még egy intézménye, a mi népfelkelésünkhöz hasonló, mely papiron szintén vagy hatvanezer emberrel erősítene a hadsereget, de tekintve ennek teljes hasznavehetetlenségét, kerék számban kétszázezerre becsülhetjük a szerb hadsereg létszámát.

A közel multban nem sok dicsőséggel harczolt Szerbia hadserege, mert a törökök 1876-ban Alexinacznál és Deligrádnál, a bolgárok pedig 1886-ban Szlivnicznánál és Pirótnál alaposan helybenhagyták. Igaz, hogy mindkét esetben tulerővel álltak szemben, s ami a szerb katonák bátorságát illeti, nem sok kívánni valót hagy hátra. Csakhogy az újabb-kori hadjáratokban a bátorság egymagában még nem biztosít sikert. A vezetés, a kiképzés és a fegyverzet, éppen olyan fontos kellékei a harczkészséggel bíró hadseregnek, mint a bátorság. Már pedig a szerb hadsereg Szlivnicza óta alig mutat valami haladást. A gyalogság kiképzése, a lehető legsilányabb. A legénység másfél évig szolgál ténylegesen, de ez idő alatt is nagyon kevés gondot fordítanak a harczszerű kiképzésre. A tisztikar állandó surlódásban él és legkisebb gondja a kezére bízott legénység oktatása. Normális körülmények között a szerb hadsereg még akkor sem bírna a monarchia hadseregével megmérkőzni, ha az erőik számában nem volna különbség. Ausztria-Magyarországra azonban a helyzet veszélye abban rejlik, hogy Szerbia, különösen a Drina irányában, rendkívül gyorsan tudna mozgósítani és hadseregének egy része benyomulhat Boszniába, mielőtt még a monarchia hadra kellt csapatai, kellő számban, a helyszínére érnének. Ez pedig okvetlen maga után vonná Bosznia és Hercegovina fellázítását. Ebben bizonyára Montenegró is támogatná a szerbeket és Nikita emberei sokkal különb legények Péter király katonáinál. Kiképzett hadserege ugyan nincsen Montenegrónak, de az a harmincezer fegyveres, mely a montenegrói hadsereget képezi, a legkitünőbb anyag guerilla-harczhoz. Egytől-egyig kitünően kezeli a fegyvert, a hegymászásban mesterek, és ha beveszik magukat a sziklák közé, bajos őket onnan kiverni, már pedig Hercegovina igen alkalmas talaj az ő harczmódjukhoz. Még a vitéz török hadsereg is nem egy kudarcot vallott a montenegrói hegyek között. Szó sincs róla, hogy hadseregünk alaposan el ne bánjon, úgy a szerbekkel, mint a montenegróikkal, de az bizonyos, hogy abban az esetben, ha sikerül nekik Bosznia és Hercegovinát fellázítani, sok vérbe fog kerülni, míg ott ismét rendet teremtünk.

A boigár hadsereg.

Sokkal komolyabb ellenfele Törökországnak Bulgária. Már Sándor fejedelem sokat tett a hadsereg harczképességéért és mikor Kelet-Rumélia egyesítéséért Szerbia hadat üzent Bulgáriának, ennek hadserege már akkor minden tekintetben kifogástalan volt. A győzelmes szerb hadjárat után sem állapodott meg Bulgária hadseregének fejlesztésében, úgy, hogy ma nem áll mögötte bármely nyugot-európai hadseregnek. A legénység erőteljes, harczratermett és szellemi tekintetben is messze fölülmulja a szerb katonát. A tisztikar és különösen a vezérkar, intelligens elemekből áll, kiknek nagy része nyugaton nyerte kiképzését.

Bulgária a jelen viszonyok között több mint há-

romszázezer embert tud hadba állítani, ami elég tekintélyes hadsereg még Törökországgal szemben is. A hivatalos kimutatás háromszáznolcvanezer embert tüntet föl, de sok körülmény tekintetbevételével e szám körülbelül háromszázezerre redukálódik.

A török hadsereg.

A török hadsereg, különösen egy esetleges hadjárat kezdetén, igen nehéz helyzetbe kerül Bulgáriával szemben. Törökország ugyanis Európában csak három hadtest felett rendelkezik. Ezek a konstantinápolyi, drinápolyi és janinai hadtestek. Ezenkívül Konstantinápolyban van a gárda, mely körülbelül huszezer embert számlál és a Yildiz szolgálatára áll. E gárda-hadosztály a szultán biztonságára szolgál és az utóbbi hadjáratokban nem vezényelték ki őket a harcztérre. Az új rezsim emberei azonban követelni fogják, hogy a gárdát is a harcztérre küldjék, ami tetemesen megerősítene a török hadsereget. Mindamellett a mozgósítás sokkal nagyobb akadályokba ütközne, mint Bulgáriában. Az európai Törökország közel hatszázezer embert küldhet a harcztérre, de ezek stratégiai fölvonulása hosszabb időt venne igénybe, úgy hogy a bolgár hadsereg számbelileg is erősebb volna. Bár, ha a térképre tekintünk, akkor látjuk, hogy az Üszkübben gyülekező harmadik török hadtest egyenesen Szófiát veszélyezteti, úgy hogy Bulgária hadseregének nagyon tekintélyes részét kénytelen lesz Üszkü irányában előretolni.

Mindamellett nem lehetetlen, hogy a bolgár hadsereg kezdetben fölénybe jut és magát Drinápolyt is veszélyeztethetné. De majdnem bizonyosra vehető, hogy mielőtt a török hadsereg befejezte stratégiai fölvonulását, oly tulnyomó haderő fog szembeszállni a bolgár hadsereggel, melynek az nem lesz képes ellentámasztani. Eltekintve attól, hogy Törökország időközben a kisázsiai csapatokat, a török hadsereg magvát is a harcztérre rendelné.

Ennyi erővel szemben pedig biztos Bulgária veresége, bármily jó hadsereg felett rendelkezik is. A török hadsereg, ha kiképzése nem is oly tökéletes, mint a bulgáriaié, de hadi erényekben páratlan. A Sipka-szoros menti harcok megmutatták annakidején, hogy szívósabb, bátrabb és lelkesebb katona nincs a törökben. A tisztikar egy része a legmodernebb kiképzésben részesült és a tábornoki kar, mely háború esetén a hadsereg élén állna, a legkiválóbb tisztekből áll.

Ezek tehát az erőviszonyok a most farkasszemmet néző államok között.

TÁVIRATOK.

Mac Kena az angol flottáról.

London, október 17. Mac Kena, az admirális első lordja Glasgowban tartott tegnapi beszédében kijelentette, hogy a legkönnyebb politika volna tengerészeti felszereléseiket csökkenteni. A legnagyobb oktalanság volna azonban a többi nemzetet flotta-kiadásainak növelésére ösztönözniük saját tulnyomó erőnkkel való jogosulatlan pompázás által. Oly flottát akarunk, amely elég erős, hogy feltétlen biztonságot nyújtson.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	okt. 16.	okt. 17.
Buza	locobuza 110	109 ¹ / ₈
	decemberre 110	109 ¹ / ₈
	májusra 110 ¹ / ₂	109 ⁷ / ₈
Tengeri	decemberre 74 ¹ / ₂	74 ¹ / ₄
	májusra 71 ³ / ₄	71 ¹ / ₂

Csikagó.

Buza	decemberre 100 ³ / ₈	99 ³ / ₄
	májusra 103 ³ / ₈	102 ⁷ / ₈
Tengeri	decemberre 63 ³ / ₄	63 ³ / ₈

New-York, okt. 17. Gyapot New-Yorkban helyben 9.30 (9.20 tegnapi), gyapot novemberre 8.90 (8.77), gyapot januárra 8.70 (8.56), gyapot New-Orleansban helyb. 8¹⁵/₁₆ (8⁷/₈), petroleum stand white New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.40), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 17. (Zárlat.) Zsir novemberre 9.40 tegn. 9.45, zsír januárra 9.12 (tegnap 9.20), szalonna short clear, 9.62 (tegnap 9.62), sertéshus januárra 15.10 (tegnap 15.27)

A nagy kalapok.

Jól tudjuk, hogy a házasságban többnyire az asszony fején van a kalap. Nos, szegény férfiek, reszketek! Gainsborough ideje óta nem viseltek a nők akkora kalapokat, mint most. A mi szertelenségekre hajlandó fővárosunkban pedig a hihetlenségig tudják fokozni a női kalapok terjedelmét.

A becsületes trencsényi arató tótok megirigyelhetik azokat a malomkerék nagyságu „klobuk”-okat, melyekről ezrével terem a jó és még sűrűbben a rossz adoma.

Talán meg is történt, de ha csak kitalálták, úgy is jó ötlet a következő:

Egy villamos kocsit tulzsfolt perronjára fölszáll egy hölgy. A kocsit belsejében még több ülőhely van, de ő ott szorong a szivarozó férfiak között és amikor ezek csudálkozó tekintetét észreveszi, félénken megszólítja az egyiket:

— Nem sziveskednék bemenni és leülni, hogy elfoglalhassam az ön helyét?

— Nagyon szivesen — felel az udvarias utitárs — de talán kényelmesebb lenne, ha nagyságod...

A hölgy irult-pirult és habozva viszonzta:

— Igaz... igaz... de az ajtó keskeny... nem férek be a kalappommal.

Egy másik épp a pakkolással van elfoglalva. Tünődve áll a sok toilette-czikk előtt és így töprenkedik:

— Szeretném tudni, hogyan helyezzem el a holmimat!... Ahá, meg van! A ruháimat pakkolom a kalapskatulyáimba, a kalapjaimat pedig a nagy kofferba.

Érdekes látvány, amint két hölgy csókolózni — igyekszik. Jobbra hajlítják, balra fordítják a fejüket, de nem sikerül. Végre valamelyiknek ötlete támad: fölemeli a kalap karimáját és elcsuppan a csók.

Szerencsére színházainkból már régen száműzték a női kalapot. Ez a rendszabály végre Párisban is keresztülment. Nem volt könnyű feladat. A másik különben méltányos gondolkodású és jószívű nő, sehogyan bírta megérteni, hogy ők a mögöttük ülő férfiak kedvéért ne parádézhasanak a szép, drága és nagy kalapjukkal.

A hiúságon kívül volt egy elég megszívlelendő ellenvetésük is:

— Színházba többnyire sétakocsikázás után megyünk — mondták — hajunkat a kalaphoz alkalmazva fésüljük. Ha már most leteszszük a kalapot, frizuránk siralmas hatása. De ettől eltekintve, képviseljük el, hogy a ruhatárban, az előadás végén, milyen kipkedés-kapkodás van. Dehogy érnek rá a ruhatárosleányok, hogy kiméletesen nyuljanak kalapunkhoz. Irgalmatlanul megragadják, összegyűrrik a gyönyörű szalagesokrokat, megtépázzák a remek virágokat, török-zuzzák az óriás strucczollakat. Fáj a szívünk, amikor szegény kalapunkat viszontlátjuk. No, de erre azt mondhatják: „Csak ez kell magunknak! Legalább van miért új kalapot követelni a férjunktől!”

Egy másik hölgy pedig mindössze ennyit mondott:

— Még azt is elszívném, hogy tönkretegyék a kalapomat, de, hogy tükör nélkül, ferdén tegyem a fejemre... inkább sohse megyek színházba.

Most már mégis győzött a reformeszmé. Minden párisi színház színlapján olvasható a figyelmeztetés, hogy melyik ülőhelyen tilos a kalapviselés. Egyes színházak pedig — mint például a Theatre Réjane — előzékenységből a ruhatárakban külön kalaprekeszeket konstruáltak, melyekben minden szentségtörő érintéstől meg vannak védve a masamód remekei.

A kalapok terjedelmével lépést tart az áruknak emelkedése is. Szédületesek a divatárusnők számlái. A szegény férfiek és apák ugyancsak dolgozhatnak (vagy verhetik magukat adósságba), hogy a feleségük és leányaik kalaplukszusát kielégíthessék.

Hova fog ez vezetni! Hol állunk meg!...

Csitt, csendesesen! A divat hasonlít a holdhoz, amelynek fertályai vannak s amely azért gömbölyödik csak ujholdból holdtöltéig, hogy aztán újra lefogyjon. A divatban is addig szűkül a szoknya, amíg fokozatosan ismét kitégüli, szélesedik, felduzzad és

ami a nagy kalapokat illeti, Párisból máris olyan hírek érkeznek, amelyek az alkonyokról szólnak.

A divat kohóiban máris gyártják azokat az iczipiczi, karimátlan kalapokat, amelyek ma még elképzelhetetlenek, de amelyeknek bátran lehet nagy jövőt jósolni. Ezek az 1909-iki év kalapjai.

Csak azt ne tessék hinni, hogy ezek olcsóbbak lesznek.

Változás a hadsereg vezetésében.

Budapest, október 17.

Bécsben a közös hadsereg rendeleti közlönyének mai száma királyi kéziratot közöl, amelyvel az uralkodó gróf Üxküill-Ghyllenband tábornoszernagy, csapatfelügyelőt a budapesti 4-ik hadtest parancsnokát saját kérelmére nyugalmába helyezi és helyébe Czibulka Hubert tábornoszernagyot nevezi ki a budapesti 4. hadtest parancsnokává. A király a csapatfelügyelői tisztet pedig Tirol és Vorarlberg felett Jenő főhercegre ruházta. Azonkívül még József Ferdinánd főherceg ezredest az 5. gyaloghadosztály parancsnokává nevezte ki. Ezek az előléptetéseken és kinevezéseken kívül a rendeleti közlöny még többeknek az előléptetéséről, áthelyezéséről és kinevezéséről ad hírt.

Az Üxküill-Ghyllenbandhoz intézett királyi kézirat így szól:

Kedves Üxküill-Ghyllenband gróf, lovassági tábornok!

Amikor nyugdíjállományba helyezésére vonatkozó kérvényének helyt adok, őszinte sajnálattal látom egyik legderékabb tábornokomat a tényleges szolgálattól megválni.

Valódi katona, aki a legkülönbözőbb alkalmasságban, legutóbb 17 évig mint hadtestparancsnok mindig csak értékeset szolgáltattott, aki a hadseregnek fényes példát szolgáltatott fáradhatatlan buzgalmával, sziklaszilárd kötelességtudásával, lovasias magatartásával és gondolkodásával. Hálásan fogom megőrizni az ön kintin és általam mindenkor elismert szolgálatainak emlékeit és szívvel kívánom, hogy számos éven át a legjobb egészségben pillanthasson vissza dicsőséges katonai múltjára.

Budapest, október 11.

Ferencz József s. k.

A király Üxküill-Ghyllenband csapatfelügyelői tisztjét Jenő főhercegre ruházta. Jenő főhercegrehez intézett királyi kézirat így szól:

Kedves unokaöcsém, Jenő főherceg, lovassági tábornok!

Kedvességedet csapatfelügyelővé és Tirol és Vorarlberg részére honvédelmi főparancsnokká nevezem ki. Ebből az alkalomból a legnagyobb elismeréssel emlékszem meg önnek az elfoglalt állásban tanúsított sokoldalú jeles ténykedéséről, amelyik által az ön által a több mint nyolcz éven át vezetett 10. hadtest a jelenlegi magas harci kiképzés fokára emeltetett. Abban a meggyőződésben, hogy az ön sikeres közreműködése valamennyi alárendelt parancsnokság csapat és katonai intézménynek harcalképességét továbbra is gyarapítani fogja, kedvességednek ismételtén őszintén köszönetemet és megelégedésemet fejezem ki.

Budapest, október 11.

Ferencz József s. k.

A Rendeleti Közlöny többi kinevezései, áthelyezései és felmentései a következők:

Koller tábornoszernagy, a leitmeritz 9. hadtestparancsnoka a prágai 8. hadtestparancsnokává; Rummer v. Rummershof altábornagy, a 9. gyaloghadosztály parancsnoka a leitmeritz 9. hadtest parancsnokává; Gerba altábornagy a zágrábi 13. hadtest parancsnokává; Scheuma altábornagy a 14. hadtestparancsnokság, valamint a Tirol és Vorarlbergi landwehrparancsnoksági ügyek viteleveléi bizatott meg. Kinevezettek: Lukas Sertio vezérőrnagy a 9. gyaloghadosztály parancsnokává; Kusmanek Herman, a 65. gyalogdandár parancsnokává a II. osztályú vaskorona-rend egyidejű adományozásával, Urban ezredes a közös hadügyminisztérium elnöki osztályának vezetőjévé, Chiccola Károly tábornoszernagy felmentetik a katonai főtörvényszék elnökségétől; lovag Piiffer Károly altábornagy a katonai főtörvényszék elnökévé nevezetik ki; Fiedler v. Isaborn altábornagy a 10. hadtestparancsnoksághoz osztatik be; Hoffmann Péter ezredes a közös hadügyminisztérium első osztályának vezetőjévé; lovag Fabrici János ez-

redes a 26. landwehrgyalogdandár parancsnokává; Collard Herman vezérőrnagy a 24. gyaloghadosztály parancsnokává, Jonach Richárd v. Freiwald ezredes a 38. gyalogdandár parancsnokává, Meixner Hugó v. Zweienstamm a 27. gyaloghadosztály parancsnokává; Walter János főhadnagy a Jaita-brucki térparancsnokká nevezetik ki; Pott Emil altábornagy felmentetett a 24. gyaloghadosztály parancsnokságától; Zednik v. Zeldegg vezérőrnagy a 14. hadtestparancsnoksághoz; Zvitkovic János altábornagy a 11. hadtestparancsnoksághoz osztatott be; Kato Sabij vezérőrnagy a 6. gyalogdandár parancsnoksági helyére; Sarkotic István vezérőrnagy a 88. vadászdandár parancsnoki helyére helyeztetett át; báró Kanstein Jakab Károly a 11. hadtestparancsnoksághoz beosztott altábornagy felmentetik e szolgálata alól.

Katonai dolgokról lévén szó, itt még megemlítjük, hogy a hajmáskéri tüzérségi lövőiskolában végbement felvilágosító tanfolyamok befejezése alkalmából báró Schönaich Ferencz hadügyminiszter Kropacsek tábornaghoz, a tüzérség volt főfelügyelőjéhez levelet intézett. A hadügyminiszter a levélben megemlékezik arról, hogy az új ágyuk osztatlan tetszésben részesültek és a szakköröknek általános véleménye az, hogy a haderő az ötös modell által elsőrendű ágyu birtokába jutott.

UJDONSÁGOK.

Gyönyörű élet.

* * *

Egy kicsi újsághír fekiúdt az imént előttem. Ráírtam a nyomda számára a jelzést, hogy milyen betűkből szedjék a holnapi újság hirrovatába, aztán könnyű szívvvel odadobtam a szerkesztő asztalára.

Könnyű szívvvel, önző szívvvel...

Az volt a kis rendőri hirben elmondva, hogy valaki megölte magát. Egy ember, aki megfáradt, akinek nagy szomorúságai voltak, akiknek...

— Nem tudom, na! Keresem a szót, a fogalmakat, amelylyel önmagam előtt valószínűvé tudnám tenni, hogy lehetnek olyan fekete órák, vagy csak pillanatok, amikor megbánás nélkül, a megváltódás érzésével el lehet innen menni.

Visszaidézem mind az én szomorúságaimat. Olyan jól emlékezem valamennyire. Szinte újra élem, hogy melyik hogyan töltötte meg a szívemet. És kutatom, hogy amikor késő téli délután kivertek az ablaktalan, sötét hónaposszobából a havas alkonyatba, vajon csábított-e engem is a nagy kibonyolítás, amely megold minden kérdéseket.

Hát amikor koporsók után jártam és amikor későn érkeztem, hogy még koporsót is lássak...

Megvert a végzet egy átokkal: nem tudok sírni. Ez a Kain öröksége rajtam. A pokol kárhazata lángol a szívemben, minden hullámverése a véremnek egy-egy lenyűgözött idéten nyögés, a fájdalom csaknem az eszemet veszi és nem tud kihullni a szememből egyetlen egy könnyecsepp, hogy megnyihitse ezt az égő gyehegnát.

És keresztül gázolt az életemen az asszony is. De sírni nem tanultam még ezen sem. Kökemény lett bele a szívem, fekete lett körülöttem és bennem is minden. De sírni nem tudtam és csak egyszer, egyetlen egyszer nyultam a fegyverhez, hogy elfelejtsem a legutolsó gondolatot.

Nem tudom, — lehet, hogy kegyetlenség, lehet, hogy a magam szenvedéseinek önzése, — de én nem tudom sajnálni a megtépett, véres emberi kadávert, csak megdöbbenek tőle. Előmben hullik mindenikkel a nagy probléma, hogy kinek van igaza: Nekí, vagy nekem? Ha látom azokat a fakó, kökemény arcokat, meglep a szorongás, hogy nem teljes bennem az ember szuverén

akarata, hogy sekélyes, felszínes az érzésem, hiszen különben tudnék sírni a szomorúságban, mint mások, mint a legtöbb és tudnék büszkén, vagy kétségbeesetten — mindegy, akárhogy, — de tudnék a magam akaratából meghalni, ha az élet rámnehezedett.

Én nem tudok, én nem vagyok ennyire ember, ennyire magasrendű. Én viaskodtam, elbuktam, újra fölkeltem és újra elbotoltam, de szerettem forrón, mondhatatlanul ezt a gyönyörű életet, ezt a mindennél drágábbat és ragaszkodtam hozzá mohó, konok, vak ösztönökkel, az élő, eleven állat gyönyörű életöztönével...

... Ehhez a napfényes, fekete, ehhez a ragyogással, könnyel, szenvedéssel, szerelemmel, véres tövisekkel teljes gyönyörű élethez, amely az enyém és senki másé.

Garvay Andor.

— Az Egyetértés vasárnapja. Csupa aktuális, érdekesnél-érdekesebb képet hoz az Egyetértés Vasárnapjának legújabb száma. A Rudolf-szobor leleplezésének jelenetei, a szerb király arcképe, a léghajók Gordon-Bennet versenye, a monitorok hadi felszerelése, ezenkívül Krafft-Ebing új szobrának képe, a budapest-bécsi távlovaglás győztese és az oly népszerű nemzetközi díjbirkózók hármass felvétele teszik e számot érdekessé és elevenen változatossá. Az irodalmi részben Zoltán Vilmos eredeti tárczáján kívül az újabb francia irodalom két jelesének dolgozatát mutatjuk be olvasóinknak.

— Személyi hír. Gróf Szécsen Miklós vatikáni osztrák-magyar nagykövet ma délelőtt elutazott a fővárosból. Gróf Szécsen Bécsbe ment, ahonnan visszatér Rómába. — Dr. Kenessey Béla, az erdélyi ref. egyházkerület püspöke hivatalos vizsgálatra e hó 17-én Tordára érkezik és fogadására a város nagy előkészületeket tett. — Csatári Csátary Frigyes udv. tan. a Dunagőzhajózási Társaság magyarországi igazgatója, vonalainak felülvizsgálásáról ma visszatért a fővárosba.

— A spanyol király pár Párisban. A spanyol királyi pár Bécsből ma reggel Párisba érkezett.

— Nemesség. A király Láner Gyula honvédelmi minisztériumi miniszteri tanácsosnak és törvényes utódainak genesi előnévvel a nemességet adományozta.

— Szalay Péter államtitkár betegsége. Szalay Péter államtitkár, a m. kir. posta- és távirada elnöki igazgatója hosszabb idő óta nagybetegen fekszik lakásán. Kezelőorvosai tanácsára a minap Neisser udvari tanácsost, bécsi orvosnőrárt hívták meg a beteg ágyához, aki a betegséget nem tartotta súlyos természetűnek. Mint értesülünk, a beteg állapotában már eddig is némi javulás észlelhető, látogatókat azonban még nem fogadhat.

— Kitiüntetés. A király Zárday Józsefnek, a magyar állami nyomda igazgatójának a miniszteri tanácsosi címet és jellegét, Dréhr Jánosnak, az állami nyomda aligazgatójának a királyi tanácsosi címet díjmentesen és Fejér Vilmos osztályvezetőnek az állami nyomdai aligazgatói címet és jellegét adományozta.

— Molnár Viktor ünneplése. A művészek Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár tiszteletére, abból az alkalomból, hogy a művészetek terén szerzett érdemeiért királyi elismerésben részesült, e hó 21-én, szerdán este kilenc órakor saját klubjukban, a Fészekben lakomát rendeznek. A lakomán való részvételt legkésőbb 20-áig be kell jelenteni a háznagnál.

— Ismét Dreyfus miatt. A párisi semmitőszék tegnapi ülésén, mialatt Baudouin főállamügyész emlékbeszédet mondott Manou elhunyt főállamügyészről, egy fiatal ember a semmitőszék tagjait Dreyfus rehabilitálása miatt törvényhamisítóknak mondta. A tüntetőt, akinek neve Real del Sarte és növendéke a művészeti akadémiának, letartóztatták, a jegyzőkönyv felvétele után ismét szabadon bocsátották.

— Cseh képviselők lovagias ügye. Prágában Mayer égeri képviselő, akit Szojka cseh képviselő a tartománygyűlésnek mult csütörtöki ülésén bántalmazott, segédeit elküldte Szojkához, akitől elégtételt követeltek. Szojka a legdurvább kifejezésekkel megtagadta az elégtételt.

— Osztrák vasutasok sztrájkja. Bécsben a vasúti miniszteriumban a vasutasok fenyegető passzív rezisztenciájára tárgyában megtartott értekezlet nem vezetett kellő eredményre. Ezért a passzív rezisztencia a mai napon nemcsak hogy beállott, hanem a dolog annyira fejlődött, hogy a Nordbahn vonalát a vasúti tisztviselők elzárták a forgalom elől és most a vonatokon csapatostól Prerauba özönlének, ahol ügyükben követendő további eljárásuk megbeszélése céljából holnap nagygyűlést tartanak.

— A déli vasút szolgálati szabályzata. Az 1907. évi XLIX. t.-cz. alapján a cs. kir. szabadalmazott déli vaspálya-társaság is kiadta szolgálati szabályzatát magyar vonalai részére, amelyet a kereskedelemügyi minisztérium most jóváhagyott. A szolgálati rendtartás teljesen azonos a m. kir. államvasutakéval és csupán két helyen van benne eltérés. Az egyik a 72. §. 1. d) pontja, amely kimondja, hogy az alkalmazottnak felmondható a szolgálat, ha a szellemi korlátoltság, vagy egyéb okok miatt képtelennek bizonyul a szolgálat ellátására. A másik a 45. §., amely a fegyelmi vétség jellegét állapítja meg. A pragmatikával együtt megállapította és kiadta a déli vasút igazgatósága a törvény által előírt rangsorát az alkalmazottaknak és ekként a déli vasút a személyzet kívánásainak teljesen megfelel.

— Öngyilkos ügyvéd. Tegnap délután az Üllőuton levő Népligetben a halász-kút közelében egy idősebb uri ember halántékon lőtte magát. Nyomban meghalt. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos Dicity Géza szekszárdi születésű negyvennyolc éves ügyvéd, Gyöngyös város volt főügyésze, aki Budapesten Geiger Gyula ügyvéd lakásán az Üllő-ut 95. szám alatt lakott. Az öngyilkosnál a rendőrségnek címzett következő levelet találtak:

„Tekintetes rendőrhatalóság! Önként mentem a halálba, mert ez év tavaszán bekövetkezett anyagi tönkremenésem óta lábraállani nem tudtam. Czelálan az életem, míg a halálom megmenti feleségem, öreg anyám és testvéreimet, miután a Generali Életbiztosító Társulatnál biztosítva vagyok. Névem: dr. Dicity Géza. Ügyvéd vagyok. Ez év tavaszáig Gyöngyös város főügyésze és a Gyöngyösi Kereskedelmi és Gazdasági Bank, valamint a Visontai Szőlőtelep Részvénytársaság jogtanácsosa voltam. Születtem Szekszárdon 1864-ben. Halálomról kérem értesíteni:

Feleségem czime: Frau D. Irma Dicity bef Frau Caroline Andris, Wien, Waglergasse 1.

Anyám czime: Özvegy Dicity Gyuláné Szekszárd.

Jóbarátaimat: Dr. Klein Miksa ügyvédet Gyöngyösön és nagybátyámat, Geiger Gyula ügyvédet, Üllő-ut 95.

Tisztelettel

dr. Dicity Géza.

Az öngyilkosnál volt még az egri ügyvédi kamarának az értesítése, amelyben tudomásul veszi a kamara választmánya, hogy Dicity Géza lemond az ügyvédi gyakorlatról és irodáját dr. Klein Miksa ügyvédnek adta át. A halottat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— Házasságok. Fényes esküvő volt ma délben a Deák-téri ág. ev. templomban. Kraemer Károly fővárosi bizottsági tag, pénzügyész igazgató és neje, szül. Stantsits Ilona leányát, Irénkét vezette oltárhoz Beller Ödön gyáros. Az esküvőn megjelent a Belvárosi előkelősége, a Sas-kőr vezetősége és még számosan. Az esketési szertartást Horváth Sándor ág. ev. lelkész végezte, aki szép beszédet intézett az ifjú párhoz.

Németh Zoltán hírlapíró tegnap délután egy órakor esküdött örök hűséget Zöllner Irának, özv. Zöllner Jánosné leányának a Fasori templomban.

Weinberger Elek e hónap 25-én vezeti oltárhoz Korn Terkát Budapesten.

Dr. Feledi Jenő balassagyarmati ügyvéd, Négrád vármegye t. b. t. főügyésze eljegyezte Stiglitz Simon nagybérli leányát, Elzát Lédeczen.

Sipos János és neje, cesatőszegi Csató Berta leányát, Irénkét, tegnap vezette oltárhoz Papp József Gyergyószentmiklóson.

Balog Oszkár nagykanizsai könyvnyomdatulajdonos e hónap 25-én tartja esküvőjét Szepetkeken Laendler Ilussal.

Hirsch W. Mór budapesti fogtechnikus eljegyezte Funk Rózsikát Óbecséről.

— Nászajándékok. Jegygyűnik legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszeri telepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., 1. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Kasszabetörés. Weisz Hermann zimonyi gabonakereskedő üzletében az éjjel betörők jártak, akik kifurták a Wertheim-kasszát, elvittek 15.000 korona készpénzt, az értékpapirokat azonban ott hagyták.

— **Roosevelt utazási tervel.** Roosevelt elnök afrikai vadászkirándulásának befejezése után 1901-ben hosszabb ideig Angliában fog tartózkodni s az oxfordi egyetem meg fogja neki adni ugyanazt a doktori fokot, amelyet néhány évvel ezelőtt Vilmos császárnak adott. Roosevelt azután Párisba megy és a Sorbonneban hosszabb értekezést fog tartani.

— **Égő poklokok át.** Rövid táviratban hírt adtunk már arról, hogy Michigán államban óriási erdőségek lángokban állnak. Michigan félsziget nyugati része majdnem teljesen tűzben áll és beláthatatlan egyelőre, hogy a folyton terjedő tüzvész hol fog megállapodni, mit fog elpusztítani s emberéletben s földi javakban mit fog még tönkretenni. Az eddigi verzió szerint a rettenetes tüzvészt vadászok okozták, akik az erdőben tüzet raktak. Eddig több, mint száz ember lelte halálát a lángokban. Tegnapelőtt a tűz eljutott egy Metz nevű városig; a lakosságot a legnagyobb veszedelem fenyegette s a vasút igazgatósága három személykocsiból s egy podgyászokocsiból álló vonatot küldött oda a veszedelemben forgó lakosság elszállítása végett. A nedves lepedőkre burkolt utasokkal egészen megtelt vonat éjjelkor indult el. A tűz ezalatt a vasutvonal mentén is pusztított s a vonat csak a legnagyobb veszedelemmel tudott előre jutni. A lokomotívvezető és a fűtő vizes lepedőbe burkolva állott a gép mögött; egyszerre aztán a vonatvezető belátta, hogy lehetetlen előrejutni, ellengőzt adott s a legnagyobb gyorsasággal visszafelé sietett. Az utasokat leirhatatlan rémület fogta el. A vonat égő fák között és tüzes parázson ment tovább, de végre még így sem tudta utját folytatni. Az utasok rémülve rohantak ki a kocsikból s menekülni igyekeztek. Az asszonyokkal és gyermekekkel leirhatatlan brutalitással bántak el és majdnem valamennyiüket ott hagyták az égő kocsikban. A lokomotívvezető s a fűtő a vizaratóba menekültek s ott maradtak, amíg a víz forrni kezdett. A fűtőt agyonforrázta a víz, a lokomotívvezető kimenekült a kazánból és égő fák között s perzselő hamun eljutott a tíz kilométer távolságban lévő Pózen városig.

— **Vizhiány Bécsben.** A Bécsben már hónapok óta fenyegető vizhiány és tartós szárazság egyre komolyabb jellegűt ölt. Nemrég a neunkircheni járásból a Prein-völgyön át bevezették a Heufuss forrásainak a vizét, amivel körülbelül 200.000 hektoliterrel többet kapott naponta az osztrák főváros, mint annakelőtte. Most azonban már ez a vízmenyiség is kevésnek bizonyult és mert a termelés fokozására már nem igen lehet gondolni, a hatóság valószínűleg takarékosági szabályrendeletet fog kiadni; a takarékoskodást az utcák öntözésénél és a közhasználatra fenntartott nyílványok kutaknál már meg is kezdték, de egyelőre minden eredmény nélkül. A vizhiány naponta 40—50 ezer hektoliter. Ha a mostani abnormis időjárás még tovább tart, akkor valószínűleg a felsőbb emeleteken hatóságilag elzárják a vízvezetéseket, hogy legalább így részben takarékoságra szorítsák a közönséget.

— **Magyar szélhámós kiállítás.** Münchenből jelentik: A rendőrség egy magyar embert keres most mindenfelé, aki többrendbeli család és szélhámosság elkövetése után Münchenből megszökött. A megnyerő külsejű család mindenütt dr. Bernáld Bélának adta ki magát, hátramaradt levelezéséből azonban az derül ki, hogy a szélhámóst másként hívják. Dolgai közt megtalálták ugyanis a frankfurti Magyar Otthonnak egy Péntek Sándor nevére szóló 1905-ben kiállított tagsági könyvét s egy levélborítékot, melyen ez a cím olvasható: Szabó István, Budapest, Veres Pál-utca 35. Nagy a valószínűség, hogy az illető ugyanaz, aki néhány hónappal ezelőtt Düsseldorfban dr. Alberti Albert néven követett el szélhámosságokat. Bejárta már egész Európát s a nyáron a londoni kiállítást tisztelte meg látogatással. Az illető körülbelül 170 centiméter magas, testes, kerek telt arcú, ritka nyírott bajszú, kopaszodó, előkelő megjelenésű. Legutóbb lóden-ruhát viselt (szürke, zöldesszínű ruha, lehetőleg galérral, rövid nadrág, harisnya, fekete cipő), zöld bársonyszínű, széles karimájú kalappal. Mindazok, akiket ilyen nevű vagy külsejű ember megcsalt, sziveskedjenek adataikat a közjó érdekében a müncheni rendőrséggel közölni. (Polizeiwoche, Paul Heygestrasse 28.)

— **A titokzatos bűnvizsgálat.** A rendőrség titokzatos vizsgálatának dolgában a mai nap sem hozott világosságot. Mindössze is csak annyi bizonyosság van, hogy az ügyben a vizsgálatot már befejezték, le tartóztatás nem történt, sőt magát az eljárást végleg beszüntették. Ezt az értesülésünket olyan forrásból vesszük, ahol az ügy minden fázisát teljesen ismerik, az információ tehát feltétlenül megbízható. Ebben a titokzatos dologban különben ma két czáfolat is érkezett hozzánk. Az egyik a kereskedelmi minisztériumnak az odiózus ügybe való belekeverése ellen tiltakozik s így szól:

Czáfolat. A mai lapok egy része a budapesti rendőrség által folyamatba tett és nagy feltűnést keltett bűnügyi vizsgálat kapcsán egy, a kereskedelemügyi minisztérium részéről Sztérényi József államtitkár aláírásával kibocsátott fegyverszállítási engedélyről tesz említést, amelyet az államtitkár gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek hozzá intézett és utóbb apokrifnek bizonyult ajánló levele alapján adott volna ki. Ezzel szemben illetékes helyről annak kijelentésére hatalmazták fel a Magyar Tudósítót, hogy ez az egész közlés teljesen valótlan. A kereskedelmi minisztériumban ilyen ügy nem fordult elő, de természetesen elő sem fordulhatott, mert ezen engedélyek kiadása nem is tartozik a kereskedelmi minisztérium hatáskörébe. Az illető lapoknak gróf Andrássy miniszter levelére vonatkozó közlései is eszerint, természetesen, nélkülöznek minden alapot, mert a belügyminiszter ezen ügyben egyáltalában nem intézett levelet a kereskedelmi minisztériumhoz.

A másik czáfolat azzal a verzióval van szoros összefüggésben, amely a titokzatos ügy egyik szereplőjévé teszi Weisz Manfréd löszgyárost is. Ez a közlemény így hangzik:

Egy mai reggeli lap a most folyamatban lévő „titokzatos bűnügygyel”, a híresztelések egyik verziójaként kapcsolatba hozza a Weisz Manfréd csepeli löszgyárárt is, hogy állítólag onnan szállították volna a löszert Szerbiába. A „Politikai Értesítő” információja szerint, ez a verzió teljesen alaptalan, amint hogy ilyenfajta verzió a Weisz Manfréd löszgyáráról komolyan fel sem tehető e gyárnak a katonai hatóságokkal való szerződéses viszonyainál és annál az ellenőrzésnél fogva, melylyel a katonai hatóság a gyári üzemet állandóan evidenciában tartja.

Késő délután ugy értesülünk, hogy a rendőrség azért hallgat olyan mélyen, mert a nyomozás eddigi számai szerint Andrássy Gyula néven kívül Bogdanovics Luczián szerb patriarcha nevére is visszaélés történt.

— **Vérgzés egy török mecsetben.** Bagdadban tegnap a főmecsetben véres zavargás volt. A bagdadi ifjútörök-bizottság népgyűlést hirdetett a mecsetbe és meghívta a mohamedán lakosságon kívül a keresztényeket és zsidókat is. Először történt, hogy idegen felekezetheli embernek szabad volt belépnie a bagdadi nagy mecsetbe. Emiatt a fanatikus muzulmánok felbőszültek és megtámadták a más vallásúakat. Valóságos harc fejlődött ki, amelyben igen sokan megsebesültek. A vérgzés mohamedánok később fosztogatni kezdtek a kereskedők városrészében. Tegnap óta zárva van a bazar. Örményországban és Murditanban — mint onnan jelentik — nagyon nagy a veszedelem. Wiranshirben örménymészárszék tört ki s az asszonyokat és gyermekeket borzalmas kegyetlenséggel gyilkolták le. A csapatok, amelyeket a vérgzés csöcselék ellen küldtek, a tömeghez pártoltak át és résztvettek a rablásban. A város teljesen el van pusztítva. Wiranshir lakosságának kétharmad része örmény volt.

— **A rablóczigányok örüllje.** A kötelességtudásnak egy boldogtalan áldozatáról érkezik hír Szatmárnémetiből. Közöltük, hogy Zádori János csendőrszervező körülbelül negyven csendőrrel egy cigánykaravánt ildőzött, de egy öreg cigányon s egy cigányasszonyon kívül nem tudott mást elfogni. Szatmárnémetiből most azt jelenti egy távirat, hogy Zádori János csendőrszervező a cigányildőzéssel járó izgalmtól hirtelen megörült. A budapesti helyőrségi kórházba szállították.

— **Mikszáth új regénye.** „A fekete város” e héten kezdődik a „Vasárnapi Ujság”-ban, melyből mutatványszámokat szivesen küld a kiadóhivatal (IV., Egyetem-utca 4. sz.).

— **Fővárosi Orfeum.** Vasárnap, mint rendszeren, két nagy előadást tart a Fővárosi Orfeum. A délutáni előadás, amely mérsékelt helyárral 4 órákor kezdődik, a Fővárosi Orfeum közbámulatot keltő vendége, Sylvester Schaeffer is fellép.

— **Az örökség miatt.** Tegnapelőtt éjjel egy fiatal nagyváradi iparos, Horváth Ödön, Szentmártonban ötször rálőtt az édesanyjára, mert apai örökségét nem akarta neki kiadni. Horváth önállósítani szerette volna magát és többször kérte anyját, hogy adja ki örökségét. Az édesanyja ezt megtagadta. Tegnapelőtt ismét kiment anyjához. Kérte újra, hogy adja ki örökségét. Horváthné azonban elutasította fiát. A fiatal embert végleg elkésztette a dolog, annyival is inkább, mert azt hitte, hogy anyjának egy falubeli ember udvarol és ezért nem akarja kiadni jogos vagyonát. Este még egyszer bekopogtatott anyjához. Mikor Horváthné kinyitotta az ajtót, Horváthot elöntötte az indulat, előkapta revolverét és rákiáltott az anyjára:

— A vagyont, vagy az életet!

Amikor az asszony erre sikoltozni kezdett, ötször rálőtt. Egyetlen egy golyója sem taláta. A merénylő fiút elfogták.

— **A bér.** Zágrábban ma délután három órakor beállított egy Luigi Simoni nevű olasz kömüves Carnelutti József építész és olasz konzul irodájába s fölmutatott egy számlát kétszáz koronáról, amelynek kifizetését sürgette. A konzul fia, aki egyedül volt az irodában, figyelmeztette a kömüvest, hogy nem fizetheti ki az összeget, mert atyja néhány nap előtt 500.000 korona passzívával csödbe jutott. Simoni ez olyan dühbe hozta, hogy átkozódni kezdett, revolvert ragadott ki zsebéből és a fiatal Carneluttira lőtt. Ebben a pillanatban lépett be az építész felesége és rémülten látta, hogy fia összerogy. Az asszony segítségért kiáltott és a fiára borult, ekkor a kömüves kétszer is célba vette az asszonyt. Az egyik golyó a fején, a másik mellén taláta és Carneluttinét súlyosan sebesülve összerogyott. Az előszobából berohant egy olasz munkás, akinek az irodában dolga volt. Amint Simoni öt meglátta, kétszer lőtt rá s ez a két golyó is talált. A három sebesültet kórházba szállították, a merénylőt pedig megkötözve vitték a rendőrség fogházába.

— **A villamos áramszolgáltatás szünetelése.** A Magyar Villamosági Részvénytársulat ezután értesíti az áramgyasztó közönséget, hogy a központi telep kapcsolótábláján halaszthatatlanul elvégzendő műszaki munkálatok okából az áramszolgáltatás e hó 18-án vasárnap a délelőtti órákban két eszethen, mindenkor körülbelül 10 percznyi ideig szünetelni fog. A vállalat rajta lesz, hogy a szünetelés idejét lehetőleg megrövidítse.

— **A Beketov-cirkuszban** foyó nemzetközi versenybirkózások mai 17-ik napján a mérkőzések mindvégig a legnagyobb érdeklődés mellett folytak le. A mai nap folyamán győztek: Saft Károly sziléziai Constant le Boulanger francia ellen 4 percz 2 másodpercz alatt. Sullivan ausztráliai Schwartz porosz ellen 2 percz 17 másodpercz alatt. Koch német Jackson angol ellen 7 percz 35 másodpercz alatt. Igen izgalmas küzdelem folyt Antonitsch szerb és Thomas transváli között, amely 18 percz 27 másodpercznyi küzdelem után Antonitsch szerb javára végződött.

— **A Folies Caprice** legközelebbi újdonsága kedden, e hó 20-án kerül bemutatásra. A darab címe „Freie Liebe” és próbáról az a hír szivárgott ki, hogy ilyen szenzációs darabja még soha sem volt ennek a huszesztendő műtu, Európa-szerte ismert hóhózat-színpadnak. A darabban az egész személyzet, élén Rott Sándorral részt vesz.

— **Kávé- és teabevásárlásainál** osztrák cézget ne részesítsen előnyben. Fratelli Deisinger fiemei cég állandóan nagy raktárt tart Budapesten a királvi bérpalotában.

x **Ij. Welsz Jakab és fia** cég Budapest, IV., Váci-utca 30. sz. (Haris-bazar) leltár után mesés olcsón ad minden raktáron levő cikket.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Fodor-léle vívóterem** a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legújabb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x **Zászlók, czímerek** minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Orrvörösség és kézvörösség** (vörös orr és vörös kéz) ellen dr. Hönig Izsó Villanygyógyítói Intézetében (Károly-körút 24.) teljesen fájdalomtalan és kényelmes gyógyeljárás (galván-áram, külön e célra készített műszerrel, magas feszültségű áram) áll rendelkezésre, mely rövid idő alatt a kozmetikai szempontból oly bántó szépséghibákat eltünteti.

x Diana-sósborszesz mint háziszor kapható az egész országban. Köztudomású, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes fodrászüzletekben fejedörzsölésre és borotválkozás után arcfecskendezésre az urak használják. A fájdalmakat azonnal csillapítja. Masszirozásra általában minden házban csakis Diana-sósborszeszt használnak. Egy üveg 40 fillér.

x A Royal Orfeum délutáni előadása. Az Erzsébet-köri Royal Orfeum egyre inkább népszerűvé válik, amit az új Orfeum fényes októberi műsorának köszönhet. Nemcsak az összes attrakciók keltenek esténként általános figyelmet és ezek sorában Lalla Selbini-amerikai fűrdőjelenete, Joskaronis ikáriai játéka, a Troubadourok művészi éneke, Farfalla és a humoros Marzelli vonzanak, hanem a Royal Orfeum új operett-gárdája is, élén Mezey Ilonka, Nádor Lilly, Horváth Gizi, Szécsy Sári, Ujváry Károly, Csapó Jenő és Gerő Józseffel esténként zajos sikert aratnak, Eysler és Stein híres operettjében, a „Vera Violetta”-ban, melynek melodikus zenéje már általánosan népszerűvé vált. Vasárnap félnégy órakor mérsékelt heiyarak mellett délutáni előadás lesz, melyben a „Vera Violetta” operett és az összes attrakciók is színre kerülnek. A télikert tükörtermében reggeli öt óráig táncatrakciók és két zenekar hangversenye szórakoztatják a közönséget.

Ez is jubileum.

Budapest, október 17.

Kemény kritikát szeretnék írni egy nagyhangzatos című kis könyvről. A szerzője ugyan kétségtelesen írni tehetség, a gáncs tehát nem az ő „miként”-jét illeti; de szabad-e ekkora tehetséget czéltalanul pazarolni? Szabad-e az írónak olyasmíhez nyulni, amíhez tulságos magasztalásból ítélve, aligha ért?

Mondhatom: elhibázott, czéltalan könyvnek látszik első tekintetre az a 130 lapnyi mű, amelynek hangzatos címe: „Renaissance a dalköltészetben”. Szerzője: dr. Barabás Ábel, nyelvész és tanár létére akkora ábrándozó, hogy lehetne híz, még pedig a közel jövőben, olyan egyetlen nyelvet, amelyen az összes nemzetek és népek értelmisége érintkezik majd egymással... Ha ilyen ábrándos és kalandos gondolkozásu a szerző mindenben: képzelheti, hogy egyetlen állítást sem irhatjuk alá. Azután: a költészetben sokféle irányban próbálkoztak a legkülönbébb nemzetek poétái. akárhányan világirodalmi széleskörű hatással, úgy, hogy még a lírai, azaz dalköltésben is annyiféle irány keveréke hullámszik és taitézik minden nyelv anthológiáiban, hogy el sem képzelheti az ember, hogy mit gondol az ábrándos Barabás a dalköltészet újászületésének?

... Azonban az első lapon kiviláglik, hogy nem is azt gondolja. Dal: az, ami dalolni való, aminek dallama van. Dal: van szöveg nélkül is — tehát dallam, zene. És erre gondol a kis könyv szerzője, nem pedig a köznyelven ugynevezett költészetre; a versköltés irányairól, forrásáról, megújulásáról szót sem eít. Lendületes előszava egy valóságos fömjénfüsttelleg egy majdnem ismeretlen név körül, amelynek viselője Makray László, a könyv megjelenekor (1904) ötven éves lett. Ez a félszáz év amolyan „titulus bibendi”, jubilálni való, ha az addig eltelt élet csakugyan nyújtott a világnak valami becseset. Utána nézhetünk a könyvben: vajjon nem tétlenül töltötte-e életét Makray? Ha dalszerző zenész: vajjon adott-e a lelkéből csak ötven dalt is kortársainak — vagy éppen a jövőnek?

Nos, előítéletem a könyv olvasásakor csakhamar illó párává lett. Azt ma is vallom, hogy Barabás őszinte lelkesedése tulbuzgósággá fajult, hogy a kommentálás természetrajzát meg nem hazudtolva, sokat belemagyaráz kedves zeneszerzőjébe, „ki oly alkotásokat hoz létre, melyeket kortársai nem tudnak meg

is közelíteni... Kompozíciói a világ legnagyobb mestereivel veszik fel a versenyt.” Ez az idézet csak Barabás könyvéből való, nem „szívemből téptem ezt a dalt...” Makrayt csak Barabás nevezi lángelmének, napfénynek, amelybe nem tekinthetnénk a megvakulás veszélye nélkül. De könyvét mégsem szabad kemény kritikával illetni; naiv, idealista lelkesedése írta vele, aminővel vajha ezerszer sűrűbben találkoznánk! Mindenesetre meg van az a nagy érdeme, hogy felhívta néhányunk figyelmét Makray Lászlóra; s akik szívünkön hordjuk zenei kulturánk ügyét: tudjuk, hogy tisztánlátás végett magukat a felfedezett dalszerző műveit kell vizsgálnunk, sine ira et studio — mindegyiknél előítélet nélkül.

Makray voltaképpen most jubilál: éppen ötvenedik dala jelent meg a napokban abban az olasz című sorozatban („Collezione della canzon”), mely a múlt hónapban egészen átment a legújabb fővárosi zenemű-kiadó cég (az „Euterpe”) tulajdonába.

Ötven év, ötven dal — ez bizony nem vall nagy termékenységre. De az rég eldöntött tétel, hogy a műveknek korántsem mennyisége, hanem minőségük a mértéke a szerzőjük nagyságának. Másrészt pedig nem tudjuk, hogy mennyivel többet írt Makray, mint a mennyi megjelent: hiszen Barabás már évekket ezelőtt kiadott könyvében 60-nál több énekszámot méltat, sőt egy jókora fejezetben — mely németre fordítva, külön füzet gyanánt jelent meg Stuttgartban (1905.) — olyan balladákat fejteget, amelyek az előtünk fekvő kollekczióban nincsenek meg. Nem vagyok olyan frivol, hogy öt oly sok, talán csak kéziratban létező dal ismeretéért ugyanazzal a pájtáskodással vádoljam, amelyet Barabás hány a kritika szemére; de meg nem állhatom, hogy meg ne kérdezzem tőle: ha ő olyan nagyságnak ismeri zeneszerzőket és olyan átkosan „pajtáskodónak” a mindenható „kritikát”: miért nem hozott áldozatot nagy igazságának az egyedül üdvözítő pájtáskodás útján? miért hagyta ismeretlenségben a bálványozott zeneszerzőt és írt róla egymaga olyan könyvet, amelyből csak igen kevés példány fogyhatott el, holott „a kritikával pájtáskodva”, százezrek számára biztosíthatna volna Makray zenéjének magas élvezetét, és százezrek hálás elismerését biztosította volna az arra oly érdemes dalszerzőnek?... Ebből a kis polemikus kitérésből láthatja Barabás, hogy kár volt elfeledkeznie a kellő tárgyiaságról. De lesz még módomban súlyosabb vétségét is szemé elé állítani: vétségét az oly magas piedesztálra állított zeneköltő ellen.

Tisztelet Makraynak: öt igazán nem kellett „A létproblémák zenei érzékítése” és hasonló dagályos címek és megfelelő elnevezések segítségével olyan magas polczra állítani. Őt fogékony kedélye, friss képzelete, igazán muzikális lelke olyan egészséges zeneköltői egyéniségül mutatja, aki előbb-utóbb széles rétegek kedvelt szerzőjévé válik, ha csak némi ügyességet fejtenek ki a zeneműárosok az ő műveinek terjesztésében. Sőt meg vagyok arról győződve, hogy éppen az ugynevezett szélesebb néprétegek fogják Makrayt megszeretni.

A népiesnél magasabb stílusra megkapó szép példákat találhatni a népszerűsége oly méltó dalszerzőnél. „Memento mori”, „Mit schwarzen Segeln”, „Aus alten Märchen”, a Nietzsche versére írt „Venezia”; „Mir träumte von einem Königskind”, „Das ist ein Brausen und Heulen”, Dich, seinen Lenz, festlich begehen” stb. — megannyi öntudatos alkotás, más-más hangon szól hozzánk, olykor recitativo; a „bálványaimnak: Lisztnek és Petőfinek ajánlott”

„Chor der Todten” hatalmas robogása, ünnepélyes szözeata, az egyetlen humoros dal: a Carmen Sylva szövegére szerzett „Fatal” szivgunyoló iróniája megint egészen más világból való. De azért Makray és a „modern” dalszerzők közt ég és föld távola nyulik el: emezek a Wagnertől eltanult és kizárólagosan használt „Sprechgesang” (beszédszerű ének) tulságba vitt, zeneietlen alakját aknázzák ki, míg a mi dalosunk mindig áriózus, mindig művészi énekek élvezni való dallamosságra törekszik; az ő dallam-eréből természetesen buzog elő a zene, van belőle annyija, hogy nem kell mesterkeltélt összhangkombinációkkal izgatni a hallgató figyelmét. Még azt a szintén újabb irányt sem érzi Makray magára nézve kötelezőnek, hogy a zongorakiséretet kiokoskodott polifóniával tulterhelje; ő kidolgozza az énekszólám dallamához illő összhangokat, egy-egy dallamhullámnak a zongoraszólóban külön életet ad, de soha sem engedi elnyomni az éneket. Megmarad természetesen, tulhajtás nélkül; tehát helyes érteke a helyes frazeálásra is, a szöveg szabatos tagozására készleti.

Fájdalom, egy megróni való szerzeményt Makraynál is találom, éppen a művészi igényű dalok között, éppen a magyar szövegre írottak között — és éppen az egyetlen olyan dalt, amelyben magyar zenét produkál. Kis József híres, gyönyörű „Ó, mért oly későn” kezdetű költeményére sokan írtak zenét: a nevesebbek közül Hubay, Lányi Ernő, Tarnay; nem csoda, hogy hozzájuk sorakozott Makray is, aki egyébként nem átalott olyan szövegeket is — sok szerencsével! — megzenésíteni, amelyeknek Schubert-, Schumann-, Liszt- vagy Franz-féle dallama világhírűvé lett. Ezuttal nem sikerült úgy alkotnia, mint ahogyan elvártuk volna; van ugyan dalában eredetiség, dallamszépesség, változatosság, jellemzés (pl. a pacirtsász), de befejezése teljesség el-lapul: semmi sincs benne abból a fájdalmas felsóhajtásból, a gondolatjelekkel terhes kérdésből, amely a költeményt egész tragédiává avatja. Pedig még egyéb hátrányai is vannak e kompozíczióknak. Mennyivel sikerültebbek, igazán szépek a többi magyar szövegre írott művészi dalok: Reviczky, Harsányi Kálmán, Nil, Nógrádi Pap Dezső költészetének méltó másai!

Egyik-másik hangversenyénekesünk már eddig is próbálkozott egy-egy Makray-dallal, de a többség, úgy látszik, nem mer mást, mint csak az árral uszni. Pedig saját érdekében, saját sikere biztosítására jól tenné mindegyik magyar férfi vagy nő énekművész, ha igazságot szolgáltatna az immár félszáz dalt nyilvánosságra hozott magyar zeneszerzőnek, aki már a dalszerzőkben oly igen gazdag Németségben is rajongó híveket számlál. Ki ruházta fel örök érvényűvel azt a törvényt, hogy senki sem próféta a maga hazájában?!

Nem, ne legyen Barabás Ábel könyve se a pusztában kiáltónak szava: csak hirdesse harsányan az új magyar énekszerző érdemeit! Az sem baj, ha a kritika megsértődik: megmondta már Schumann, hogy a legkisebb igazi produkáló tehetség többet ér, mint a legnagyobb kritikus! Nekünk magyaroknak meg éppen szükségünk van termelő erőkre, produktív művészhetségekre — s ezt a nevet ne érdemelné meg Makray László, aki már ötvenedik opuszával ajándékozza meg a magyar közönséget?!

Pedig több is telik tőle. Erőpróbáját, remélem, nemsokára meglátja a világ: romantikus operát a magyar lovagkorból. Szövegét Váradí Antallal együtt, maga Makray írta, Arany Jánosnak „Borvitéz” című balladája nyomán. Még csak a zongorára írott alapváza van meg, de ez sokat ígér.

K. J.

MOLL-féle SOSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kerendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postán-utánvót mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatlan háziszor mindama gyomorhajókál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kerendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postán-utánvót mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Thalia rediviva.** Hosszu, nem önkéntes hallgatás után meghatóan szegényes körülmények között támadt ma este új életre a fiatal és mindig ifjú színész-társaság, mely magát Tháliáról nevezte. Szívesen kell köszöntenünk ezen a ponton azt, ami ebben, a tagjai szerint folyton változó társaságban állandó elem: azt a komoly és a mi viszonyainkhoz képest igazán nagy feladatokat vállaló kedvet, fiatal ambíciót, melynek már eddig is, minden meglepetések közül a legkedvesebbeket: fiatal talentumok bontakozását köszönjük. Most is, alighogy talpraugrott a régebbiekhez méltó feladat előtt találta magát: Ibsen legfájdalmasabb, legnyomasztóbb levegőjű drámáját, a „Kisérteteket” láttuk ma a Thália új színpadán. Éppen erről: a darab levegőjéről, a darab és az előadás benső relációjáról sokat mondhatnánk el és nem kizárólag javára a Tháliának, melytől elvégre is, az adott körülmények között, még nem várhatjuk a stílus legmagasabb próbáit. De inkább konstataciók szíves örömmel, hogy a Thália most sem érkezett üres kézzel. Talentumot hozott, csaknem szenzációsat, egy ismeretlen színészt, akinek úgy írom ide a nevét, mint a legkivételesebb színészi karriér várományosát: Tihanyi Gézát. Még nem ugynevezett nagy színész, aki a Zaccani-fajta Oswaldok fölényes tudatosságát hozná eszünkbe, de talán többet, ritkábbat hoz ennél, valami meg nem tanulható, amit a színpad világságától egyszerűen, vagy csak egy-egy olyan pillanatban tanul meg a színész, mikor kettesben van a szerepével. Ez a fiatal színész a szerepével beszélget nagyon intím és nagyon értékes dolgokat és ez több, mintha egy verejtékkel megcsinált egyéni iskola készületét hozná elénk. Nem a közönségnek játszik, szinte egy pillanattig sem; nem csinál patológiát, nem aknázik ki semmit a szokványos oswaldi hatásokból, röviden: kivételes színjátás. Azt mondják, hogy eddig tinglitanglikban árult olcsó mókákat. Kissé meg is érzik az orgánumán. Levegőről, atavizmusról kivül, csak a nagyon intelligens Kelemen Mária tudott még valamit és Judik Etel, aki régi és egyik legvérbelibb színésze a Tháliának. Derék munkát végzett Kürti József is. Manders lelkész ábrázolója állott leggyöngébben a helyén, a fanatizmusból nála naivitás lett, háttér nélkül való, úgy, hogy Alvingné fölénye neveltségessé lapította. Pedig ez nem neveltség alak! A mai bemutató süritett levegőben, igen érdekes keretben zajlott. A szociálistáké volt a színház, ők voltak benne az urak. Végig munkás lepte el a széksorokat, de az első két sorban a leghatalmasabb méretű directoire-kalapok virítottak.

(B—s.)

(*) **Pálmay Ilka a „Hollandi lány”-ban.** A Belváros előkelő üzleteinek kirakatai előtt tolongva állnak meg a járókelők. A tükrövegek mögött bájos női arcok mosolyog le rájuk. Fiatalos tűz a szemében, leányos üdeség a tartásában, egy szóval — Pálmay Ilka, a „Hollandi lány” németalföldi népviseletében. Ez a kép nagyban hozzájárul a Rubens Pál operettjének nagy sikeréhez. Egy-másnak mondják az emberek: „Hallottad már a Pálmay Ilka szoknya-dalát? Nem? Nagy hiba! Meni, hallgasd meg!” Azok elmennek, meghallgatják és másokat is csodítanak a Királysínházba.

(*) **Új Petőfi-szobor Budapesten.** A pozsonyi Petőfi-szoborbizottság Brolly Tivadar polgármester elnöke alatt tartott ülésén foglalkozott a Petőfi-Társaság ama kérésével, hogy a Radnai Béla szobrászművész által készített Petőfi-márványszobor mása a budapesti Petőfi-erekllyemuseum kertjében felállítható legyen. A szoborbizottság a kérés teljesítéséhez készséggel hozzájárult, kikötve azonban, hogy a budapesti szobor felállítása csak a pozsonyi Petőfi-szobor leleplezése után történhetik meg.

(*) **„A Pénz” bemutatója.** A Vigszínház jövő hetének eseménye „A Pénz”-nek, Garvay Andor háromfelvonásos színművének bemutatója lesz, a melyet szombaton, e hó 24-én tartanak meg. A premiére-közönségnek izzó estére van kilátása. Az újdonság érdekesen szőtt cselekmény keretében színpadra viszi a fővárosi társaságnak számos, jól ismert típusát, köztük a mások pénzével vakmerően spekuláló bankárt, aki mozgató szelleme egy egész érdekkör börtnei vállalkozásainak, és aki semmitől sem riad vissza, csakhogy előteremthesse fényes háztartásának költségeit. Ezt a bankárt Hegedűs Gyula játssza. A bemutatóig, amely iránt máris a szenzációs estét jellemző érdeklődés nyilvánul, a műsor legérdekesebb darabjai váltakoznak.

(*) **„A bíboros” Temesvárt.** Kreccsányi Ignác gondoskodik arról, hogy közönsége ne csak a könnyű muzsa termékeivel ismerkedjék meg, hanem a drámai újdonságokat is élvezhesse. Legújabb Parker „A bíboros” című szenzációs drámáját mutatta be, mely a kolozsvári és budapesti Nemzeti Színházban nagy hatással került színpadra. A siker Temesvárt se maradt el, ami a stilszerű beállításnak és az igazán gondos előadásnak is köszönhető. Szeghő Endre a bíborost játszotta és értékes, szép alakítást nyújtott. Klenovics (Baglioni) átértette szerepét és — mint mindig — nagy hatással vitte a közönség elé. Czobor Endre ezúttal is megmutatta, hogy rutinos színész. A nők közül különösen Haraszthy Miczi emelkedett ki diadalmasan. Rokonszenves megjelenése, hangjának igaz volta és művészi játéka szerezte meg neki a közönség zajos tapsait, melyek a főbb jeleneteknél nyílt jelenéseknél, de különösen a felvonások végén újra meg újra kitörték.

(*) **Jules Claretie lemondása.** Párisból sürgönyzik lapunknak, hogy Jules Claretie a kormány-akat átnyújtotta lemondását. Okot adott erre az, hogy Claretie összeszólalkozott Jules Dubois íróval, akinek „La furie” című drámáját a Théâtre Français-ban legközelebb elő akarták adni.

(*) **A Teréz-körúti Bonbonniére** remek októberi műsora telt házakat vonz minden este a cabaretba. A három kis bohózatot, négy színpadi tréfát és 27 cabaret-számon kívül, tekintettel vannak a napi aktualitásokra is. Ezek műsoron kívüli számokként szerepelnek. Ujabb példaként Morris Rosenfeldet mutatják be Budapesten, amint verseit szavalja, illetve akarná szavalni, de a rendező-bizottság nem hagyja szóhoz jutni. Zajos sikere van a Falusi iskola című színpadi tréfának. Az új primadonna, Turchányi Olga, 4—5 kitűnő magánszámmal szerepel esténként, de Vörös Il, Kékény Ilona, Antal Erzs, Virág Jenő, Boross Géza stb. számai is igen jók. A közönség alig győzi nevetéssel. A színpad alatt dr. Szalay József conferencier gondoskodik arról, hogy a jövedelmek vége-hossza ne legyen.

(*) **Az Intim Színház** holnap este irodalmi estét rendez, amelynek programjában Haraszthy Lajos, az ismert és népszerű fiatal poéta verseinek felolvasásával szerepel.

(*) **Hangversenyek.** Hétfőn, október 19-én kezdődik meg az egyes napi jegyek árusítása az I. filharmoniai hangversenyre, mely október 26-án lesz Rosenthal Mór udvari zongoraművész közreműködésével, aki Scharwenka legújabb zongoraversenyét (C-moll) fogja előadni először. Zenekari újdonság Glazounov VII. szimfóniája lesz.

Weltmann Rózsi és Feri hegedűművészek, kik hangversenyüket október 23-án tartják meg, nagy gondal összehajlítot műsorról lépnek Budapest kényes izlésű közönsége elé. A fiatal testvérpár a következő műveket adja elő: 1. Lalo: Symphonie Espagnole; Rózsi. 2. Mendelssohn: E-moll koncert; Feri. 3. Verdi: Nagy ária Traviatából; Révy Aurélia. 4. Spohr: D-moll kettes; Feri és Rózsi. 5. Hubay: Giamina áriája a Cremonai hegedűsből; Makray: It a laut, Gounod: Je veux vivre Romeo és Juliából; Révy Aurélia. 6. Schubert: Ave Mária, Sarasate Bapatéado; Rózsi. 7. Chopin: Nocturne, Paganini: Moto perpetuo; Feri.

Geyer Stefi hegedűművész október 28-án tartandó hangversenyén a többi között Reger néhány újabb szerzeményét is be fogja mutatni.

Saxlehner, Dienzl, Andrassy Tivadarné grófné, Pejacsevich Dóra grófné, Wieniawsky szerzeményei szintén szereplni fognak műsorán.

(*) **Színészet a vidéken.** Dr. Farkas Ferencz társulata még rövid ideig marad Szentesen, honnan téli állomására, Szabadkára vonul. A társulat műsora jól összeválasztott, modern és annyira vonzó volt, hogy a szentesi közönséget, mely nem volt erős színházjáró, egészen meghódította. A hódításban legnagyobb része elvitázhatatlanul Halász Ilonának, a társulat bájos naivjának van, kit a közönség nemcsak a színpadon, de színpadon kívül is valósággal ünnepe. Fedi Boriska bár csak pár szerepben lépett fel, nagy hatást keltett játékaival és énekével. Kitűnő drámai erő T. Hadrik Anna, kinél tudatos művészetének hatását fokozza drámai megjelenése. A drámai személyzet erősségei még Markovits Margit és Csere Zsiga, az operette-személyzetnél viszont F. Szalontai Ferike, B. Szabó József, Szigeti Andor és Barna Margit.

Lengyel Ernő zongoraművész fellépése iránt igen nagy az érdeklődés. Alig hogy nyilvánosságra jutott október 29-én tartandó hangversenye, a jegyek nagy része máris elkelt.

Mivel a Hubay—Popper trió hangversenyei iránt az érdeklődés napról-napra fokozódik, felkértek a tavalyi bérleők, hogy jegyeket e hó 20-ig kiváltásák, mert a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésnek nincs módjában azokat továbbra is fenntartani.

A Kemény—Kladyko—Szerémi—Schiffer négyes társulat ezidei hangversenyeire tartalmas műsort állítottak össze. Beethoven, Brahms, Haydn, Schubert művein kívül előadásra kerülnek D'Albert, Császár Frank, Glasounom legújabb vonósnyegyei, valamint Radó Aladár tehetséges fiatal magyar zeneszerzőnek vonósnyege is. A november 12-én megtartandó első estélyen Piday Ilona énekművésznő is közreműködik. A művésznő énekbéli kiképzését nálunk és a híres Stockhausen tanárnál nyerte. Berliini és bécsi fellépését nagy siker koronázta.

Az idény legelső és egyik legérdekesebb dalestélye bizonyára az lesz, melyen a külföldön nagy hírnévnek örvendő művészpár, dr. Kraus Félix és neje, Kraus—Osborne Adrienne fog fellépni. A hangverseny november 7-én lesz és előadásra kerülnek Schubert, Schumann, Wolf, Brahms, Strauss stb. dalai. Az est fénypontját a művészpár által kettesben előadott dalok lesznek, melyek mindenütt igen nagy sikert arattak. Jegyek ezekre a hangversenyekre a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben kaphatók.

Kresz Géza hegedűművész, aki most tartja hangverseny-körútját Magyarországon, november 4-én, megszakítva körútját, Budapesten fog fellépni. Kresz tavalyi itteni hangversenye óta fényes sikerrel játszott a külföld nagyobb városaiban. A lapok a legnagyobb dicséret hangján szólnak művészetéről s nevét a jelenkor legnagyobb hegedűművészeivel egy sorban említik. Jegyek a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben kaphatók.

Bossi Enriko orgonaművész orgona-estélye iránt, melyet a Zeneakadémia dísztermében szombaton, november 14-én Mosshammer Román hárfaművész közreműködésével rendez, általános érdeklődés mutatkozik. Jegyeket kizárólag Molitor Oszkár Euterpe zeneműkereskedése (Kossuth Lajos-utca 15. sz.) árusít.

Burrián Károly dalestélye. Molitor Oszkárnak, az „Euterpe” zeneműkereskedés főnökének nagy fáradtság és még nagyobb anyagi áldozatok árán végre sikerült Burrián Károlyt, a szász kir. kamaracénekest egy dalestélyre, mely november hó 7-én a Főv. Vigadó összes termeiben tartatik meg, szerződtetni. Burrián, aki ez alkalommal először jelenik meg a hangverseny-dobogón, fényes műsort állított össze. Jegyek kizárólagosan Molitor Oszkár Euterpe zeneműkereskedésében (IV., Kossuth Lajos-utca 15. sz. alatt) kaphatók.

6 visít Fénykép 1 f. 50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-léle

Használatra valódi áldás gyomorbajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

an elrontott gyomrot
8—9 óra alatt tel.
leson rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

FŐVÁROS.

(A polgármester elutazott. A rendes hétfői polgármesteri kihallgatások e hó 19-én, hétfőn elmaradnak, mert a polgármester elutazott.

(Az állami munkásházak építése. Tegnap járt le a pályázat, amelyet a kispesti munkáslakástelep ügyében Wekerle Sándor miniszterelnök megbízásából a Magyar Mérnök- és Építészegyesület hirdetett. Összesen 60 pályamunka érkezett be, melyek közül 30 a valóságos városnagyságu terület parcellázására, 30 pedig az építendő lakóház típusokra vonatkozik. A végrehajtó-bizottság, amely Hauszmann Alajos műegyetemi tanár, egyesületi elnök vezetése alatt Krátky János, Virágh Andor és Liphay Ákos műszaki tanácsosokból, Sesztay Gyula, Forbáth Imre mérnökökből, Kommer József, Kabdebó Gyula, Sándy Gyula és Tóry Emil építészekből áll, munkáját már megkezdte, mert a pályázat kikötése szerint a döntésnek november 1-éig meg kell történnie. Az eddigi tárgyalások megállapították már, hogy a tervek között számos olyan van, amely művészi megoldás mellett sokkal jobb lakást helyez el, mint amennyit a program kíván, úgy, hogy még a legbővebb teleknagyság mellett is nem 4000, hanem 6—7000 családot lehet a telepre számítani. A tervezők emellett gondoskodtak a szükséges piacról és középületek számára megfelelő telkekről, két templom, 10—15 iskola, óvóiskola, kórház, tűzország, egy csomó bolthelyiség, szövetkezeti áru-raktár, munkáskaszinó, szegényszálló és sok egyéb intézmény számára is vannak megfelelő telkek. A tervek különböző építési módokat ajánlanak. Van olyan, amely a főútvonalon zárt sorú bérházakat ajánl, a másik fásított utcákon villaszerű épületeket. Kevésbé előnyös azonban a pénzügyi eredmény, mert kiderült, hogy a legtakarékosabb megoldás mellett se maradhat egy-egy kétszobás lakás bérköltsége a kilátásba helyezett 180—200 korona alatt. Kiderült itt is, hogy ma már ilyen lakást 300 korona béren alól nem lehet emelni, még a legolcsóbb módszer szerint se. De ez még mindig előnyösnek mondható a 450 koronás budapesti bérköltségekhez képest. A munkástelepen minden egyes lakásnak megfelelő nagyságu kertje is lesz. A pályázat nivója általában magasnak mondható. A tervek a bírálat befejezése után két hétig a Mérnök- és Építészegyesület helyiségében ki lesznek állítva.

(A pörnyertes főváros. Szendrői Mór, a győri ipar- és kereskedelmi kamara titkára 1906. január 11-én a Rudas-fürdőben fürdött, de oly szerencsétlenül járt, hogy a zuhanykamrában elcsuszott és a lábát törte. Szendrői erre 3928 korona 80 fillér gyógykezelési költség erejéig pórt indított a főváros, mint a Rudas-fürdő tulajdonosa ellen. Kérését arra alapította, hogy a fürdő zuhanykamrája nincsen felszerelve oly berendezéssel, amely a fürdőzők elcsuszását megakadályozná. A budapesti k. törvényszék, amely előtt dr. Zuna Béla tiszti ügyész képviselte a fővárost, Szendrőt keresetével elutasította azzal a megokolással, hogy a törvényhatóságok fürdőt felállítani nem kötelesek s így azokat csakis magánvállalkozásként állítják fel, minél fogva az 1872. évi 36. törvényezikk, mely a törvényhatóságok hatáskörébe utalt teendők ellátásával megbízott tisztviselők kötelességeit és felelősségét szabályozza, a főváros fürdőiben alkalmazott tisztviselőkre nem terjed ki. A kihallgatott tanúk vallomásaival pedig bizonyítva lévén az, hogy a Rudas-fürdőben igen hosszú időn át több ilyen baleset nem történt, ez egyben a zuhanykamrának célszerű berendezését igazolja. Szendrőt 400 korona perköltségben is elmarasztalta a bíróság.

(Vivás a főváros iskoláiban. A tanács elhatározta, hogy a főváros felsőbb iskoláiban, nevezetesen a főreáliskolákban és a felsőbb kereskedelmi iskolákban a vivást, mint rendkívüli tantárgyat tanítsák. Ez az újítás nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy a serdülő ifjúságban a sport szeretetét fölébressze és ápolja.

(Szerb hus a vásárcsarnokban. Körülbelül három hete, hogy szerb hus érkezik a központi vásárcsarnokba. Eleinte csak sertéshus érkezett, most mintegy két hete már marhahús is jön, amely minőség tekintetében sokkal jobb, mint a határzár előtt. Eddig 581 métermázsas marhahús érkezett. Mind a kétfajta hus magas áron fog

Ri tette föl a korondt

a Teplitzi

Városforrás

ásványviznek?

Eduárd angol király

Marienbadban,

ki az ottani tartozkodása

alatt csakis ezt a vizet itta.

A Teplitzi

városi

Thermal-viz

legjobban ajánlható ideges

emésztési gyöngeségeknél, a

hugycökövek kronikus túlsá-

gos különválása ellen, vizelés-

ben a tojásfehérje és kroni-

kus izom rheumatizmusa ellen.

Kivitel minden világrészben.

Mindenütt kapható!

TELEFON 105—49.

Magyarországi főraktár:

Budapesten, VI.

LOVAG-UTCA 20.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Első nap. —

Az első nap nagyon kevés közönséget vonzott a Freudenauban, az igaz, hogy az egyes futamokban a mezőnyök sem voltak népesek; kivéve a Mindig-handicapot, ahol tizenhat ló állt starthoz.

A nap egyik főszámát, az Államdíjat Matschaker nyerte meg a nagyon híven futó Gánna ellen; míg Lángoló horribilis sulyával a harmadik helyen végzett. Sokkal érdekesebb volt azonban az ezt követő Mindig-handicap, melynek 1300 méteres távján nagy mezőny állt ki. A fogadók kedvence Tábornok lett, azonban mi szerepet sem játszott, mert a versenyt igen könnyen az eddig helyzetlenül futkosó Illustra nyerte meg, melyet istállója alaposan lefogadott.

Részletes eredmény a következő:

I. Háromévesek gátversenye. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Báró Inkey J. Gara (Csompóra), 2. Bon Garcon. 3. Jáva. Futottak még: Braganca, Edua, Remek, Long ago, Pandora II. — Tot.: 10:72, 20:42, 47, 79.

II. Eladó kétévesek versenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gróf Wenckheim D. Alabárd (Cockeram), 2. Polpetta, 3. Galette. Futottak még: Borlolga, Temeraire, Moriturus, Nénufar, Matahari. — Tot.: 10:69, 20:31, 34, 25.

III. Államdíj. Díj 5000 korona. Táv 2800 méter. 1. Báró Springer Gusztáv Matschaker (Taral), 2. Gánna, 3. Lángoló. Futottak még: Galantuomo és Frau Godl. — Tot.: 10:32, 20:37, 46.

IV. Mindig-handicap. Díj 5000 korona. Táv 1300 méter. 1. Gróf Arco-Zinneberg Illustra (Carslake), 2. Otage, 3. Bisamberg és Topper holtversenyben. Futottak még: Tábornok, Vörös király, Kaczér, Peugot, Pagony, Ella, King Ronald, Viano, Miltiad, Thames, Pythia és Barabás. — Tot.: 10:49, 20:40, 66, 49 és 147.

V. Eladók versenye. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Báró Herzog Livtsu (Walkington), 2. Belle Reine. — Tot.: 10:16.

VI. Akadémia-verseny. (Handicap.) Díj 3000 korona. Táv 4800 méter. 1. Herceg Lubomirski Hattons Love (Huxtable), 2. Socius, 3. Szikra. Futott még: Nikita. — Tot.: 10:44, 20:29, 33.

VII. Hároméves nyereglen kanczák versenye. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Báró Herzog Blanche (Walkington), 2. Falbala. — Tot.: 10:16.

— Második nap. —

A mai nap már sokkal érdekesebbnek ígérkezik mint az első nap programja. Első sorban kell említenünk a monarchia leggazdagabban díjazott gátversenyét, a Kahlenbergi díjat, melyben legfeljebb négy ló várható csak starthoz, de azért mégis megérdemli az érdeklődést, mivel oly jó lovak közt fog lefolyni a küzdelem, mint a díjnak már háromszoros győztese, az idősebb Nugommorv és a most kitűnő formában lévő Miután; alkalmasint indulni fognak még Floridsdorf és Sárga csikó is.

A napot megnyitó Kétévesek versenyében legjobb kétéveseink találkozhatnak, melyek közül megemlíthetjük a Dreher-istálló régen nem látott és még veretlen Lappalie-jét, továbbá a nagyon gyors Haltot, az imponáló formát mutatott Mi ez-t és Francescot. Szorosabb választás után mi Lappalie győzelmét várjuk Halt előtt.

Az Őszi handicapban Beau mérite kapta a top weightot, de ellenfeleit tekintve, még így is első esélylyel megy a küzdelembe. Igaz ugyan, hogy Budapesten legutóbb rosszul futott, de ennek rossz startja volt az oka. Jó szereplést várunk még Vincenz Alberttól, Varróleánytól és a pehelysúlyu Mayennétől.

A Háromévesek nagy akadályversenyében Sturmnek adjuk az első esélyt a Mautner-istálló ki-küldöttje és Fityóka előtt.

Jelöltjeink:

- I. Lappalie—Halt—Mi ez
- II. Capt. Jack—Ténsasszony
- III. Nugommorv—Miután
- IV. Dabas—Isnardie
- V. Beau merité—Mayenne
- VI. Sturm—Mautner ist.
- VII. Denise—Dont care.

Budapesti Ugetőversenyek.

— Második nap. —

Ismét népes mezőnyök várhatók a meeting második napján is. A program ma a Kettesfogatu bérkocsisversenynyel kibővült s így hét futam lesz. A nap főszáma a Hungária-díj, mely 15,000 koronával van dotálva s hároméves és idősebb ugetőink számára van fentartva. A bánatjelentések után még nyolcvan ló maradt állva s ezek közül valószínűleg mind indulni is fog. A háromévesek közül Indiana és Gáva, míg az idősebb lovak közül Rabló P. és Keserves esélyei kiemelkedők s véleményünk szerint, ha szorosban veszszük a választást, Rabló P.-nek kell megnyernie a versenyt Indiana előtt.

Jelöltjeink:

- I. Derby—King Theses
II. Str Potential—Pepsi
III. Hugo—Lord G.
IV. Rabló P.—Indiana
V. Levente—Jubilar
VI. Sennyey-fogat—Dobogó—Bors.
VII. Lucianovics-fogat—Wertheimer-fogat.

() A Fővárosi Vivő-Klub jubiláris vívőversenye. A Fővárosi Vivő-Klub választmánya folyó hó 12-én tartott ülésén részletesen megállapította január hó 15—17-én tartandó jubiláris versenyének programját. A versenyt tudvalevőleg a klub fennállásának 25-ik évfordulója alkalmából rendezik és a jubiláris ünnepség legfontosabb mozzanata lesz. A verseny nagyszabású nemzetközi kard- és törvívő-versenyből, továbbá a 32 éven felüli „vén fiúk” versenyéből fog állani. A nevezési határidő január 5-ike és 12-ike. A főverseny iránt már most is igen élénk az érdeklődés, még pedig nemcsak a hazai egyleteknél, hanem az ismertebb olasz és osztrák egyletek körében is.

() Magyar birkózók Bécsben. A vasárnapi bécsi nagy nemzetközi amateur birkózó-versenyen magyar részről Payr Hugó és Előd József — mindketten a Magyar Testgyakorlók Köre tagjai — vesznek részt. Payr, aki jelenleg nagyon jó formában van (testsulya 95 kg.), a 80 kg.-nál kezdődő nehézsúlycsoportban fog dolgozni, míg Előd a középsúlyba dolgozta be magát (79 kg.). Nagy érdeklődéssel várjuk nehéz atletáink bécsi szereplését.

Hétfői Nemzeti Sport. Hétfő reggeltől kezdve egy minden sportot felölelő hétfői heti sportlap fog megjelenni. Ez az új lap tulajdonképen nem önálló, hanem a magyar sportéletben immár évek óta előkelő helyet elfoglaló szaklapunknak, a Nemzeti Sportnak, egy életerős hajtásának ígérkező hétfői reggeli kiadása. Az új lap belső tartalmának összeállításánál a főszó a széleskörű és mindent felölelő hírszolgáltatásra van fektetve, mely az ország sporteseményein kívül, az összes külföldi eredményeket és híreket fogja tartalmazni, kiterjeszkedvén a vasárnapi hazai és külföldi lóversenysport eredményeinek ismertetésére is. E feladat sikeres megoldására biztosítékot nyújt a Nemzeti Sport Európaszerte szervezett kitérő hírszolgáltatása. A Hétfői Nemzeti Sport szerkesztő-gárdája azonos a Nemzeti Sportéval, Horváth Ferenc és Malaky Mihályval, a két ismert kitérő sportíróval megerősödvé, amely körülmény a lap nivóját eleve biztosítja. Az első szám már hétfő kora reggel fog megjelenni s minden dohánytözsdeben, valamint utcai elárúsítóknál szerzhető meg; ez utóbbiak a város minden forgalmas utcáját s különösen az iskolákat fogják felkeresni. Vidéken minden újságárúsító helyen 12 fillérért, Budapesten 10 fillérért kapható.

() Hitelesített uszókordok. A Magyar Uszósövetség a következő rekordokat hitelesítette: 50 yard: Donáth Leó MAFC 25 mp., 100 yard: Halmay Zoltán MTK 57 mp., 220 yard: Halmay Zoltán MTK 2 percz 26.4 mp., 440 yard: Halmay Zoltán MTK 5 percz 31.6 mp., 880 yard: Scheff Ottó WAC 11 percz 44 mp., 1609 m. 24 p. 27.2 mp., 200 yard mell: Baronyi András MAC 2 percz 41.8 mp., 150 yard: Fülöp Károly MAFC 1 percz 59.8 mp., Plunging: Römer Károly MUE 20 m. 65 cm.

() Nemzetközi mérkőzés. A S. C. Germania holnap délután a Ferencvárosi Torna-Clubbal mérkőzik. A két csapat vasárnapi nemzetközi mérkőzése a legújabb diszpozíciók szerint délután negyed 4 óraker kezdődik. A Germania játéktudását a tavasszal a Wiener Sport-Club ellen aratott 5:0 arányú győzelme igazolja, míg az őszszel 2:0 arányban verte a Grazer Athletiksport-Club-ot, amely mult

vasárnap a MAC.-tól 3:1 arányban szenvedett vereséget. A Ferencvárosi T.-C., amely már annyi nemzetközi mérkőzésben szerzett dicsőséget a magyar football-sportnak, bizonyára ezuttal is sikeresen fogja helyét megállni. Biró Fehéry Ákos (BTC) lesz.

() Bajnoki mérkőzések. MAC.—UTE. A Magyar Athletikai-Club vasárnap az Ujpesti Torna-Egylettel mérkőzik a népszegeti pályán. Mindkét csapat veretlen eddig a bajnokságban s így érthető a nagy érdeklődés, melylyel e mérkőzést a sportkörök várják. A küzdelem szerfölött hevesnek ígérkezik és ezért mindkét egylet teljes első csapatát állítja ki. A mérkőzést Bakó Gyula (BEAC) fogja vezetni. — A Budapesti Torna-Club—Török és csapatai az amerikai-uti pályán mérkőznek egymással.

() Atlétikai- és torna-verseny Pozsonyban. A holnapi pozsonyi atlétikai- és torna-verseny iránt nem csak Pozsonyban, de az egész ország sportköreiből igen nagy az érdeklődés, mert ugyszólván az összes elsőrangú magyar tornászok és atléták találják adtak egymásnak a „P. T. E.” kiesien fekvő és mintaszertü sporttelepén. S mivel a P. T. E. sporttelepének ugró, dobó helyei és futó-plyája szinte ideális, igen reális eredményekre és felette érdekes küzdelmekre van kilátás. A P. T. E. vezetősége minden rekordjavítást tiszteletdíjjal jutalmaz. Különösen erős lesz a küzdelem Albrecht kir. herczeg vándordíjért a 200 m. gátfutásban, Pozsony város vándordíjért a gerelyvetésben, a diszkoszdobás, 400 és 600 méteres futásban, valamint a nyújtó tornaversenyben.

Nyilt-tér

sz. rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztéséért.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szeminariuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel.

GÖRVÉLYKÖR

asthma, köszvény, idült szív-, gyomor-, vese- és súlyos idegbajok (Tubus, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis malares bőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbízhatóbb gyógymódja a Vöröggyógyítás (Hemopatia), melylyel szédülés és elmezavar beállít meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bevált. E gyógymód meg-alapítójának

Dr. Kovács Izsó fővárosi orvosnak rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körut 18. l. em.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig, Levélbeni megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben kívül és a vidéken is kezel.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda. Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-meleg kén-s források. Iszapfürdők, iszapborogatások, massage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő-és kádfürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos penzli, Csusz, köszvény, idegbőrbajok, lakás, ellátás felül kimerítő prorektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága Buda.

SERRAVALLO CHINABOR vassal,

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 Lt. 30 pengéltedőhöz, K 2.60, 1/1 Lt. K 4.80 palackokban. 50 csomagolásoknak 100 csomagolásoknak K 10.00 is.

Dr. HARMAT GYULA tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz. Tüdő, mellbajok, tüdővér, tuberkulózis, vörösvér, tüdőszövet-működés, tüdőgyulladás, tüdőszűkület, tüdőszűkület és szűkület altáskok. Rendel: 11-12 és 3-4-ig.

DR. HÖNIG IZSO

Villanygyógyító- és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körut 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—39.

- Gyógytényezők: Ideggyengeségi állapotok, Almatlanság, Hűdések (Paralysis), degfájdalmak, Idegzsábák (Neuralgiák, Ischlas), Gerincvelőcsorvadás (Tabes), Szívbetegségek, Véredényelmeszesedés, Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakodások, ízületi és csontbajok), Székrekedés, Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbeteg, vérszegénység, Bőrbajok. Bőrvizskoteg, Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszóság), Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. — Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Paedagógiai Társaság a nyári szünet után ma délután tartotta meg első felolvasó ülését dr. Fináczy Ernő elnökle alatt. Az elnök megnyitójában szép szavakkal parentálta el néhai dr. Kiss Áront, a társaság volt alelnökét. Javaslata a társaság külön ülésben, emlékezésed keretében fog emlékének hódolni. Beöthy Zsolt jubileuma alkalmából a társaság feliratban fogja üdvözölni. Majd áttértek a napirendre, a kinaesthetics írás-olvasás tanítás módszerére, amelyet orvosi szempontból dr. Juba Adolf, gyakorlati szempontból pedig Szász Irén igazgatónő ismertetett. Mindkét felolvasást megtapsolták.

(—) A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre e hó 20-án, kedden délután 5 óraker rendezi ez idényben első házi zsúriát saját klubhelyiségében (Fővárosi Vigadó III. em.). Közreműködnek: Eyszen Gyuláné, Hegedűsné Kneifel Róza, Kordin Mariska, Winkler Márta, valamennyien az egyesület tagjai. Hangverseny után tea lesz. Tagok által bevezetett vendégeket szívesen lát a kör.

(—) A lakáskérdés reformja. E hó 20-án (kedden) d. u. 6 óraker Budapest székesfőváros közgyűlési termében (IV., Váci-utca 62—64. sz. II. em.) dr. Forbáth Imre ügyvetemi magántanárra A lakáskérdés reformja czimen előadást tart, amely teljesen díjtalanul hallgatható meg s a meghívó felmutatása is mellőzhető.

(—) A Társadalomtudományok Szabad Iskolájának jövő heti tanrendje a következő: Október 20. kedd: 7—8 Hatvány Lajos: A gimnázium alkonya, 8—9 Lengyel: Művészet és társadalom. — Október 21. szerda: 7—8 Madzar József: Darwin és Lamarck, 8—9 Diner Dénes József: A proletárság világfelfogása. — Október 22. csütörtök: 7—8 Szalay Károly: Buddhizmus és kereszténység, 8—9 Kunfi Zsigmond: A vallások élete. — Október 23. péntek: 6—8 Ágoston Péter: A munka joga, 8—9 Diner Dénes József: A proletárság világfelfogása.

(—) A Beihlen Gábor Kör e hó 19-én este hat óraker tartja II. vallásos estélyét. Közének 37. dícséret. Imádkozik: id. Szigeti Károly. Bibliát magyaráz: B. Pap István theol. akad. igazgató. Zongorán játszik: Nagy Ibolyka. Imádkozik: Kövy Árpád. Közének: XXV. zsolt.

(—) A Magyar Zsidó Hjak Egyesülete megtartott tisztújító közgyűlésén elnök: dr. Szidon Dezső ügyvéd; alelnök: Pártos Gyula mérnök; titkár: Arje Sándor joghallgató; jegyző: Rényi Emil joghallgató;

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 76-26, Engros 164.

Radnay Károly BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Bárgönczelm: ANTRACIT BUDAPEST

pénztáros: Valkóczy Lipót hivatalnok; könyvtáros: Steinherz Dezső technikus; háznagy: Kaufmann Jenő orvostanhallgató; ellenőr: Pollák Jakab lett.

Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schiebt szarvasszappannal

tisztítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tisztaság és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosságot szűkségettelik.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Elvi határozat. A m. kir. Kuria, az automobilokkal való közlekedéssel kapcsolatosan, a következő határozatokat hozta:

Az automobil vezetője, ha észreveszi, hogy a vele szemben, vagy mellette haladó kocsit lovai megbokrosodtak, köteles a gépet megállítani. Ha ezt elmulasztja és ebből súlyos testi sértés támad, a vezető a btk. 31. §-ába ütköző gondatlanság címén felelős. — Ha a haladó automobiltól valamely kocsinak a lovai megbokrosodnak és a kocsi felfordul, a felelősséggel tartozó egyén, a sebes hajtás folytán elkövetett kihágásban csak akkor bűnös, ha a megengedett sebességnél gyorsabb volt a gépkocsi közlekedése.

§ A Budapesti Ügyvédi Kamara az igazságügyminiszternél. A Budapesti Ügyvédi Kamarának dr. Szivák Imre elnökből, dr. Böhl Ignác helyettes elnökből, dr. Nagy Dezső országos képviselő, választmányi tagból és dr. Pap József kamarai titkárból álló küldöttsége tisztelgett ma délelőtt Günther Antal igazságügyminiszternél és átadta neki az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet alapszabályainak tervezetét, amelyet a kamara nyugdíjbizottsága az igazságügyminiszter megbízásából készített el. Szivák Imre elnök hosszabb beszédben köszönte meg Günther Antal igazságügyminiszternek, hogy megtette a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy az ügyvédi nyugdíjintézmény 1909. január 1-én életbeléphetessen. Günther Antal örömeinek adott kifejezést, hogy az ügyvédi nyugdíjkérdésben oly szerencsésen sikerült neki és a törvényhozásnak a közérdeket az ügyvédek magánérdekével összeegyeztetni. A küldöttség ezután Tóry Gusztáv igazságügyi államtitkárnál tisztelgett, aki az ügyvédi nyugdíj életbeléptetésének végrehajtási munkálataival van megbízva.

§ Sajtópör. Kardhordó Árpád szivacs-kereskedő, aki egyébként a mutatóványos gazdák országos egyesületének az elnöke, ez évi március 27-én erősen megtámadta a Népszava című lap „A Városliget uszorása” című cikkében. Ezen cikkben a

szemére veti nevezett lap Kardhordónak, hogy ő a Városliget legujabbfajta uszorása és állandó denuncziása, aki nem ártallja zsarolni a mutatóványos-gazdákat s üldözi a szervezkedett látványosság munkásokat. A közlemény miatt a megtámadott elnök rágalmazási sajtópört indított a cikk szerzője, Hirschler Arnold ellen, akit ma a vádtanács vád alá is helyezett.

§ Kardosék bankjai. A mai tárgyaláson a bíróság a beidézett tanuk közül az utolsót, Krausz Sándort, a Magyar Általános Takarékpénztár titkárát hallgatta ki. Ezután a könyvszakértőkre került a sor. Kempner és Pinterits szakértők részletesen előadták a csődbejutott intézetek könyveinek megvizsgálásából merített észleleteiket s mindketten megállapították, hogy az intézetek vagyoni állapota formailag aktiv. Azon kérdésre azonban: lesz-e károsodása valakinek az intézetek csődbejutása következtében, eltérően válaszoltak a szakértők. Kempner szakértő szerint erre a kérdésre csak akkor lehetne biztos választ adni, ha a csődeljárást teljesen befejezik. Csak akkor lehet ugyanis megállapítani, hogy mennyi folyt be az intézetek követeléseiből. Pinterits szakértő ellenben a véleményen van, hogy már most is bizonyos, hogy a követelések egy része elvesz s így a károkozás is feltétlenül megállapítható. A két szakértő, az elnök, a kir. ügyész és a védők kérdései után fentartotta ellentétes véleményét. A szakértők kihallgatása után az elnök befejezettnek jelentette ki a bizonyító eljárását. A tárgyalást hétfőn folytatják, amikor dr. Nagy Béla kir. ügyész védbeszéde fogja megnyitni a perbeszédet sorát.

§ Inkriminált röpívek. A budapesti büntető törvényszék esküdttörvénye Zsitvay Leó elnöke alatt ma vonta felelősségre osztálygyűlésre való izgatás sajtóvétségeért Major Ferencz lakatossegédet, aki nemrégiben „A munkások felszabadulása csakis maguknak a munkásoknak műve lehet” feliratu „A magyarországi forradalmi szociálisták” aláírású röpíven kiméletlenül támadta a vagyonos osztályt. A szerzőséget elismerő vádlottat azonban az esküdtek dr. Balog N. Imre védelme után nem bűnösnek mondták ki, mire a bíróság Majort felmentette a vád alól. Az ítélet jogerős.

§ Foglalat a bankároknál. Megirtuk, hogy a vizsgálóbíró elrendelte Neumann Miksa és társa bank irodájában az összes levelezések, üzleti könyvek és értékek lefoglalását. Ezt a foglalatot ma foganatosította Viosz Béla végrehajtó a panaszosok jogi képviselőjének közbenjöttével Neumannék Lipót-köruti bankirodájában. A foglalat azonban nem vezetett eredményre, mert a végrehajtó a bankár-cég irodájában butorokon kívül egyebet nem talált. A foglalásról felvett jegyzőkönyvet a végrehajtó beterjesztette dr. Szlavék vizsgálóbíróknak.

§ Hatásköri kérdés. Valami pörös ügy miatt halálos ellensége lett Uszku Tódor aradmegyei Szinistye oláh község egyik legjobb módú gazdája, Marnityer György ottani kereskedőnek. Hogy megboszulhasa magát, rávette a község előjáróságát, hogy a jött-ment magyart dinamittal pusztítsák el. A cizkosok Rivis Pável községi bíró, Bozgan Vazul pénztáros és Morku Tódor esküdtt. Szinistye leggazdagabb parasztagazdája, egy közeli bányából dinamitot szereztek s egy este a kereskedő házához lopódtak. Az egyik falat megfúrták és a lukba dinamitot helyeztek. Mikor aztán a kanóczyot meg akarták gyújtani, a házbeliek észrevették őket. A csendőrség nyomban letartóztatta a merénylőket s az aradi törvényszék mind a négy vádlottat vád alá helyezte és ügyüket a bíróság elé utalta. A vádtanács határozatát a nagyváradi királyi tábla is jóváhagyta. A vádlottak védője megfellebbezte ezt a határozatot s azt vitatta, hogy a jelen esetben szándékos emberölés kísérletének büntetőjéről van szó, annak elbírálása pedig nem a törvényszék, hanem az esküdttörvény hatáskörébe tartozik. A Kuria helyt adott a védő okoskodásának s mind a két alsóbíró határozatát megsemmisítve, az ügyet az aradi esküdttörvény elé utalta.

§ Viszály a szociáldemokrata-pártban. Kardos Jakab, a nemzetközi szociáldemokrata-párt egyik vezére tavaly kilépett a pártvezetőségéből. Kilépése sok találgatásra és magyarázatra adott okot, mignem a „Népszava” című újság egy napon azt jelentette, hogy Kardosnak azért kellett távoznia, mert a pártkasszából néhány száz koronát el-

tulajdonított. Kardos egy nyilatkozatban erőlesen tiltakozott a meggyanúsítás ellen, egyuttal megvádolta Bokányi Dezsőt, a lap és a párt egyik vezetőjét, hogy provizórt fogadott el s pártvezetőségi állását vagyonszerzésre használta föl. Erre a nyilatkozatra Bokányi egy újabb támadással felelt, kijelentve, hogy vádját bizonyítani tudja. Kardos követelte, hogy Bokányi indítson ellene sajtópört s annak során bizonyítani fogja tanukkal, hogy a Bokányi ellen hangoztatott vádjai alaposak. Bokányi megindította a sajtópört s a vizsgálat befejezése után vádiratot adott be Kardos ellen. A vádtanács ma foglalkozott ezzel az esettel. A tárgyalás során Kardos kérte, hogy engedjék meg neki a bizonyítást és hallgassák ki eskü alatt a tanut. A vádtanács egyelőre a vizsgálat kiegészítését rendelte el arra nézve, vajjon Bokányi, mint a kerületi betegségek pénztár tisztviselője közhivatalnok-e, vagy sem. Ennek eredményétől függ, hogy az esküdttörvény, vagy szakbíró fog-e ítélkezni a sajtópörben.

§ Aki tévedésből lop. A czeglédi vásáron két napig együtt mulatott Szürszabó Pál jó módú tanyai gazda a mult év augusztusában Bába M. József birtokossal. Végre a második nap este hazafelé indultak együtt Bába M. József kocsián. Bába azonban utközben meggondolta a dolgot és visszament a kocsmába. Szürszabó pedig mámoros állapotában haza hajtatott. Másnap felébredve látta, hogy idegen kocsi és ló van a tanyáján. Behajtatott velük újból Czeglédre s ott a piaczon elindította a lovakat. A lovak ismerve a járást, szépen hazakocogtak Bába M. József udvarára. Reggelre Bába kiáltotta el csodálkozva.

— megjöttek a lovak! Az esetnek azonban tanuja volt egy czeglédi csendőr, aki fejelentette Szürszabó Pált. A kecskeméti törvényszék, mivel Bába M. Józsefnek még ló-takarói és egyéb apróságai hiányzanak, lopás miatt három hónapi fogházra ítélte Szürszabó Pált. A budapesti királyi tábla dr. Dushegyi Gyula védelme után nyolcz napra szállította le a vádlott büntetését.

A tisztelt
hölgyközönséget
értesítjük, hogy
Monaszterly
és **Kuzmik** utóda
cég, IV., Váci-utca 12.,
árult, ugymint finom
konfektó gya juke méit,
selyem osiphéit, csakis
mi vettük meg és a
saját cégünk alatt to-
vább vezetjük.
Kiváló tisztelettel
Hiltreich Leon
és **Tarsa**
IV., Váci-utca 12.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
rehabilitáció minden ember számára és elgánsan
Az ország-
Zelinger Samu

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyár
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legujabb divatu
mint a gyapjuszövetekből mőtök szerint készítik:
finom öltönyt... 21 frtért
megyon finom prima öltönyt 26

Magyar-utca 6. az emeleti ter mekben.
Museum-körút és Kosuth Lajos-utca sarok mekben.

Kérjük mindenütt a világhírű
Hercules-sör
MALÁTA-TAPSÖR-különlegességet

KÖZGAZDASÁG.**Folyóink szabályozása 1909-ben.**

Budapest, október 17.

Közgazdasági fejlődésünk egyik legfőbb tényezője az olcsó közlekedési és szállítási eszközök megteremtése. Különösen fontos ez olyan országban, mint aminő Magyarország, mely elsősorban östermelő állam lévén, nála a tömegtermények olcsó szállítása igen nagy súlytal esik a kerskedelmi mérlegbe. Éppen ez okból különös figyelmet érdemel a kormányának az a törekvése, amely víziutaink fokozottabb fejlesztésével vasutainkat akarja részben tehermentesíteni. A földmivélsügyi miniszter a jövő évre a következő nagyobb víziépítési munkákat vette tervbe:

A Dunán: A Duna felső szakaszának szabályozása és fenntartása 500.000 korona. Az alsócsallóközi és csilláközi ármentesítő és belvízvezető társulat részére 10 éven át évi 80.000 koronában nyújtandó segélynek 9. részlete fejében 80.000 korona. A Dunaradvány alatti szakasz szabályozásának megkezdésére 100.000 korona. A Budapest alatti Duna szakaszon az ordasi partvédezet és keresztgát kiegészítésére 70.000 korona, a bölcskei sziget partbiztosítására 50.000 korona, a madocsi párhuzam-műre 90.000 korona. A gerjéni szabályozás kiegészítésére és a szenes Duna elzárására 300.000 korona. A zombori folyamterméni hivatal szakaszán a kanadai ködeponia felfel való meghosszabbítására 100.000 korona, a Tovarnik-féle partbiztosításra 230.000 korona. A sziga-szigeti átvágás alatt a Duna medre igen elfajult, úgy hogy ott hajózási akadály képződött; ennek eltávolítására szükséges és 1 millió koronát meghaladó összegből 1909. évre 350.000 korona. A Drávatorok alatt a Duna hasonlóan igen megromolva. Ezen szakasz rendszeres szabályozása legalább 3 millió koronát fog igényelni. A munkálatok az almás-szontai részen kezdetnek meg, mert az apatin-szontai társulat árvédelmi töltéseit is már igen megközelíti a folyó sodra, e célra 1909. évre 310.000 korona irányoztatott elő. Az újvidéki folyamterméni hivatal szakaszán a begécsi elzárásra és a futakcserevízi rév melletti partbiztosításra 50.000 korona. A Tiszatorok balpartjának biztosítására 200.000 korona, a rudolfsnadi védtöltésmentési part megvédésére 140.000 korona. A pancsovai folyamterméni hivatal szakaszán a homolázi Dunaág elzárására és a vele kapcsolatos mederrendezésre 830.000 korona szükséges; ebből 1909. évre a munkálatok megkezdésére 200.000 korona. A Temestorok körül a Dunapart biztosításának folytatására 130.000 korona. Végül a Dunán házi kezelésben végrehajtható kotrásokra 200.000 korona irányoztatott elő.

A Tiszán végrehajtható munkálatokra 1.500.000 korona irányozott elő a kormány, az alábbiakban részletezett összegekkel: Mederszabályozási és partbiztosítási művek létesítésére és kiegészítésére 515.000 korona. A Szolnok-Titel közti szakaszon levő gázlóknak a hajózási érdekében állandó művekkel való megszüntetésére 485.000 korona. Az állami kotrótelepek a Tiszán és mellékfolyóin működésben tartására 500.000 korona.

A többi folyók közül a Morva szabályozására 400.000 koronát, a Vág folyón szükséges szabályozásokra 300.000 koronát vett fel a földmivélsügyi miniszter. Miután a Szered alatti szakaszon az árvédelmi társulatok érdekében szükséges munkálatok immár befejezésükhöz közelednek, a Szered feletti Vágnak is rendszeres szabályozása vált szükségessé. A Drávának rendszeres szabályozása ezidőszent három szakaszban folyik, u. m. Gyékényes és Barcs között, Barcstól lefelé és Eszék felé. Habár műszakilag helyesebb volna a rendelkezésre álló összegeket egy pontból kiindulól koncentrálni, mégis tekintettel a sokoldalú érdekekre és a partbirtokosoknak a munkálatokhoz rőzseanyaggal való hozzájárulására is, egyszerre több szakaszon folynak a munkálatok. Az 1909. évre 750.000 korona irányoztatott elő. A Murának az Ausztriával közös határon, az egységes tervek szerint folyamatban levő szabályozásának folytatására 150.000 korona. Ezenfelül 200.000 korona irányoztatott elő, részint a Száván hajózási szempontból szükséges munkálatokra, részint a Kulpa hajózhatóvá tételére szükséges felvételeknek eszközzésére és ezek alapján a megfelelő terveknek kidolgozására, hogy ezen or-

szágos fontosságú víziút építése Károlyvárosig mlőbb megindítható legyen. A Szamos folyónak Szatmártól a torkolatig terjedő szakaszán levő mederszabályozási és partbiztosítási művek folytatására és kiegészítésére 80.000 korona, a Bodrog és Latorcza folyók szabályozására 210.000 korona, míg a Körös-szabályozási munkálatok folytatására 187.000 korona irányoztatott elő és pedig: a Hármaskörös Tiszatorok és Békésszentandrás szakaszán 1909. évben az állandó hajózási lehetővé válik. A Maroson végrehajtható mederszabályozási munkálatokra 300.000 korona vétetett fel és pedig: a Konop-Arad közötti szakasz folytatálagos szabályozására és a létesített művek kiegészítésére 200.000 korona; az Apátfalva-Szeged közötti szakasz folytatálagos szabályozására 100.000 korona.

Ezekon kívül az állam által szabályozás alá vett folyókon, illetve folyószakaszokon előálló partomlásoknak mindjárt keletkezésük idején való meggátálása céljából végrehajtható munkálatokra 92.000 korona; az alsó-fehérvárosi ármentesítő belvízszabályozó és vízhasznosító társulatnak 2 éven át biztosított segély második részletként 10.000 korona; a kettős-körösi dobozi hid újból építésére kilátásba helyezett 40.000 korona segély első részletként 20.000 korona; a bakonyzei kiscsárdák tulajdonát képező Berettyó-híd újbólépítéséhez segélyként 8000 korona; a dunabogdányi kincstári kőbányához vezető vasúthoz a még szükséges 140.000 korona; a révfülöpi, badacsonyi és boglári kikötők építésére, nemkülönben a Balatonra megrendelt kotró árának kifizetésére és a síófoki kikötőnek kotrására 217.000 korona irányoztatott elő, azon összegeken felül, melyek e célra az 1908. évi költségvetésben már rendelkezésre állottak.

Mint ezekből látható, az 1909. év vízépítési programja igen gazdag, bár a Duna-Tisza-csatorna építése még mindig hiányzik belőle.

A mezőgazdasági helyzet.

Budapest, október 17.

A földmivélsügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések alapján a mezőgazdasági helyzet október 15-én a következő volt.

Október hó első felében általában száraz, derült időjárás uralkodott. Eső csak elvétve a hegyi vidékeken volt, de ott is oly kis mennyiségben, hogy jóformán csak a port verte le. A szárazság következtében az őszi szántóvető munkálatok igen lassan haladtak. Az őszi buza, rozs és árpa vetésével nagyobbra csak az Alföld-vidéki részein készültek el. A hegyi vidékeken azonban a talaj keménysége folytán csak elvétve tudtak vetni. A kemény, száraz talajban vetett őszi magvak csak részben és hiányosan keltek. Az itt-ott látható zöld vetés is selymi már a szárazságot s ennek rendes fejlődését csak az esetben lehet remélni, ha a rég várt eső hamarosan bekövetkezik. A korán vetett és elég korán szépen kikelt őszi repce a száraz időjárás következtében nagyon visszamaradt és sok helyen megrikult, a hernyó és a földi bolha több helyen jelentékeny kárt okozott benne. A későn vetett repce hiányosan kelt és nagyon gyenge. A tengeri törészt a száraz idő következtében legtöbb helyen bevégezték. Néhol már a szár vágása és betakarítása is folyamatban van. A termés csak közepesnek mondható. A tengerivel bevett terület 4,174.173 kat. holdra becsültetett. A gazdasági tudósítók becsései szerint termelt kat. holdanként 9.33 mm. így tehát az összes terület figyelembe vételével a folyó évi valószínű összes tengeri termés lesz mintegy 38.95 millió mm. A múlt évben termelt összesen 39.52 millió mm.

A burgonya kiszedését a felvidéki részek kivételével nagyobbára már bevégezték. A termés országwide csak gyenge közepes, mert a gumók többnyire aprók maradtak, több helyen hibásak is. A burgonyából beültetett terület 1,014,385 kat. holdra tehető. A gazdasági tudósítók jelentései szerint termelt országos átlagban és kat. holdanként 36.29 millió q. vagyis az egész országban a burgonya alá használt összes területen 36.81 millió q. A múlt évben termelt 48.40 millió q.

A kerti vetemények, hüvelyesek és káposztafélék betakarítását már nagyobbára bevégezték, csak elvétve, különösen a hegyi vidékeken végzik még. Az eredmény nem mindenütt kielégítő. A cukorrépa és takarmányrépa szedését már igen sok helyen megkezdették. A cukorrépa minőségileg jó, de mennyisége nem kielégítő, mert gyökere a szárazság miatt apró maradt. A mesterséges takarmányok, rétek és legelők a nagy szárazságtól igen sokat szenvedtek. A löhere és luczerna harmadik, illetve negyedik kaszálása elpusztult s csak legeltetésre volt alkalmas. A krétek késői sarju-termése kiégett. A szőlő-szüret a legkedvezőbb időjárás mellett indult meg, illetve fejeződött be. A szüret must mennyiség tekintetében legtöbb helyen felülmúlja a várakozást; minőség tekintetében is kielégítő, sőt jó a termés. A gyümölcsfák több helyütt kielégítő termésének szedése, szállítása és elrakása folyik. Alma és díó

mennyiségre nézve több helyütt kielégítő termést adott.

Vidék	Országos összesítés:		okt. hó 15-én várható		1907. évi termés mmázsa
	Bevetett terület	átlag. termés kat. hold-kint méter mázsa	összes termés	1907. évi termés	
Tengerl.					
I. Duna balp.	98.827	8.07	797.800	1,135.759	
II. Duna jobb.	497.454	8.56	4,260.100	5,088.492	
III. Duna-Tisza köze	856.593	8.81	7,547.000	9,136.757	
IV. Tisza jobb.	117.353	8.08	949.000	884.528	
V. Tisza balp.	709.289	9.33	6,624.100	5,936.314	
VI. Tisza-Maros szöge	1,029.983	10.60	10,910.900	10,996.488	
VII. Királyhágón tuli várm.	731.674	9.05	6,622.900	6,804.070	
Főösszeg:	4,041.173	9.33	37,711.000	39,528.406	

Az őszi területének csökkenése folytán a főnmaradt terület egy részét tengerivel vetették be, miáltal növekedett a terület mintegy 3.22%-kal

Október 15-én várható	4,174.173	9.33	38,951.900
okt. 1-én volt	4,174.173	9.30	38,803.200

Burgonya.

I. Duna balp.	233.800	39.87	9,322.300	12,918.744
II. Duna jobb.	229.675	33.00	7,579.300	11,347.404
III. Duna-Tisza köze	115.294	20.48	2,360.700	4,136.974
IV. Tisza jobb.	195.818	45.80	8,968.000	10,807.365
V. Tisza balp.	115.107	34.55	3,973.100	4,704.552
VI. Tisza-Maros szöge	35.315	21.80	770.100	962.023
VII. Királyhágón tuli várm.	59.376	46.34	2,749.400	3,609.909
Főösszeg:	984.385	36.29	35,722.000	48,486.971

Az őszi területének csökkenése folytán főnmaradt terület egy részét burgonyával vetették be, miáltal növekedett a terület 3.04%-kal

Október 15-én várható	1,014.385	36.29	36,811.600
okt. 1-én volt	1,014.385	36.11	36,625.300

A pénzügyi tisztviselők mozgalmá.

Budapest, október 17.

Az utóbbi időben egyre gyakrabban találkozunk olyan jelenségekkel, amelyek arra mutatnak, hogy a pénzügyi tisztviselők szervezkedési mozgalmá immár azon mozgalmak közé tartozik, amelylyel komolyan kell számolni. Ez idő szerint a fővárosban részvénytársasági alapon körülbelül 120, a vidéken a fiókintézetek számbavételével 1900 intézet van, amelyeknél megközelítőleg 14—15.000 tisztviselő nyer alkalmazást Egy 15.000 lelket számláló testületnek szervezkedési mozgalmá, már a tekintélyes számmal fogva is, kell, hogy közérdekű legyen, de főképen figyelmet érdemel azért, mert e tisztviselők a nemzeti vagyon egy jelentékeny részének kezelésével foglalkozván, közgazdasági tekintetben igen fontos munkát végeznek és mert a mozgalmat nem is annyira anyagi, mint inkább erkölcsi célok vezérik.

A szervezkedés terén a dunántúli pénzügyi tisztviselőket illeti a kezdeményezés elismerése, mert már 1906. évben alakult meg a „Dunántúli Pénzügyi Tisztviselők Egyesülete” Kaposvár székhellyel, majd ezek nyomdokán 1907. évben Eger székhellyel a hevesmegyeiek alkották meg a „Hevesmegyei Pénzügyi Tisztviselők Egyesületét”. Ezen két szervezet, hivatásának magaslatán állva, ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben igyekezett a tisztviselők érdekeit megvédeni és látván az elmaradhatatlan eredményt, okultak az ország szerte-szét lakó tisztviselői is és országwide megindult a szervezkedés, amelynek első nagyobb megnyilvánulása az elmúlt pünkösdkor Debreczenben megtartott első országos kongresszus volt. Országos szervezkedés, országos központi nyugdíjgyűlés, ipartörvény módosítása, választott bíróság: ezen általános érdeklő ügyek képezték a kongresszus napirendjét és az ott kiküldött bizottságok már serényen hozzá is láttak,

hogy a kongresszus határozatainak megfelelően akcióba lépjenek. A két legfontosabb, nagy horderejű javaslat: a nyugdíjügy és szervezkedés.

A nyugdíjügyben kiküldött bizottság — mint erről annak idejében megemlékeztünk — elhatározta, hogy szövetségi alapon indít mozgalmat az országos központi nyugdíjgyesület megalakítására. A törvényelőírta 200.000 korona alaptőkének megteremtéséhez az aláírási íveket már ki is bocsátotta, sőt az elmúlt héten egy husz tagból álló vidéki küldöttsége fent is járt a fővárosban és az összes előkelő intézet vezérigazgatóit felkereste, hogy az alakítandó nyugdíjgyesület részére anyagi támogatást nyerjen. A fővárosi intézetek meg is ígérték a legmesszebbmenő segítséget. A vidéken is erősen hozzáálltak a nyugdíjgyesület propagálásához és mint értesülünk, a szükséges alaptőke kellő időben jegyezve is lesz. E téren tehát, a látszat szerint, a kívánt eredmény nem fog elmaradni.

De sajnos! nem így állunk a szervezkedés kérdésével! Itt már kezdi magát felütni az egyenetlenkedés hidrafeje és ha az ellentéteket — bár csekélységen mulik is — nem sikerül eloszlatni, úgy a tisztviselők mozgalmát veszély fenyegeti.

Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a debreczeni kongresszus a Dunántúli és Hevesmegyei Pénzügyi Tisztviselők Egyesületének nyomdokán haladva, szervezkedésük alkalmával nem hagyhatták figyelmen kívül a már évek óta a vidéki intézetek által felállított és ezek anyagi és erkölcsi érdekeit előmozdító „Magyarországi Pénzügyi Szövetséget”, annyival is inkább, mert ezen intézmény alapszabályában mint főcél szerepel, hogy: „foglalkozik a vidéki pénzügyi tisztviselők szakképzettségének előmozdításával és az anyagi érdekeit érintő ügyekkel.” Hogy pedig ezen célt szolgálja is, ezenekívő igazság, mert még egyrészt a már régebben létező dunántúli és hevesmegyei egyesületeket úgy anyagi, mint erkölcsi támogatásban részesítette, nem vonta ugyanezt meg a debreczeni kongresszustól sem. Mi sem természetesebb tehát, hogy a két hó előtt Sátoraljaúj helyen alakult „Zempléni megyei pénzügyi tisztviselők szövetsége” már alapszabályukban úgy rendezkedett be, hogy szervezetüket a „M. O. P. Sz.” vezetése alatt kívánják érvényesíteni.

Ezen körülmény idézte elő a tisztviselők között az egyetértés megbomlását. Ugyanis a fővárosi tisztviselők ezt magukra nézve sérelmesnek, önérzetükre bántónak tartották. És ha mérlegeljük a fővárosi pénzügyi tisztviselőinek álláspontját, úgy őszintén be kell vallanunk, hogy fellépésüknek van némi alapja, mert hiszen a M. O. P. Sz. a vidéki intézetek kreaturája, ezek érdekeit óvja és védi még az esetben is, ha a vidéket a fővárosi intézetek tulajdonai ellen kell oltalomban részesíteni. Eklatáns példát szolgáltatott erre a közelmúltban csendes részvétellel kimúlt „bankkártevő” esete is. Már pedig mi sem természetesebb, mint az, hogy az intézet érdeke szoros kapcsolatban áll a tisztviselő érdekeivel és így ha a fővárosi intézetek nem szívesen látják a M. O. P. Sz.-nek hasznos működését, épp úgy nem rokonszenvezhetnek azzal a fővárosi intézetek tisztviselői sem.

Hogy ez így van, azt igazolja a folyó hó 11-én Szolnokon lefolyt közgyűlés is, mikor a „Jásznagykunszolnoki megyei Pénzügyi Tisztviselők Egyesülete” megalakulása, ahol ennek alapszabálya is a zempléni megyei egyesület szellemében van megszerkesztve.

A Szolnokon lefolyt közgyűlésen megjelent a „Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete”-nek néhány előkelő vezetőférfia és erős támaszban részesítette a szervezést irányító és az alapszabályt ily értelemben összeállító egyéneket, de itt a magas nivót elérő szép vita meggyőzhette a vitát provokálókat arról, hogy a vidéki tisztviselők e tekintetben teljes szolidaritásban állanak. Mindössze azt tapasztalhatták, hogy e tekintetben szövetséges társat nyertek az elégedetlenek a D. P. T. E. és H. P. T. E. ott megjelent képviselőjében, akiknek e tekintetben elfoglalt álláspontjuk még mai napig sem áll tisztán a többi vidékiek előtt, mert, mint említettük, nevezett két egyesület nem egy ízben részesült a M. P. O. Sz.-ének anyagi és erkölcsi támogatásá-

ban. Szeretnők, ha e két egyesület méltatlankodása személyi motívumokra lenne visszavezethető, mert így ezen ellentétek mihamarább el is lennének simíthatók. Őszintén sajnálnók, ha ezen két egyesület, mint a magyarországi pénzügyi tisztviselők szervezkedésének uttörői és irányítói, amelyek unostalan hangoztatták azt, hogy a M. O. P. Sz. támogatása nélkülözhetetlen, irányt tévesztve, az ország többi szervezett egyesületeitől elszigetelten fejtene ki áldásos működését.

Tömörülésben rejlik az erő! Minden legcsekélyebb szecsesszió, amely az erők elharácsolását célozza, veszélyezteti a közösen óhajtott eredmény sikerét; és nem fajlattható eléggé, ha az összetartozandóság meleg érzete csekély jelentőségű okok folytán csorbát szenvedne. A fővárosi tisztviselők magatartása indokolható, bárha sajnálatos. Sajnálatos, mert a többi czerre menő fővárosi tisztviselők számbavehető tehetséggel felruházott elemei elvonatnak a közös munkától. Ez azonban nem zárja azt ki, hogy két táborban fejtve is ki működésünket, azt siker ne koronázhatná. Szeretjük remélni, hogy a dunántúli és hevesmegyei tisztviselők egyesülete mihamarabb tölteszi magát a személyes kérdésre alapított elcsenzeskedésen és így az ország vidéki tisztviselői mihamarabb egy tömör csapatban lesznek; míg a fővárosi kartársak a már működésben levő Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete zászlója alatt kellő oltalmat fognak nyerni.

Elvi különbség közöttünk nincs és nem is lehet. Lényegtelen formáságok nem szabad oly reakciókat teremteni, mely egy országos mozgalom sikerét bármiképpen veszélyeztessék.

Gál Antal.

A pénzügyi piacról. A pénzügyi piacon általában az elmúlt héten javulás mutatkozott. A keleti politikai helyzet, mely természetesen élénken foglalkoztatta éppen úgy a pénzügyi piacot, mint a tőzsdét, jobbra fordult. Ennek hatása alatt kedvezőbb hangulat jutott érvényre, ez pedig csak elősegítette a medió lefolyását, mely — tekintve, hogy az októberi medióról szólnak — aránylag nyugodt és csendes volt. Annyi bizonyos, hogy mint minden évben ebben az időszakban, úgy most is az eszkomptörök részéről bizonyos tartózkodás mutatkozik, ennek azonban egyéb következménye, azt hisszük, nem lesz, mint-hogy a forgalom egy kissé csökkenni fog addig, míg a viszonyok kialakulnak, mert a pénzügyi keresők, az ipar, a kereskedelem és a vállalkozás éppen úgy számolnak a helyzettel, mint a bankok és így a kissé tartózkodó kínálattal kissé tartózkodó kereslet is áll szemben. A jegybankok utolsó kimutatásai éppen a medió tükrét adták vissza; természetes tehát, hogy ma már azok statusai kedvezőbbek, mert hiszen a szokott visszaözlés most is jelentkezik. A kimutatások különben alig hoztak változást. Az angol bank érczkészlete bár 400.000 fonttal csökkent, azonban bankjegyforgalma ugyancsak körülbelül 400.000 fonttal volt kisebb, úgy, hogy tartaléka nem változott. Ugyanannyi, mint az az utolsó előtti kimutatásban volt, tehát 26 millió font sterling és így két millió fonttal több, mint az elmúlt esztendő ugyanezen szakában volt. Váltótárczája — a benyújtások meghaladták az esedékességeket — természetesen szaporodott. A francia bank kimutatása szerint aranykészlete vagy 6 millió frankkal emelkedett, ami a londoni vásárlásaira vezetendő vissza és most 3262 millió frank. A német bank statusa kedvező benyomást tesz. Érdekes, hogy már mediókor alig volt adóköteles bankjegye, míg az elmúlt év október derekán 200 millió márkán felül volt adóköteles bankjegye forgalomban. Az Osztrák-Magyar Banknál meglehetősen élénk a kereslet és pedig Bécsben még inkább, mint Budapesten. Valószínűleg tartós jelenség ez és abban leli magyarázatát, hogy a nyílt piacon a már előbb említett tartózkodás miatt kis feszesség észlelhető. — A nyílt piacon különben a hét első napjaiban mindenütt észlelhető volt kis emelkedés. Londonban a magánkamatláb 2½%-ig emelkedett, ma már azonban ismét 2% alatt van. Párisban szintén emelkedett irányzatot mutat a magánkamatláb és körülbelül 2½% körül mozog. Berlinből pénzügyesről adnak hírt, ami bizony ebben az időszakban ugyancsak a ritkaságok közé tartozik. A keleti politikai helyzetről szóló ked-

vezőbb jelentések után olyan kínálat keletkezett, hogy a napi pénz ára 2½%-ról 2%-ra csökkent. A magánkamatláb napok óta 3%. A világpiacon már napok óta élénken foglalkoztatja az orosz és a török kölcsön ügye. Ma még eldöntetlen, mikor és miképpen fogja a két állam a szükséges kölcsönt felvenni, annyi azonban — mint már jeleztük — bizonyos, hogy az ügyek végleges elintézése a közel jövő kérdése. Berlinből azt jelentik, hogy a török 50 millió török font kölcsön érdekében már folynak az érdemleges tárgyalások Londonban és valószínű, hogy azok eredményre is fognak vezetni. Az orosz kölcsönt illetőleg csak annyi bizonyos, hogy az körülbelül 460 millió rubel lesz. Miután a kölcsönre a kormánynak részben az év végén és részben csak jövő év májusában lesz szüksége, kétséges, hogy az új kölcsön — mint azt sokan hiszik — már a közel jövőben kerül kibocsátásra. A kölcsön legnagyobb részét, vagy 350 millió rubelt Párisban, a többbit pedig Angliában és Hollandiában helyezik el. Bennünket csak közvetve érdekelhetnek az említett kölcsön-emissziók, mégis éber figyelemmel kísérjük a viszonyokat, mert hiszen nálunk csak a nyugat látása alatt várható kialakulás. Az Osztrák-Magyar Banknak jövő héten nem lesz ülése, tehát a bankkamatláb e hó folyamán már alig változik. A jövő hét végén a bankkártevő formailag is végleg kimulik, az ismét jelentkező szabad verseny, remélhetőleg kedvező hatással lesz a viszonyokra.

A debreczeni gyáriparosok az ipartörvény ellen. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének debreczeni fiókja csütörtökön tartotta közgyűlését. Az ülésen a gyáriparosokon kívül a kereskedelmi kamara és az ipartestület tagjai is részt vettek. Az ülés főtárgyát az ipartörvénynek tárgyalása képezte. A gyűlés magáévá tette a tervezet munkálgyi rész tekintetében felmerült súlyos aggályokat és egyúttal felhívta a kereskedelmi kormány figyelmét arra, hogy a törvényjavaslatnak szervezeti része a debreczeni kamara területén egyáltalában nem léptethető életbe, mert az új ipartestületek megnyolc-szoroznák az iparosok eddigi sűrűségét és éppen a határszéli járásokban a gyárak oly vegyes ipartestület alá kerülnek, amelyek a gyárak lételet teljességével veszélyeztetnék.

Felszámoló pénzügyi intézet. A Ház és Földbirtokosok Hitelbankja Részvénytársaság ma rendkívüli közgyűlést tartott Hoffler Aladár alelnök vezetése alatt, a jegyzőkönyvet ifj. dr. Góttl Ágost vezette. A közgyűlés kimondta az intézet felszámolását az Általános Bank R.-T. útján. A felszámoló-bizottságba megválasztották Baráth Kálmán, Hoffler Aladár, továbbá az Általános Bank R.-T. részéről Biró Márk és Pető Miklós. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: Luka Pál, dr. Ságody Gyula és gróf Som-sich Tihamér.

Fizetéseketelenségek. A bécsi Kreditorenverein a következő fizetéseketelenségeket közli: Günsberger S. kereskedő cég, Szent-Gotthard; Poitein Mór kereskedő, Kaposvár; Jehle József nyerges, Gloggnitz; Löwy Adolf divatárkereskedő, Mátészalka; Tatatóvárosi bádóg és ónozó-gyár, Tatatóváros; Rácz és Weil kereskedő cég, Budapest; Skubonia Domenico kereskedő, Sebenico; Guttmann Salamon kereskedő, Lucava; Grünhut és Brill kereskedő, Bécs; Svoboda Antal kereskedő, Cedec.

Az értéktőzsdéről. A külpolitikai események egész héten át tartott bizonytalansága és a nyugati börzék hangulatáról érkezett kedvezőtlen jelentések ma kritikus napot szereztek a tőzsdének. Az izgalom előidézésében nagy része volt a bolgár kormány jegyzékének is a keleti vasutak dolgában, mely újból kiéleltette a portával való viszáltyt. Ha ehhez hozzáteszük, hogy az osztrák miniszterválság és a csehek viszáltykodása a németekkel éppen a legkedvezőtlenebb időpontra esik, elég okot soroltunk föl, a mi a bécsi és az itteni értéktőzsde mai pánikos üzletét mentegeti. A kisebb spekulánsok amúgy is nagy pesszimizmussal néznek a jövőbe és eljárásukkal fokozták az idegességet, amely mindinkább jobban terjedt. Ráutaltak a múlt szombati eseményekre, a mikor szintén háborus balkáni hírek nyomán tetemesen hanyatlottak a nemzetközi értékek. A mi a mai üzlet részleteit illeti, röviden megemlítjük, hogy a vezető értékek darabonként 5-6 koronával hanyatlottak, míg a helyi értékek csak kisebb árvesztést szenvedtek. Fölteint, hogy a járadékpiac iránya kezdetben változatlanul nyugodt volt és csak

a déli tőzsdén hanyatlott 30—40 fillérrel, míg a valuta és érczvártó, amely válságos időben rendszerint tetemesen drágul, ma ismét valamivel gyöngült. A déli tőzsde vége felé, a mikor a gyöngébb elemek kényszereladása megszűnt, nyugodtabb fölfogás kekedett fölüli, de az árvesztéséből, amely az értékek többségét érte, alig térült meg valami. A tőzsdén valóban nem is annyira irtóznak a balkáni események következményeitől, mint attól, hogy ez a bizonytalan helyzet sokáig eltarthat. Mert a tőzsdéi tapasztalat arra tanít, hogy bevégzett dolgok hatása csekély, míg ellenben annál nagyobb az egymással ellentmondó hírek befolyása a tőzsde üzletmenetére. Hiszen sem a tavalyi pénzválság idejében, sem a magyar politikai válság időszakában, de még a japán-orosz háború legizgalmasabb perczeiben sem jegyezték legjobb papírjainkat olyan áron, mint éppen ma. A mai lanyhaság következtében visszaesett a Magyar és Osztrák hitel 3.50 koronával, a Leszámitoló bank 2 koronával, a Jelzálogbank 1.50 koronával, a Hazai bank 5 koronával, a Rimamurányi 4.25 koronával, az Államvasuti részvények 3.50 koronával, a Közuti és Városi villamos vasutak 2.50 koronával. A helyi piacon forgalomban voltak az Első magyar iparbank, a Kereskedelmi bank, a Danubius-részvények. A járadékpiac is lanyhább volt s a Magyar koronajáradék 91.70 koronával zárult. Az Orosz járadék is félszázalékkal visszaesett. A sorsjegyek közül kőtés volt a Hazai sorsjegyek és a Szanatóriumi sorsjegyekben.

A Magyar Gabonakereskedők Szövetsége tegnap választmányi ülést tartott Strasser Alfréd tőzsdetanácsos vezetése mellett. Legelőször a Malomegyesület átiratával foglalkozott a választmány és szívesen vette tudomásul, hogy a Malomegyesület készséggel hajlandó tárgyalást kezdeni a Gabonakereskedők Szövetségével az értékevesztés és a vételminták kezelése tekintetében. A Szövetség választmánya ennek folytán kiküldött az elnök vezetésével mellett egy bizottságot, hogy az a Malomegyesület választmányával lépjen érintkezésbe. Behatóan foglalkozott a választmány a tőzsdéi szokványoknak az idők folyamán szükségessé vált módosításának és kiegészítésének kérdésével és elhatározta, hogy a Szövetség minden tagját felhívja: nyújtsa be észrevételeit ebben a tárgyban.

Az O. M. G. E. elnökválasztó közgyűlése. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” az elnökválasztó közgyűlés alkalmából a következő figyelemztetést intézi a tagokhoz: „Egyesületünknek a folyó hó 20-iki elnökválasztó közgyűlésén résztvenni szándékozó t. tagjait nyomatékosan figyelmeztetjük alapszabályaink 7. §. a) pontjának harmadik bekezdésére, melynek értelmében a közgyűlésen csak olyanok szavazhatnak, akik az előző évről tagdíjhátralékban nincsenek, aminek igazolására a tagsági jegy felmutatása követelhető. Felkérjük ennél fogva egyesületünk tisztelt tagjait, hogy a tagsági díj lefizetését igazoló legutóbbi tagsági jegyüket — szavazati joguknak akadálytalanul való gyakorolhatása érdekében — közgyűlésre okvetlenül magukkal hozni szíveskedjenek.

Tiltakozó nagygyűlés a boritaladó ügyében. Az az országos tiltakozó gyűlés, melyet a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete” folyó hó 21-re Budapestre összehívott, óriási méretűnek ígérkezik. Már eddig is több száz jelentkezés történt. A legtöbb borvidék, midőn az országos mozgalomhoz csatlakozását jelenti be, egyúttal felhívja a kerület országgyűlési képviselőjét, hogy a tiltakozó gyűlésen személyesen vegyen részt, az ügy győzelmének biztosítása érdekében pedig illetékes helyen emelje fel szavát. Tekintettel arra, hogy szőlőbirtokosság az idej nagyobb termés, a fogyasztás csekély volta, a borkereskedelem szervezetlensége és a pinczeszövetkezetek hiánya folytán a leválságosabb helyzetbe került, remélhető, hogy a törvényhozás, illetve a kormány a szőlőtermelők, kereskedők és vendéglősök eme régi jogos kívánságának sürgős teljesítése elől nem fog többé elzárkózni.

Az Ipartörvény revíziója a kamarában. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kiküldött bizottsága tegnap Lánzy Leó főrendiházi tag elnöklésével folytatta tanácskozásait az Ipartörvény-tervezetnek a telepengedélyezési eljárás, a reáliparjogot, a házi- és vándoripart szabályozó fejezeteiről. Egyhangulag állást foglalt ama terv ellen, amely egyfelől megengedné a kizárólag vásárokon való áru-

sítást, másfelől az áru-összevásárlást vándoripari engedélyhez kötné. Ellenezte továbbá a kamarai bizottság a tervezet ama szándékát, hogy a részletfizetésre való árusítás legmegszokottabb fajtáit a magánmegrendelés-gyűjtés köréből kizárja. Majd áttérve az ipar gyakorlásáról szóló fejezetre, abban a javaslatban állapodott meg, hogy a kereskedők részére csak egyféle iparigazolványok adassanak ki, nehogy a bizonyos árucsoportokra adott igazolványok a kereskedők újabb árucikkekre üzlétkörébe való bevonása tekintetében megbénítsák. Az engedélyhez kötött iparágak sorában egyértelműen kikelték a bizottság tagjai az árverési csarnokok és aukcionáló magánvállalatok keletkezésének még a gondolata ellen is, mert ilyenek engedélyezésében ugy a nyereségek, mint az iparcikkek árusításának legnagyobb sérelmét látná. Az aukcionálást a bizottság egyáltalában a magánvállalkozásnak át nem engedhető közhatalossági teendőnek mondta ki. A vásározásról szóló fejezettel szemben a bizottság a jelentőségüket vesztett vásárok fokozatos megszüntetésére irányuló intézkedéseket kevesli és egyértelműen helyteleníti, hogy a tervezet a vásárendtartási szabályrendeletekbe felvehetőnek mondja a kereskedőknek a vásártértől való távoltartására irányuló elővásárlási tilalmakat, mert ez alkalmas lehet bizonyos agrár-merkantil összeütközésekre. A megrendelésgyűjtésről szóló fejezetben kifogásolás tárgya volt egyfelől a tilalom kiterjesztése a kereskedőkre, másfelől a munkálatokra teendő magánmegrendelés-szerzésre. Végül a végeladások ügyét tárgyalta igen behatóan a bizottság, mely helyeselt a díjtalan végeladások lehetőségének megszüntetését, de még a díjak fizetéséhez kötött végeladásokat is csak üzletmegszüntetés esetére tartotta a bizottság indokoltaknak; az árukészletnek a végeladás folyamán való kiegészítésére messzebbmenő szigor, a parciális végeladások meg nem engedését, minden végeladásra nézve az illetékes kamara meghallgatását s az illetékes szakterület felügyeletét tartotta kívánatosnak. Végül Lánzy Leó elnök a tárgyalás folytatását csütörtök délutánra halasztotta.

Az Osztrák-Magyar Bank állása október 15-én: Bankjegyforgalom 1.965.379.000 (—29.672.000) korona. Érczkészlet 1.531.734.000 (+623.000) korona. Leszámitolási tárcza 569.604.000 (—29.546.000) korona. Lombardkölcsonök 72.137.000 (—7.778.000) korona. Adóköteles bankjegyforgalom 33.645.000 (—30.294.000) korona.

Uj textil-ipartelepek. Kulán Szárics Géza polgármester kezdeményezésére egy részvénytársaság van alakulóban, amelynek az a célja, hogy az oltani posztógyár megvételével azt szélesebb alapokra fektesse. Az új részvénytársaság 600.000 korona alaptőkével alakul meg. — Selmeczbányán pedig az Első Selmeczbányai Ing- és Fehéreműgyár R.-T. igazgatósága elhatározta, hogy a társaság alaptőkéjét 150.000 koronáról 250.000 koronára emeli fel, hogy az üzemet tetemesen kibővíthesse.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara ülése. A szegedi kereskedelmi és iparkamara e hó 15-én tartotta e havi ülését, amelyen állást foglalt a vasárnapi munkaszünet, a családi otthon, a vasuti új üzletszabályzat és az alsóbbrendű vasutak tárgyában.

A pinczeszövetkezetekről sok szó esett ez év folyamán, sőt meglehetősen kavargós is volt az egyik ilyenmű vállalat állami támogatása körül. A földmivélsügyi miniszter jelentéséből most kitetszik, hogy eddig csak két szövetkezet részesült összesen 100.000 korona 20 év alatt visszafizetendő kamatmentes kölcsön engedélyezésében. Ezen kívül hasonló célokra a folyó évben még összesen 520.000 korona kamatmentes állami kölcsön engedélyezése iránt fordultak a földmivélsügyi miniszterhez, de az erre vonatkozó kérvények még tárgyalás alatt állanak. E mellett azon felhatalmazás alapján, melyet az 1907. évi IX. t.-cz. 11-ik §-a értelmében arra kapott a miniszter, hogy a 2.000.000 korona hitel a borértékesítő szövetkezeteknek szánt kamatmentes kölcsönökön kívül a borértékesítés és borkivitel előmozdítása érdekében teendő egyéb intézkedésekre is igénybevehető s ezen összeg egy részének terhére segítke és a kincstárnak vissza nem térülő egyéb kiadások is teljesíthetők, célba vette egyebekben kívül a miniszter a bel- és külföld megfelelő nagyobb városaiban borkóstoló helyiségekkel egybekapcsolt

borértékesítési központok és mintaraktarak létesítését is. Ez a terv mindenestre életre való, mert manapság, különösen a városokban, általános bizalmatlansággal viseltetnek a kereskedelemben forgó borok iránt. Az állami kezelés iránt mégis nagyobb a bizalom s e réven remélhető, hogy fajboraink mégis új piacokat hódítanak.

A német birodalmi bank állása október 15-én: Aktivák: Érczkészlet árfolyamképes német pénzben aranyrudakban, vagy külföldi érmékben, fontját 1392 márkával számítva 1.069.377.000 (+30.220.000) korona. Birodalmi pénztárjegyek 60.903.000 (+2.350.000) korona. Más bankjegyek 29.014.000 (+7.104.000) korona. Váltótárcza 936.669.000 (—99.597.000) korona. Lombardkövetelések 74.542.000 (—19.614.000) korona. Értékpapírok 281.002.000 (—4.740.000) korona. Egyéb aktívák 163.312.000 (+4.725.000) korona. Passzívák: Alaptőke 180.000.000 korona, változatlan. Tartalékalapok 64.814.000 korona, változatlan. Bankjegyforgalom 1.640.787.000 (—118.788.000) korona. Napról-napra esedékes kötelezettségek 700.293.000 (+38.409.000) korona. Egyéb passzívák 55.925.000 (+827.000) korona.

A közigazgatási munkaközvetítés ellen. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara feliratot intéz a kereskedelmi kormányhoz a községi munkaközvetítés ellen, melyben azt kívánja, hogy községnek, mint közigazgatási testületnek az ipari munkaközvetítésben való közreműködése mellőztessék s az ezeknek szánt feladatok úgy a községi, mint a kerületi körzetekben a gyakorlati ipari élettel összekötetésben álló kötelező ipartestületekre ruháztassék; továbbá, hogy a cselédközvetítés az ipari munkaközvetítés köréből kivonassék.

A „Hangya” kongresszusa. Gróf Károlyi Sándor szobrának leleplezése alkalmából a Hangya kötelekbe tartozó szövetkezetek oly nagy számban jelentették be kiküldötteiket, hogy a kongresszus megtartására a „Köztelek” palotájának díszterme szüknek bizonyult s így a „Hangya” igazgatóságának most szétküldött sürgős értesítései szerint a kongresszus f. hó 20-án délután pontban 4 órakor a Royal-szálloda nagytermében (Erzsébet-körút 45.) lesz megtartva.

Boldog községek. Ma, midőn a legtöbb helyen a községi adó elérte már az állami adónak ötven százalékát, sok városban vagy községben pedig jóval túl is haladja ezt, valóban csudaszámba kell, hogy menjen, ha van ebben a sok adóval terhelt országban valahol egy járás, amelynek minden községe mentes a községi adótól. És van ilyen járás: a szabalyai. Igaz, hogy ennek a közel 30.000 lakost számláló járásnak csak öt községe van, de egyiknek sincs községi pótdója, hanem mindegyik törzsvagyona jóvedelméből fődízi kiadásait. Az öt község nemrégén tárgyalta le a költségvetést, mely mindegyikben fölsőleggel zárult. A rekordot Csurog érte el, mely 300.000 koronán felüli jóvedelmet állapított meg. Az óriási jóvedelmet a rét adja.

Az osztrák csatorna-javaslat. Mint jól értesült politikai körökben hírlik, tegnap délután Bécsben miniszteri tanácskozás folyt le, amelyen a víziutak építésére vonatkozó új törvényjavaslatot vitatták meg. A megbeszélés arra az egyhangú megállapodásra vezetett, hogy a Reichsrath elé az összeállítás után a kormány törvényjavaslatot fog terjeszteni a víziutak építése tárgyában. Az új javaslatban, a víziutakról szóló eddigi törvénytől eltérőleg, a Duna—Odera-csatorna építésére 400 millió korona, a Visztulával összekötő csatornára pedig 100 millió korona lesz előirányozva. Az előbbi, 1901. évi törvényjavaslatban 250 millió korona volt előirányozva, ebből 175 millió víziutak, csatornák építésére, 75 millió korona pedig folyamszabályozási célokra. Ezekből csupán a folyamszabályozásokra fordítottak nagyobb összeget, többek között 14 és fél millió koronát a Moldova csatornázásának munkálataira és ugyancsak nagyobb összeget a középső Elbe csatornázására. Az előbbi javaslat az említett összegeket 1912-ig vette igénybe. Az új javaslat, amelyet most fognak a Reichsrath elé terjeszteni, előreláthatólag 15 évre osztja fel a javasolt víziutak építését. Mikor kerül a Ház elé a Duna—Tisza-csatorna?

Az „Anker” élet- és járadékbiztosító-társaság (magyarországi igazgatóság Budapest, Erzsébet-tér 13.) 1908. szeptember havában benyújtott a társaságnál 800 ajánlat 5.418.477 korona biztosított összegre és kiállított 721 kötvény 4.852.627 korona összegre. Díjak fejében bevett a társaság 894.702

Koronát és elhalálózás folytán kifizetett 1,855.112 koronát. A január—szeptember havi időszak alatt benyújtott 7633 ajánlat 54,607.640 koronára és kiállított 6763 kötvény 48,422.211 koronára. Ugyanezen időszakban díjakért 14,340.670 koronát vételezett be a társaság, halálesetek és elérés folytán pedig 12,688.239 koronát fizetett ki. A társaság vagyona 1907. december 31-én 174 millió korona, biztosítási állomány 538 millió korona, halálózások és esedékessé vált elérési biztosítások folytán a társaság fennállása óta 338 millió koronát fizetett ki.

Melegvíziórrás Aknasugatagon. Aknasugatagon, a már kihasznált Erzsébet sóbányában melegvíziórrás tört elő, amely az elhagyott bányát teljesen elöntötte. A bányavezetőség kénytelen volt a víz szabadbaeresztésére mesterséges utat törni, de már így is annyira meggyengítette a bánya fölötti talajt, hogy a közeli házakból a lakókat sürgősen kilakoltatták. Az érdekeltség most az irányban tanulmányozza az új melegforrást, vajjon fűrdői célra nem aknázható-e ki?

Vasutigazgatók értekezlete. A vasutigazgatók rendes havi értekezletüket folyó hó 15-én és 16-án ez alkalommal Prágában tartották meg, amelyen a cs. és kir. szab. Déli Vaspálya Társaság részéről lovag bárdányi Brám Miksa miniszteri tanácsos, vezérigazgatóhelyettes, a cs. és kir. kassa-oderbergi vasut részéről ruttkai Ráth Péter udvari tanácsos, vezérigazgató, a Máv. részéről pedig Darvay Károly igazgatóhelyettes vettek részt.

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közöszörművé teszi, hogy Zimnicza állomást a személyszállító gőzösök a kikötő elzárnyosodása következtében további intézkedésig nem érintik.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 17-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánk időjárásában tegnap sem történt változás. A hőmérséklet a normális körül van; maximuma: Verseczen 23 C°, minimuma: Losonczen, meg Rajeczfürdőn 0° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Állomás	Magasnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A.-Szlátina	67.0	2.4	SW	1	1	18	1
Újváros	64.7	4.2	N	1	3	18	4
Kősmárk	65.8	1.5		1	1	16	2
Losonc	65.2	1.0		1	1	18	0
Ógyalla	65.6	2.2	W	1	1	22	1
Budapest	64.1	10.2		1	3	20	13
Herény	64.0	9.0		1	4	20	9
Köszvény	64.4	9.4		1	1	18	3
Pécs	64.9	7.8		1	1	19	7
Zébráb	64.8	10.3		1	1	18	8
Fiume	64.2	14.1		1	1	21	11
Szeged	64.5	8.1	SW	1	3	19	7
Temesvár	64.9	6.5	SE	4	3	19	6
Nagyvárad	61.3	9.0	SW	0	2	18	6
Kolozsvár	65.0	6.1		0	3	16	5
Nagyzecezen	65.2	5.6	SSE	1	4	17	5
Szatmár	—	6.8	S	1	2	16	5
Eger	—	7.0	NE	1	3	18	5
Arvad	—	2.4	NE	2	4	15	1
Selmeczbánya	—	8.2	NE	1	1	19	6
Komárom	—	3.4		1	1	20	3
Magyar-Óvár	—	7.4	NW	1	1	19	5
Sopron	—	9.6		2	4	19	6
Füzök	—	4.8		0	0	22	3
Cirkvonia	—	12.0		0	0	20	11
Debreczen	—	2.1		3	3	18	1
Kecskemét	—	8.1	NW	1	4	19	6
Óroszlány	—	9.8	SW	1	4	18	7
Arad	—	10.1	E	3	8	19	9
Zsombolya	—	6.8	SE	2	8	17	6
Versecz	—	18.1	SE	1	3	23	12
Orsova	—	8.9		1	2	17	6

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonatózsde.

Budapest, október 17.

A készáru piacra is csendes volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset vásároltak, de azért tegnapi árakat szívesen fizettek. Mivel az árubirtokosok sem erőltették a dolgot, csak igen gyenge forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mindössze alig 10.000 q buza kelt el, tartott tegnapi árakon. A legdrágább eladási ár 25 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 20.30 korona 73 kilós felsőmagyarországi őszkős búzáért. Egyéb gabonaneműek közül zab szilárd, a többi cikkkekben nem volt forgalom. — A határidőpiacon a mai üzlet szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg, a kezdő árfolyamok azonban nem tarthatták magukat, mivel csakhamar élénk kínálat mutatkozott, a vételkedv pedig tetemesen megcsappant. Ily körülmények mellett aztán kissé gyöngült az irányzat és az árfolyamok is visszamentek kevésbé. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenkét fillérrel, az októberi rozs tíz fillérrel, az áprilisi rozs husz fillérrel, az októberi zab huszonnyolc fillérrel, az áprilisi zab 30 fillérrel és a májusi tengeri tíz fillérrel emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	76	23.45—23.90	79	24.05—24.55
"	77	23.75—24.05	81	24.25—24.70
"	78	23.85—24.20	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	23.85—24.80
"	76	23.25—23.70	80	23.95—24.40
"	77	23.55—23.85	81	—
"	78	23.65—24.00	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	23.65—24.00
"	75	—	79	23.85—24.30
"	76	23.25—23.75	80	23.95—24.40
"	77	23.55—23.85	81	—
Bánsági uj	74	—	78	23.85—24.20
"	75	—	79	24.05—24.50
"	76	23.85—23.90	80	24.15—24.70
"	77	23.75—24.05	81	24.35—24.85
Bácskai uj	74	—	78	23.85—24.20
"	75	—	79	24.05—24.55
"	76	23.85—23.90	80	24.15—24.70
"	77	23.75—24.05	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	19.55—19.70
" középminőségű uj	—	—	—	19.35—19.50
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.85—16.00
" II.-rendű	—	—	—	15.50—15.75
Köles	—	—	—	12.00—13.00
Zab I.-rendű	—	—	—	16.75—17.05
" II.-rendű	—	—	—	16.85—16.65
Tengeri beltölti uj	—	—	—	17.60—17.80
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacra elkel:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 81 kg. 24.80 korona, 300 mm. 80 kg. 25.— korona, 200 mm. 80 kg. 24.90 korona, 400 mm. 79.8 kg. 24.80 korona, 300 mm. 79.8 kg. 24.80 korona, 700 mm. 79.5 kg. 24.60 korona, 600 mm. 80 kg. 24.70 korona, 200 mm. 78 kg. 24.20 korona, 100 mm. 78 kg. 23.80 korona őszkős, 100 mm. 78 kg. 24.20 korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.70 korona felső, 400 mm. 73 kg. 20.30 korona felső, őszkős.
Makói: 2000 mm. 80.5 kg. 25.— korona.
Pestvidéki: 500 mm. 81 kg. 24.70 korona, 200 mm. 81 kg. 24.60 korona, 300 mm. 79.5 kg. 24.50 korona, 200 mm. 79 kg. 24.40 korona, 300 mm. 78 kg. 23.80 korona őszkős, 100 mm. 77 kg. 24.— korona, 700 mm. 76 kg. 24.— korona.
Felsőmagyarországi: 200 mm. 77 kg. 23.50 korona, 100 mm. 73 kg. 20.30 korona őszkős.
Fehérmegyei: 200 mm. 78 kg. 24.20 korona.
Bihari: 730 mm. 77 kg. 23.70 korona.
Felsőtisza: 200 mm. 78.5 kg. 24.30 korona, 200 mm. 78.5 kg. 24.10 korona, 100 mm. 78.5 kg. 24.— korona, 250 mm. 79 kg. 24.— korona, 250 mm. 74 kg. 24.30 korona.
Zab. 100 mm. 16.70 korona kp.
Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötöttett:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre	12.02, 11.93, 11.99.
Buza 1909. áprilisa	12.15, 12.18, 12.08, 12.16.
Rozs 1908. októberre	9.64, 9.70, 9.75.
Rozs 1909. áprilisa	10.10, 10.12, 10.03, 10.14.
Zab 1908. októberre	8.26, 8.32, 8.45, 8.54.
Zab 1909. áprilisa	—, —, —, —.
Tengeri 1909 májusra	8.47, 8.48, 8.46, 8.49.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	11.99—12.—
1909. áprilisi buza	12.14—12.15
1908. októberi rozs	9.74—9.75
1909. áprilisi rozs	10.14—10.15
1908. októberi zab	8.32—8.33
1909. áprilisi zab	8.55—8.55
1909. májusi tengeri	7.47—7.48

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 15-16-i október 16-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	10916	102
Rozs	2326	—
Arpa	1288	512
Zab	1057	—
Tengeri	929	202
Liszt	105	20330
Korpa	—	4319

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be. A mai üzleti eredmények a következők voltak:

Előtőzsde.

Előtőzsde lanya.

Kötöttett: Osztrák hitelrészvény 628.50—625.75. Magyar hitelrészvény 737.25—735.—. Osztrák-magyar államvasut 682.75—681.25. Rimamurányi vasut 555.——551.—. Magyar leszámítoló bank 477.25—475. Jelzálogbank 427.—. Közuti vaspálya 548.—. Városi villamos vasut 262.50—261.50. 5%-os orosz kölcsön 96.10. Hazai bank 277.50. Szanatórium-sorsjegy 8.20—8.25. Kereskedelmi bank 568.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde javult.

Kötöttett: Osztrák hitelrészvény 624.50—626.—. Magyar hitelrészvény 734.——735.—. Osztrák-magyar államvasut 680.——681.25. Rimamurányi vasut 550.——551.50. Jelzálogbank 425.50—426.—. Közuti vaspálya 546.50—548.—. Városi villamos vasut 260.——261.50. Magyar koronajáradék 91.80—91.60. Hazai sorsjegy 99.—. Hazai bank 273.——275.—. Kereskedelmi bank 3360.—. Első magyar iparbank 375.—. Egyesült fővárosi takarékpénztár 2160.—. Danubius hajógyár r.-t. 251.—. 253.—. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 8.15—8.20. Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitel részvényekért holnapra 4—5 K. 8 napra 8.—10.— K. 1908. október hó végére 16—18 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén barátságos volt a hangulat. Kötöttett: Osztrák hitelrészvény 626.25—626.50. Magyar hitelrészvény 734.25—735.—. Rimamurányi 552.—. Államvasut 681.25—681.50. Végül: Osztrák hitelrészvény 626.50. Magyar hitelrészvény 735.—. Államvasut 681.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, október 17. (Saját tudósítónktól.) A mai hetitőzsdén a helyzet nem változott lényegesen. Buzában a kínálat gyöngye, de a vásárlási kedv sem nagyobb és így az irányzat aránylag nyugodt volt. E cikk képes volt megtartani a heti 10 fillérsnyi ár-emelkedést. Az üzleti forgalom szűk határok között mozgott, mert a helyi nagy malmok ugyszólván semmit sem vásároltak. Elkelt tiszavidéki buza 81 kg. 11.90 koronán Csabáról, 80.5 kg. 13.15 koronán St.-Pöltenből, tótfelvidéki 78 kg. 11.70 koronán Nagyszombatból, 78.5 kg. 11.95 koronán Pozsonyból, 80 kg. morvaországi 11.90 koronán Lundenburgból. Rozs 5—10 fillérrel magasabban állott a múlt szombati árakhoz képest és eladott pestmegyei 10.20 koronán Bécsből, marchfeldi 10.12¹/₂—10.20 koronán bécsi államvasutról, tótfelvidéki 9.65 koronán Érsekújvárról, morvaországi 10.05 koronán Lundenburgból. Árpában a konzum csekély mennyiségeket vásárolt változatlan árakon, míg tengeri és zab 5 fillérsnyi javulást tüntetett fel.
Jegyztetett buza: uj tiszavidéki 12.60—13.— korona, marosi 12.40—12.80 kor., bánáti 12.40—12.80 korona, tótfelvidéki 12.——12.40 korona, mosoni 12.10—12.40 korona, uj déli vasuti 12.——12.40, marchfeldi 11.80—12.20 korona.
Uj-rozs: tótfelvidéki 10.05—10.25 korona, csepeli 10.——10.20 kor., pestmegyei 10.20—10.35,

déli vasuti 10.—10.25 korona, különféle magyar 10.—10.25 kor., osztrák 10.10—10.30 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., march-feldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.—kor., csepeli 7.80—8.70, győri — kor., déli vasuti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.60—8.50 kor., északmagyarországi 7.60—9.40 kor., középduinai állomások 8.30—9.—korona.

Magyar tengeri: régi 9.20—9.35, új — korona, cinquantin 10.—10.20, új — korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.50—9.20 kor., közepes — kor., elsőrendű — kor., válogatott 9.10—9.50 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai — korona.

Az üzleti viszonyok lisztben nem javultak és a malmok nem voltak képesek az áremeléseket érvényesíteni. Takarmányliszt és kora tüzeltelen.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, október 17. A belpolitikai helyzet és a nemzetközi helyzet a mai előtözsden még nagyobb kedvetlenséget idéztek elő és folytatták az eladásokat, amelyek azonban az általános tartózkodás közepette nem öltöttek nagyobb mérvet. Alpesi bányarészesvények öt koronával, ugyancsak hitel- és államvasuti részesvények hanyatlottak. Korlátértékek közül a prágai vasműveket érte nagyobb veszteség. Az előtözsde zárlatáig bányadi magatartást tanusított. Magyar járadék háromtized százalékkal csökkent. A déli tőzsdén a vezető értékek újból gyengültek, de az eladások csak szűk keretben mozogtak. Később visszavásárlásokra az árfolyamok kissé javultak. Magyar járadék 91.75-ig.

11 órákor: zárulnak

Osztrák hitel. 626.—, Magyar hitel. —, Länderbank 429.—, Államvasut 680.25 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 119.—, Alpesi bányatársulat 649.50, Rimamurányi 553.—, Májusi járadék 95.80, Magyar koronajár. —, Orosz érték —, Török sorsjegy 177.25, Német márka 117.47.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 625.25, Magyar hitel 734.—, Länderbank 427.50, Unio-bank 539.—, Államvasut 679.75, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 119.—, Gőzhajó —, Alpesi bányarészesvény 649.50, Májusi járadék 95.80, Magyar koronajár. 91.85, Török sorsjegy 176.50, Német márka 117.47, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 551.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. 425.—, Kárpáti petroleum —.

Bécs, október 17. (Osztrák értékek zárlat) 42 százalékos papír-járadék 95.75, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.90, 1860-as sorsjegy 151.50, Osztrák hitelsorsjegy 466.—, Angol osztrák bankrészesvény 292.50, Bécsi Bankverein 511.25, Osztrák-magyar bank 1740.—, Déli vasut 118.10, Dunagőzhajózási társ. 974.—, Dohány rész. 365.—, Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.42 Osztr. Lloyd 410.—, 4.2 száz. ezüst. jár 95.65—98.85, Osztr. koronajár. 95.90, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részesvény 626.25, Union-Bank 538.25, Osztrák Länderbank 426.75, Osztrák-magyar államvasut 679.50, Elbavölgyi vasut 444.50, Alpesi részesvény 651.75, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.70, Lipótkohó —, Törökorsjegy 176.50. Javult.

Bécs, október 17. (Magyar értékek zárlat.) 4 százalékos arany-járadék 109.75. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 139.50, Magyar hitelbank részesvény 734.50, Magyar leszámítoló és váltó részesvény 476.—, Rimamurányi 552.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részesvénytársaság 393.—, Magyar koronajár. 91.75, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.10, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.50, Kassa-Oderbergi vasutrészesvény —, Magyar jelz. álogbank 424.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, október 17. (Tőzsdéi jelentés.) A politikai hírek nyomása alatt a visszamenő mozgalom tovább folytatódott és az árfolyamesések gyenge forgalom mellett többnyire igen jelentékenyek voltak. Különösen banyaértékek voltak érintve, amelyek 2%-ig menő veszteségeket szenvedtek. Az elkedvetlenséghez a düszeldorfi szénpiacról érkezett kedvezőtlen jelentések is hozzájárultak, bankpiacon a vezető értékek, ezek között hitelrészesvények is 1%-on tulmenő veszteségeket szenvedtek. Járadékok szintén nyomottak voltak, különösen török értékek. Vasutak-

ban is tulnyomó volt a kínálat. Villamossági részesvények realizációk hatása alatt szenvedtek. A későbbi folyamatban renyhé forgalom mellett további árfolyamesések állottak be, különösen bányarészesvényekben. A zárlat bányadi volt, főleg miután a nyugati tőzsdékről is gyengébb árfolyamokat jeleztek. A készpénzpiac ipari értékei többnyire szintén jelentékenyen veszítettek árfolyamukból. Magánleszámitolási kamatláb 7 1/2%, napi pénz 2%.

Zárlatkor jegyezték: 42 százalékos papírjáradék 98.50, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.60, osztrák hitelrészesvény 196.40, Déli vasut 22.20, orosz bankjegyek 214.55, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto Commandit 175.30, Dinamit-truszt 157.20, Harpeni 198.40, Unifikált török járadék 92.20, 42 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék —, Magyar koronajár. 91.90, Osztrák-magyar államvasut 145.50, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 221.70, Gelsenkircheni 185.90, Laurakohó 199.—, [Bányadi.

Frankfurt, (Zárlat.) október 17. 42 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 12.20, Osztrák hitelintézeti részesvény 198.60, Osztrák-magyar államvasut 145.90, Északnyugati vasut —, Bustlehradi vasut —, Londoni váltóár 209.40, Bécsi Bankverein 138.40, Villamos részesvény —, 3 százalékos magy. aranykölcson 75.50, 42 százalékos ezüstjáradék 99.—, Osztrák koronajár. —, Magyar koronajár. 91.90, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasut részesvény 22.30, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.125, Párisi váltóár 813.25, Union bankrészesvény —, Alpesi bányarészesvény —, Engedő.

Hamburg, (Zárlat) október 17. 42 százalékos ezüstjáradék 98.30, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut 22.15, 4 százalékos aranyjáradék 97.15, Osztrák hitelrészesvény 196.—, Osztrák-magyar államvasut 145.75, Olasz járadék 153.30, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 97.60. Engedő.

London, október 17. Angol consol —.

Páris, okt. 17. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.02, Osztr. aranyjáradék 97.10, Magyar aranyjáradék 93.86, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 495, 3% százalékos Olasz járadék 103.40, Déli vasut elsőbbségi kötv. 99.7.—, 5 százalékos marokkói járadék 51.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 87.75, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 88.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.05, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 519.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 94.82, 4 százalékos unifikált török jár. 87.85, Török sorsjegy 164.50, Török dohányrészesvény 405.—, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank —, Magyar jelz. álogbank —, Banque de Paris 1474, Banque Ottomane 688.—, Osztr. magyar államvasut 735, Déli vasut —, Meridional vasut 656, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 569.—, Rio Tinto 16.61, Sucrerie d'Egypte 35.—, Tula 260.—, Thomson Houston —, Urikányi köszén 166, Chartered 28.—, De Beers 330.—, East Rand 104.50, Jagersfontein 106.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 60.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.75, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.62, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 3/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csek Londonra 250.95, Magánkamatláb 2 1/2. Lanya.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskonzumvásár.

Budapest, okt. 17. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 595 darab sertés, 54 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 195 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 790 darab sertés, 54 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 372 darab sertés, 39 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 418 drb sertés, 15 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsírterítés üreg elsőrendű 350 kg-on felül életsúlyban 98—102 fillér, életsúlylevonással — fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kgr.-ig, 92—96 fillér, életsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsúlylevonással 108—126 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 108—126 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 108—126 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig, — fillérig, életsúlylevonással — fillér. Belföldi süldő 96—112 fillérig, horvát süldő — fillérig, Malacz — fillérig. Arak minden levonas nélkül kilogrammonként, életsúlyvan értendők. A vásár irányzata lanya. Az árak bálozatlanok.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wenus Tátra tojcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombonyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Felschmann Lipót szalámi és füstöltusáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti áll. biztosító-társaság) Alasmit 1831-ben. Részesvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint flucellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jegybiztosítás a Magyar lég- és vízontbiztosító részesvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részesvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisztaítással is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részesvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogközlösök Részesvénytársaság. Befizetett részesvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főeljárás helye: VI., Andrásy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-ter 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hesz Isidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorogár.

Breck J. Henrik, Budapest. Gyár: IX., Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrásy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös szult fektetünk. Arjegyék ingyen és bérmentve

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Piszurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádagos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízelék, mindenemű gőz-, magán- és nyilvános fűrdő, hidegvizgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtőfűzhely összekötéssel vagy saját tüzhelyvel. Ambergi légszuszveztelés gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házbán. Telefon 20—83.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részesvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Banya-vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Fál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott (Bejáró földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemdrak.

Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruház IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenásy cég van, tiszteltetl kerjük, selyemáruházunknak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kirását, Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruház kizárólag IV., Bécsi-utca

Az Amerikai Porcellán Poudér Részvényársaság elárúsító helyisége

KÉCSKENÉTI-UTCZA 8.

szám alatt van.

Báró Perényi Ödön

Szerkesztői üzenetek.

G. Antalné. Nagyon meg kell válogatnia azokat a könyveket, amelyeket kislányába kezébe első olvasmányul adni akar. Igaz ugyan, hogy ma már nem kell a szülőknek mindazokkal a nehézségekkel megküzdeniük, mint kellett csak tíz-tizenöt év előtt is. Szépen fejlődött és erősen nőtt gyermekirodalmunk van, minden szülőnek tehát kész anyag áll rendelkezésére, ami azelőtt nem volt. Ezzel az anyaggal azonban rendkívüli óvatossággal, nagy körültekintéssel kell bánni, nehogy a gyermek későbbi nevelésén váliék érezhetővé a nem neki való olvasmányok hatása. Minden szülő maga ismeri legjobban gyermekének hajlamait, szokásait, azokat az apró, sokszor bizony jelentékteleneknek látszó eseteket, amelyek mintegy alapul szolgálnak a gyermek jellemének későbbi kialakulásához. Elsősorban ehhez mérten kell olvasmányt választani. Mesével, elbeszéléssel, verssel, vagy utóiratokkal és természeti leírásokkal. A fő, hogy változatos, érdekelmeinek megfelelő és becsületes könyveket adjon a kezébe, soha olyat, amit a szülő el nem olvasott volna maga is előbb életétől végig. Nincs jobb mértéke a gyermekirodalomnak, mint a művelt nagyok tetszése. Ha egy könyv elbájozza, ha ifjúkori hangulatokat kelt a szívében, ha azzal a szomorúságos gyönyörrel olvassa, hogy mért nem volt kisgyermek korában magának is ilyen szép olvasnivalója — az ilyen könyv a gyermek szívéhez is szólani fog. Az összeválogatásnál ne nézze nagyon a költséget. A toalettből, a könyvházból, a szórakozásra szánt pénzből könnyű

szerelemmel lehet csipni annyit, hogy abból már a legkiválóbb és legjobb gyermekkönyveket is megveheti. Önök nagyok nem érzik meg hiányát az ilyen spórolásnak, a gyermeke pedig — úgy-e bár kár felemlíteni is — megérdemli ezt a szüleitől.

L. Ferencz. A fény hatásának időszakos változását körülbelül akként állapítják meg, hogy az izomeró emelkedésének tetőpontja tavasszal van, nyáron a fiataloknál egy bizonyos állandóság tűnik fel, míg az öregeknek ez időtájt esik az izomeró erőssége. Hogy az izomeró fogyásának kizárólag a fény sugarak kémiai hatása volna az oka, azt annál inkább nem lehet állítani, mivel nyáron legkisebb az izomeró, holott a fény sugarak említett hatása a legintenzívebb és mégis fordított arányban áll vele az izomeró. Itt tehát egy másik meteorológiai tényezőt kell tekintetbe venni és ez a fény sugarak hőhatása. A hő pedig nem hat sem testi, sem lelki munkásságunkra ösztönzőül, hanem ellenkezőleg, bénítóan.

Gaszton. A cigány nyelv hangjait magyar helyesírással a következő 47 betűvel jelölhetjük: a, á, b, c, cs, csh, d, dzs, e, é, f, g, gh, gy, h, ch, i, i, j, kh, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, p, ph, r, s, sz, st, st, sty, t, ty, th, tyh, u, ú, v, z, zs. A h mássalhangzó után mély torokból ejtett erős lehet. A hangsúlyra nézve megjegyzendő, hogy a legrégies európai tájszólásban, a török-görög cigányokéban a hangsúly némi kivétellel az utolsó szótagra esik. Ez az oxitonálás megvan némi kivétellel az oláh cigányoknál is: a magyar és tót cigány-tájszólás hangsúlyozásának a paroxitonálás az alapja. A magyar cigány azonban a magyar nyelv hatása alatt most már rendszeren az első szótagra helyezi nyomtatékát.

Bucus. E verse egyáltalában nem bizonyítja, hogy önben a tehetségnek csak egy kis szikrája is volna.

Érdeklődő. 1. Az a festő a tizenhatodik században élt és a hollandusi iskola híve volt. 2. Rubens 1577-ben a Köln melletti Siegen városkában született. Az Tizián képe.

Károly. A könyvet még nem fordították le magyarra. A közel jövőben azonban ez is megtörténhetik.

Bizalom. Mi a lehető legbizalmasabb uton sem mondhatunk meg semmit, azon egyszerű okból, mert nem is tudunk róla semmit.

H. Irén. A fiatal embernek mondja meg egész finoman és nyugodtan, hogy nem uriemberhez méltó cselekedett az, amit tenni akar.

Dajok. Az ön nevével beküldött költeményt Csokonai Mihály írta és nem ön.

11896. Gyöngyös. Mintarajiskola Budapesten csak egy van, az Andrássy-uton. Sz. L. I. Hogy a képviselőház mikor ül össze, azt biztosan nem tudjuk. Valószínűleg november ele-

jen. Azt ne tőlünk, hanem egy kereskedőtől tessék megkérdezni.

Gy. G. Sorra kerül.

Mübarát. Legjobb a hirdetett tárlatokra eljánni és ott venni tetszés szerint kiválogatott képeket. A muzeumok nem adnak el, ellenkezőleg, vesznek.

M. K. A beküldött elbeszélése csak nagy logikátlanról tesz tanuságot.

Idem. Ha írásbeli megállapodás nem történt és ha a szobrász megállapodásait nem tudja tanukkal igazolni, akkor vesztett ügye van.

F. M. Érsekújvár. Ezt megtenni nagyon nehéz. Előbb osztály-, meg egy csomó tárgyából különböző vizsgálat kell tenni s csak aztán bocsátják érettségire.

Ejőfizető leánya, Nagyszombat. Elzárva a világtól, az egyszerű falusi nép gondolkodásmódjának birtokában elégedetlenkedik. Ismerni akarja a nagy világot. Ismerni akarja először azért, nehogy közlék, a tökéletes illem hiánya miatt, lehajtott szegyeteljes fővel kelljen jönni, másodsor azért, mert szomjazik lelke azért a tudásért, amit ott a hegyek körülfalt falujában nem szerzhet meg. Mindenekelőtt tartozunk kijelenteni, hogy korunk a kultúra oly magas fokán áll, hogy mindent, ha nem is tapasztalati, de elméleti uton meg lehet tanulni. Tehát lelkének e szomjuságát a „kanaszlegény kurjongatása” közelében is kielégítheti. Ami a másik körülményt illeti, az már természetes következménye az utóbbinak. A sok olvasással és tanulással lelke megfinomodik, kicsiszolódik annyira, hogy a városi előkelőség tagjai a legnagyobb elragadtatással fognak beszélni kedvességéről, bájoságáról, szellemességéről, holott mindezeket nem is tanulta, csak közvetve öntudatlanul kerültek birtokába. Mégül fel kell világosítani arról a tévedésről, mely szerint azt hiszi, hogy a város illetet, tudást és intelligenciát rejt magába. Ez is lehet. Igaz. De ne feledje el, sehol sincs oly termékeny talaja a durvaságnak, a műveltség dacára a műveletlenségnek, mint a városban. Hiszen ez természetes is. Százszekrélyt iszük területen futkosnak és tülkednek a kenyérért. Hol itt, hol ott, bele itkőzünk az emberek nyüzsgő tömegébe. Mindnek kenyér kell. S ilyenkor lehet szó arról, amit ön itt akar megtanulni? Maradjon ön csak a gesztenyefa árnyékával bevont, hűs, zöldtornáczos kurájukban. Szemléljen onnan minket, tanulja azt, amit szeret s akkor majd egyszer, nemsokára azt fogja észrevenni, hogy azokat, akiket nemrég irigyelt, most lekicsinyel.

Stefánia. Igaz van, az emberek sokszor bírnak oly erős — mondjuk — leplező tulajdonságokkal, hogy igaz érzésüket el tudják takarni. De azt nem tagadhatja, hogy a nők azok, aki ezt a tulajdonságukat a raffineria ugyszólván minden nemével párosítják. Sőt megesik az is, hogy igazi érzésük kideri-

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, Egyéb gabonaneműk, Burgonya, Faj, and various sub-categories like Kécskeneti, Pestvidéki, etc.

Table with columns: Pénz, Aru, and various financial items like Kassa-oderb, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, and Különféle vállalatok.

Table with columns: Pénz, Aru, and various financial items like Újlaki téglák és mészegő, Sorsjegyek, and Pénznemek és váltók.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. október 18-án
Nemzeti Színház | M. Kir. Operaház

Délután 1/23 órakor
Stuart Mária.
Szomorujáték 5 felvonásban.
Írta Schiller, Fordította Ecsedi Kovács Gyula és Sulyovszky J. Erzsébet.
S. Fáy Sz., Jászai
Stuart Mária
Dudley R. Pálffy
Talbot György Szacsnyay
Cecil Vilmos Gyones
Kent gróf Körösmezői
Davison Garamszegi
Paulet Anias Hajdu
Mortimer Mihályfi
Anbespinao Bartos

A nürnbergi mesterdalnokok:
Opera 3 felvonásban. Írta: Wagner. Fordította: Váradi Antal.
Személyek:

Hans Sachs Takács
Veit Pogner Várdi
K. Vogelsang Pichler
K. Nachtgall Mihályi
S. Beckmesser Dalnoki
F. Kothner Ney B.
B. Zorn Moor
U. Eisslinger Juhás
H. Ortel Erdős
H. Schwartz Szendrői
H. Foltz Kornai
Stolzing Walthar Anthes
Eva Medek A.
David Arányi
A. Moser Körtész
Magdalena Heris
Eji ör Venczel

Este fél 8 órakor
Einemult harangok.
Szinjáték 4 felvonásban. Írta Rakosi Viktor és Malonyai Rezső.
Simandi Mihályfi
Todorcsu Gál
Zalathay Szacsnyay
Pap Mózes Gabányi
Benedek Molnár
Pátra Rózsahegy
Florida Paulai E.
Todorcsuné Rákosi Sz.
Sára Molnár
Kisó

Kezdeté fél 7 órakor.
Várszínház
Zárva

Ifj. WEISZ JAKAB és FIA

Bpest, IV. Váci-utca 30 és Harisbazar

nem keres hangzatos és nemlétező okokat

hogy a vevőközönségét selejtes, rossz áruval csapják be.

Nagyérdemű vevőközönségünk tudja, hogy

selymet, csipkét, szalagot és női piperecikket a legolcsóbban, legjobban és legnagyobb választékban

Ifj. WEISZ JAKAB és FIA

cégnél szerzi be.
ALAPÍTOTT 1875. TELEFON 856.

Az Erzsébet-sósfürdő Budán

lakásokban 40 százalékos engedményt nyújt, gőzfűtés, villamos közlekedés a fürdőig. A fürdő egész telep át nyitva van. Felvilágosítást nyújt a fürdőigazgatóság. Telefon 40-84. A budai irány keserűvíz pártán használat! Erzsébet-fürdő otthoni használatra. Főlerakat: Edesutya L. néi, Erzsébet-tér

MINDENKI

WAGNERHEZ megy, a ki kitűnő hangszereket olosó pénzben akar venni.
Hegedűk 2 frt. 50 krtól, fuvolák 3 frt-től, beszélgépek 5 frttől feljebb. Harmoniumok a legolcsóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály”
Budapest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17
TELEFON: Igazgatóság: 317. Jegypénztár: 93-36. Kévtár: 17-97. Sajtóiroda: 81-71. Reklámosztály: 49-52.

Ma vasárnap két nagy előadás kezdődik d. u. 4 és este 8 órakor.

Mindkét előadásban
IFJABB SCHAEFFER SYLVESTER

a közcsodálattal keltő artista- király.
Jegyelővétel 10-1 és 8-9 óráig a nappali pénztárnál.
A színházban reggel 5 óráig **VÓRÓS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE
VI., Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este pont 9 1/4 órakor a nagyszerű, elsőrendű októberi műsor:
3 kis bohózat, 4 színpadi tréfa, 27 nemzetközi cabaret-szám.
Fellépnek: Turebányi, Nyáray, Szalay, Virág és a már jól ismert, kitűnő ensemble.
Jegyek: 6, 5, 4 és 3-koronát kaphat Bárdnál, Kossuth Lajos-u. 4., Konlino tőzsdében, Andrassy-ut 29. és a Cabaret pénztárnál.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 21. (KÖRNYELŐK)

Ma előadás 2

Délután 1/24 órakor mérsékelt helyárrakkal. Mindkét előadásban az összes attrakciók és **VERA VIOLETTA** Eysler-Stein operettje.

A tőlkert (közteremben) reggeli 5 óráig táncatrakciók és cigányzenekar.

BEKETOW CIRKUSZ

Varostiget telefon 107-4

Ma vasárnap, október 18-án **2 Nagy Ünnepi Diszeladás 2**

Délután 4 és este 8/8 órakor teljesen új műsorral. Este folytatása a nagy nemzetközi díj és versenyrirközásnak. **DÍJ 8000 KORONA**

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintatípusokat megismerő Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASZTOR (bej. cég.)
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-88.

NAGYENYED-FA forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet I. fajtszta anyagra. **Gyümölcsfák, dísz- és kerítés-növények stb.** nem es szilvaosmetékekben nagy kőszlet **Szőlőoltványok** európai, amerikai elma és gyökere vészűk. Árjegyzék ingyen küld.
FISCHER és Tarsai
Felsőkutat és szőlőoltványtelepek

Kovács Gyula zongora-fermel
Budapest, V., Ferenc-József-tér 5-6. Gresham-palota. Telefon 110-66.
Zongorák, pianók és harmonikumok legolcsóbb árban. Teljesen új hangszerek bérbeadása.
Részlet és javító-osztály. Zongora hangoltatás eszközöktel.
Állandó képkiallítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

KOSZORU-KIALLITÁS

az eredeti **CZIGANY JÁNOS** virágnagykereskedésében és Nagy Imre állandó virágkiállításában a **Fővámterem**
(a központi vásárosarnok átellenében)
mint sok év óta szokás, az idén is **megnyit.** Kiváló modern újdonságok, tartós, szép koszorúk még az eddigiekénél is **olcsóbb** árak. Kérjük kedves vevőink szíves látogatását.
!! Kérjük a címre figyelni !!

Szőlőbirtokosok,
Kérek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, Valhärennek cégünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

Kerber Henrik

ablak, lakástisztítási, padló-beeresztési, téregmentesítési és pormentesítési vállalat — porszívógéppel.
BUDAPEST,
VIII., Gyöngygyuk-u. 7.
Pontos kiszolgálás!!
TELEFON: 53-55.

Szálloda

Az **ARANY BÁRÁNYHOZ**
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé.
3 perccnyire az Operától és Kárlóstrasszától.
Világos szobák. Világos szobák.

FODOR KÁROLY

vívó- és testedző-intézete
BUDAPEST Fiók-intézet:
IV., Koronaherceg-u. 3. | Andrassy-ut 88.
Specziális tanács gyermek-tornában s gyermekvívásban

Ujdonság!

Magyar Shakespeare-Tár
A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister támogatásával kiadja a Kisfaludy-Társaság Shakespeare-bizottsága
Szerkeszti **BAYER JÓZSEF**
Most jelent meg az I. évfolyam 3. füzet.
Ára 2 korona.
Kapható:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Vértess-féle Sósbornesz
Minden házban szükséges.

SZÍNHÁZAK
Vasárnapon, 1908. október 18-án

Királyszínház
Délután 3 órákor
János vitéz.
Dalljáték 3 felvonásban. Irta Hel-
tal Jenő. Zenéjét szerette Ka-
csóh Pongrácz János.
Személyek:
Kukoricza János Király E.
Iluska Hornyik J.
A franciakirályleány T. Harmat
A gonosz mostoha T. Tárnoki
A francia király Német
Falu őrsőze Csizsér

Vígyszínház
Délután 3 órákor
Kutya van a kertben!
Bobózat 3 felvonásban. Irta:
Georges Feydeau, fordította: Göth
Sándor.
Victor Emanuel Göth Sándor
Raymonde Gazsi M.
Chandebise Camille Thanyi M.
Feraillon Augustin Vándor E.
Olympe, a feleség Rónaszékió
Hilangina Carlos Szerény Z.
Lucienne, a feleség Komlóssy
Joumel Romain Tapolczay
Vinacho dr. Balassa J.
Baptistin Sarkadi A.

Hollandi lány.
Négy operett 2 felvonásban. Szö-
vegét írta Paul Rubens és Aus-
ten Hurzen. Zenéjét szerzte
Paul Rubens, fordította Brody
Miksa.
Papp Adrien Szirmai
De Coop, hadnagy Boros
Van Wuyt, kermester Király
Hook, pártizsgyáros Hoross
Sally, leánya Petráss S.
Freda unokahuga Kosáry E.
Snapsz, gyárvezető Papir
Mina, szaktáncsnő Pálmay I.
Élms Simon Német

Este fél 8 órákor
Tatárjárás.
Operett három felvonásban. Irta
Bakonyi Károly, zenéjét Gábor
Andor verszere írta Kálmán L.
Lonovay tábornok Vendrey
Freszka a leánya Komlóssy
Riza Keleti J.
Lőrentsey Hegedűs
Imrédy Fonyvesi
Mogyoróssy Kornai E.
Wallenstein Sarkadi
Illiko János J.
Luri Tibanyi

STEINHARDT MULATÓ
Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 órákor. Ma es mindennap: eredeti újdonságok

1/2 órákor
DARTILOSKOPIA bohóság, 1 felv. Irta: Lucifán

11 órákor
Tisztességes lakók 10v. életkép, 1 felv. iriak.
Glinger és Taussig.

1/2 órákor
Méztelen ténylek Bohózat, iriak: 1 felv.
Glinger és Taussig

TOÁBBÁ: Bovio és Benedetto, Saranana ballé, csoport es
Steinhardt, Gyárfás új színdarabok.

Jegyek: 9-12-ig es 8-6-ig Rákóczi-ut 63. es Orv. Konti Józsefné
társaságában Andrassy-ut 29.

A gyönyörűen átállított telikertben tánc reggeli, kifund at-
tractiók, nagyszerű zenekar.

Vasárnap délután mérsékelt helyaru előadás.
KEZDÉSE 1/2 órákor.

FOLIES CAPRICE
gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órákor

Ma! fél 10 órákor: Újdonság:
A műlövés.
Bohózat, irta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor
Továbbá: Túk Berta, Nanou, Zöldi Márton, Gerő
József, ugyanint Trebitsch Sándor mint török náremőr

Végül 11 órákor
DER LUFT TURNER
Nappali pénztár d. e. 9-1-ig es d. u. 8-6-ig. Az első eme-
leti Casino de Parisban elsőrangú tánc attractiók.

Kezdeté fél 2 órákor.

Régi mesterhegedűk!
Legnagyobb raktára jelenleg
A Magyar Kir. Zene-Akadémia háttér-
godál-készítőjének műtermében található
Reményi Mihálynál
Bpest, Király-u. 58. Telefon 87-84.
REMENYI saját készítményű műhegedűi
nemcsak hazánkban, de külföldön és Ame-
rika művészei között is elismerésre talált.
REMENYI új hegedűjén Geyer Stefi a leg-
nagyobb hegedűművész a Vigadó nagy-
teremben elsőrangú hangversenyezett. Javi-
tások a legművészeiesebben kezeség mel-
lett, A hangolkozó gerenda' feltalálója,
mely által bármely hegedű sokkal jobb,
szébb es erősebb hangot ad. Ezen lapra hívát-
kozva árjegyzék minden hangszerrel külfö-
ldre ingyen küldetik.

ÁGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS.
Szab. módszer szerint előkészített higiénikus „agyto lak“
MARABU-hoz TELEFON 71-25.
Bpest Károly-körut 9.
A háztól való el- és víz-
szennyelést még aznap
díjtalanul eszközöztetik

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t.
Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszeküldési hely
Gara Géza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körut 79.
Tessék árjegyzéket kéni.

Női ruha divat-kelme előadás
Orsiai készletünkben 120 cz.
széles őszl angol kelmet mé-
terenként 42 krtól kezdve a
legfinomabb minőségig 2-3-4
frtig árusítunk.
Rosenberg és Quitt
női divat, szőnyeg és vá-
szon árak nagy áruház.
Budapest, VI. Király-utca 32.
Telefon 523.
Alapítatott 1895

Jól lát?
Ha nem, akkor for-
duljon bizalommal!
HATSCHKE optikusok, csak Károly-körut 6. sz. ahol szem-
üvegek és látosüvegek is lepecsétben kaphatók
Inven árcévezék bérmentve.

ORIASI GRAMOFONT
adok 16 forint közspénzért
vagy szállítok utánevétellel mely-
nek ára részletfizetéssel 75 forint
Magyarország legnagyobb fonograf
áruháza — Rendkívül nagyválasz-
tók a világhírű párisi „Páthe“ es
„ndoni KOLUMBIA“ hangszerekből.
Jegyzékek gramofonokról to-
nográfokról, lemezek es henge-
rekről ingyen.
FRISS GYULA utoda
Havas Simon
Budapest, IV., Farenzok-ter 3
(az udvarban jobbra.)

Acetylen világítás
50% gázmeztakarítás érhető el.
ha Kelemen Alfréd és Társa acetylenvilágítás berendezési
vállalatnál Budapest, VIII., Köztemető-ut 12.

„Carbid a vízben“
rendszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világítás-
nál egy 32 gyertyafényű láng óránként maximum 2 1/2 fillérbe
kerül. — Jutányos árak es kedvező fizetési feltételek! Ár-
jegyzékkel es költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Perzsa-szőnyegek
nagy választékban rendkívül jutá-
nyos árak kaphatók.
Vászonárak Kelengyék.
Wittmann Frigyes es Fiai
1., Váci-körut 6.

FOGAK es fogsorokat szájpadlás nélkül, a
természetes fogaktól meg nem
különböztethető es rágásra kitűnő
10 évi szavatosság mellett készít
Guttermuth János Kétféle
mű fog specialista
BUDAPEST, VII. ker., Baross-tér 22. I. jobbra 3.
Kérem a névre es az ajtószámra figyelni, mert ketten
vagyunk e házban. — Érkezéskor kérem a kapu alatti
tablán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az
érkezők sorrendje betartassék.

Czimbalom kedvelők
Mielőtt bárhol czimbalmot vásárol-
nának, kéremek árjegyzéket a czim-
balomkészítés elvárert első szak-
értőjétől, ki minden tekintetben a
újabb világhírű szabadalmazott
czimbalmok készíti. Czimbalmok
már 25 frttól kezdve kaphatók, egy-
szintén az összes hangszer a leg-
jobb minőségben. Számos kiállítás-
on elsőrendű kitüntetés es elismerés a
legjobb es egyszerű munkáért.
Habits Antal Budapest, VII. kerület
Erzsébet-körut 43. szám

A törvény követelményeinek megfelelő
Alföldi fehérkeresztes Sósorszesz
a legáltalánosabban kedvelt es
nélkülözhetetlen háziszor, igen
számos esetben kitűnő szolgál-
latot tesz, mert
erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka
közkedvelt ital.

Radial Elixir
kitűnő gyomorkeserő
paratlan hatású!!
Gyártja:
az Alföldi Cognacgyár
r.-társaság

KECSKEMETEN.
Mindenütt kapható!
Tessék mindenütt
csakis eredeti
Alföldi Cognacgyár Kecskemét
gyártmányt kéni.

Vasárnap
Magyar
Délután
A S
L'Alphonse
Ira Rostan
tölti A
S
Ferencz
Flambeau
Metternich
Ferenec csás
Marmont táb
A szabó
Gentz
Báró Obena
Mária Lujza
Camontia gr
De Lorent T
Főhercegnő
Este f
A na
Enékes vígj
Cáky Gerge
padra alkalm
zenéjét szer
S
Szerény gróf
Mária
Proska
Báro Orkény
Gróf Szerény
Fr. Orkény
Kozla
Lángó Szeres
Lódonka Szl
Csütörtök,
Sas
JEGYEK
5 kar
Cseh
Ma
Be
Bérleti ára
kizár
Szom
PIC
KO
a bécsi udv
JEGYEK 1

19	H
20	K
21	Sz
22	Cs
23	Pé
24	Sz
25	V

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. október 18-án.

Magyar színház

Délután 3 óraker.

A Sasfiók

L'Alphon Dráma 5 felvonásban
Ira Rostand Edmond, fordította Abrányi Emil.

Személyek:

- Ferenec Törzs
- Flambeau Csorlos
- Mellernich Rákai
- Ferenec császár Ráthony
- Marmont tabornagy Thuróczy
- A szabó Z. Molnár
- Gentz Garas
- Báró Obenaus Molnár
- Mária Luiza Forrai R.
- Camorata grófné Polcár I.
- De Lorgei Teréz T. Halmi M.
- Főhercegnő Mészáros G.

Este fél 8 óraker

A nagymama.

Enkeos vígjáték 3 felvonásban
Csiky Gergely darabjából színpadra alkalmazta Pásztor Árpád zenéjét szerzelte Mader Rezső

Személyek:

- Szerény grófné Olaha L.
- Mária Olvós G.
- Piroska Honyik
- Báró Orkényi Csizsár
- Gróf Szerényi Pap
- Dr. Orkényi kázmán Raskó
- Kozma Kármendi
- Lengő Szeráfina Marosi A.
- Tóderka Szilárd Dobi

Csütörtök, nov. 8-én és szombat, nov. 14-én a Royalban

Uránia színház

Délután 4 óraker

Régi jó idők

Este fél nyolcz óraker

Bűn és bűnhődés

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 óraker

Viola, az alföldi haramia

Népszínmű 5 felvonásban

Este fél 8 óraker

Molnár és gyermeke

Népies dráma 5 felvonás.

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-39

Nagy vasuti szerencsétlenség Berlinben.

Szeralem a büfében. Fazekas ipar. Rendőr Álma. Nagyapa születésnapja.

Sherlok Holmes.

Japán bűvészet. Élet a vidéken. Borzasztó álom. Utazás Marseillebe.

KEZDETE : 6 óraker

Szombaton, november 7-én a Fővárosi Vigadó összes termeiben

BURRIÁN

Károly szász kir. kamaracsebes első egyetlen dalsztálya dr. Kienzl Vilmos, a »Biblia ember« szerzőjének közreműködésével. — Dalok: Kienzl, Makray, Weingartner, Strauss, Liszt. Áriák: Nürnbergi mesterdalnokok, Verseny-dal, Grál abszolválása Lohengrinből, Smetana, Dalibor ária

JEGYEK: a rendes hangversenyárakon kizárólagosan Molitor Oszkár »Euterpe« zeneműkereskedésében, IV., Kossuth Lajos-utca 15. kaphatók. (Telefon 6-41.)

Szombaton, november hó 14-én este 1/8 óraker az orsz. m. kir. Zeneakadémia dísztermében

BOSSI ORGONA - HANGVERSENYE

Enrico orgonaművész egyetlen Mosshammer román tanár hárfaművész közreműködésével.

Fényes érdekes műsor.

JEGYEK: 10, 8, 6 és 4 koronáért kizárólagosan Molitor Oszkár »EUTERPE« zeneműkereskedésében IV., Kossuth Lajos-u. 15. sz (a Semmelweis-utczával szemben) kaphatók. (Telefon 6-41.)

Csütörtökön, október 29-én este 7 és fél óraker a Royal teremben

Bagotai Lengyel Ernő

zongoraművész hangversenye

JEGYEK 10, 8, 6, 4 és 2 koronájával a »Harmonia« zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. szám alatt kaphatók.

Szerdán, november 4-én este 7 1/2 óraker a Royal teremben

KRESZ GÉZA

hegedűművész hangversenye

JEGYEK: 10, 8, 6, 4 és 2 koronájával »Harmonia« zenemű és zongorakereskedésben, Váci-u. 20. kaphatók

Szombaton, november 7-én este 7 1/2 óraker a Royal teremben

Dr. Kraus Félix és Kraus - Osborne Adrienne

ének művészek dalsztálya

JEGYEK: 10, 8, 6, 4 és 2 koronájával a »Harmonia« zenemű és zongorakereskedésben Váci-utca 20. szám alatt kaphatók. — Előadásra kerülnek egy és két szólamú dalok.

Pénteken, október 23-án, este 7 és fél óraker a Royal teremben

WELTMANN

Rózsai és Feri hegedűművészek hangversenye.

JEGYEK 10, 8, 6, 4 és 2 koronájával a »Harmonia« zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. szám alatt kaphatók.

FIGYELEM!!!

Férfiöltönyök, felöltők télikabátok valamint női konfekció, vászonárak, szőnyegek, függönyök stb.

Kedvező részlelvezetési feltételek mellett kaphatók:

MAGYAR DIVAT és VASZONÁRUHAZ

(Vincze, Bruckner és Teai)

VII., Erzsébet-körút 48. szám I. em.

Levél vagy szóbeli megrendeléseket elfogad a fenti cég.

Konvertált magyar jelzalog-

SORSJEGYEK

huzása október 24-én

Legbiztosabb óvadékképes értékpapír.

Évenként 6 huzás. — Fényeremények: 1 millió, 500.000, 400.000, 300.000, 250.000, 200.000, 150.000, 100.000 korona és számos más fő- és melléknyeremény.

E sorsjegyek nálunk darabonként

17 havi 8 koronás, vagy

30 " 5 " részleltre,

kaphatók. Már az első részlet letétele után

— melyet postautalványon kérünk — az egyedi játékjog a vevőt illeti. A második és további részletek beküldése czéjából portómentes befizetési lapokat bocsátunk ügyveleink rendelkezésére. Huzási jegyzékeket minden sorsolás után küldünk.

AKI

másnemű sorsjegyet egyenként vagy csoportokban kíván részletletételeire vagy letétre vásárolni, kérjen saját érdekében intézkedésétől árajánlatot

NÁLUNK vásárolt különféle sorsjegyeken eddig több mint 20 millió kor. nyertek.

NEMZETI PÉNZVÁLTÓ R.-T.

Budapest IV., Váci-utca 22. szám.

Bevásárlás és eladás közpénzben:

Csek mörtek szerint akur többszöri próbára

Oszi sacco öltönyök } 25, 30 frt

Atmeneti kabátok } 45 frtért.

Téli kabátok — — — 45 frtért.

AMERICAN HOUSE

IV., Szervita-tér 3. sz. (I. emelet).

Csak szervezett ki-próbált munkásokkal dolgozunk!

Szép, divatos, kifogástalan minőségű szövetünk tejszós szerint választhatók.

Colbertson

Sascha hegedűművész 2 hangversenye.

JEGYEK 10, 6, 4 és 2 K-ért kizárólag Méry Bélánál Andrássy-ut 12. szám.

5 kamarasztyó a Royalteremben.

Cseh és Brüsszeli vonós-negyeseek

Marteau-Dohnányi

Becker hármas

Bérleti árak: 40.—, 20.—, 15.— és 8 korona. Jegyek kizárólag Méry Bélánál, Andrássy-ut 12.

Szombat, október 31-én a Royal-teremben

PICK-STEINER

Soma hegedűművész és

KOLLER TONY

a bécsi udvari opera magánénekesnőjének hangversenye.

JEGYEK 10, 6, 4 és 2 K-ért kizárólag Méry Bélánál Andrássy-ut 12. szám.

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigaszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
19 Hétfő	Othello	—	A tanítónő	A hollandi lány	Szíriusz	Bűn és bűnhődés	—
20 Kedd	A bor	Maron	Viraszt a szeralem	A hollandi lány	A szerencse fia	Bűn és bűnhődés	—
21 Szerda	Francillon.	Troubadur. Táncegyve eg	Tatárjárás	A hollandi lány	Szíriusz.	Bűn és bűnhődés	—
22 Csütörtök	A betyár kendője	Bajazzóh csuda vára	Kutya van a kertben	A hollandi lány	Sasfiók	Bűn és bűnhődés	A térsadalom támaszai
23 Péntek	Si none	Faust	Viraszt a szeralem	A hollandi lány	Feudalismo	Bűn és bűnhődés	A szerencse fia
24 Szombat	Simone	Tristán és Izo de	A pénz	A hollandi lány	Figlia di Jorio	—	A nagymama
25 Vasárnap	d. u. este	A ciganay	Lohengrin	Donarkirályno	A szerencse fia	—	Szíriusz.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ = BUDAPEST, =
VII. RAKÓCZI-UT 38

6 darab dupla lehajtott férfi-gallér **2.40** korona

(Melynek rondes ára 70 fillér darabja)

Schroll-féle chifonból, elsősorú kiváló finom minőség, jóállítás mellett, tükörfényű vasalás. Kapható 5, 5 1/2, 6, 6 1/2, 7 cm. magasságban.

Vidékre legközelebb 12 darabot küldünk, melyek azonban kívánata többlete nyakbőségűk is lehetnek. — Megrendelésnél kérjük pontosan a nyakbőségöt megjelölni. Képes nagy árú nyakkészletekkel ingyen és bérmentve.

1900. Párisi világiállítás Grand Prix

Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmek udvari szállító.

KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag | ruganyos szorító szárvédő légyánkossal ellátva

szürke, fekete, barna és fehér színben, gummiból csak feketeszínben.

4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábának. A szorító z-b-nél megmérve, 20-22 cm. átméretű megf. az 1. sz. nagyság

28-24	:	:	:	a 2-ik
25-27	:	:	:	a 3-ik
26-30	:	:	:	a 4-ik

Egy darab ára:

Szürke színben darabonként 1. sz. 5 K 60 f., 2. sz. 5 K 90 f., 3. sz. 6 K 40 f., 4. sz. 7 K 80 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 5 K 90 f., 2. sz. 6 K 40 f., 3. sz. 6 K 80 f., 4. sz. 7 K 70 f.

Kapható: Dózsa A. utca IV., Egyetem-utca 2., Freund és fia IV., Koronaherege-utca 3., Glass József IV., Koronaherege-utca 9., Hejli és Stássa VIII., Múzeum-körút 10., Huzella M. IV., Váci-utca, Keleti J. IV., Koronaherege-utca 17., Kutsóhera S. VII., Kerepesi-ut 32., Ölbrich L. VI., Teréz-körút 6., Wessely István IV., Váci-utca.

Gőzeke acetilen-lámpák

Ejelli szánleoknál gőzekekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil - lámpák

kézi, kocsi, kocsirod, pózna, asztali, udvari, kerti, istallo

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Automobil R. T. ☐ Budapest.

Főpözt: VI. ker. Mozsár utca 9. szám.
Városi üzlet: VI. ker. Liszt Ferenc-ter 15. szám.
Telefon: 16-28. Városi üzlettelefon: 115-34.
Sürgényezim: PNEUMATIK.
Arányok: Kivánata ingyen és bérmentve.

BERLINI VICTORIA

Alapított 1853. Általános biztosító részvénytársaság Alapított 1853.

Biztosítási állomány 1907. december 31-én 1,776,134,314 kor.
Vagyon 1907. december 31-én 760,631,978 "
Bevétel az 1907. évben 155,704,550 "
Nyereség 1907-ben 33,272,370 "

KÜLÖNÖS ELŐNYÖK:

Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmi alapon sem támadható meg.

Párba vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék, ennek elteltével pedig az egész biztosítási összeg fizetetik ki halál esetében.

Világkötvény: A biztosított minden külön pótlózat nélkül kezdettől fogva tartózkodhat és utazhat az egész földön.

A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.

Legmagasabb költségen és visszatérítési érték három évi fennállás után.

Megszűnt biztosítások érvénybe helyezhetők 6 hónapon belüli orvosi vizsgálat nélkül.

Háborúbiztosítás teljesen költségmentes.

Nyereségrészesedés: A tiszta nyereség 90 százaléka a biztosítottaknak szavatoltatik. Az 1907. üzletévre 30,345,381 korona utaltatott át a biztosítottaknak mint nyereségrészesedés. Már 1878. óta az összes díjbefizetések 3 százalékával emelkedő osztalék fizetettek ki.

Példa: 10.000 koronás elérés és halál esetére szóló biztosítás 25 évi időtartamra egy 30 éves egyénnek csupán 6060 koronájába kerül.

Pövid, világos biztosítási feltételek, fenntartások nélkül. Egyes képviselőket alkalmazunk.

Igazgatóság Magyarországon és a Kelet részére Budapest, V., Szóchenyi-utca 1. szám.

HOLZER

császári és királyi udvari szállító divatháza

Budapest, Kossuth Lajos-utca.

SOUTERRAIN

osztály:

Kosztüm	divatos. angol	...	K 24.—
Kosztüm	divatos angol, Ferencz József-kabáttal	...	K 28.—
Kabát	téli, feketeosztóból, zsinórral szegélyezve	...	K 26.—
Kabát	téli, Ferencz József-szabású	...	K 28.—
Plüs-paletót	I-a préselt-plüssből	...	K 32.—
Szörme-kabát	selyemből	...	K 50.—
Alj	divatos, angol kelméből különféle színekben	...	K 8.—
Alj	I-a fekete posztóból	...	K 18.—
Pongyola	I-a flanelből	...	K 10.—
Bluz	színházi, selyemre dolgozva, elegáns	...	K 26.—
Bluz	csipkéből, divatos, színes, selyemdiszítéssel	...	K 11.—
Bluz	bársonyból, különféle színekben	...	K 10.—
Bluz	angol flanelből	...	K 3,50
Zsupon	kotból	...	K 6.—
Boa	szörméből	...	K 5.—

Vatellinnel bérelve 2 kor. drágább.

Továbbá dus választék leánygyermek-ruha, paletók, és kabátokból. Az előző idény modelljei mélyen leszállított áron.

Nagy maradék vásár.

Jelen helyszínrajz szerint **eladó telkek**

Felvilágosítást ad a tulajdonos irodája: **Kutlány János** 1., Lágymányos-utca 3. Budapest.

DIESEL-motorral

a tényleges löerő óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készítesz szolgát a Fegyver- és Gépgyár R.-t. Budapesten.

NAGYARHON ELSŐ LEANÁNYOS ÉS FÉRFI MUNKAI ORÁSZLET

Alapították 1842.

Brausweller János

Szegeden C. és k. k. kizárólagosan
szab. chronometron és műtészeti felhalálisa
a szomszédos tagozatoknak
st. st.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan eszközölve.

**BÜSSING-féle
TEHERAUTOMOBILOK**

a legmegbízhatóbb és gazdaságosabb üzeműek.

Gyárak: Braunschweig és Bécs

Automobil-teherkocsik 6000 kgl. hord-
képességig.
Automobil-tehervonatok 11.000 kgl.
teherbírással.
Omnibuszok, szállodai társaskocsik
12-42 személy részére.
Motoros tűzoltókocsik, hajtógépek
és gazdasági motorok minden
célra 120 lóerőig.

Szabadalmazott kettős rugózások
folytán a Büssing-gépkocsik a
legrosszabb uton is rázkódás nél-
kül futnak.

Londonban 369 Büssing-om-
nibusz közlekedik.

Magyarországon is fénye-
sen bevált.

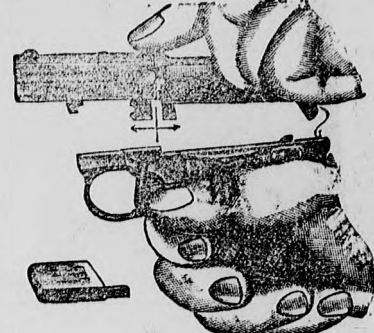
Moson és Magyaróvár között Büssing-omnibuszok közlekednek

Vezérképviselő: **REIMAN GYULA**
Budapest, V., Bálvány-utca 12.

Ugyanott Helios automobil-garage és javító-műhely
Egy 5-6 tonnás Büssing-teherautomobil üzem-
költsége tonnakilométerenként csak 8-10 fillér.

TELEFON
91-57.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.
AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti
társaság
Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja
Pieper Nikolas Automata pisztolyt.
Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tüköletésítése
6,35 mm. Browning-patrónok haszná-
latára készült. Legfőbb előnye, hogy
szabadkézzel minden szárszám nél-
kül egy fogással szétszedhető, ennek
következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan
működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A
mellényzsebben eltér.

Ára 80 korona. **Havirészlet 4 Kor.**
12 havi egyenlő részletre 72 korona.

Levdandó és hosszánk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt.....korona árban, fize-
tendő.....kor. havi részletekben.....től kezdve,
Budapesten, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költség-
eket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot
esedékessé teszi.

Lakhely:
Kelet:
Név és foglalkozás:

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Irtá: FRED. VILLER.

45

Tanu: Igen, a lemezt a többiekkel együtt
Hovell ur hozta el május 10-én este hét és fél
nyolcz óra között.

Államügyész: És megvan győződve róla,
hogy ez a fénykép pontosan visszaadta azt, amit
a lemez felvett?

Tanu (mosolyog): A fénykép nem hazudik,
államügyész ur. Még ha én óhajtottam volna,
akkor sem tudnék mást előhívni annál, ami a
felvétel pillanatában a gép előtt volt.

Az államügyész kész a kérdéseivel és a
védő kezd kérdezni:

— Biztos ön abban, hogy ez a fénykép
ugyanaz, amelyet néhány héttel Hovell urnak
elkészített? Hiszen ezen idő alatt nem volt ön-
nél?

Tanu: Egészen biztos vagyok benne, ügy-
véd ur. Amint ön is láthatja, a hátlapján benne
vannak a nevem kezdő betűi; nézze kérem: O.
R. 10/a. H. 10. Tehát először a nevem kezdőbetűi,
azután a dátum, amely napon átvettem, Hovell
ur nevének kezdőbetűje és végül a széria szá-
ma. A tekeres, amit aznap átadott nekem, tíz
lemezről állott; tehát a tizes szám azt jelenti,
hogy az utolsó fénykép volt, amit felvett.

Védő: Csak nem állíthatja teljesen bizonyo-
san, hogy ez ugyanaz a kép, amit Hovell ur ön-
nek átadott; a munka közben egyik vagy másik
embere elcserehlhetette Hovell ur lemezét egy má-
sik lemezzel. Ugyebár ez lehetséges?

Tanu: Nem, ügyvéd ur; én magam sajátke-
zűleg készítettem el Hovell ur képeit. Ugyanis Ho-
vell ur szigorú igényű, de nagyon jól fizet. Amint
láthatja, ez a kép nagyon pontos és tiszta és me-
rem állítani, hogy minden kép ilyen, ami a kezem
közül kikerül, feltéve, ha valaki olyan ügyes
pillanatfelvételeket csinál, mint Hovell ur.

Védő: Lenetséges, Rodin ur, hogy először

egy szobát fényképeznek le és csak azután arra
viszik rá a személyt, ami úgy néz ki, mintha
egyszerre lett volna meg a felvétel?

Rendkívül nagy csend uralkodott az egész
tárgyalás alatt a teremben; ennél a kérdésnél
a csend még nagyobb és várakozásteljesebb lett.
Mindenki megértette, hogy a védő mit akar ezen
kérdésével elérni, hiszen minden egyes kérdése
egy-egy szalmaszál volt, mely után kapott, hogy
védenézet megmentse. De azt is látta mindenki,
hogy ezen szalmaszálak egymásután siklanak ki
a kezéből. Így volt ezen első kérdésnél.

A tanu minden gondolkozás nélkül felelt:
Lehetséges, ügyvéd ur; de minden gyakorlott
fényképész megmondhatja önnek, hogy ez a kép
nem lett így csinálva.

A fiatal ügyvéd csalódott arcot vág; olyan
mozdulatot tesz, mely mintegy azt jelzi, „mosom
a kezeimet” és nem intéz több kérdést a tanu-
hoz. A fénykép körbe járt a bírák és esküdtek
között, mialatt a következő tanu lesz felszólítva.
A detektív-testület fiatal főnöke, Monk Károly
fogalmazó ur lép elő. A közönség a tetszés halk
morajával fogadja, amit úgy külsőjeinek, mint
rendkívül jó hírnevének is köszönhet.

A tanu vallomása nyugodt, pontos, érthető,
amint hogy illik is egy rendőrtisztviselőhöz;
mindannak dacára feszült figyelemmel hallgat-
ják az eibeszelését, miként ő maga dolgozott az
ügyben és addig nem is nyugodott, míg az öreg
Frick gyémántia nem volt a keze között. Mikor
Monk ur Jürgens prokurátornál tett látogatásá-
ról beszél és elmondja, milyen csett használt,
hogy az öreget lépve vigye, a hallgatóság tapsol
és hangosan brávót kiáltoz.

Az elnök azonnal csendet parancsol.

Ilyen a közönség, helyesebben ilyenek va-
gyunk mi: talán nincs ember a teremben, aki nem
kivánná a fiatal leány felmentését, mégis tap-
solnak és örvendeznek az emberek, mikor hall-
ják, milyen gyorsan és szorosan szövődik a háló
a fiatal leány feje köré, mely elveszejt.

A detektív-főnök vallomása után minden re-
mény tűnni látszik, hogy a vádlott megmenekül.

A védő nem is intéz sok kérdést már.
Igyekszik ugyan hihetővé tenni, hogy a vádlott
a letartóztatásnál és Monk első látogatásánál az

anyja házában nem volt teljesen beszámítható
állapotban és ilyen értelemben kérdezi a vádlott
anyját és Fredriksen színészt.

Mindketten, bár szoros viszonyban vannak
a vádlottal, önként felajánlják a tanuvallomást
de semmi újat nem mondanak.

Mindketten a fiatal leány ártatlanságát han-
goztatják és kérik a bírákat, ne higyenek a
leánynak, még ha újból vallana és magára venné
a lopást. Mindig ideges természetű volt és fur-
csán viselkedett.

Sem a fecsegő asszony a nagyon is piros
arcszínével, sem a kipomádézott szoknyahős,
akiről egyet-mást beszélnek széltében a város-
ban, nem tettek valami jó hatást és a védő gyors-
san félbeszakítja a kihallgatást. Azt a meggyő-
ződést nyeri a közönség, hogy a védő eleinte
bizonyítani akarta védenézet beszámíthatatlansá-
gát, de a tárgyalás alatt ismét feladta ezen ter-
vét.

Amint látható, csak egyes epizódokat irtunk
meg a hosszadalmas tanukihallgatásokból, még
pedig először azért, mert Chrisztiana újságol-
vasó közönsége ismeri a „villa Ballaratban” tör-
tént lopás minden adatát; másodsor és főként
pedig, mert mindnyájan tudjuk, hogy tegnap
este az újságárusítók kikiáltották az eseményt,
amely olyan befejezést nyert, ami önkéntelenül
is azt idézi elő, hogy mindent áttekintsünk, mint
valami unalmas előjátékon és csak a tulajdon-
képpen színdarabot várjuk türelmetlenül.

Idáig jutottam a felolvasással, amikor abba-
hagytam és a hallgatóimra néztem. Klára félig
nyitott szájjal, feszülten hallgatott és nem lát-
zott semmi félbeszakítást tünni. Monk a szoba
legsötétebb sarkában ült egy karosszékből és
egy hangot nem hallatott.

— Folytassam? — kérdeztem én, — vagy
pedig megengedsz előbb egy kérdést?

— Jobban szeretném, ha az újságközle-
ményt végigolvasnád, — volt Monk válasza és
hangjából hallottam, milyen nagy lelki izgalom
vett erőt rajta.

— Igen, olvassd tovább, — szolt Klára köz-
be és a vállamon át bele akart nézni a lapba.

(Folyt köv.)

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

ÓVAKODJUNK
ÉRTÉKTELEN
UTÁNZATOKTÓL!

NÉLKÜLÖZHETETLEN
HÁZISZER.
KAPHATÓ MINDENÜTT

KÜLÖNFÉLÉK.

Üres szoba.

Ah, nem az a szoba üres,
Amelyben nincs butor, se kép,
Amelynek puszta négy fala
S bent semmi, semmitem egyeb.

Csak akkor árva a szoba,
Ha ott sok szőnyeg, slippedő,
Sok csecse-becse, tarkaság
S csak egy nincs benne és ez — ő.

Milyen kihalt úgy a szoba,
Ha szerte czipra butorok
És az, ki gondját viselé,
Köztük már nem sürgő-forog.

Ha minden apró holmiján
Nincsen már ott keze-nyoma,
Ha nincs rajt' édes melege
S nem is lesz rajt' soha, soha.

Csecse-becséssel felt lakás,
Nincsen mi oly üres, sivár.
Ha a kis kéz, mely ápolá,
Porlad, pihen a földbe' már.

Ti tarka, szép üres szobák,
Ti czipra holmik, butorok,
Ki tudja, hogy látatlanul,
Rátok hány forró könyv csorog!

Felek! Sándor.

(Királyunk palotája Párisban.) Párisban királyunknak gyönyörű palotája van. Érdekes az a történet, hogy mint jutott uralkodónk ez épület birtokába. Páris utolsó ostroma idejében gróf Khevenhüller volt a nagykövetségünk titkára. Egy napon megjelent nála Galliera hercegnő, a palota akkori tulajdonosa és minden bevezetés nélkül így szólt hozzá:

— Kedves gróf, az ember sohasem tudhatja, mit hoz a jövő. Sok minden történt már ezen a földön. Engedje meg, hogy az őrizetére bizzak egy kis ka-

zettát. Itt a nagykövetségen bizonyára biztosabb helyen van mint az én palotámban.

A fiatal titkár természetesen nyomban kész volt a hercegnő kérését teljesíteni. El is hoztak mindjárt a követségre egy kazettát. A gróf elővigyázatosságból az ágya alá állította, hogy szükség esetén ének idején is kéznél legyen.

— Nagyon értékes — szólta a hercegnő.

A gróf azt hitte, hogy a családi okmányokat és ékszereket tartalmazza, de nem lévén köze hozzá, nem volt kíváncsi a tartalmára és meg sem kérdezte, hogy mi van benne. Páris ostroma és bombázása alatt nap-nap után ott aludt a Galliera hercegnő kazettája fölött. A kommune lezajlása után a hercegnő eljött a kazettájáért; köszönetet mondott a titkárnak a szívességéért és a hü örököséért és úgy mellesleg, mintha valami potomságról lenne szó, megkérdezte:

— Tudja-e, kedves gróf ur, hogy mi van benne?

— Fogalmam sincs róla, hercegnő, de nem is tudhatom, mert hisz ön, amikor hozta, nem mondta meg és én meg nem kérdeztem.

— Negyven milliót érő értékpapírok vannak benne!

Gróf Khevenhüller csodálkozó képet vágott. Az ifjú diplomata tehát a bombázás alatt negyven millió fölött aludta álmait. Ennek a kalandos történetnek emlékére Galliera hercegnő, amikor az orléans herceget kiutasították Franciaországból, palotáját Ferencz József királynak ajándékozta, aki így Páris egyik legszebb palotájának és legpompásabb kertjének birtokosa lett.

(Különös parancsszó.) Az angol-amerikai hajójárat „Majestic” nevű gőzösén a számos utas között három magános hölgy és ugyanannyi férfi hajókázott az Atlanti Óceánon az Újvilág felé. A három nő szorosban összebátározott a három férfivel és nemsokára már párosával ülték el az álmos lassúsággal muló órák unalmát. Történt azután, hogy a három turbékoló párt a gőzös hatósági közegei a kapitány elé kísérték — mert a hajón is rendnek muszáj lenni — és azzal panaszták be őket, hogy egy szép, hangulatos alkonyatkor a fedélzeten feltűnően illetlenül viselkedtek, még pedig len csokolóztak. A kapitány kérdőre vonta a három leányt, akik az udvarlók alapos elképülésére azzal mentegőzték, hogy nem követtek el üldözendő cselekedetet, mivel hát mind a hárman a vőlegényükkel szerelmeskedtek és mihelyt Newyorkba érkeznek, meglesz

a háromszoros esküvő. De a kapitány nem vette tréfára az ügyet, hanem a legkomolyabban kijelentette, hogy a három házasságnak a hajón kell megtörténni, különben a felek nem léphetnek ki a szárazföldre. Hiábavaló volt minden ellenszegülés: a hajó másodosztályu olvasótermét a házassulandók költségére feldisznították és menyezői helyiségébe változtatták át, az utasok között meghívókat osztogattak szét az ünnepekre és a gőzös lelkésze nagyszámú közönség jelenlétében teljesítette a szertartást.

(Az üzlet — üzlet.) Surrey angol grófságban fekvő Fulham városkának valóban eredeti, jól jövedelmező temetője van. A múlt hónapokban hirdették, hogy eladó almája és körteje van a temetőgondnokságnak, tekintsék meg a vevők a gyümölcsöt a temetőben és nyujtsanak be reája írásbeli ajánlatot.

(Női kalapok a templomban.) Eddig csak a színházakban folyt a harc, a mindjobban terjedelmesedő női kalapok ellen, most már, ha lehet hinni a newyorki tudósításnak, a templomokban is kimondották a háborúságot, amely Brooklynban, a par excellence templomvárosban indult el. Az ottani baptista felekezet lelkésze, dr. Myers Cortland kezdeményezte a mozgalmat. Csak nemrégiben tért haza Angliából, ahová azért utazott el, hogy színről-színre láthassa a legnevesebb angliás papokat, amint a templomokban szónokolnak, de ez a szándéka csak eszméjében teljesült, mert az előtte szétterpeszkedő női kalapok megátolták a szabad szemléletet. A napokban, hogy visszaérkezett, elhatározta, hogy a hölgy híveinek a fejéről leszókolja a széles „Vig özvegykalap”-okat. A beavatkozásnak meglelt az az eredménye, hogy a nők ujabban a templom pitvarában leveszik a kalapjukat. De a lelkész ezzel nem éri be, hanem azért kardoskodik, hogy csökkenjen méreteiben a szeszélyes divat és hogy minden vonalon csatlakozzanak az eszméhez. Valóságos ujkori kereszties hadjáratot tervez. Érdemes a felemlítésre, hogy az amerikai hölgyek az idén már kalap nélkül sétáltak a fürdőhelyeken, de ha istentiszteletre mentek, akkor nem változtattak a szokáson, mert úgy gondolkodnak, hogy Szent Pál törvénye értelmében födellen fejjel nem szabad megjelenni az asszonyoknak. Dr. Myers-nek erre az okoskodásra az volt a felelete, hogy az apostol szavai a fátyolra, a régi idők női viseletére vonatkozik, nem pedig a ma divatos esőernyőszerű kalapokra.

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szőrme-kabátok	30 K-tól	1 lüster berakott alj	10-15 K.
Szőrme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toll-boák	10 >	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costülmők	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batiszt alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek, selymek, lüstererek olcsóbban, mint bárhol Budapesten: Naponta óriási maradványok mindenféle árukból.

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám Szabott árak? Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

A LEGJOBB
KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT
SZÁLLÍT GÁSZ. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ
HEIM H. Budapest, Thonet-udvar.
Különlegességek, család házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére. — Százszorszép több van belőle használatban.
MEIDINGER-OFEN H. HEIM
Prospektus és költségvetést ingyen és bérmentve.
Eredetiben kaphatók csak fenti helyen v. Eöcs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL.
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.
VIDÉKI MEGRENDELÉSRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDÖM.

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban
Butor Ehrentreu és Fuchs
tösvőrcsónál
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden 200 egyszeri beiktatása közönséges pént betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

E hirdetési rovatban minden 200 egyszeri beiktatása közönséges pént betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Gyümölcsfa
díszta stb. őszl árjegyzékkel ingyen szőlő, kertalakitásokat elvállal Weber faiskolája Békásmegyeren. (Budapest mellett.)

Benzinmotorok
1-20 lóerőig műhelyünkben gyártjuk kijárat, valamint új motorok is, jóállású és kedvező áron. Teljesítmők mellett kaphatók.
KALLAI motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43.
Ugyanitt használt gépjárműalkalmazók és orvosi gépek is kaphatók.

Kovács szén,
koks, briket, antracit juttatásosan kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29065

Réthy
név látható a valódi pe-metűfű csukorka minden egyes darabkáján. 721v
Ujdonság:
Gamsbua
Ujdonság!
— K. 3 80-tól felfelé. —
A. Sachselt Bécs
kalapkészítő
XVII., Kalvarienberg, Nr. 34.,
II., Taborsstrasse Nr. 39.,
XVI., Neulerfelderstr. Nr. 2.
képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi család Singer varrógép zárszerkezéssel 5 évi garanciával csak 30 forintért.
SINGER A.
műgépészeti Budapest, Güzlet Akácfa-utca 55. Mindenemű varrógépek javítását legújításosabb árban elvállaljuk. Árjegyzék ingyen.

Villamos világítás
esajt dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos csatlakozás árjegyzék ingyen. Aranját és felvilágosítás ingyenes. Strigi és Hartner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27333

A legjobb úri passzió:
A vadászat
csak akkor tökéletes, ha a vadásznak kitűnő vadász-eke van. Ez irányban ki-mertően tájékozott a:
DIEZEL-MIKAFÉLE remek díszmunka:
A
Vadászszekek
különösen a vizslák, idomításuk és vezetésük.
Ez a maga nemében egyedül álló munka közel 20 oldalon tárgyalja a vadászekek összes fajait és nemcsak írásban, hanem tisztelettel művészi, színes mellékletekkel és számos szöveggel és szemléltető képekkel a vadászatot a pontosság alátal. Az összes vizslafajokról, az angol, ír, skót-sóterek, a spanyol, véreb, kopó, agár, tauskó, foxterrier, pudelpointer tenyészését, felnevelését, támasztását és bevezetését tökéletes szakismerettel tárgyalja.
Ára köve **9 korona.**
Megjelent az ATHENAEUM irod. és nyomdai R.-T. kiadásában (VII., Rákóczi-ut 52.) és kapható úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Beszélőgépek
kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is olcsón kaphatók.
MAGY. IPAR ÉS KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST,
VI., Kirly-utca 76. sz.
Kérjen árjegyzéket!

Sir-lámpák
ésgolyók, virágkosár
egyszerű mintákban ugyan a nagyban és kicsinyben.
Öt Gyula
csigolya.
BUDAPEST, IV., Eskü téri.
(Plar sta épület, Duna felől a csigolya, ezeltől Kúlcsera köz.)
Vadászfényver
gyűjtőmű, részben örök-ségből származó egyenként is potom aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zátu, Bücksilinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejector Hammerles Drilling, valódi Krupp acélsővekkkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghhammerles, ugyanitt Gbra Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgépek, egy perissaszőnyeg és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám, Radnóal, 49082

Soványaság.
Az egyedüli eredménytől kísérő háziszor a dr. William Hartley tenár amerikai orvostudós. Soványaság, gyengeség, leggye-e ellen és gyomorfájásnak kiküszöbölésére hatékony tápszor. Kitértelvé: Chicago, Berlia, London, Hamburgban. Közzendő levelek minden országból. — Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet.

INGYEN. SÉRVKÖTŐ,
műlábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenes-tartók, haskötők
és az összes betegségek, ortók, papírokra és vaski támp. részvényekre.
Eredetel sorjegyzék 6.50 K
Jászai " 7.50 "
Magy. v. t. " 20. "
Bazilika " 30. "
Olasz v. t. " 30. "
Gyár v. t. " 40. "
Haza! " 60. "
Gyár, Jelelóg. " 100. "
stb. stb.
A kölyvön 2 kerendélkezdő és 1000 példányban ter-tereztető, 100 példányban már szalagban vannak, egy a le-től egy helyettesítő szalagban a kölyvön a feletti szövegre telemezzék. Aronell állítáza-és legelőbb kamatidő.
JELZALOG
kölcsönök
minden neműt a legelőbb fel-találások mellett kérésre el-olleg néktil.
BEFELD BANKHÁZ
Bpest, Károly-körút 1.
Alapítól 1874-ben, 85646

PEVA
kölcsönök, papírok, stb.

A vadászat
csak akkor tökéletes, ha a vadásznak kitűnő vadász-eke van. Ez irányban ki-mertően tájékozott a:
DIEZEL-MIKAFÉLE remek díszmunka:
A
Vadászszekek
különösen a vizslák, idomításuk és vezetésük.
Ez a maga nemében egyedül álló munka közel 20 oldalon tárgyalja a vadászekek összes fajait és nemcsak írásban, hanem tisztelettel művészi, színes mellékletekkel és számos szöveggel és szemléltető képekkel a vadászatot a pontosság alátal. Az összes vizslafajokról, az angol, ír, skót-sóterek, a spanyol, véreb, kopó, agár, tauskó, foxterrier, pudelpointer tenyészését, felnevelését, támasztását és bevezetését tökéletes szakismerettel tárgyalja.
Ára köve **9 korona.**
Megjelent az ATHENAEUM irod. és nyomdai R.-T. kiadásában (VII., Rákóczi-ut 52.) és kapható úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Beszélőgépek
kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is olcsón kaphatók.
MAGY. IPAR ÉS KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST,
VI., Kirly-utca 76. sz.
Kérjen árjegyzéket!

Sir-lámpák
ésgolyók, virágkosár
egyszerű mintákban ugyan a nagyban és kicsinyben.
Öt Gyula
csigolya.
BUDAPEST, IV., Eskü téri.
(Plar sta épület, Duna felől a csigolya, ezeltől Kúlcsera köz.)
Vadászfényver
gyűjtőmű, részben örök-ségből származó egyenként is potom aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zátu, Bücksilinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejector Hammerles Drilling, valódi Krupp acélsővekkkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghhammerles, ugyanitt Gbra Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgépek, egy perissaszőnyeg és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám, Radnóal, 49082

Soványaság.
Az egyedüli eredménytől kísérő háziszor a dr. William Hartley tenár amerikai orvostudós. Soványaság, gyengeség, leggye-e ellen és gyomorfájásnak kiküszöbölésére hatékony tápszor. Kitértelvé: Chicago, Berlia, London, Hamburgban. Közzendő levelek minden országból. — Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet.

INGYEN. SÉRVKÖTŐ,
műlábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenes-tartók, haskötők
és az összes betegségek, ortók, papírokra és vaski támp. részvényekre.
Eredetel sorjegyzék 6.50 K
Jászai " 7.50 "
Magy. v. t. " 20. "
Bazilika " 30. "
Olasz v. t. " 30. "
Gyár v. t. " 40. "
Haza! " 60. "
Gyár, Jelelóg. " 100. "
stb. stb.
A kölyvön 2 kerendélkezdő és 1000 példányban ter-tereztető, 100 példányban már szalagban vannak, egy a le-től egy helyettesítő szalagban a kölyvön a feletti szövegre telemezzék. Aronell állítáza-és legelőbb kamatidő.
JELZALOG
kölcsönök
minden neműt a legelőbb fel-találások mellett kérésre el-olleg néktil.
BEFELD BANKHÁZ
Bpest, Károly-körút 1.
Alapítól 1874-ben, 85646

PEVA
kölcsönök, papírok, stb.

E hirdetési rovatban minden 620 egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovatban minden egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C, 28

Eladó birtok
Hont megyében 203 magyar hold szántó, 40 hold erdő és legelő, emeletes kastély, gazdasági épületekkel, őszi vetéssel együtt 126,000 koronáért eladó. Bővebb értesítést ad dr. Vamo Béla ügyvéd Ipolyságon.

«Fidelitas»
magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Házasságokat
közvetíti Házassulandók Ujságja, Budapest, Lillom-utca 54. Kérjen mutatványszámot. 5646

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatal ember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi. Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Pótvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőzetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 7808

Magán építőiparos-iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett eljogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagy József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Gépezet
című állandó rovata van a hetenként megjelenő „Molnárak Lapja” szakszámnak (Budapest, V., Csáky-utca 12.) és mutatványszámok ingyen küldetnek azoknak, akik levelezésben kérik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai újítások kerülnek minden előforduló, amire gépezeteket, művezetőket, elektrorobotikusokat, motorkezelőket, ütő- és gépgyári munkásokat az üzemi és otthoni munkákhoz szükségesek, ezért a rovatot azok, akik megismernék, a hatlapos ár egész évre 8 kor. február 4 kor. 28867

Csemegeszlőt
nagyüzemi ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotályfalú keverten és finom zamatú őszi barackot 5 kilóként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Szaktanérok
veretése alatt előkészítettek felelősege, legrovidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemű végezték, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulóknak, javító vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. ajtószám.

Pénzszekrények
és amerikai iradabutórok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Butorvevőknek
ajánlom az 1908. évről kitűnő minőségben elkészült mintaberendezéseket asztalos és kárpitos butorokban, melyeket újabbak előállítására miatt 30%-kal olcsóbban míg a készlet tart elárulom. Sárkány I. butoriparos, VII., Erzsébet-körút 26. Zion palota.

Orpington tyukfaj.
A gödöllői állami telep után nevelt sárga telivér jérce 5, kakas 7 korona. Pilismaróth, ezelőtt Dános Palásthy Mária. 5648

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letévesztéséhez igényelt tárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő filológus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Goitein Henrik Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. em. 10.

Házilag főzött
cukorédes szilvalekvárnak kilója 1 korért, méz-édes baracklekvárnak és bírsalma sajtnak 2 korért különleges megylekvárnak 3 kor. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Cukorédes
szilvalekvárnak kilója 80 fill., méz-édes baracklekvárnak és külön bírsalmának 2 kor., különleges megylekvárnak 3 kor. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Téli elrakásra
nemesebb csemegeszlő kitűnő ízű táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor. elsőrendű téli elrakható különleges fajmák törökbalint, angolbis, szercsika stb. mázsánként 24 kor., óriási bírsalmát 20 kor., postakosaránként 240 kor. Szabó, Csongrádról.

Méz-édes
csemegeszlőt téli elrakásra, cukorédes télkörte 25 kilónként 10 korért, téli elálló nemes fajmák, törökbalint, szercsika, batul, stb. különleges fajok métermázsánként 24 és 28 kor., óriási bírsalmát remek példányok 16 korona postakosaránként 240 kor. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyancsak államszámvevőtanállamvizsgákra teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. 27903 E.

Nevelőnöket
német, angol, francziákat, beneoktat lelkismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnöket zene és nyelvismerettel sürögösen keresek. Szeghező S. Lujza, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 22. 28822.

szenczacios könyv
IRODALMI CSEMEGE!
A nemi kérdés és a társadalom.
Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ókorban. III. A keresztényesség ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A jövő iránta. Fényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságok teljesen megkelelő őszinteséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igazi bizonyosságot miközp hihetetlen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40,000 példány. Ez már a hatodik kiadás. A 11. eübbé nyomott oldalas könyv ára börtöntes küldésel csak 90 fillér. Bolygójában is be. küldhető. Kapható a „Molnárak Lapja” kőnyomóudájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

A legelőnyösebb részletfizesésre
zongorát,
planinót,
czimbalmot,
hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel** utján kizárólag csak a **Reményi** nagy magyar bank szerzője. Prospektus és árjegyzék ingyen. **Budapest, Király-utca 68. sz. em.**

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendszerű tanárok. Az intézet sokszorosító és mászó iradája elvállal mindennemű írás és diszjunkció elkészítését és sokszorosítását. A „Falggraffia” szepirasi osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepirasi oktatás. Mersékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60 I. em Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatást.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bírsalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakhelyek, üzletek feltűnés nélkül megfigyelését a elűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Labor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28867

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Rézagy --- 45.-
Vasagy matracszal 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronyágy-betét 8.50
Vas- és rézbutorok gyári áron. 28048

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

BUTOROK
háló-, ebédli-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések rész- és mahagoni butorok, szőnyegok és függönyök salódi angol bergarnitúrás eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet. 202
Erőszty-utca sarkoz.

Páthos fürdőakd.
50 koronától 100 ebb, kádnak 12 koronától. Fejűb mindenféle szavát és vízvezetők berendezését vállalok
LEPKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 611k. Erzsébet-körút és Hársfa-utca között. Árjegyzék és menüve.

Parlamentí
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiaitanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1893-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakszolgálat. (Csak I. sz. Ferencz-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czirre vizgázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakszolgálatja írógépezegektől s más hirdetésünket utánzó ulább tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28944

Schlesinger L.
nemzetk. házasságközvetítése **BERLIN 18.**

a kontinens legnagyobb intézete. Allandóan több száz vagyonos hölgy előjegyezve
Önök övni kell a feleséget!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tuldb gyermekalkadás ellen, melynek eredményét a házastársok ezzel igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélvérért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50

Pénzkölcsönt
4 1/2 4 3/4 5 és 6% alapon földbirtokra, jüvedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén lévő bérházakra I., II., III. helyen 15-60 évig törlesztethető. Személyhitel tisztviselőknek gyorsan eszközöltetik.

HOFFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. TELEFON 62-80.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

Elsőrendű SINGER
varrógépeket
nagyvonalú eredeti gyártásban 75 koronától feljebb és minden arcmolés nélkül havi 8-10 korona esztétikázatára szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab és Fia
varrógép és kerékpár nagykereskedők
Budapest, VII., József-körút 41. Flór-bizlet: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és börtmentve. Üzenővel nem dolgozunk.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és díszlő
Bpest, Váci-utca 2

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindennemű kárpitos- és díszítő munkákat. 27881
Mintaraktár művészi elvittél butorokból, tranziás és angol szövetekből. Kétszázéves díjmentes.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!
UNDERWOOD KÉZÍRTÓ GÉP
SIEBEL BELMONT

Gépzészeket
megíles időnyro ugyancsak gazdaságos személyzetet, szakértelmet és józanágláért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen a Jani Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó vagy rakthár
Laub Lipót,
BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Fülolaj
Dr. G. Schmidt
Török József gyógyszerész
Budapest, Király-utca 12. szám.

INGYEN DRAGÁBE, MINT NÁLUNK RENDELT FEJVEK! MAGYARASOK
MINDEN IRÁNYBAN RÁFÉLT PÉNYÉPÉRTŐ ÉS BUDAPEST, VII. PÖTTEN GÜLLER-ÚT 60. KÖZMŰTÉVE ÁR 1903. II. PÁRIS NEMZETKÖZI KIÁLLITÁSON OSZLOGLÓVÉ: KÉRESZTELÉS: ARANY-ÉREMMEL.

KÖZIGAZGATÁS.

Az ellenzéki érzelmi jegyzőkről.

Pusztalódvár, október 12.

A politikai nagy társadalmi hatalom birto-
kosai rendszeresen nagyon érzékenyek és féltik a
hatalmukat. A legkisebb ellenzéki áramlatra az
ellennézetűket kezdetben jogtalan érvényesü-
lési vágygallyal vádolják, később pedig bomlasztó
törekvésű agitátoroknak minősítik őket. Sajno-
san tapasztaljuk, hogy a jegyzői karnak ama-
tagjai, kik egyleti törekvéseink eredménytelen
voltának okát keresik és javítani akarnak a
helyzetben, szintén nem menekültek meg az ilyen
természetű vádaktól, sőt egy legutóbbi cikkben
egyenest hazátlanoknak, osztrákoknak neve-
zték el őket. Hogy szereplési viselkedésben
szenvednek, ez a legkisebb kifogás ellenük.

Pedig az nem is ellenzéki akció, amit ők
indítottak. Ők életerős jegyzőegyleti mozgalmat
akarnak a járási jegyzői egyletek megteremtésé-
vel elérni, nem robbantani akarnak tehát, de
ellenkezéssel: megerősíteni kívánják a gyöngé
épületet.

Vegyük közelebről szemügyre a járási
összpozitív hűveinek mozgalmát. És foglal-
kozzunk azzal a vádlevéllel, mely a „Köz-
ségi Közlöny“ 40-ik számában látott napvilágot. Az
író a járási egyleti szervezkedést azért kifogá-
solta, mert a járás nem az ősi megyei autonómia
talajából kinőtt szerv, hanem osztrák származék,
a „Bezierk“ mintájára hozzánk átültetett tago-
zat, aki tehát azt a jegyzői együleti szervezet
alapjává akarja tenni, az mi is lehetne egyéb,
mint — osztrák? Mai belügyminiszterünk a já-
rási autonómiának híve. Minden közigazgatási
érzékkel bíró tisztviselő elismeri, hogy a já-
rási autonómia éppen az önkormányzati szer-
veknek nagyobb mérvben való működését segíti
elő. A vármegyei székhelyek sokkal nehezebb-
ben, költségesebben közelíthetők meg, mint a
járási székhelyek. Ez az, ami a járási autonómiá-
nak előnyét nyújt a vármegyei autonómiával
szemben. Éppen a közigazgatási ügyek gyors
elintézése és az önkormányzati szervek életerős

működése kívánja a járási autonómiának kifej-
lesztését. Kiváló jogászok, neves politikusok hí-
vei a járási autonómiának. De ezenkívül a já-
rási autonómiát annak idején nem lehetne osz-
trák mintára megalkotni, mert hiszen az osz-
trák Bezierk-nek éppen úgy nincs autonómiája,
mint ahogy ott megye sincsen és egyáltalán
az autonómia ismeretlen fogalom. A járási auto-
nómiát általános közigazgatási érdekek miatt
fogják életbeléptetni, a járásé tehát a jövő. Mire
való ez ellen küzdeni és azt vitatni, hogy jegy-
zők egyesületé váló szervezkedésében valami
hazafiatlanság lappang? És ha a járási auto-
nómia hívei nem vádolhatók osztrák érzelme-
kel, miért éri ez a vád a járási jegyzőegyleti
összpozitív hűveit?

A járási jegyzőegyleti szervezkedés hívei a
sajtó kiváló orgánumban, az „Egyetértés“ ha-
sábjain védik a maguk igazát. Ennek megvan a
maga oka és pedig mélyen fekvő alapos ok birta
rá az Egyetértés körül csoportosuló tekinté-
lyes jegyzői tábor, hogy az egyesület kebelén
kívül keressen magának tért a nyilvánosság
előtt való föllépésre.

A jegyzők egyesületének ugyanis egyik leg-
nagyobb baja az, hogy magának az egyesület-
nek nincs a gondolatszabadságot tisztelő
hivatalos lapja. Ezért kénytelenek a más
nézetben állók egy más lap
hasábjain gondolataiknak kifejezést adni.
Akkor, amikor a „Községi Közlöny“ a különben
igen derék mai szerkesztőjének kezébe került,
azt hittük, hogy új korszak hajnala derül ránk
és külön nézeteinket liberális fogadtatás várja.
Sajnos, nagyon csalódtunk. A Községi Közlöny
nem a községé és nem a községi jegyzőké, ez
egy közjogi lapnak igen jól szerkesztett, de ér-
dekeinktől idegen utánczata. Minden van benne,
csak az nincs, ami a jegyzőket közelebről ér-
dekl, mert elhiszszük, hogy komoly és tudomá-
nyos, de éppen ezért nincs benne semmi vonzó,
hideg és minden melegséget nélkülöző lap ez.
Élén van egy közjogi cikk, mely rendszeren ki-
tünő, de minket kevésbé érdekel. Azután követ-
keznek a hivatalos lapokban unos-untig olvas-
ható miniszteri rendeletek, a hírek rovatában

egy sereg jóváhagyott alapszabály. Mirevaló a
miniszteri rendeleteknek ez a reprodukciója?
Ez örök rejtély, ugyanakkor, midőn a szerkesz-
tői üzenetekben ilyen üzenetek olvashatók,
hogy: „Sajnálom, nem üti meg a mértéket“,
vagy: „Kérlek, nem időszerű, tegyük félre“, stb.
A szerkesztőség a hozzá beküldött műveket iro-
dalmi becsértékük szerint látszik osztályozni.
Akadémiai mérték alá helyezik a jegyzők fel-
szólalásait és ha ezek nem irnák legalább is
olyan tökéletesen, mint ők, ez már elég ok arra,
hogy a cikket visszautasítsák, főképpen, ha
velük ellenkező álláspontot foglal el.

Már pedig mindent rá lehet fogni a jegy-
zőkre, de azt az egyet nem, hogy hivatalos
ügyeikről elfogadható stílusban írni ne tudnának.
És ha mégis megtörténik, hogy valamely cikk
nem lenne éppen mintaképe a szabatoságnak és
tökéletességnek, a szerkesztő segíthetne rajta,
ősi joga lévén azon változtatni, megjegyzéssel
kísérni, nyomban megzafolni, ha tévtanokat hird-
et. Ha a felvetett kérdésben ellenkező nézeten
áll a vezér, tegye meg a maga észrevételeit. De
ki olvasott már valaha eszmecserét a mi egyesü-
leti lapunkban? Éppen oly kevésbé, mint ahogy
például soha egy tárczacikket sem, melynek
tárgya a jegyzői életből lenne merítve. A „Bírák
Lapja“ csak elég magas színvonalu, tudományos
újság, azért mindig van benne efféle közlemény.
De nem ez a főhiba, hanem az — és ezt nem
ok nélkül hozom fel legvégül — hogy hivatalos
egyesületi lapunk a jegyzők érdekeit sem védi
meg. Olvastam például a „Községi Közlöny“-ben
a hírek rovatában, a lap legutolsó helyén egy
állásától jogtalanul elmozdított jegyzőről — négy
egész sort. Az egyesületi lapnak azonban első
sorban is nem közjogi kérdésekkel, hanem a
jegyzők ügyeivel kellene foglalkoznia. Ismer-
tetnie kellett volna ez esetben a fegyelmi vizsgá-
lat iratait, hiszen erre van mód és ha a jegyző
tényleg intrikának az áldozata s nem vétkes mu-
lasztást követett el, akkor vezető helyen kellett
volna őt rehabilitálni. Ha ez nem vezetett volna
eredményre, a központi egyesület ülésén kellett
volna az esetleg igazságtalanul állásától meg-
fosztott jegyzőt megvédeni és állásába való
visszahelyezését követelni.

Egy szomorú asszonynak.

Olyan könnyű szeretni téged!
Olyan édes tenálad sírni . . .
S olyan nehéz, olyan nehéz
Terólad írni.

Minden lángot a szívem mélyén,
Minden sugárt a lelkeim lapján —
S minden dalom, minden dalom
Lábadhoz raknám.

Mégis olyan gyáván rezgődnek,
Olyan félve suttognak néked . . .
Bátran csak az iratlan nóták
Szólnak, beszélnek.

Áhitattal azok ölelnek,
Virág helyett rád azok hullnak.
Hangtalan csókkal a szivedre
Azok simulnak . . .

Mi vagy nekem? Erre nincs nóta,
Erre nincs szó és ríme sincsen —
De látja, tudja, jegyzi titkon
Az örök Isten! . . .

Nil.

Az áldozat.

Írta: Jean Reibrach.

Sidonie hirtelen kezejárása éppen nem
riasztotta vissza a kövér Nampcelt. A vadász-
ról visszatérőben ezentul is csak betért a város-
széli kocsmába, mely pihenőhelye volt a fuva-
rosoknak s melyben vasárnaponként táncz
folyt, vagy néha egy-egy félénk pár adott egy-
másnak találgat, észrevétlenül beosonván vala-
melyik szobába. A puskáját ilyenkor a sarokba
állította, a kutyáját egy szelid rugással csendre
intette s átázott lábait nekítámasztotta a kan-
dallónak. És míg a kocsmáros, egy néhai vásári
birkózó, kinek szervezetét az alkohol tönkre
tette, az asztalra hajolva aludt, szemével csak-
nem elnyelte a leányt, aki büszke keblével, ten-
germély szemével és mosolyával, mely egy sor
hőföhér farkasfogot mutatott, valóban szemtele-
nül szép volt.

Am a sikertelen kertelések után Nampcel
hiába ajánlott fel neki a gazdag emberek bőke-
zűségével ékszereket és pénzt. Sidonie kinevette.
És ha Nampcel hevesen megragadva kezét, ha-
ragjában fenyegetésekre vetemedett, feleségéhez
utasította, akit szépnak mondtak s kiről az a
hír járta, hogy szerelmes Breuilbe, a segédjegy-
zőbe. Mäskülönben egész természetesnek találta
Nampcel örvöngését, mert egy reggel, midőn épp
visszatérőben volt az erdőből, tudatára ébredt
a saját értékének.

— Bocsánat, kisasszony, ez az ut vezet a
városba?

A fiatal ember, aki hirtelen elébe toppant,
csinos, elegáns és megnyerő volt s kicsiny szöke
szakállt viselt. Bámulva állt ott s látszott rajta,

hogy inkább a leány szépségében gyönyörkö-
dik, mintsem a választ várja. És Sidonie a ha-
jába tüzdelt galyakkal csakugyan olyan volt,
mint egy szép erdei nimfa a rég letűnt időkben!

— Hogy hívják önt?
— Sidonienek.
— Itt lakik?

A leány egy kis ággal, melyet fogai közt
tartott, a kocsmá felé mutatott. És mind a ket-
ten nevettek. Sidonie olyasvalamit érzett, amit
az éró gyümölcs érezhet, mikor a nap sugara
rája hull. Hogy mi az, amit mások eddig annyis-
zor kértek tőle, e perczen világossá lett előtte.
Arcát bibor öntötte el s levegő után kapkodott.
Az ágnak, melyet fogai közt tartott, a biztos vé-
ge a fiatal ember szakállához ért. Ha biztos lett
volna benne, hogy a férfi követi, kész lett volna
az erdő egy rejtett, magányos zugába futni. Am
a fiatal ember kezével elhárította az ágat. Egy
pillanatig habozva, tanácstalanul állt, azután
tovább ment utján.

— A felső szobát kivették, — jelentette Si-
donienek atyja, midőn haza ért. — Breuil ur.
Talán találkozta vele. A város felé ment.

— Breuil? Fialat . . . szöke?

— Igen. Csak egy estére. Egy hölgygyel
akar jönni. Mi majd nem mutatkozunk. Nem
akarja, hogy lássák. Odaadtam neki a folyosó
kulcsát.

Sidonie nem tudta, hogy mi történik vele.
Ő. És a nő bizonyára Nampcel asszony! Nampcel
néhány nap óta nem mutatkozott. Bizonyára
elutazott valahova. Most megértette a férfi ha-
bozását. Némi örömet okozott neki az a gondo-
lat, hogy Breuil nem azért nem követte, mert
megveti, hanem azért, mert a másik nőre való
emlékezés visszatartotta.

Az Egyetértés hasonló esetekben mindenkor sikra szállott az üldözött jegyzők érdekében. Igen jól emlékezünk rá, hogy három év előtt mit tett a vasmegyei állapotok javítására, ahol átlag minden esztendőben tönkretettek egy-egy jegyzőcsaládot, egészen addig, amíg az Egyetértés fel nem szólalt a különös hajsza ellen. Azóta csend van ott és türethető állapot. Több ilyen esetet sorolhatok föl, amelyek mind azt igazolják, hogy a jegyzők igazi pártfogója az Egyetértés és így nagyon is érthető, hogy e lap körül mindegyre több és több jegyző csoportosul és hogy a hivatalos körök nézetével ellenkező véleményekkel az Egyetértésben találkozhatni.

A járási egyesületek alakítására irányuló mozgalom is innen indult ki. De hogyan indulhatott volna ki például a mi hivatalos lapunkból?

Ha ez a mozgalom célzott ér, mert előbbtöbb azt fog érni, bármennyire küzdenek is elene a hivatalos körök — ez az Egyetértés érdeme lesz.

Jó eleve hangsúlyozom ezt, különösen most, amikor alig egy évvel a jegyzői napilap-alapítás sikertelensége után az évi közgyűlés ismét foglalkozni fog azzal, hogy miképpen alapíthatnának egy külön jegyzői napilapot? Most a Jász-nagykun-szolnokmegyei egyesület indítványozta a merész terv kivételét, meg nem fontolva, hogy egy napilap évenként százezrekbe kerül, sőt egy félmillió koronába is. Honnan vennők mi e tenger pénzt? És mi célja lenne e nagy kockázatnak, mikor az Egyetértés minden jegyző előtt, még az ellenzéki előtt is nyitva áll?

Versényi Elemér

Az ideai jegyzői közgyűlés.

Budapest, október 17.

A központi jegyzői egyesület az évi közgyűlést november 7-én tartja meg Budapesten, Pest-megye székházának nagytermében.

Ezen a közgyűlésen fogják tárgyalni a belügyminiszteriumhoz küldendő emlékiratot, mely a községi és a segédjegyzők érdekében teendő törvényhozási intézkedésekről szól.

Az emlékirat bevezetésében az 1904-ik évi rendezés alkalmával megállapított 1600 koronás

Azután reménykedni kezdett. Hátha nem jönnek el. Hátha visszariadnak tettüktől! Vagy lehet, hogy csaldótt s a fiatal ember nem Breuil volt...

De mégis eljöttek. A kocsmáros örökös mámorát aludta ki és Sidonie egyedül volt a nagyteremben, mikor a pár keresztülosont a folyosón. Női ruha suhogását és gyufák pattanását hallotta.

— Lát? Errefelé... adja a kezét!

A hang ugyanaz volt, mely ma reggel azt kérdezte tőle: „Hogy hívják önt?”

Sidonie visszahanyatlott a székre. Egy óra hosszat a pokol kínjait szenvedte át. Ugy érezte, hogy meg kell fojtania vetélytársát. Azután az a gondolata jött, hogy szétrombolja a falépcsőt és felgyújtja a házat. A pár távozása magához térítette. Am másnap visszajöttek. Sidonie szenvedése egyre fokozódott. Szemeit lezárta, füleit ökleivel betartotta, hogy ne lásson, ne halljon semmit.

Egyszer aztán, midőn a pár újra fenn volt az emeleti szobában, valaki belökte a nagyterem ajtaját. A leány felsikoltott:

— Nampcel!

Eltorzult arccal belépett és megragadta Sidonie kezét.

— Hol vannak?

Sidonie egy pillanatig habozott. Felülkerekedett benne a boszuvágy, de azután meglátta Nampcel kezében a revolvért, melynek egyik golyója bizonyára Breuilnek volt szánva. És a leány sápadtan lebegte:

— Kik? Mit akar?

— A feleségem! Az ördögbe is! És Breuil! Hol vannak? Beszélj!

legmagasabb jegyzői fizetést legkisebbnek jelentve ki, áttér a részletes kívánásokra.

A jegyzőképzés reformja ügyében első követelményül állítja fel, hogy jövőre minden közigazgatási tisztviselő egy jegyzői irodában kezdje a pályáját. Vagy két évig tartson ez a tanulmányi szolgálat, vagy pedig egységesítsék a közigazgatást az egész vonalon és módot nyújtsanak rá, hogy a jegyző végigemelkedhessen a közigazgatási összes fokozatokon. A mai közigazgatási tanfolyamok helyébe állítsanak általános közigazgatási tanfolyamokat, amelyre csak érettségizett és két évi gyakorlattal bírókat vegyenek fel. Ezeket az egyetemeken és jogakadémiákon kellene fölláttatni és ezekre a fiatalok szívesen menne. Általuk ledölné a kínai választófal, mely a jegyzőt a közigazgatás többi tisztviselőitől még elválasztja s a magasabb állásokba gyakorlatilag teljesen képzett egyének kerülnek.

Második kívánás, hogy a jegyzőt tegye meg a kormány a közigazgatás fejévé s e célból módosítani kell az 1886. XXII. t.-cz. VI-ik fejezetét.

Harmadik kívánás: a fegyelmi eljárás szabályozása. Végét vetni kérik a mai helyzetnek, midőn a jegyzők ellen hétféle hatóság rendelhet el fegyelmi vizsgálatot. Kérik az 1894-ben nyilvánosságra hozott előadói tervezet törvénynyé emelését, vagy pedig oly törvényt, melyben fegyelmi joggal ne tisztviselőket ruházzanak fel, hanem bírákat s ne legyen a panaszo, vizsgáló és ítélőbíró egy személy, két fokozatu bíróság legyen és a felelősséget ne korlátozzák. A rendbirságolási jogot el kell törölni s ha ez nem lehetséges, akkor engedjék meg a rendbirság elleni felelősséget.

A felfüggesztés ellen birtokon belül lehessen felelősséget; felfüggesztés alatt pedig járjon a fizetés fele és az egész lakpénz.

A községi választási rendszert meg kell változtatni. Ma a jelölt a falusi demagógia embereinek kegyét kénytelen keresni. A választást át kellene tenni a törvényhatósági bizottság hatáskörébe, ahol a tehetség és szorgalom inkább méltánylásra találna.

A jegyzői fizetés új rendezését kérik; 2400 korona legyen a kezdőfizetés, 200 korona ötöd-évi pótlékkal. A mindinkább szaporodó ingyenes munkáktól való fölmentést is kérik, továbbá a napidíjak fölemelését és pedig 8 koronára.

A segédjegyzők közzégi állása legyen olyan, mint a jegyzőké. Több segédjegyzői állás szervezése is szükséges. Minden 1000 lakosra egy teljes képzett munkaerő kell. A segédjegyző kezdőfizetése legyen 1600 korona, ehhez

— Ön bolond! — szolt Sidonie. — Itt senki sincs.

— Ugy? Lássuk csak...

És a férfi a lépcső felé indult. Sidonie clá-lotta utját.

— Felébreszti apámat és az megöli önt!

— Félre az utamból! Te jól tudod, hogy itt vannak. És én is tudom. Kaptam egy levelet... Ma este idejöttek...

Sidonie erőltetve nevetett.

— A levelet én írtam!

— Te?

— Hogy ön eljőjön. Ha már miattam nem, hát felesége iránti féltékenységből...

— Hazug!

A leány érzékeny füle zajt hallott. A szerelmesek meghallották Nampcel ordítását s most bizonyára menekülni igyekeznek. A leány hangosabban kezdett beszélni:

— Igen... Hisz mostanában felém sem nézett!

— És miért akartad, hogy jöjjenek?

A szerelmesek most jöttek le a lépcsőn, mely halkán nyikorgott.

— Ön jól tudja! — felelt a leány és Nampcel nyaka köré fonta pulis karjait.

— Tehát szeretsz? Tehát szeretsz? — kérdezte megszédülve a férfi.

A szerelmes pár most ért az ajtóhoz. Ha Nampcel meghallja az ajtónyitást, el vannak árulva.

— Szerettek! — szolt hősi önfeláldozással a leány.

Az ajtó halkán nyikorgott. Nampcel nem hallotta.

járjon 100 korona ötödéves pótlék és 2—300 korona lakpénz.

A szabadságidő kérdését is rendezni kérik; jegyzőnek évenként 6 heti, segédjegyzőnek 4 heti szabadság járjon.

A nyugdíjügy országos rendezéseért és hogy a megyei, valamint állami tisztviselők közt nyugdíjviszonyosságot akar létesíteni a belügyminiszter, ezt hálásan köszönik. Kérik, hogy a jegyzők nyugdíját állami kezelésbe vegyék, mert megyei kezelés mellett az egyöntetűség meg nem valósítható. A szolgálati idő 40 évről 35-re szállítandó le. A mellékes jövedelemnek egy bizonyos átlagát be kell számítani a nyugdíjalapba, e nélkül nem lehet igazságos nyugdíjigényt megállapítani.

A féláru vasuti jegykedvezmény, továbbá a jegyzői árvek és gyermekek neveltetésének ügyét a belügyminiszter további pártfogásába ajánlják. Ne szétszórta árvaházakban neveljék őket, hanem külön intézetekben.

A községi ügyviteli szabályzat kibocsátása még mindig késik, holott e nélkül a községi közigazgatás rendbe nem jöhet.

A végrehajtási teendők alól a jegyzőt fel kell menteni. A népesebb községek tartanak végrehajtót, a kisebb községekben legyenek állami körvégrehajtók.

A községekre szoruló 7 éven felüli gyermekek eltartása a községekre elviselhetlen terhet ró. Néhol 30—40% a pótladó emiatt, más község teljesen ment marad e kiadástól. Kéri a szegényügynek állami feladattá való tételét és a költségeket vessék ki mindenkire egyenletesen. Ez által az illetőség megállapítása körüli huzavonák is véget érnek.

A közgyűlés többi tárgyai a következők:

1. Elnöki jelentés.

2. A m. kir. belügyminiszter urhoz küldendő emlékirat-tervezet bemutatása. (95/908.)

3. Az „Erzsébet királyné”-ról nevezett Orsz. Segítő-Egyesület alapszabályainak tárgyalása (44, 48/908.).

4. Uszkay Bálint értekezése a járási hatósági jogkör decentralizációjáról.

5. A számvizsgáló-bizottság jelentése az egylet 1907. évi pénztári számadásának megvizsgálásáról.

6. Ugyancsak jelentése az „Erzsébet jegyzői árvaházalap” 1907. évi számadásáról.

7. Az 1909. évre szóló költségvetési előirányzat megállapítása és ezzel kapcsolatban intézkedés a hátralevő tagdíjak behajtása iránt.

8. Az alapítványi jelleggel nem bíró segítőpénztári tőkék kamatainak felhasználásáról intézkedés. (70/908.).

9. Előterjesztés a községi közigazgatási szak-könyvtárak ügyében. (27, 41/908.)

10. A veszprém-, hajdu- és nógrádvármegyei egyletek indítványa a jegyzők nyugdíjügyének rendezése iránt. (9, 19, 39, 60/908.)

11. A Bihar-, vas- és több vármegyei jegyző-egyletek indítványa a jegyzők és segédjegyzők fizetésrendezése és segédjegyzői állások rendszeresítése ügyében. (10, 38/908.)

12. A szaboles-vármegyei egylet előterjesztése a szegényügy országos rendezése iránt. (11/908.)

13. A veszprémvármegyei egylet megkeresése a katonabeszállásos pótladó megszüntetése ügyében. (12/908.)

14. Veszprém és Torontál vármegyei jegyző-egyleteinek javaslata az 1901. évi XXI. t.-cz.-czikk 3. §-ának módosítása iránt. (13, 14/908.)

15. A hajduvármegyei jegyző-egylet indítványa önálló hatáskör nélküli jegyzői állások ügyében. (33/908.)

16. Az udvarhelymegyei egylet indítványa a fegyelmi törvény módosítására nézve. (45/908.)

17. Nagyküküllő vármegyei jegyző-egyletnek indítványa közigazgatási enciklopédia létesítése iránt. (54/908.)

18. A Jász-nagykun-szolnokmegyei egylet indítványa a politikai napilap megindítása iránt. (57/908.)

19. A zempléni vármegyei jegyző-egylet indítványa a jegyzők részére kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító arcképes igazolványok kiadása iránt. (46, 55, 71/908.)

20. A nyitrai megyei egylet indítványa, az 1894. évi XVI. t.-cz. 20. és 48. §-ai alapján kiszabott bírságoknak a jegyzői nyugdíjalapra való fordítása ügyében. (75/908.)

21. A nagyküküllőmegyei egylet indítványa, az anyakönyvi kivonati és a családi értesítők megújításáért járó díjaknak az anyakönyvvezetők részére való átengedése iránt. (76/908.)

22. A tolnamegyei egylet javaslata a marhallevél átírási díjak emelése ügyében. (83/908.)

23. A békésvármegyei jegyző-egylet indítványa,

községi központi takarékpénztár létesítése iránt. (86/908.)

24. A mosonmegyei egyesület a jegyzői földet újra leendő becsülését indítványozza. (89/908.)

25. Ugyanannak megkeresése, a jegyzőknek a törvények előkészítésében való részvétele ügyében. (90/908.)

26. A györmegyei jegyzőegylet indítványa, a jegyzőknek a hitközségi járulékok kivetése alóli mentesítése tárgyában. (92/908.)

27. A zempléni megyei egyesület megkeresése az időközben magyar állampolgárságot nyert egyének házassági és a gyermekek szilletesi anyakönyveiben a magyar állampolgárság és a gyermekek vallásának feljegyzése iránt. (40/908.)

28. A közgyűlés előtt 48 órával írásban beadott indítványok és előterjesztések tárgyalása.

29. Az egyesületi pénztárnoki, esetleg az egyesület tisztikarában más megüresedő állás betöltése.

A figyelem az iskolában.

— Tanítási mozdulatok. —

I.

Figyeljétek! — ezzel a triviális bevezetéssel nyitja meg a legtöbb tanító a tanítást. Ezt helyesen is teszi és mégsem teszi. Helyesen teszi azért, mert figyelem nélkül nincsen tanítás. Helytelenül teszi pedig azért, mert a tanítás nem bál és abban a figyelem nem kisasszony, amely ilyen egyszerű felkérésre elfogadná a keringőre való felhívást. Más szóval, a figyelmet nem lehet felhívással felébreszteni. A léleknek ugyanis bizonyos várakozó állapotban kell lennie és bizonyos aktuson kell keresztülmennie, hogy ezt megtehesse. Nézzük meg csak a végett ki figyel és ki nem figyel. És aki figyel, milyen körülmények között figyel. És végre, nézzük meg azt is, hogy mi a figyelem. Mert csak így lehetünk tisztában annak lényegével.

Feljelünk először arra a kérdésre, hogy ki figyel, ki nem figyel? A csecsemő az bizonyos, hogy nem figyel. De már a felnőtt ember figyel. Nem figyel pedig a csecsemő azért, mert lelkének nincsen még semminemű képzelet, tartalma. A felnőtt ember pedig azért figyel, mert fölig-meddig már nem üres lelkének kamarája.

A lélek tehát akkor figyel, ha már van képzelet, tartalma.

Ámde bizonyos körülmények között még a felnőtt ember se figyel. És bizonyos körülmények között már a fejlődő gyermek is figyel. Például még a felnőtt magyar sem figyel a spanyol beszédre. De a fejlődő gyermek már figyel az anyja beszédére. Mert nem figyel a jelen konkrét esetben az egyik és mért figyel a másik? Egyszerűen azért, mert amannak a spanyol beszédből nincsen semmi előnye. Tehát nem is tud megfelelő rokon lelki elemekkel ahhoz közeledni. Másképpen előtte a spanyol beszéd vadonat új, ismeretlen. Mivel ismeretlen: nem is vágyik annak megismerésére; ha nem vágyik, nem érzi annak a spanyol beszédből nincsen semmi előlege. Te-emennek ellenben az anyai beszédből már van némi szerzett előlege, tehát megfelelő rokon elemekkel tud is ahhoz közeledni. Egyszerűen mert már az anyai beszédből eddigelő felfogott, perczipiált valamit. Aminek a révén igyekszik is, vágyik is ebbeli képzeletét kibővíteni, kiszélesíteni.

A lélek tehát csak olyan körülmények között figyel, ha az előtte megjelenő dolgokból, jelenségek-ből, cselekvésekből már előbb felfogott, perczipiált valamit. Ellenkező esetben nem. Ezek a már perczipiált lelki képzetek azok a lelki örök, amelyeknek a figyelem előtt már létezniük kell. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a már megszerzett lelki képzetek a velők egynemű, rokon új képzetekre, mint a mágnés a vasra, vonzóan hatnak, azokkal egyesülni is óhajtanak. Mivel azokra vágnak, azoknak szükségét is érzik, azért azokba, ha erre nekik alkalom nyújtatik, bele is nőnek, azokkal össze is olvadnak. Ezt a beolvadási lelki procezzust nevezi a lélektan apperzepezióknak, megkülönböztetésül az egyszerű felfogástól, vagy perczepeziótól. A léleknek éppen ezt az apperzepezió előtti várakozó vágyó állapotát nevezik figyelemnek. Ami ekképen nem más, mint a meglévő lélek-képzeteknek az apper-

zepezió teljesítésére irányuló feszült és gerjedt állapot. Mivel pedig a tanításnak legelső kötelessége, hogy az a figyelmet lélektan alapon teremtsen meg, ebből következik, hogy annak a figyelem felébresztésére nem egyszerű keringőre való felhívással kell élnie, hanem a már meglévő rokon lelki képzetekhez kell nyulnia a végett, hogy azok a lélekben felébresztetvén, az ujakhoz megfelelő erővel közeledhesenek és az ujak a régiak által apperzepeziáltassanak. Ezt a figyelemfelébresztést nevezi a foomás fokoknak az elmélete: előkészítésnek. Magát az apperzepezió lelki folyamatát pedig: anyagközlésnek, másképen szintézisnek, mivel ezen a fokon egyesülnek az új képzetek a régiakkal. Felébresztetvén a figyelem: következik a megértetés.

Mikor értünk még valamit? Akkor, ha a régi és új képzetek között a kapcsolatokat feltaláljuk. Ha nem találjuk fel: nem is értjük. Például mi a drámáról sohasem hallottunk. És valaki nekünk azt mondja, hogy ez az irodalmi műfaj: dráma. Mi zavarban vagyunk, hebegünk, de akárhogy hebegünk, mégis ki kell mondanunk nolle-velle, hogy ezt az irodalmi műfajt mi nem értjük. Nem értjük pedig azért, mert a mi saját szemléleteink, képzeleteink és az új fogalom között nem találunk érintkezési pontot.

Szabó Kálmán.

IRODALOM.

„A renegát.”

(Regény, egy kötetben. Irta Farkas Pál. Budapest, Singer és Wolfner kiadása.)

Mikor ezelőtt néhány évvel Farkas Pálnak (akkor még Wolfner Pál) „Meddő küzdelem” című első regénye megjelent: mindenki érezte, hogy abban a regényben egy valóban tehetséges és tartalmas fiatal író szólalt meg, kit az egyre hangosabban nyilatkozó szocializmus kérdései feltűnően érdekelnének. És az olvasó, ezen véleményét nemsokára azzal egészítette ki, hogy a szerzőben nemcsak tehetséges, hanem egyszerűen rendkívül termékeny emberrel szaporodott a magyar írók száma. Mert Farkas Pál csakhamar újabb regénnyel jelent meg legelőkelőbb folyóiratunkban: a Budapesti Szemle-ben. Kevés idő múlva pedig a Nemzeti Színház deszkáin szerepelt sikeres darabban, majd könyvet és pedig kapós könyvet írt a szocializmusról és tanításairól, valamint a XIX. század osztályharcairól. Ezekon kívül majdnem hétről-hétre ott láttuk a nevét az újságíródom tárczái és más cikkei alatt. S a legtöbb dolgából kilátszott az ember, ki a szociológiai hivatásszerűen és behatóan foglalkozik.

Mert írónk szocialista, a szó nemesebb értelmében. Nem azok közé a szocialisták közé tartozik, akik a forrongó utca tumultusaiban rendőr-lovakra és kávéházak ablakaira vadásznak revolverekkel, hanem azok közé, akik a társadalmi kérdések bölcselétébe mélyedve, szorgalmasan keresik az utat, mely a jövő boldogabb kialakulásának céljait hozza vezet.

Ezt a legújabb regényét is a szocialista-mozgalom sugallták. Valóságos alkalmi regény a mai időkben, melyet munkásnép és urisztály egyenlő érdekléssel olvashat. Két erősen színezett kép tárul előnkbe: egyik Tas vármegye ur közönsége, melynek halvány érteke sines ahhoz, hogy a komoly munkásmozgalmat megértse és méltányosan mérlegelje; másik a lázongó, mozgolódó szocialisták forrongó élete. Az író álláspontja mindkét tekintetben határozott és világos: azokat is elítéli, akik a jogosult munkásmozgalmat bagolytávlatu rövid észszel nem értik, vagy félreértik; de meg azokat is, akik lelketlen igazgatók hatásai alatt éretlen elmével erőszakoskodó, rendbontó kihágásokra hajlanak. Az író mindkét osztály felett keserű gunynyal tart ítéletet. Különösen kijut a guny kemény ostromcsapásai-ból azoknak a szemérmetlenül, öszinte ügyszeretet és kellő intelligencia nélkül, szennyes haszonlesésből feltolakodó népevezéreknek és pártlapszerkesztőknek, akik bolondítják, szípolozzák, kihasználják

s félrevezetik a könnyen kezelhető, tanulatlan, szándandó tömeget.

A regény meséje egy külföldön sokat tanult, eszes és becsületes Gyarmathy nevű fiatal ur körül mozog, aki a munkásnépnek öszinte barátja. Ezt az embert a szocializmustól riadozó dzsentrik lehetetlenné teszik maguk között, a félrevezetett nép pedig üldözi és kiküldi tőlük eltévedt renegátnak. Ennek a Gyarmathynak a bujdosása, vergődése s később egy gyöngéd szerelmi érzés által újra erőre kapása és ellenségein való győzelme teszi ki a mese derékrészét.

A tárgy elég érdekes és sok kedves részlettel bővelkedő. Az író tehetsége világosan látszik az elbeszélés könnyed készségében, egyes helyzetek eleven leírásában s néhány alaknak éles szemü ember-és életismerésre valló megajzolásában. A „Balta” segédszerkesztőjét, az iskolából örökre kicsapott, szemtelen Móni gyereket, nem fogja az olvasó hamar elfeledni. Épp így megmarad emlékezetében a Gyarmathy alakja, valamint az Edithé is, kit a különczködő, gazdag, zárkózott lányoknak sok találó vonásával jellemzett az író. Ámbár az Edith jellemzéséből bátran elmaradhatott volna az a disszonáns és se nem előnyös, se nem valószínű vonás, hogy a kezére vágyó Gyarmathynak maga beszél el korábbi életéből egyetlen szegyenletes megtévelyedést.

A regény mindenestre több tekintetben figyelemreméltó és örvendetes jelenség, kivált ha még szerzőjének fiatalágát is tekintetbe vesszük. Az, hogy a szerzőben a poétánál kissé több a józan ember s az, hogy egyes jelenetek kiszínezésénél itt-ott hajlik a túlzásra s hogy nyelvében nincs mindig elegendő zamat és édesség: még korántsem akkora fogyatékok, hogy elismerésünk mérlegét az író kárára billentsék. A Farkas Pál regényei határozottan megérdemlik az olvasóközönség érdeklődését. Aki már fiatal korában is annyira élesen tud látni; aki tekintetét a tárgyválasztásban máris annyira komoly dolgokon járattja s akinek írói kedve és termékenysége annyira bő forrással buzog: attól még sok szépet és jót várhat a magyar irodalom. Jakab Ödön.

A Holnap.

— Hét költő versel. —

A vidék egyik legmodernebb és legintelligensebb városában: Nagyváradon nemrég egy könyv jelent meg „A Holnap” címmel és hét poéta verseit tartalmazza. A kötet — amelyet nagy gonddal Antalf Sándor állított össze — antológia-szerűen ismerteti a hét költő mindenikét és mindegyiktől több-kevesebb verset közöl. A költő-társaság, amelynek élén Ady Endre, a modern magyar líra legkiválóbb képviselője áll, a nagyváradi fiatal költőkből alakult. Ady Endre is azon a czimen került az élére, mert annak idején ő is Nagyváradról indult el.

A könyv megjelenése az irodalmi világban és a sajtóban megérdemelt feltűnést keltett, sőt különféle vitákra is adott alkalmat, ami csak azt bizonyítja, hogy az ifjú lírikusok forradalmi táborá erős és kemény legényekből áll. Azonban kissé meggondolatlan túlzásnak tartjuk a kötet előszavának ama kijelentését, hogy a Holnap-társaság alkotja az új magyar poézist. (De ezt semmiesetre sem akarjuk Ady Endrére vonatkoztatni, mert hisz ő egymagában is az volna, aki.) Csak akkor meg kell kérdeznünk, miért hiányzik a kötetből például Bodor Adár, Kosztolányi Dezső, Oláh Gábor és még néhány, akik szintén alkotnak annyit a mai magyar költészet dicsőségére, mint a Holnap-társaság tagja. Vagy talán ők is csak elméletben forradalmiak, de gyakorlatban már ragaszkodnak a dogmákhoz és az elaggott társaságok módjára, zártkörű egyesülést, hogy ne mondjuk: klikket akarnak létesíteni?

Egyelőre nem akarjuk ezzel megvádolni a fiatal Holnap-társaságot, bár a kizárólagosságon kívül az antológiájuk még egyéb hibákban is szenved. Amely előnyös volt egyrésztől Ady Endrével társulniok, másrésztől épp oly nagy kárral is járt rájuk. Mert ezzel egyenesen kitétték magukat annak a veszedelemnek, hogy Adyval hasonlítsák őket össze és kevés jóakarattal a hasonlóságot is könnyen meg lehet állapítani róluk. Továbbá úgy véljük, hogy mindenik

poétának egyenlő területet kellett volna rendelkezésre bocsátani és így azokat is megismerhetők volna, akiket kevésbé volt alkamunk eddig megismerni, mint Adyt és Dutkát. Mert ez azt a látszatot kelti, hogy maguk közt is rangfokozatokat állítottak föl és az előnyöket akként osztották el.

A kötet — betűrend szerint — Ady Endrével kezdődik és majdnem a könyv közepéig tart. Már eddig is jól ismert verseiből egy híján negyvenet találunk itt és alig lehetne újabb dicsérettel illetni őket. Mert hogy kritikát mondjunk róluk, ahhoz más versekkel kellene őket összehasonlítani, de hol találunk ma ezeknél szebb és nagyobb költeményeket?

Babits Mihály az irodalom ismeretlenje. Versei itt jelennek meg először a nagy nyilvánosság előtt. De abból a néhány versből is szédületes perspektívát nyílik meg lelke mélységeibe. Elég ide egy pillantást vetnünk, hogy egyéniségének nagyságát és eredetiségét megállapíthassuk.

Balázs Bélát ellenben igazán nem lehet ebből a pár versből megismerni. Egyénisége leginkább elmosódik ezeknek az intellektuális erőknél a társaságában. Prózában már sokkal értékesebb dolgokat olvastunk tőle.

Dutka Ákost szintén nem kell föfedezni. Ady után a legnépszerűbb modern lírikusok egyike. Hogy sok az ellensége, az csak azt bizonyítja, hogy valaki, akivel számolni kell. Pompásan gördülő ritmusával és nyelvének fülbemászó zengzetességével a fiatalok közül egyik sem versenyezhet vele. Verseiben a szín és zene tökéletes módon egyesül. Vannak dolgai, amelyeket tán még Ady sem tudott volna szebben megírni.

Emőd Tamás a legfiatalabb, de azért nem éppen kiforrottan. Főleg elbeszélő költeményekkel szerepel, de azért érti a módját, hogy azokon keresztül lelke érzéseit megcsillantsa. Csak néha, mintha affektálná a magyarosságot.

Juhász Gyula itt kizárólag művészek mutatja be magát. Míg első könyvében láttuk a szívet, az embert, úgy most a szépségből kultuszt üz, lelkesedő művészt ismerjük meg. Minden költeménye kerek és tökéletes; úgy hat, mint valami miniatűr kép, finoman kidolgozott plakett, vagy valami értékes ötvösmunka. Szó sincs róla, ez mind szép és egyszerű, de az előbbieket jobban szeretik.

Miklós Jutka éppen az ellenkezője. Nem vonul csöndes magányába, nem bujkál könyvek közé, hanem szabadon csapong ki a világba és az életet, a forrot, a színt, a bulát éneklie meg lelkes vágyódással. Ha még nem is állapodott meg, egyénisége sokat ígér, ha tehetsége majd teljes pompájában kibontakozik.

Mint már említettük, a könyvet Antal Sándor szerkesztette. Bár a keze sok tekintetben meg volt kötve, az antológiát a lehető legjobban válogatta össze. Mindegyik költőről pompás, alapos és lehetőleg igazságos kis tanulmányt írt és hiába igyekeztek holmi apró, kocza kózcsockák az érdemeit megtépnéni, kétségtelenül nagy része van abban, hogy a kötet megjelent és ilyen nagy sikert aratott. A Holnapnak egyfajta bemutatkozása után valóban nagy várakozással nézünk további működése elé.

Koppány.

* Zboray Aladár utolsó könyve. Korán elhunyt jeles hírlapíró társunk, Zboray Aladárnak meglehetősen sok novellája maradt vissza kéziratban. Ezeket a kéziratban visszamaradt novellákat különböző lapokban megjelent elbeszéléseinek legjavával kibővítvé az elhunyt jó barátai „Utolsó könyv” cím alatt sajtó alá rendezik és kiadják. A kiadás munkáját Réthy Béla, a Franklin-Társulat igazgatója, Magyar Elek hírlapíró, dr. Massanek Gábor orvos és dr. Tonelli Sándor az Országos Ipar-egyesület fogalmazója vállalták magukra. A könyv tiszta jövedelme az elhunyt két kicsi árváját illeti; mindenki aki megveszi, egy könyvecskét töröl le az apátlan-ananyátlan árvák szeméből. A 15—16 éves kötet

Zboray Aladár arcképével november folyamán jelenik meg. Előfizetési ára füzött példányoknál 4, kötve 6 korona. Az előfizetési díjak dr. Tonelli Sándor címére (Budapest, Országos Ipar-egyesület Zichy Jenő-utca 4.) küldendők.

* Irodalmi estély Beöthy Zsolt tiszteletére. Az Egyetemi Olvasó-Kör Irodalmi és Rhetorikai szakosztálya október hó 22-én, csütörtökön este 6 órakor a régi országház (Főherceg Sándor-utca 8.) nagytermében Beöthy Zsolt tiszteletére díszülést tart. A díszülésnek, amelynek irodalmi estély jellege van, műsora a következő: 1. Elnöki megnyitó, tartja Ember Sándor, az E. O. K. elnöke; 2. Beethoven: „Isten dicsősége”, éneklie az Egyetemi Énekkarok. Hackl N. Lajos karigazgató vezetésével; 3. Ünnepi beszéd, tartja Markos Olivér szakosztályi elnök; 4. Ünnepi óda, írta és felolvassa Endrődi Béla; 5. Törzs Tibor szavazata; 6. dr. Miklós Elemér felolvasása; 7. Tóth László szavazata; 8. a) Lányi: Kerem alatt... b) Magyar népdalok, éneklie az Egyetemi Énekkarok Hackl N. Lajos vezetésével; 9. Elnöki zárzó.

* Új Idők. Érdekes és változatos tartalommal jelent meg az Új Idők e heti száma, amelyben Lovik Károly folytatja „Vándormadár” című regényét, Gárdonyi Géza pedig befejezi „A rettenetes mama” című novelláját. Elbeszélést közöl még a lap Lengyel Gézától és ezenkívül az idegen írók rovatában Jankee-világ címen a most nagybeteg Sardounak egy nálunk egyáltalában nem ösmert „Sam bácsi” című satirikus vigjátékából közöl néhány pompás jelenetet. Cikket írtak még e számba Farkas Pál, Lyka Károly, Zsoldos Benő. Verset legíjí. Szász Károly és Erdős Renée. Mühlbeck humoros fejlécei, képek a spanyol királynéről, a Rudolfi szoborról, a berlini ballonversenyéről, a Budapest—Bécs közötti távlovaglásról egészítik ki a lap gondosan összeállított tartalmát. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrásy-ut 10.

* A Természettudományi Közöny októberi száma a következő tartalommal jelent meg: A borsodi Bükk ésemberé (7 rajzzal és 5 táblával), írta: Hermann Ottó. A Schwarlose-féle géppuska (7 rajzzal), írta: Kreybig Rezső. Az ópiumszivásról, írta: Wéber Dezső. Természetes földgázforrás az Alföldön, írta: Lejtényi Sándor. A legrégebb magyar naptár, írta: Pintér Jenő. A csirkék emlékezőtehetségéről, írta: Révész Géza. Fémest tulajdonságú szénszálas izzólámpák, írta: Szandner Gyula. A csillagos ég és jelenségei. Levélszekerény: Tudósítások, kérdések, feleletek. Meteorológiai feljegyzések.

* Maróczy Géza sakkkönyve. Jeles sakkmeisterünk, Maróczy Géza akinek a nevéhez európai hírnév fűződik, „A sakk” cím alatt olyan kis munkát adott ki, melyben minden sakkjátékosnak öröme telik. Utmutatásul szolgál ez a könyv a sakkjáték megtanulásához, tehát kezdőknek való mindenképp, de annyi sok az új és érdekes a kis műben, hogy haszonnal forgathatja bármely gyakorlott sakkjátékos is. A mű a Stampfel-féle Tudományos Zsebkönyvtár 204—206. számaként jelent meg, ára 1 korona 80 fillér.

* A Vasárnapi Ujság október 18-iki száma új regény közlését kezdi Mikszáth Kálmántól, amely történeti levegőjével, pompás rajzaival, érdekes cselekvényével bizonyára nagy népszerűsége fog jutni. Közli még e szám érdekes képsorozatokban Rudolfi trónörökös szobrának leleplezését, a spanyol király mulatását Frigyes főhercegnél Féltoronyban. Bogdanovics szerb patriárka beiktatását, Pállik Béla festményeinek kiállítását, a léghajó és repülőgép fejlődésének újabb eredményeit, tájképeket a novihazári szandzsákból stb. Egyéb közlemények: Ady Endre és Petri Mór versei, Lux Terka novellája, Lemaître francziából fordított regénye, színházi levél, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy korona, a Világkrónikával együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* Falusi Könyvtár. A kiscsajdák és földművelők népszerű füzetes vállalatának, a Falusi Könyvtárnak legújabb füzeté Mika Ottokár munkája: A szőlés takarmánynövények és azok okszerű termesztése. A takarmánytermelés fontossága mellett sok

egyéb okon kívül tudvalevőleg az állattartás kérdése is szól. Csak okszerű takarmánytermelés képezheti az állattartás alapját; viszont ha sok állatot tarthat, sok állati terményt állíthat elő a gazda s a föld termő ereje visszafordításáról is jobban gondoskodhatik. Vég-eredményében tehát szinte minden gazdasági kérdést felölel a kis füzet, melyet a tárgy alapos ismeretével s folyamatos nyelven írt meg a szerző. A Franklin-Társulat kiadása; ára 1 korona.

* Táblázatok vasszerkezetek méréséhez és súlyszámításához. Mérnökök, építészek, műegyetemi hallgatók stb. használatára szerkesztette Czákó Adolf műegyetemi tanár. E táblázat-gyűjtemény nemcsak a műegyetemi hallgatóknak tesz a rajzteremben megbeszélhetetlen szolgálatot, de a gyakorlatban álló szerkesztő-mérnök és építőművész szükségleteinek is kitűnően megfelel. Az 1907-ben a kereskedelemügyi miniszter által kiadott vasuti híd szabályrendelet határozmányai alapján szerkesztett új táblázatok nagyon alkalmasak a hídtervező számító munkájának megrövidítésére. A kemény papirkötésű, nagy 8° alaku könyv a Franklin Társulatnál jelent meg; ára 3 korona.

* A néma bűn. Közrebocsátja Váradi Endre. Ára 2 korona. Ma, amidőn a modern törekvések mind azt a célt szolgálják, hogy az ifjúság — mely a jövőnek erős oszlopa kell, hogy legyen — felvilágosítást nyerjen az élet homályos rejtelmeiről, nem érdemtelen munkát végzett a fenti mű kibocsátója. A könyv díszes kiállításban jelent meg és kapható a bizományosnál, Schmko Gyula könyvkereskedő, Budapest, VI., Teréz-körút 32.

* A Könyvkötő és Rokonszakmák Évkönyve 1909. évre 320 oldal tartalommal egész vászonkötésben és 4 színnyomattal megjelent. A minden tekintetben hasznos szakkönyv 1 korona 20 fillérért — postán bérmentve 1 korona 30 fillérért — kapható Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 41.

Serdülő leányok és fiúk

erősekké és vitorokká fejlődnek, elvesztik lehangoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmét — a halászt — kerülni ügyelendő venni.

alakjában élvezik, a mely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb.

Orvosok és bábák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Édes, mint a tejszín.

Könnyebben emészthető, mint a tej.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 53 fillér Kapható minden gyógyszerárban.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

217. számú játszma.

Játszották a düsszeldorfi A) főversenyen 1908 augusztus hó 10-én (VII. forduló).

Vezérgyátog-játék.

Világos:	Sötét:
Gajdos János	Lasker Ede
Budapest.	Berlin.
1. d2—d4	e7—d5
2. Hg1—f3	e7—c5

Ezen lépést először Schallopp játszotta Zukertort ellen az 1886. nottinghami versenyen és csak később, az 1892. drezdai versenyen újította fel ezt ismét dr. Tarrasch a Scheve elleni játszmában. Sötét ezzel tempóhátrány mellett vezérelt játszék s ezt a folytatást tartják ma is sötét legjobb védelmének. A többi védelmi lépésekkel különben már előző megbeszéléseinkben bőven foglalkoztunk.

3. e2—c3

A legszolidabb folytatás. Világosnak le kell mondani a vezérfutár fejlődési utjának nyitvatartásáról, mert a régebben divatos 3. e2—c3-ra, amit legutóbb csak Vidmar játszott a prágai versenyen Rabinovits ellen, sötét egyszerűen 3. ... c5×d4-et játszék s ezzel teljesen kiegyenlítheti a játékot, mert

Hafája feje ne tétovazzók, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten.**

Beretvás-pasztillát

Ára 1 korona 20 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Orvosok által ajánlva. — Három dobozról ingyen postai szállítás.

4. c3×d4-re 4. . . . Hg8-f6 után az állás szimmetrikus.

Ujabbán gyakrabban találkozunk a gyalog ütésével, 3. d4×c5 folytatással, amit dr. Lasker is megjátszott dr. Tarrasch ellen a 15. matchjátelmájával. A világmester azonban 3. d4×c5, e7-e6-ra 4. e2-e4 lépéssel igen jónak bizonyult újítást vezetett be.

Világosnak jó védelmi folytatása itt még 3. b2-b3, meg 3. c2-c4 a rendes vezércselbe vezet.

Épp oly jól történhetik e helyen 3. . . . Hg8-f6, vagy 3. . . . Hb8-c6 és 4. b2-b3-ra 4. . . . Fc8-g4, mint Marshall játszott Rabinowits ellen.

Ez a fejlődési mód, a c7-c5 nélküli megnyitásokban, a múlt század 80-as éveiben volt igen divatos s különösen Zukertort kultiválta. Ugyancsak ő játszotta ezt hasonló állásban is először az említett játszmában Schallopp ellen. És minthogy ebben a megnyitásban a futár csakis b2-re fejlődhetik a leg-helyesebben, ez a fejlődési szisztema napjainkban is a legszokásosabb, ámbár 4. c2-c4-el ismét a normális vezércsel érhető el. Janowski a prágai versenyen Mieses ellen 4. Hb1-d2-öt lépett és 4. . . . Hg8-f6-ra folytatta csak 5. b2-b3-al.

A legjobb; azelőtt mindig siettek Hg8-f6 királyszárny bontakozással, de arra világos gond nélkül fejlődhetik.

A világos bábok vezetője előtt itt egyszerre gyanússá vált az előző lépésével megkezdett fejlődési szisztema és aggodalmi támadtak a konzekvensnek látszó 5. Fc1-b2 ellen. Azelőtt ugyanis a szokásos 5. Fc1-b2, Hg8-f6 6. Hb1-d2, Ff8-d6 7. 0-0, 0-0 stb. folytatásnál világos rendszeresen jobb játékkal bírt; az így létrejövő állásban világosé a centrum e4-en és e5-ön, azonban szükségese sötétnek így játszani? Világos agyában itt megvilant a gondolat, hogy sötét, miután királyhuszária még nem mozdult, könnyen kizökkentheti világost a rendes kerékvágásból, ha 5. Fc1-b2-re 5. . . . c5×d4-et játszik. Erre ugyanis, ha világos megakarja a centrumot tartani, csak a gyaloggal üthet vissza.

6. e3×d4 után pedig sötét (akár 6. . . . Ff8-b4 sakkal, akár e nélkül) királyhuszáriját e7-re játszhatja, honnan g6-on keresztül fenyeget f4-re; s míg b2-ön a világos futár tetlenül áll, az f4-pont megszállhatása miatt a világos királyszárny gyöngeséget mutat föl. A futár ugyan visszaléphet c1-re, hogy az f4-pontot védje, de akkor fontos tempovesztés volna, ha most lépne b2-re.

Sötét igen eredeti módon fejlődik. A g8 huszárral még mindig nem lép, fontartárván magának a lehetőségét az említett manőverre. A tett lépéssel sötét a következőket tervezi: 6 0-0, Ba8-c8 7. Hb1-d2, c5×d4 8. e3×d4, Hc6-b4 és világos kénytelen futárját d3-on cserélni engedni.

Világosnak meg kell akadályozni Hc6-b4-et. Ezt a gyaloglépést akcentálta később mások ellen Alekhin is.

Sötétnek nem lévén megfelelő játéka a vezérszárnyon, most már a nyugodt fejlődésre kell gondolnia. Ha 7. . . . Ff8-d6, ugy 8. 0-0.

A huszárbeállítás még korai. 9. 0-0 volt helyén.

Miután a d4-gyalog csak tempovesztéssel kelvéthető, a cserénél alig van jobb.

Természetesebb volna 10. . . . b7×c6.

Világosnak akadályozni kell egyúttal e6-e5-öt is.

Világos ezzel nyomban jobb játékot kap, mert nemcsak visszamaradt gyalogjával nyomulhat hátrány nélkül előre, de ideje van a gyalog tulsulyra is szert tenni.

A vezérszárny gyalog tulsulyával világosnak a végjátékra nyert állása van.

Világos ezen lépést mintegy husz percznyi gondolkodás után tette meg, mert fontos átszámítást igényelt a sötét által tervbe vett támadás kivédése.

18. . . . Bf6-h6
19. g2-g3 . . .

Az egyedüli lépésnek látszik, mely minden támadást kivéd. 19. f2-f4 hiba volna 19. . . . Ve7-h4, 20. g2-g3, He4×g3 stb. miatt. 19. f2-f3-ra pedig a következő komplikációk állhatnak elő: 19. f2-f3, Fc7×e5, 20. d4×e5, Ve7-h4, 21. f3×e4 (21. g2-g3-ra ismét He4×g3 nyer), d5×e4, 22. Fd3-c4, Vh4×h2 †, 23. Kg1-f2, f5-f4 és az erős gyalogok ellen világos tehetetlen.

19. . . . Ba8-f8

Számításba jön 19. . . . Fc7×e5 és 20. d4×e5 után 20. . . . d5-d4-el a gyalogáldozat, ami azonban nagyon kates értékű.

20. f2-f4 Fc7×e5

20. . . . g7-g5 nem volna jó. 21. Fd3×e4 s utána f4×g5 miatt, mire g5-ön sötét nem üthet Fb2-c1 miatt.

21. f4×e5 Fc6-e8
22. Fb2-c1 Bh6-g6
23. Fc1-f4 . . .

Szolidabb volt 23. Ba1-a2. A tett lépéssel világos szinte provokálja a következő folytatásokat, mert számít arra, hogy sötét, aki itt már tulságos időzavarban van, a kritikus pillanatokban nem fogja eltalálni a legjobbat. Világos a most következő lépésekkel csak a versenyeken divatos taktikával él, ami tudvalevőleg abból áll, hogy az időzavarban levő ellenfelet inkorrekt dolgokkal még inkább zavarba kell hozni.

23. . . . Bg6-g4
24. Ve2-e1 . . .

A sötét bástya nem áll valami fényesen, mert örökre ki van zárva a királyszárnyra. A tett lépéssel világos mintegy provokálja a következő gyaloglépést s azzal a bástya bezárását.

24. . . . g7-g5

Sötét tényleg bezárhatja bástyáját. A minőségvesztést különben már nem kerülhetné el, mert egyéb lépésre 25. Fd3-e2 következnek.

25. h2-h3 g5×f4
26. h3×g4 He4×g3

Sötét órájának mutatója rohamosan közeledvén az utolsó szekundához, a kritikus pillanatban valóban beleesik a csapdába. Jobb volt 26. f4×g3, amire Ve7-h4 fenyegetés miatt még volna némi ellenjátéka. Világos azonban 26. . . . f4×g3 27. g4×f5, Ve7-h4 28. Ba1-a2-vel kivéd minden fenyegetést és végeredményben nyernie kell.

27. Bf1×f4 Ve7-h4 földadia.
28. Kg1-g2

Elhasznált gondolkodási idő: Világos 1 óra 32 percz, sötét 2 óra

Sakk-hirek.

Komárom. Rovatvezetők e hó elején Komáromba rándult, ahol, mint már annyiszor, ezúttal is a sakkör szeretetreméltó és agilis elnöke, Steiner Miklós gyógyszerész fogadta és látta valóban magyar vendégiszterettel vendégül. Rovatvezetők szereplései közül legnevezetesebb a hatodikán tartott szimultán előadása, midőn 11 játszmát vezetett egyidejűleg, de egyiket a tábla megtekintése nélkül. Ugyanaz nap este Steiner Miklós elnökkel együtt rovatvezetők dr. Mike Lajos alelnökhöz volt hivatalos, ahol vacsora után rovatvezetők tábla nélkül játszott. Ebben a játszmában rovatvezetők heves királyszárnyai támadással egyenesen mattra játszott, amit a derék elnökök, dacára annak, hogy tanácskozva játszottak, nem tudtak elkerülni. Nyolczadikán a kör vezetőségét Lakos Izsó látta vendégül a monostori szőlőjében, ahol a szüret kezdődött. A szüreti hangulatban azonban belevegyült a sakk is, mert rovatvezetők az édes must mellett ismét tábla nélkül játszott Steiner Miklós, dr. Mike Lajos és dr. Biringer tanácskozók ellen, akik végül kapituláltak. Rovatvezetők szerepléséről a „Komáromi Lapok” október 10-iki számából egyébként a következőket vesszük:

A komáromi sakk-körből. Fálesztendei távollét után Gajdos János, a kiváló sakkmatador, a düsseldorfi harmadik díj nyertese ismét meglátogatta komáromi sakk-kört. Több mint egy hétig időzött városunkban, mint Steiner Miklós, a sakk-kör derék elnökének személyes vendége. Gajdos itt léte alatt szokatlan elevenség uralkodott a sakk-körben, hol a mester nemcsak hogy kitünően érezte magát és mesteri játékával bámulatba ejtette a komáromi sakkosokat, de nagy szakavatottsággal bemutatta a sakk-teória legújabb vívmányait is. Előadta azonkívül érdekes és tanulságos tapasztalatait a düsseldorfi nemzetközi sakkversenyéről, valamint a minap Lasker és Tarrasch közt lejátszott világbajnoksági versenyéről. De Gajdos, mint máskor, ugy ezúttal is egy kettős (szimultán és vak) versenyen nyert

bámulatba hieit. Két játszmát (11 közül) vesztett ebben ugyan a mester, de ez csak annak a jele, hogy a komáromi sakkozók az utóbbi időben érezhetően fejlődtek. Ezt különben fényesen bebizonyította az utóbbi háziverseny is, mely minőségileg jóval föltötte állott az elsőknél.

A bécsi amatőr-sakkkörben e hó 1-én Schlechter Károly, a kitünő bécsi mester, nagyszabású szimultán-előadást tartott. Schlechter mintegy 300 érdeklődő jelenlétében 30 ellenféllel mérkőzött egyidejűleg és fényes eredménnyel, amennyiben 21 játszmát megnyert, 4 játszmát vesztett, míg 5 játszma remis-vel végződött. A szépen sikerül előadást az ünnepeit mester tiszteletére bankett követte.

München. Rövid idő előtt John és Spielmann mesterek matchben mérkőztek egymással. A match győztese John W. lett, aki 5 játszmát nyert és 3 játszmát vesztett.

Lodz. A tervezett ötös-verseny nem jött létre, mert Schlechter és Marco lemondtak a részvételről. Így tehát csak hárman: Marshall, Rubinstein és Salve játszanak együtt és mindegyik 8-8 játszmát vált ellenfelével.

Üzleti hetiszemle.

Sertésvásár. Budapest-Kőbánya, 1908. évi október 16-án. Az üzlet lanyha volt. Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320-380 kgr. nehéz 122-123 fill. 280-300 kgr. nehéz, 124-125. fill. Öreg 300 kgr. tuli . . . fillér, szedelt sertés vagonból átvéve 124-125 fillér, vidéki sertés . . . fill. Szerb . . . fill. tiszta kgr.; páronkint 45 kgr. életsúlylevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Elcségarak: Tengeri uj K 18.50. Árpa K 16.50 Kőbányán átvéve. Helyi állomány okt. 9-én maradt 34299 drb. Felhajtás: Belföld 1021 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb, összesen 35311 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 23 drb, belföldre 1043 drb, Bécsbe 400 drb, osztrák tartományokba 431 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — drb, a szappangyárban feldolgozatott 5, a szállásokban elhullott drb, vagonokból kirakott hulla — drb borsóknak találatott — drb összesen 1956 drb, maradt állomány 33139 drb. A részvényszállításokban elhelyezve 7679 drb van.

Bécsi vásár: okt. 13. Felhajtás 14369 drb sertés köztük 5163 drb lengyel. Az üzlet jobb volt. Nehéz 111-113 fill. közepnehéz 104-110 fill. süldő 90-122 100 k.-ként elevesnyiban.

Dresdai vásár: október 11. A vásáron volt 2107 drb., melyek 61-72 márkán keltek 50 kg. eleven súly szerint.

Berlini vásár: október 10. Felhajtás: 11309 drb sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos 65-66.5 márká, husos 65-66 márká, silányab 62-64 márká.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József nagykereskedő jelentése.) A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladott: közepminőségű, jobb és elsőrendű széna 3.60-4.80 K, muhar 5.20 K-ig, alom szalma 2.85 K, zsup-szalma 3.35 K, szecska 3.40 K per 50 kiló fuvaronkint házhoz szállítva. Préselt széna 4.35-4.75 K, préselt szalma 2.20-2.50 K 50 kg.-kint a jözséfvárosi pályaudvaron. Gabonaneműk: zab 8.30-8.50 K, tengeri 9.20 K, rozs 9.85 K, árpa 8.25 K 50 kg.-kint.

Petroleum. A Köolajfinomítógyár részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagyban eladásoknál a következő: Fiumei kristály-köolaj 37.50 K, fiumei White-Star köolaj (háromcsillagos) 31.50 K, fiumei Standard-White köolaj (kétcsillagos) 29.50 K. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlylyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendők.) Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásványkenőolajok. A Köolajfinomítógyár részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzései nagyban eladásoknál a következők: Fiumei 0. számú tisztítóolaj 20 K, fiumei 1. számú orsóolaj 30 K, fiumei 2. számú könnyű gépolaj 34 K, fiumei 3. számú nehéz gépolaj 40 K, fiumei 4. számú vulkán (henger) olaj 20 K, fiumei 5. számú fénytelen olaj 24 K, fiumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 42 K, hengerolaj, sötét 68 K, 00 jegyű hengerolaj, világos 73 K. (100 kg. tisztasúlyért, hordóstul, valódi göngysúlylyal, Budapestre szállítva.)

Köolaj. Az „Apolló” köolajfinomítógyár részvénytársaság jegyzései a következők: Liliumkirályolaj 40 korona, Háromsziv köolaj 32 korona, Csillagkereszt köolaj 31 korona, tiszta súly 100 kg.-kint, hordóval együtt, 20 százalék vagy tiszta göngysúlyszámításal. Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apolló könnyű gépolaj 30 korona, VI. Apolló nehéz gépolaj 42 korona, Apolló hengerolaj 60 korona, tiszta súly 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyszámításal Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2 százalék engedménnyel vagy négy havi váltóra.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök magasabb összegre konvertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélel díjtalanul szolgálunk. Sürgős kölcsönügyek soronkívül elintéztetnek. Megszavazás után kamatmentes előleg folyósítatik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett 6-6 1/2% kamatra 5-30 évi törlesztésre engedélyeztetik, vagy tőkétörlesztés nélkül csupán kamat és életbiztosítási díjfizetés mellett, állami, megyei, városi, vasuti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA
 Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz
 TELEFON: 69-75. TELEFON: 69-75

BUTOR DUS VALASZTÁSOK ÉS RÉSZLETI FIZETÉSRE KENDIVÜLI OLCSÓÁRON HÁRHATÓ
 EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-utca felől)
 ENRENTREÜ TESTVÉREINK!
 300-300 FT. V. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA FELŐL)
 300-300 FT. ÉS ARANYÉRTÉK HÖYEN. TELEFON 622

Katzky Lajos

Építőművelés-mester
 Zephyr: szab. ajtócsukók és elsőrendű tüzhelyek minta raktára
 Budapest, VI. ker.,
 Liszt Ferenc-tér 14.
 TELEFON 23-78.

AZ ANKER

élet- és járadék-biztosító társaság.
 Magyarországi igazgatósága:
 = BUDAPEST. =
 Az „Anker-palota” építkezésének befejezéséig
 V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZ.

Vagyon 174 millió korona. Biztosítási állomány 538 millió korona. Kifizetések 338 millió korona. A társaság eszközei: Mindennemű tőkebiztosításokat halálesetre, kihazasírási és agkori el-látási biztosításokat, továbbá gyer-mekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik, életjáradék-biztosításokat, meghatározott és olcsó díjak mellett. A társaság vagyonából Magyar-országon 1907. év végén 27 millió korona van elhelyezve. Mindennemű felvilágosítást készségesen nyújtanak az „Anker” képviselői.

Itt van az alkalom!

Megelőztem az őriási áremelkedést és tette-zen vettem pártban is olcsó árakban és abban a helyzetben vagyok, hogy b. vevőimet nagyon olcsón szolgálhatom ki a raktáron van 30-40 waggon áru. Üreg, porocellán, lámpa, szománóz, vasedény, konyha felszerelés, vendéglő és hávényi berendezés, nész-standok és dísz tárgyak.

ARAINI:

Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porocellán csak	3.50
Étkező-készlet, teljesen a személyre, modern fazon festve és aranyozással, beégetve	6.50
Étkező-készlet, teljesen a személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező-készlet, 6 személyre, rendkívül díszes, rokokó-stílus, beégetve, elsőrendű minőség	10.-

Legelőszob és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben, díszesen festve, fazon aranyozott rokokó-fazon, kétszer beégetve, fazon minőségű porocellán árai.

1 ovál leeresztő,	2 mártás sája,	
2 nagy peccenykál,	2 nagykanál,	
1 kis peccenykál,	2 kiskanál,	
2 nagy tésztakál,	2 sórtartó,	
2 kis tésztakál,	15 mély tányér,	
2 főzelékál,	20 lapos tányér,	
2 salátakál,	12 kis tányér,	
2 mártásál,		

25 ft.

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus kisebb ószo-állítós, 4 dr. díszes festéssel és beégetve	12.50
Étkező 12 személyre, rokokó, díszes festés, 11 2 leves, 2 peccenyó, 2 tészta, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 éli, 2 sórtartó, 2 kanál, 12 mély, 20 lapos, 15 desert, 12 csont-tányér	24.-

Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus	3.25
Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, fazon aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel	4.-
6 személyes boros-, édes- v. vízkészlet festett és beégetett aranyozással	7.75
6 személyes boros-, édes- v. vízkészlet festett és beégetett aranyozással	1.95

1 teljes angol díszes nagy, valódi majol. mosdókészlet	4.50
1 porocellán-tányérok, 12 szta fehér, mély, lapos	1.10
1 váza vagy boros pohár 6 kr. és	1.00
1 porocellán lámpa, arnyóval	1.00
1 arnyóval lámpa, arnyóval, díszes	1.50

6 személyes finom üvegkészlet vészt, elegáns mintával	
1 váza pohár	1 pezsgős pohár
1 boros	1 vízes kanosó
1 likőrös	1 boros butella
1 szőlő	1 likőr üveg

6 ft 50 kr.

2 drb legjobb zománcozott faszék és lábas	3.50
1/2, L-161 5 literig csak	
1 zománcozott kávédaráló csak	1.85

Vidékre ingyen látia, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz

nagyban és kicsinbeni gyári raktára
 Baross-tér 4. sz.
 Rákóczi-ut végén.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GÉREBEN BEA KRISZTIN 2

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros csép-alkészletek.
 A legjobb gépek. A legelőszobbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.
 Tassék árjagyzéket kéri, ingyen káldjak.
Dobry Ant motor- és gépgyárainak magyarországi egyedárusítói:
Szabó Emil és Társa
 Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
 (Graham-palota)

Titkos betegségek

gyógyítására legelőszobbb ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDÁCSY

v. es. és kir. cserod orvos és kórház főorvos.
 Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztőlyást, hólyagbajt, sebket, bujakórt (gyphúst), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, időségekkel is, önterőzést és annak utóbjait, idős- és hágerincbajt, valamint minden női bajokat.
 RENDEL: 3-4-g és este 7-8-g.
 Budapest, VIII., József-körut 2.
 Levelekre válasrol, gyógyszeréről gondoskodik.
 Levél útján is biztos gyógyszer.

Tejes közlőműberendezések

valamint egyes alkatrészek, Gyűrűskendői valamint Soller-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. sínok, kocik, váltók, fordítók, kocsivassalkatrészek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szereszmok, szereszámgepek, vas- és gép-szakmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszereszelhetők

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körut 30. szám.

A LEGSZEBB URI PASSZIÓ: A VADÁSZAT

csak akkor tökéletes, ha a vadásznak kitűnő vadászebe van. Ez irányban kimerítően tájékoztat a

DIEZEL-MIKA-féle remek díszmunka:

A VADÁSZEBEK

különösen a vizslák, idomításuk és vezetésük.

Ez a maga nemében egyedül álló munka közel 200 oldalon tárgyalja a vadászebek összes fajait és nemcsak írásban, hanem tizenöt művészi, színes mellékleten és számos szöveggépen is szemlélteti a pompás állatokat. Az összes vizsla-fajok, az angol-, ir-, skót-, setterek, a spaniel, véreb, kopó, agár, tacskó, foxterrier, pudel-pointer tenyésztését, felnevelését, idomítását és bevezetését tökéletes szabímerrel tárgyalja.

Ára kötvé
 . 9 .
 KORONA.

Megjelent az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-t. kiadásában (VII., Rákóczi-ut 54.) és kapható úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Miért vesz minden szegény és gazdag
egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó
masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.
Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt
múlnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe
veszik
mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is
kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszeszt

Urlovasok, zsokéek, sportférjak

részére nélkülözhetetlen szer, a **DIANA-sósborszeszt**. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA-sósborszeszt** visznek magukkal. Mert a **DIANA-sósborszeszt** ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvjá a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipárlását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisan redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyerét, utólérhetetlen, kiváló izomerősítő szer nyernek a **DIANA-sósborszeszt**-ben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szer nem találhatnak a **DIANA-sósborszeszt**-nél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a **DIANA-sósborszeszt**, amely eltünteti a mitesszereket, az arcot simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbiz megszűntetéséhez. Fürdővízben, mosdóvízben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdéséget kölcsönöz.

Egyedüli készítő: **Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.**

Minden üvegnek plombálva kell lenni Használt „DIANA sósborszeszt” üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvédők állítása szerint a **DIANA-sósborszeszt** biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a DIANA sósborszeszt.

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszesztzel,

Mert erősíti és edzi a testet.
Mert erősíti és edzi a csontokat.
Mert erősíti és edzi az inakat.
Mert erősíti és edzi az ereket.
Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a széklet teljesen rendbe jön.
Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.
Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, írnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszesztzel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesztnek a fodrásztermekben

Mert köztudomású lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál **DIANA-sósborszeszt**-nél nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.
Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.
Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.
Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.
Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.
Köztudomású, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem esoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszeszt** befecskenkezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszeszt !

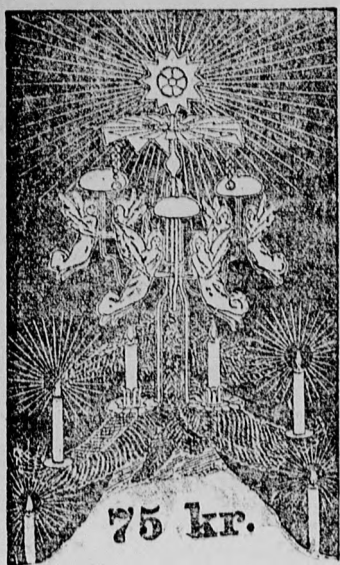
Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg **DIANA-sósborszeszt**
40 fillér

Egy nagy üveg **DIANA-sósborszeszt**
1 korona

Egy legn. üveg **DIANA-sósborszeszt**
2 korona

75 kr.

Haladás!

Ne vásároljunk külföldön!
Ocsóbb és jobb,
m' a külföldi után-
zato.

„Gloria” angyal-
harangcsokák*
(1895. t. cz. e. t. é-
vervényen való Kl-
zei (lag Plökl és
Haasnál)

Fényár közepett ra-
gyozva a karácsony
közvetett hírdő is.
Tündéres fényével
bergyonja az egész
karácsonyt. A 3
gyertya melegtől a
felső kerék forrásba
jön a róla lecsúszó
patent kapácsok
az acélharangokhoz
verődve, egyszerre
többféle izen kelle-
mes, tiszta ősz-
hangot hallatnak.

— Így a fényár
közepett ragyozva,
a szent fészkelő
vonuló nyá kolomp-
járól nyá kolomp-
járól emlékeztetve a hellelmi őj varázsló erejével ántúba őjt
bennünket és gyermekeinket. — A kályhára állítva is kitűnően
működik. — A Plökl és Haas-féle „Gloria” angyalharang-
csokák* ára erős köredobozban, használati utasítással 75 kr.
November 10-ig előre vásárlóknak 68 krajczár, mely
időn túl e kedvezmény semmi szin alatt nem adható.

6 darab 3 ft. 60 kr., 9 drb. 5 ft. 60 kr., 12 drb. 7 ft. 40 kr.
Plökl és Haas-féle „Gloria” angyalharangcsokák* pazar kivitel-
ben, tükörfényes díszítéssel 1 ft. November 10-ig előre
vásárlóknak 92 kr. — 6 drb. 5 ft. 15 kr., 9 drb. 7 ft. 65 kr.,
12 darab 10 forint

Okulva a multakon! Minthogy közellen az ünnepek előtt
vidéki rendeléseket már nem fogadunk el, saját érdekében is
kérjük a t. közönséget, hogy a harangokat jelen hirdetésünk
után rendelje meg.

PLÖKL ÉS HAAS

sporttűzoltóknak karácsonyfadísz-Idényosztálya
BUDAPEST, VI. ker., Andrássy-ut 13. szám.

Ezerféle gyönyörű fadész-ujdenságok, 12 darab egy
dobozban 20, 25, 30 kr., Gloria- és karácsonyfa-gyertyák
80 drb. 24 krajczár stb.

A „Gloria” karácsonyfa angyali harangunk nagyméretű fel-
dőlőnek teret biztosít és a betöltőde kifizető árú tereske-
dését a fényes n. lenedőre ellensúlyozni óhajtjuk. A ért harang-
csokát vidéki árúitást ism. szervezzük. Harangjainkat meg a
leggyönyörűbb osztály is szivesen vessi, ha könnyen hozzá fér-
het. A közep- és unosztályunk még néhány évi reklamunk révén
karácsonyi szükségleti cikke lett. Tehát e cikkeket való foglal-
kozás mindenkinél hasznosul jár, akár eladja, akár használati
a könnyebb és olcsóbb hozzájárulást véletl. rendelést gyűjt. Fel-
kerjük a vidéki t. kereskedőcégek, továbbá tanító, ügyvéd,
lelkész, postamester és győgyes-csoz urakat, művezetők, jel-
ügyelők, felelősök, vendéglősök, evők, k. vasutasok, kaszinók,
körök és szövetkezeteket, hogy ha esékely forradással megrende-
delést óhajtanak gyűjteni, sziveskedjenek azt már most megke-
zden. A gyűjtést egyszerűen össze kell írni és csupán a gyűjtő
pontos címét, darabszámát, árát és mennyiségét kell odairni.

Gyűjtő-árak:

darab	K	v. osk egy darabra K	darab	K
6	7-20	1-20	6	10-30
9	10-50	1-17	9	15-30
12	12-70	1-16	12	20-—
21	24-40	1-12	24	30-10
26	33-—	97	26	43-50
50	47-—	99		

A „Gloria” harangcsokák ára darabonként 1-50, a tísta
nickel 2 koronásit drágábbon nem venn szabad. Gyűjtési szán-
dózkodóknak Gloria-harang postai utalványon előre kiküldött 1-20
fill. ellenében. Leveletet kérjük leherbe megküldeni. Jelen aján-
latunk a későbbi hitekre nem érvényes. Maradunk hazafis
üdvözléssel:

Plökl és Haas

Érv. védett „Gloria” angyalharang tulajd.
(melyar királyi szabadalom) és sporttűzoltó
BUDAPEST, Andrássy-ut 13. szám.

Ungár

Lipót

női divat-áruháza Bpest, IV., Kossuth Lajos-u. 2.

Az emeleti helyiségekben elegáns őszi és téli ujdenságok:

- Costümök K 50.—
- Estélyi köpenyek „ 60.—
- Selyempeluche paletók „ 60.—
- Téli paletók divat fagonokban „ 40.—
- Ufal és városi bundák „ 80.—
- Szőrmekabátok, caracul vagy silraséból „ 80.—
- Szőrmekabát valódi perzsiából „ 360.—

és feljebb,

Toilettek, aljak, bluzok, pongyolák stb.

Külön mérték utáni osztály.

Külön osztály: olcsó női divatcikkék Souterrain

alsó helyiségekben (bejárat Városház-utca sarok).

- Divatos kosztüm . . . 24 K
- Divatos aljak 8 K
- Flanell-bluzok 4 K
- Posztó- és bársonybluzok 10 K
- Divatos őszi raglan . . 12 K
- Divatos téli kabát . . . 16 K
- Divatos plüsskabát . . 24 K
- Szőrmekabát 40 K
- Színházi köpenyek . . 40 K
- Divatos gyermekköpeny 8 K
- Divatos gyermekkabát . 12 K
- Mosó flanell-pongyolák 12 K

Legujabb árjegyzékem kívánatra küldöm. Telefon 922.

Szabott árak!

MŰLÁBVISSELŐK.

Uj szabadalm. térdelzáró készülék

Bármely használatban levő műlába beillesztem és a régit eltávolítom.

FARKAS B. VI., Mozsár-utca 4, I. em. 5.

Tel. átható este 8 óráig, ünne- és vasárnap egész nap. Leírást ingyen küldök.

GUMMI

és halhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként.

Valódi NEVEBBIP 6 korona. SUNLIGHT elefántcsont-
telér 8 korona. Valódi DIANA (védjeggyel) 8 kor. tucattal.
MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS FORB-
FUVÓ 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÓTÓ

Sérvkötők a legolcsóbb árakon WEINSTINGLER DIANA

közszorgyár

Budapest, VII., Szűvetség-utca 11. szám.

Árjegyzék ingyen. Képviselek keresztetnek.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltű-
nően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve
meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és
rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét
önkretette. Ezen szörvü állapoton csak úgy lehet gy-
keresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes speci-
alista orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a
neml életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő be-
jokan is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos be-
betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatásu Dr. Palócz v. kórházi orvo-
speczialista országos híró intézete (Budapest, VII., Rákóczi)
(Kerepesi)-ut 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett
a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan
és gyorsan higgyítják már sok év óta még a legelha-
nyagoltabb esetekben is a bujakóroa sebeket, huygós-
hólyag, ideg- és hátgerincbajokat, az onfertőzés és szű-
utóbajait, magömlést, elgyengült férfierőt, (impotenzia)
kezdődő elmezavart, aranyeret, sérvket, vérhajokat, bőrt-
betegségeket és a női neml szervek minden betegségeit
Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha
valaki bármel oknál fogva személyesen nem jöhetne el,
akkor szivesen adnak levelekre kimerítő választ (a levélbe
csak válaszbélyegyet kell mellékelni). A gyógykezelés be-
fejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra min-
denki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speci-
alis gyógyszerkezl is gondoskodik. Rendelés naponta d. e.
10 óráig a. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig).

Csim: Dr. Palócz v. kórházi orvos, speczialista Bu-
dapest, VII., Rákóczi (Kerepesi)-ut 10.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK NÁSZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A LEGELÖNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰÖRÁS- üzletében szerezhelők be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.